

Beslutsinstans: Kommunstyrelsen

Datum och tid: Onsdag 31 mars 2021 Kl. 08:15-13:00

Plats: Kommunkontoret i olika sammanträdeslokaler via digital uppkoppling (Allhemsvägen 5, 45880 Färgelanda)

Sammanträde med kommunstyrelsen som genomförs digitalt utifrån pågående pandemirestriktioner är inte offentligt/öppet för allmänheten då möjligheten att följa sammanträdet inte är möjligt.

Besök under dagen:

Karin Stenlund ifrån Fyrbodal, Ingela Dejenfelt ifrån Tomelilla kommun, samt representant ifrån Gröna Klustret kommer att delta vid punkt 2 kl. 08:30-09:10. Peter Johansson VD för Västvatten kommer att delta vid punkt 5 ca kl. 10:00.

Upprop

Val av justerare

Justering äger rum på kommunkontoret 2021-04-06 kl. 16:00

Informationsärenden

1	Kommunchefens information	
2	Förstudie Samordnad varudistribution december 2020, Kostnads-nyttanalyt för införande i Dalslandskommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud, Åmål	2021/51
3	Samverkan i Dalsland	
4	Samråd inom vattenförvaltning i Västerhavets vattendistrikt 2021-2027	2020/255

Beslutsärenden

5	Rådanefors avloppsreningsverk	2019/42
6	Livsmedels- och måltidspolicy för Dalslandskommunerna samt Säffle kommun	2020/256
7	Parkeringsköp till Valbohem AB	2021/48
8	Köp av fastigheten Dyrtorp 1:4 samt försäljning av fastigheterna Dyrtorp 1:2 och Dyrtorp 1:3 skifte 2 och 3	2020/61
9	Ägarbeslut avseende fastigheten Furåsen	2021/77
10	Initiativärende - avseende insynsplats i Kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU)	2021/85
11	Avsägelse för ersättare KSAU Louise Blom (C)	2021/68
12	Fyllnadsval för ersättare KSAU Louise Blom (C)	2021/68

Färgelanda kommun

13	Årsredovisning 2020	2021/7
14	Månadsrapport februari och prognoser 2021	2021/5
15	Utökning av aktiekapital i Västvatten AB	2020/215
16	Budgetförutsättningar 2022-2024	2021/29
17	Granskning av intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar	2021/50

Informationsärenden

18 **Rapporter**

Förtroendevalda med uppdrag i olika organ har att skriftligen rapportera om beslut/händelser från dessas sammanträden och som kan komma att påverka Färgelanda kommun.

Inkomna rapporter

- Färgelanda Vatten styrelseprotokoll 210218
- Dalslands miljö och energinämnd protokoll 210218
- Samordningsförbundet Väst protokoll 210319
- KSO-rapport
- Samordningsförbundet Väst minnesanteckningar 210319

19 **Delegationsanmälan**

20 **Kommunstyrelsens arbetsutskotts protokoll 2021-03-24**

Tobias Bernhardsson
Kommunstyrelsens ordförande

Josefine Blid
Sekreterare

NATIONELLT CENTRUM KOMMUNAL
SAMORDNAD
VARUDISTRIBUTION

Förstudie samordnad varudistribution

Kostnads-nyttöanalys för införande i
Dalslandskommunerna Bengtsfors, Dals-Ed,
Färgelanda, Mellerud, Åmål

Dokumentinformation

Förstudie samordnad varudistribution

Kostnads-nyttanalyt för införande i Dalslandskommuner

Sammanställd av (Christina Persson)

Utgivare: Nationellt centrum för kommunal samordnad varudistribution

Utgiven: 2020-12-10

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	2
Förord.....	4
Utmaningen.....	5
Fri leverans eller samordnad varudistribution.....	5
Nationellt centrums uppdrag.....	6
Det finns ingen generell problembild.....	7
En förstudie.....	7
Trender i samordnad varudistribution.....	8
Affärsmodell samordnad varudistribution.....	9
Drivkrafter för samordnad varudistribution.....	9
Affärsmodeller för samordnad varudistribution.....	9
Borlängemodellen.....	10
Växjö kommun och integrering av e-handel.....	10
Ystad-Österlenmodellen.....	10
Kommunernas val kring samarbete.....	11
Klustersamarbete eller egen samlastning.....	11
Val av affärsmodell.....	11
Transportupphandling.....	11
Annat upphandlingssamarbete.....	12
Resursbehov.....	13
Upphandling, beställningar och uppföljning.....	13
Upphandlingsprocessen.....	13
Inköpsprocessen.....	13
E- handelsresurser.....	13
Öka konkurrensen.....	15
Jämförelse av affärsmodeller.....	16
Statistiskt underlag.....	16
Förutsättning för simulering av fordonskilometer.....	17
Redovisning av resultat.....	20
Separata flöden.....	23
Miljökonsekvensbeskrivning.....	23
Kostnads – nyttoanalys.....	25
Definition av parametrar.....	25
Beräkning av kostnader och besparingar i nyttor.....	26
Kostnader implementering.....	27
Kostnader driftsfasen.....	27
Besparingar.....	27
Nyttor.....	28
Samordning utan klustersamverkan.....	30
Utfall.....	30
Riskanalys.....	31
Slutsatser och rekommendationer.....	33
Uppdrag och resultat.....	33
Kostnader och nyttor.....	33

	Förstudie samordnad varudistribution	
Digitaliserade processer		34
Transparens ger möjlighet att påverka		35
Distributionscentralens placering		35
Avropsfrekvensernas betydelse för varuflödet.....		36
Konsolidering och digital transportplanering.....		38
Gemensam upphandling		38
Synergieffekter mellan kommunal samordnad varudistribution i Dalsland och Skafferiet i Väst		39
Investeringskostnad- extern finansiering.....		40
Kris och beredskap		40
Mätbarhet		40
Bilaga 1		42
Bilaga 2		43
Bilaga 3		44

Förord

I januari 2019 startade projektet Fossilfri Gränsregion 2030 som drivs av Fyrbodals kommunalförbund. Projektets mål är att Fyrbodal ska vara fossiloberoende avseende transporter innan 2030. Projektets huvudmålgrupp är Fyrbodals 14 medlemskommuner, där samtliga kommuner skrivit under Klimat 2030 – Västra Götaland Ställer om samt en Budkavle med ett åtagande att arbeta för att ställa om och nå fossilfria transporter till 2030.

Under våren 2019 visades intresse från medlemskommuner att undersöka möjligheten till kommunal samordnad varudistribution. I Fyrbodals kommunalförbund inleddes därför ett samarbete med Nationellt Centrum för kommunal samordnad varudistribution. Fyrbodals kommunalförbund fick uppdraget att samordna berörda tjänstepersoner från Dalslandskommunerna och starta en process för att undersöka potentialen för en gemensam samlastningscentral i Dalsland. Från kommunerna deltog upphandlare och kostchefer från Färgelanda, Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud samt personer från Dalslands miljö och energiförbund och Fyrbodals kommunalförbund.

Samordnad varudistribution minskar miljöbelastningen genom att kommunen tar kontrollen över och kan ställa krav på upphandlade godstransporter. Det ger direkta miljövinster i antal fordonskilometer som kan räknas om till minskade utsläpp av CO₂.

Samordnad varudistribution ökar konkurrensen och möjliggör för lokala livsmedelsproducenter att lämna anbud i kommunala upphandlingar tack vare att transportkravet försvinner. Egen distribution utgör det i särklass största handelshindret för lokala företag att delta i kommunala upphandlingar.

Samordnad varudistribution ger kontroll över inköpsprocessen vilket innebär ökad effektivitet i kommunens varuförsörjningskedja som tillsammans med e-handel och digitala uppföljningsrutiner ger mycket god kontroll.

Nationellt centrum för kommunal samordnad varudistribution har inom ramen för sitt uppdrag, genomfört utbildningsinsatser och initierat gruppdiskussioner som belyser de val som en förändrad affärsmodell innebär för upphandling, inköp och transporter.

Rapporten har tagits fram med hjälp av en rapportmall utarbetad av Nationellt centrum med fokus på de val som Dalslandskommuner står inför vid en övergång från affärsmodellen fri leverans till en affärsmodell baserad på samordnad varudistribution.

Valen rör inköpsprocessen med e-handel, upphandling av varor och transporter var för sig, samt det extra resursbehov som krävs vid implementering och drift. Underlaget har hämtats in från leverantörsstatistik och kostchefer och sammanställts utifrån val som kommunen står bakom. Sammantaget är rapporten framtagen som en kostnads-nyttoanalys som stöd inför ett beslut om införande av samordnad varudistribution. Som alltid vid förändringar behöver det göras en investering som kostar initialt, för att i ett senare skede ge företagsekonomiska besparingar och samhällsekonomiska nyttor vilket rapporten med all tydlighet visar.

2020-12-10

Rapport 2020:07

Christina Persson

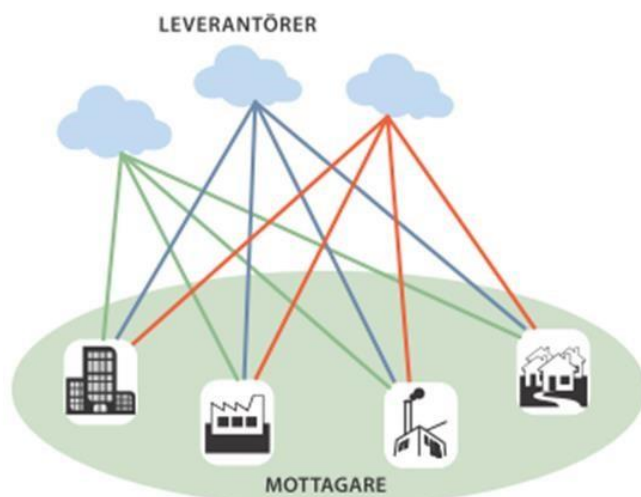
Programansvarig

Utmaningen

Fri leverans eller samordnad varudistribution

Inom en kommun sker dagligen transporter av livsmedel, kemtekniska produkter, kontors, förbruknings, sjukvårds- och skolmaterial med flera varugrupper, direkt från varuleverantörer (avsändare) till kommunens enheter (mottagare). Genomsnittskommunen har 4–5 livsmedelsleverantörer och 4 leverantörer för övriga varor. Kommunens upphandling och inköp av varor sker med affärsmodellen ”fri leverans” där transporten ingår som ett dolt påslag av varans pris.

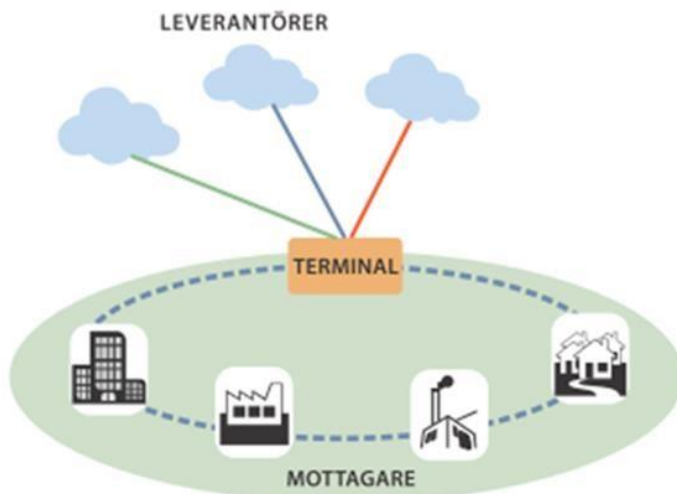
Kommunens enheter beställer (avropar från ramavtal) från varuleverantörer via telefon, mejl, leverantörens webbutik eller genom ett e-handelssystem, beroende på de inköpsrutiner som finns inom kommunen. Gemensamt är att inköpen från leverantörer sker helt utan samordning eller styrning av transportererna från kommunens sida. Varje leverantör sköter enskilt sin egen distribution vilket innebär att en skola eller ett äldreboende kan få flera leveranser under en dag och utan att transportören i förväg anger ankomsttid för leveransen. Samband visas schematiskt i Figur 1.

Figur 1 Kommunens inköp av varor med fri leverans (Moen, 2013 sid 10)¹

För att åstadkomma en förändring behöver varan och transporten skiljas åt i två separata upphandlingar, samtidigt som krav ställs på samlastning av olika varuägares gods, en affärsmodell som benämns för ”samordnad varudistribution”. För att hantera samlastningen krävs en distributionscentral (DC, även kallat terminal) dit samtliga varor levereras och rangeras utan lagerhållning enligt ”crossdocking” principen, det vill säga att sortering och omlastning av varor sker inom 24 timmar från inleverans till DC.

¹ Moen, O. (2013) Samordnad varudistribution 2.0. Logistik i kommunens varuförsörjningskedja. Lund: Studentlitteratur.

Figur 2 Kommunens inköp av varor med samordnad varudistribution (Moen, 2013, sid. 11)

Den stora skillnaden vid affärsmodellen samordnad varudistribution jämfört med fri leverans är att ansvar för terminalhantering och transporter till mottagande enheter, överförs från varuleverantören till kommunen (varuägaren). I huvudsak upphandlas DC, fordon och logistik externt från ett transportföretag, men i några enstaka fall har kommunen drivit DC och fordon i egen regi eller ansvarat för logistiken. Efter samlastning sker distribution från DC till mottagare i gemensamma fordon enligt en transportinstruktion som regleras i avtal, vilket visas i Figur 2. Samdistributionen har på många håll i landet gett miljövinster genom 60–80 procent färre inleveranser till kommunala enheter.

Nationellt centrums uppdrag

Nationellt centrum för kommunal samordnad varudistribution är ett regeringsuppdrag som drivs av Energikontor Sydost och Länsstyrelsen Skåne och finansieras av Energimyndigheten. Inom projektet finns stor expertis och många års erfarenhet av att införa, driva och utveckla samordnad varudistribution i svenska kommuner. Genom projektet från Energimyndigheten erbjuder Nationellt centrums kompetensutveckling för kommuner i olika faser av samordnad varudistribution.

- Att hjälpa kommuner ta fram ett beslutsunderlag med en kostnads-nyttoanalys för införande av samordnad varudistribution.
- Ge support och stöd till kommuner och specifikt projektledaren under implementeringsfasen av samordnad varudistribution.
- Driva ett nätverk och utveckla affärsmodellen samordnad varudistribution för kommuner som redan infört samlastning.

Bakgrunden till ett Nationellt centrum finns i två projekt som finansierats av Energimyndigheten. Energikontor Sydost har haft uppdraget från 2016 att utveckla ett nationellt nätverk för kommunal samordnad varudistribution (<http://www.samordnadvarudistribution.com/>). Nätverket bildades i maj 2017 i samband med en nationell konferens och har under våren 2019 ett femtiotal medlemmar.

Länsstyrelsen Skåne initierade 2016 ett kartläggningsprojekt av samtliga 33 Skånekommuners inställning och status avseende samordnad varudistribution, där resultatet visade på stort intresse men visade också på behov av kompetensutveckling i kommunerna (Levin et al., 2016).²

Under våren 2017 och våren 2018 genomförde Länsstyrelsen Skåne två kompetensutvecklingsprojekt med 7–8 kommuner, med syfte att ge deltagarna en samsyn om samordnad varudistribution som affärsmodell och vad det innebär i praktiken i form av organisationsförändringar, nya arbetssätt och andra utmaningar. Utbildningen ger förståelse för vilka krav samordnad varudistribution ställer på inköpsprocessen, hur det kopplar an till e-handel, vilket ansvar det innebär för kommunens varutransporter och potential till effektiviseringar, uppföljning och kostnadskontroll.

Det finns ingen generell problembild

En implementering av samordnad varudistribution utgår från inköpsprocessen och med kommunen som varuägare. Men det är viktigt att betona att det inte finns någon generell problembild och därmed ingen generell lösning. Ofta lever beslutsfattare, tjänstemän och medborgare med en egen "bild" av verkligheten, något man hört som fördelaktigt eller negativt om vad samordnad varudistribution egentligen innebär och vilka förändringar som krävs.

Problembilden behöver klargöras eftersom det i många fall finns "både- och" i förväntningar, såsom att "både" öka konkurrensen genom fler lokala livsmedelsleverantörer som anbudsgivare i kommunens upphandlingar "och" samtidigt uppnå minskad miljöbelastning för godstransporter. Det blir till en ekvation som inte går ihop eftersom godstransporterna ökar (och därmed CO₂, utsläppen) i samma utsträckning som nya leverantörer handlas upp, såvida inte affärsmodellen ändras till samordnad varudistribution.

En förstudie

Erfarenheter från Länsstyrelsen Skånes projekt har konkretiserats i en metod med tre heldagars workshops med teman transportupphandling, inköpsprocessen och kostnadsnyttoanalys. Varje kommun deltar med personer med skilda funktioner, såsom upphandling, ekonomi, kost, miljö, service, skola, vård och omsorg, kommunledning och politiker, som i gruppdiskussioner diskuterar val man står inför inom varje tema. En projektledare ansvarar för att diskussioner och val sammanställs till en rapport utifrån en rapportmall framtagen av Nationellt centrum, med fokus på en kostnads-nyttoanalys för införande och med en parallell översyn av inköpsprocessen med koppling till e-handel. Föreliggande rapport är resultatet av de workshops Nationellt centrum genomförde under vår och höst 2020 i Dalslandskommunerna, se Bilaga 3 för dagsprogram för tre heldagars workshops. Kommunerna har genom diskussioner under workshop 1–3 getts en helhetsbild av vilka val i olika frågor man står inför och vilka monetära värden som kostnads-nyttokalkylen i rapporten bygger på. Rapporten har som syfte att definiera och föreslå den affärsmodell för samordnad varudistribution som utgör "best practice" för Dalslandskommunerna.

² Levin, E., Savola, H., Moen, O., Alsén, Y. (2016) Samordnad varudistribution i skånska kommuner. Nulägesanalys och vägen framåt. Länsstyrelsen Skåne Publikation 2016:28. Malmö.

Det är val som vem som skall ansvara för transportplanering och logistik, val som rör förändringar i inköpsprocessen, att implementera e-handel för ökad kontroll, åtgärder för att uppnå ramavtals (sortiments) trohet, val som rör upphandlingsformer eller om kommunen behöver ingå i ett klustersamarbete för att få kostnadstäckning. Att inte göra ett aktivt val i en fråga innebär ändå i slutändan ett val, eftersom det påverkar senare val vid implementering och anpassning av affärsmodellen samordnad varudistribution till kommunens förvaltningsstruktur.

Trender i samordnad varudistribution

Hur ser det ut i Kommun-Sverige. Samordnad varudistribution som innovation utvecklades av Borlänge kommun i slutet av 1990-talet, när Borlänge, Gagnef och Sätters kommuner startade upp samlastning 1999. Under perioden 1999–2009 införde 7 kommuner samordnad varudistribution i någon form, under 2010–2014 tillkom ytterligare 11 kommuner för att under åren 2015 till 2018 mer än fördubblas till antalet med 24 kommuner, till totalt 42 kommuner per 2018-12-31, eller var sjunde kommun. Det finns dock några vita fläckar, i Västra Götaland med 49 kommuner implementerades samdistribution första gången våren 2019 av Borås stad, likaså norr om Dalälven med 54 Norrlandskommuner är det bara Sandviken som infört samlastning.

Att poängtera, det är inte 42 distributionscentraler i kommuner utan 70 procent av samlastningsprojekten sker genom klustersamverkan, där mindre kommuner har svårigheter att genomföra en förändring själva. Åtta Södertörnskommuner söder om Stockholm utgör det största klustret där varuleveranser samordnas för 500 000 invånare. I många fall fanns redan ett upphandlingssamarbete etablerat sedan tidigare, som mellan Ystads, Simrishamns och Tomelilla kommuner, där samordnad varudistribution kan ses som en uppgradering av en redan existerande samarbetsform.

Klustersamarbeten för samordnad varudistribution utökas också över tiden, i Växjö fall startade den egna samlastningen 2010. Parallellt har Växjö samordnat upphandlingar för övriga kommuner i Kronobergs län och vid en andra transportupphandling 2015 anslöt ytterligare fem kommuner. Samma utveckling finns i södra Dalarna där Borlängeklustret utökats med Falun och Ludvika till totalt fem kommuner.

Det finns några nyckeltal av vikt när material sammanställs från de 42 kommuner som infört kommunal samlastning. I genomsnitt används ett transportfordon per 30 000 invånare. Med tanke på att mediankommunen (kommun 145 av 290) i Sverige har ett invånarantal på 15 932 invånare (Hallsbergs kommun), innebär det att 144 kommuner har färre invånare. Redan idag samarbetar många mindre kommuner med större kommuner i upphandlingsfrågor eftersom det krävs upphandlingskompetens och det är svårt för mindre kommuner att tillsätta egna tjänster.

Samordnad varudistribution kan ses som en förädling av det upphandlingssamarbete som redan sker.

Affärsmodell samordnad varudistribution

En förändring av affärsmodell till samordnad varudistribution är enkel att ta till sig som en transportteknisk lösning, men genomförandet är mycket komplext med ett omfattande förändringsarbete med nya arbetssätt och ny informationsteknologi som tas i bruk. Gemensam nämnare utgör att kommunerna gjort bedömningen att miljövinster och effektiviseringspotential uppväger den extra kostnaden för distributionen, förändrade arbetsrutiner i den egna organisationen och förändrade affärsrelationer med leverantörer, med en betydande risk att "friktion" uppstår under förändringsprocessen.

Drivkrafter för samordnad varudistribution

Samordnad varudistribution som affärsmodell är främst en organisatorisk förändring, där kommunen eller flera kommuner i klustersamarbete tar över ansvar och kontroll för de egna varutransporterna. Det är viktigt att poängtera att samordnad varudistribution utgör en del av inköpsprocessen och utgör för kommunen i huvudsak en upphandlingsfråga, med skola och omsorg som största varuägare. Däremot effekten av och drivkrafter för en förändring, utgörs av miljöfrågan och att minska miljöbelastningen och den näringspolitiska frågan att öka andelen lokala livsmedelsproducenter som anbudsgivare.

-Länsstyrelsen Skånes undersökning visade att den starkaste drivkraften för att införa samordnad varudistribution var miljöfrågan. Som exempel minskade kommunerna Ystad, Simrishamn och Tomelilla sina inleveranser från 26 000 per år till 6 000, eller med 75 procent, där körda kilometer och CO₂-utsläpp för kommunens varuleveranser drastiskt minskats.

-En nästan lika stor drivkraft var att öka andelen lokala livsmedelsleverantörer i kommunens upphandlingar. Transporten utgör det största handelshindret för lokala producenter, där kommuner med samlastning fördubblat antalet livsmedelsleverantörer.

-En tredje drivkraft utgör ett ekonomiskt incitament att öka kontroll och uppföljning av inköpsprocessen, där e-handel utgör lösningen när antalet leverantörer ökar när samordnad varudistribution införs.

Kommunens drivkrafter för affärsmodellen samordnad varudistribution kan relateras till en kostnads-nyttoanalys där företagsekonomiska kostnader och samhällsekonomiska nyttor tas med. Samhällsekonomiska vinster inom ramen för det kommunala uppdraget, såsom miljöaspekter, skiljer kommunens affärsmodell från ett företag, där företagets affärsmodell helt baseras på företagsekonomiska realiteter.

Affärsmodeller för samordnad varudistribution

En affärsmodell för kommunal samordnad varudistribution utgår från olika nivåer med avseende på ansvar för transportplanering och drift. I en transportupphandling tar antingen kommunen själv ansvar, alternativt, kommunen "outsourcar" ansvar på upphandlad transportör. Kommunen har grundläggande val att göra för ansvar för de transporter som upphandlas för samordnad varudistribution.

- Första nivån utgör en transportteknisk förändring med varuleveranser via en distributionscentral (DC), men där transportören sköter logistiken.
- Andra nivån är integration av e-handel (om den inte redan finns) och en integration mellan samordnad varudistribution och inköpsprocessen.
- Tredje nivån innebär att kommunen tar över logistiken från transportören och utför planeringen med egen personal utifrån kommunens egna behov.

Borlängemodellen

Samordnad varudistribution i kommunal regi är inget nytt koncept, utan som transportteknisk (organisatorisk) innovation infördes den första gången 1999 som "Borlängemodellen", ett klustersamarbete med kommunerna Borlänge, Gagnef och Säter i södra Dalarna.

Innovationen innebär att kommunerna frångick den tidigare affärsmodellen med fri leverans och istället upphandlas transporttjänsten och terminalhantering som tredjepartslogistik. I Borlängemodellen upphandlas även transportplaneringen där transportföretaget påtar sig ansvar för kontakt med mottagande enheter och externa varuleverantörer, vilket innebär att kommunen delegerar i avtal ansvar för logistiken men därmed också insyn och möjlighet att påverka den dagliga verksamheten. Borlängemodellen utgår från transportbranschens gängse affärsmodell med samlastning och kretstrafik.

Växjö kommun och integrering av e-handel

Växjö kommun var först ut med en integration av samordnad varudistribution och elektronisk handel. Implementeringen av samdistribution och e-handel genomfördes parallellt 2010 och möjliggör att upphandlingen kan segmenteras (delas upp) i mindre varukorgar eller som i Växjös fall, anbud ner per position. Det innebär att lokala livsmedelsleverantörer kunde lämna anbud på enskilda varor eller delar av en varugrupp, för en viss tid under året eller för ett avgränsat geografiskt område, exempelvis ett rektorsområde. I 2010-års livsmedelsupphandling fick Växjö kommun in 17 anbud varav 13 var från leverantörer från närområdet (en radie av 15 mil från Växjö) och där samtliga 17 tilldelades kontrakt. Att jämföra med tre leverantörer (grossist, mejeri, färskt bröd) i föregående upphandling med fri leverans.

Ystad-Österlenmodellen

Till skillnad från Borlängemodellen där kommunen outsourcar logistik och transportplanering, utgår Ystad-Österlenkommunerna från intern logistikkompetens med ruttoptimering som verktyg där transportplanering utförs av egen utbildad personal. Den största vinsten utgör möjlighet till uppföljning och kontroll, där betalningen i Borlängemodellen sker per stopp, medan i Ystad-Österlenmodellen registreras tid och körda kilometer, som sedan utgör betalningsgrund för "omvänd fakturering", omvänd i bemärkelsen att kommunen anger vad transportören skall faktureras genom fordonsövervakning.

Till följd av att transportföretagen ansetts sitta inne med logistikkompetens och planeringsexpertis, så har transportbranschens gängse affärsmodell inte ifrågasatts vid implementering av Borlängemodellen. Konkret innebär det att kommunen som varuägare egentligen aldrig insett betydelsen av insyn och kontroll över transporten, utan kommunen friskriver sig makten över den egna varuförsörjningskedjan.

Kommunernas val kring samarbete

Klustersamarbete eller egen samlastning

Utgångspunkt för rapporten är att Dalslandskommunerna skall införa samordnad varudistribution i klustersamverkan. Väljer man längre fram att gå samman med fler kommuner behöver en del frågor besvaras;

- Former för klustersamverkan.
- Hur fördelas arbetsuppgifter och kostnader mellan kommuner i en tilltänkt klustersamverkan.
- Vad behövs i resurstillskott av personal.
- Nyckeltal för nyttor, mål att uppnå;
- miljömål
- andel lokala producenter
- effektivitetsmål och kontroll
- mål för inköpsprocessen som ger kostnadsbesparingar

Val av affärsmodell

Godstransporter utgör kanske den största utmaningen för kommuner i samhällsutvecklingsfrågor, där transportbranschen är traditionstyngd, konservativ och med en föråldrad affärsmodell som bygger på manuella rutiner. Samtidigt från kommunens sida har godstransporter ansetts vara svåra att handlägga och har därför utgjort ett eftersatt område i förhållande till annan teknisk service såsom VA- eller stadsbyggnadsfrågor. Det har saknats specifik kunskap inom (interna) verksamheter vid myndighetsutövning och trafikplanering, såväl som hantering av (externa) upphandlingsfrågor för de egna varutransporterna.

Vilket ansvar skall kommunerna ta, vad skall outsourcas och vad skall köras i egen regi;

- Distributionscentral (DC), skall kommunen äga eller upphandla?
- Fordon, skall kommunen äga eller upphandla?
- Logistik och transportplanering, utförs av upphandlad transportör eller av kommunens egen personal ("in house")?
- Skall flödet vara separat eller kan andra varuägares transporter ske med kommunens transporter?
- Separata flöden för livsmedelsleveranser i kyl och frysfordon respektive leveranser av övriga varor.

Transportupphandling

Centralt vid implementering av samordnad varudistribution är att en logistikfunktion behöver upprättas. Den fråga som kan ställas och det val som kommunen gör, vilket ansvar har kommunen (eller skall ta) som transportköpare för logistikfunktionen, när ansvaret övergår till att bli en (avtals-) stadgad skyldighet. Ytterligare val görs för vilken betalningsmodell som ska användas och vilka fordonskrav man ska ställa.

- Alternativen;
- 1. Transportplaneringen utförs av transportören och inte av kommunen som varuägare. Transportören får därmed varuägaren (kommunen) som kund istället för som innan, varuleverantören.
- 2. Transportplanering med ruttoptimering "in-house" innebär att alla transporter från en DC planeras av kommunen utifrån egna behov (leveransfrekvens och tidsfönster för resp. enhet), inte utifrån transportörers/varuleverantörers verksamhetsbehov.
- Betalningsmodell med betalning per stopp och per kilo. Modellen innebär fast pris per stopp oavsett stopptid.
- Betalningsmodell med omvänd fakturering med tre betalningsparametrar, kilometer-, tim-, och kilopris. Innebär att man betalar för den tid och antal kilometer som registreras via fordonsdatorer, dvs baserad på realtidsuppföljning.
- Krav på fordon i form av bränsle, Euro-klass transportuppföljning, lastkapacitet

Annat upphandlingssamarbete

Vad finns pågående?

- Livsmedel
- Övriga varor

Finns ytterligare möjlighet till samarbete?

- Andra varugrupper

Resursbehov

Upphandling, beställningar och uppföljning

Samordnad varudistribution kan inte ses som en isolerad företeelse utan måste sättas i relation till en förändrad inköps- och upphandlingsprocess och åtgärder som ökar effektiviteten i hela varuförsörjningskedjan. Det är faktorer som i sig inte påverkar en ekonomisk kalkyl för införande av samordnad varudistribution, men tillsammans leder det till att uppfylla politiska mål som minskad miljöbelastning, ökad konkurrens (närproducerat) och ett socialt hållbarhetsperspektiv med avseende på arbetsmiljöfaktorer i framförallt köken.

Frågan utgör vad som skall ingå i en kostnads-nyttokalkyl på intäktssidan, det som definieras som samhällsekonomiska vinster:

Upphandlingsprocessen

Varorna pris (livsmedel och övriga varor) behöver tillsammans sjunka med nuvarande kostnadspåslag för transport. Hur skall man nå dit?

Avtalsrotation genom korta upphandlingsperioder på ett eller högst två år är nödvändigt för att påverka prisbilden. Det är endast vid konkurrensutsättning som priserna sjunker och priserna behöver sjunka med cirka 10 procent (nuvarande transportkostnad), för att kompensera för kostnaden av DC, fordon och logistik.

Det innebär ett motkrav på utökade personella resurser (upphandlare) som enbart ägnar sig åt upphandling och informations-spridning till lokala livsmedelsproducenter.

Växjö kommun och Borås stad har vid upphandling av varor, både livsmedel och övriga varor, begärt in en reduktion i procent räknat av varuvärdet från samtliga leverantörer;

- Växjö genom att vikta svaren utifrån en rabatt från 1–9 procent, där kommunen erhöll rabatten 9 procent både från livsmedelsgrossisten (Menigo) och från största leverantör av övriga varor (Staples).

- Borås genom att i efterhand fakturera (tillbaka) 10 procent av inköpsvärdet för livsmedel och 15 procent för övriga varor, eftersom dessa generellt är mer skrymmande och kräver mer transportresurser.

Inköpsprocessen

- Skall besparingar/vinster genererade från e-handel räknas in?
- Skall besparingar/vinster från ökad ramavtals(sortiments)trohet räknas in?
- Skall besparingar/vinster från hantering av manuella fakturor räknas in?

E- handelsresurser

Införande av ett e-handelssystem kräver ett resurstillskott av personal för utbildning av användare, där framgångsrika kommuner utbildar och certifierar inköpare. Om endast certifierade inköpare får göra beställningar, minskar antal beställningar utanför ramavtal och ramavtals Sortimentet, vilket sparar skattemedel. Att poängtera, dessa personella resurser blir direkt självbärande genom bättre kontroll och uppföljning.

Om e-handel ingår i kostnads-nyttoanalysen, hur hanteras;

- Utbildning av certifierade inköpare
- Uppföljning av leverantörer

Det krävs även ett resurstillskott för kontroll av leverantörspriser där leverantörer ändrar i prislistor genom att produkter faller bort och nya kommer till. Att poängtera, en kontrollfunktion innebär resurser med tillgång till leverantörsreskontra och prislistor och belastar en central enhet, medan besparingen genom kontroll och uppföljning i huvudsak sker ute i verksamheten. De kommuner som infört en e-handelscontroller har igen lönekostnaden många gånger om genom uppföljning som ger kostnadsbesparingar.

- Vad skall synas i Pricat? (den digitala prislistan där beställningar görs)

Val av betydelse, skall samtliga produkter visas i leverantörens produktkatalog i Pricat, eller endast de produkter som ingår i upphandlat ramavtals Sortiment?

- Uppföljning av inköp från ramavtalsleverantörer och från upphandlat Sortiment.

Genom e-handel kommer inköp mot ramavtalsleverantörer och mot inköp av endast upphandlat Sortiment (s k ramavtals-sortiments-trohet) att successivt öka för att slutligen närma sig 100 procent för valda områden.

För att mäta utfallet av besparingar i absoluta tal (kronor) bör en jämförelse genomföras mellan två helår – helåret före och helåret efter införande.

- Val av beställarfrequens för kommunens enheter. Hur ofta ska man få beställa?

Den i särklass största orsaken till att kommuner har så många leveranser beror på att avropsfrekvensen generellt sett är fritt hållen och att antalet beställare är väldigt många. Lägg därtill att vid varje beställning levereras varorna av vardera leverantörer som alla kör sina egna fordon. Erfarenheter från kommuner med pågående samordnad varudistribution visar att beställare av livsmedel klarar sig med 1–3 leveranser per vecka, i sällsynta fall krävs 4 leveranser. För övriga varor är varannan vecka absolut fullt tillräckligt som beställningsfrekvenser. I vissa kommuner kan man sänka det ytterligare till var tredje eller var fjärde vecka. Nämnas bör att logistiken på en distributionscentral är nära kopplat till hur beställningarna sker i kommunernas inköpsystem varför logistikfunktion och en e-handelsresurs mycket väl kan vara samma tjänst i de kommuner som väljer att ta över ansvaret för logistiken (egen transportplanering).

Sammantaget innebär digitaliseringen en registrering av kommunens informationsflöde som är mätbart och därför kan sättas i relation till mål, policy, ekonomiska nyckeltal och ingångna avtal för uppföljning av både inköpsprocessen och godstransporter.

Det finns en betydande besparingspotential genom processer som bygger på digitalisering inom kommunal förvaltning och som arbetar tvärfunktionellt över organisationsgränser. En inköpsmogen organisation frigör ekonomiska medel som kan investeras i en hållbar varuförsörjning med långsiktigt hållbara transporter.

Enligt en färsk rapport från Svenskt Näringsliv från 2019, Effektivare offentlig upphandling, uppskattar man besparingar till mellan 5 och 20 procent genom att man använder sig av elektroniska system. Lidingö kommun har följt upp och genomfört detta med elektroniska system och räknade med att spara kring 7 MKr per år, varav hälften på lägre priser och hälften på effektivare arbete vilket medför en besparing på kring 4 procent.

Öka konkurrensen

För att inom ramen för LOU möjliggöra att lokala livsmedelsleverantörer deltar vid upphandling måste först transporten som handelshinder undanröjas. Det sker genom varuleveranser till en DC, istället som vid dagens situation med fri leverans, att varje enskild leverantör distribuerar var för sig till samtliga mottagande enheter.

Att öka konkurrensen är inget som sker med automatik. Det krävs betydande insatser med ökade krav på den som upphandlar varor, krav på kartläggning och dialog med presumtiva leverantörer etc.

Nedan ges några exempel på de förändringar som behöver göras och som kräver ett tillskott av personella resurser vid livsmedelsupphandlingar;

-Segmentera upphandlingen i mindre varukorgar och för nyckelprodukter att upphandling sker per position, vilket möjliggör för lokala producenter att lämna anbud.

-Segmentering kan också ske geografiskt, att anbud lämnas på mindre geografiska områden i kommunen, ex. till ett rektorsområde.

-Det går även att dela upp upphandlingen med säsongleveranser av grönsaker, såsom primörer under sommarhalvåret och rotfrukter under vinterhalvåret.

Jämförelse av affärsmodeller

Statistiskt underlag

Underlaget i förstudien baseras på statistik från kommunens leverantörer för livsmedel och övriga varor (kemtekniska produkter, kontors-, förbruknings, skol och sjukvårdsmaterial) och används som underlag i en jämförande studie mellan ett nuläge (baserat på helår 2019) med fri leverans och ett resultat med samordnad varudistribution. Jämförelsen utgår från samma indata av leveransadresser och volymer och har utförts med simuleringar i en ruttoptimeringsprogramvara. Syftet är att mäta besparingar i antal fordonskilometer, främst för att dessa transportflöden har olika leveransfrekvenser och krav på obruten frys- och kylkedja för livsmedel. Skillnader mellan simuleringar för nuläget med fri leverans och simuleringar för samordnad varudistribution redovisas i Tabell 1.

Centralt utgör en uppdelning mellan matarsträckan och distributionssträckan. Med längre matarsträckor minskar antalet leveranser per körrutt eftersom det tar längre tid att köra till kommungränsen från terminal/varulager/DC, vilket innebär att tiden för distribution mellan enheter minskar under tidsspannet 07.00-15.00.

Denna relation ställs till sin spets i t.ex. Norrland med långa avstånd. Vid fri leverans ökar andelen fordonskilometer linjärt med antal leverantörer. Det hävdas från branschen att en varuleverantör även skall få möjlighet att köra ut andra varuägares gods tillsammans med kommunens varor. Bakom ligger miljöargument och tanken att öka fyllnadsgrad ytterligare genom samlastning, för att minska det totala trafikarbetet (= totalt antal fordonskilometer) för godstransporter inom kommunen. Det finns dock inga studier eller belägg för att så är fallet och argumenten kan därför ifrågasättas med motargument.

Med beställande enheter som i huvudsak ligger samlade runt kommunernas centralorter är det inte körsträckan som är avgörande för transporteffektiviteten. Styrande faktor utgör antal leveranser som ett fordon hinner med under ett dagspass. Stopptider för inleveranser till kommunala enheter varierar mellan 5–15 minuter, ca 4 leveranser per timme eller 15–20 leveranser per dagspass.

Med långa matarsträckor till resp. kommuns centralort från terminal/varulager/DC i kombination med att andra varuägares gods distribueras samtidigt kommer det krävas fler fordon totalt. Det innebär att effekten av att ta med andra varuägares gods istället ökar miljöbelastningen.

Om kommunens gods samlastas med annat gods vid samordnad varudistribution är det också svårt (för att inte säga omöjligt) att få fram ett mätbart resultat för kommunens miljöbelastning (= CO₂). Konkret innebär problemet att avgöra vilka fordonskilometer skall belasta kommunen och vad skall belasta externa varuägare. Vid fri leverans ingår transporten som ett dolt påslag där varuleverantören handlar upp ett transportföretag för distributionen. Vid samordnad varudistribution separeras varan och transporten i två upphandlingar där resp. kostnad synliggörs. Den faktiska distributionskostnaden för lokal distribution ("last mile") är cirka 10 procent, vilket innebär att varupriset skall sjunka med 10 procent annars får kommunen inte en hållbar affär.

Transporteffektiviteten kan ökas på ytterligare cirka 15–20 procent genom digital transportplanering med ruttoptimering, där Ystad-Österlenkommunerna och Borås stad har egen personal som transportplanerar och fler kommuner är på väg att införa ruttoptimeringsverktyg internt, som Karlshamns och Trelleborgs kommuner som startar upp samordning under 2020.

Ruttoptimering säkerställer leveransprecision, att leveransen kommer vid en given tidpunkt så att enheter kan schemalägga personalen för att ta emot varor. Med digital planering utförs transporter mer resurseffektivt genom att körsträckan blir kortare, antal fordon som används minskar, antal stopp per körtur ökar och fyllnadsgraden ökar.

Förutsättning för simulering av fordonskilometer

Simulering av det totala trafikarbetet i nuläget med fri leverans sammanräknar dels matarsträckor från leverantörernas respektive terminaler som utgör start och slutdestinationer, dels distributionssträckan inom kommunen. Antal inleveranser av livsmedel i nuläget utgör summan av antal leverantörer och antal inleveranser (leveransfrekvens) till köken.

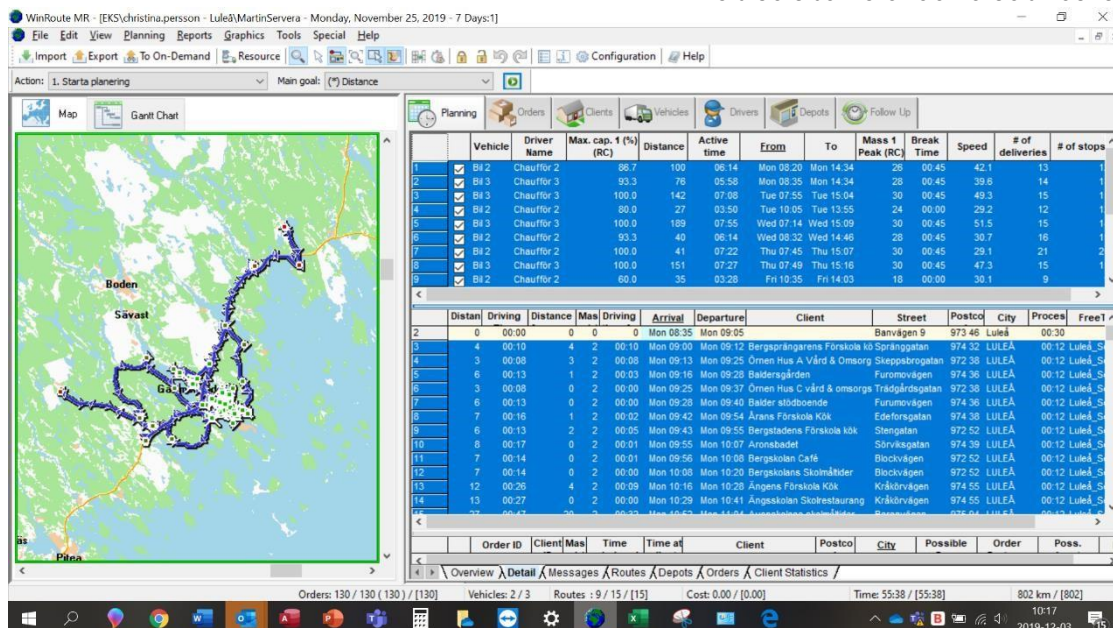
Enligt statistik från 2019 finns totalt 5 livsmedelsavtal i Dalslands kommunerna (utgör nuläge i studien). I kommunklustret sker leveranser en till fem dagar i veckan, 52 veckor per år och varje leverantör använder i nuläget mellan ett till tre fordon för att tidsmässigt hinna leverera under dagtid.

Transporter med samordnad varudistribution till Dalslands kommuner simuleras fram som körrutter som utgår och slutar på adress Fabriksvägen 15, Åsensbruk i Melleruds kommun och från Järngatan 14 i Bengtsfors kommun. Lokaliseringar av DC ska med "best practice" väljas utifrån kommunernas demografiska tyngdpunkt för leveransadresser och geografiska placeringar. I förstudien har simuleringar gjorts utifrån olika terminaladresser som fanns att tillgå och där ovan nämnda adresser gav mest fördelaktiga resultat. Simuleringarna har villkorats med parametern "kortast sträcka" med start- och slutdestination från varje leverantörs terminaladresser. En högre andel leveransadresser i närheten av DC ger lägre värden för körtid/körsträcka, vilket kan likställas med en miljörabatt och ett förfarande helt möjligt inom ramen för lagen om offentlig upphandling (LOU).

Den totala sträckan som körs per år med samlastning utgår från beräknad leveransfrekvens per mottagarenhet (max 1–3) och med inleveranser tisdag till fredag fördelat på kommunernas alla livsmedelsbeställningar. Antagande i ett förfrågningsunderlag (FFU) bygger på information från, i första hand, enkäter till kostchefer och i andra hand från jämförande schabloner hämtade från kommuner som infört samordnad varudistribution.

Simulering med ruttoptimering bygger på data från enkäten där antalet portioner, typ av kök (tillagnings, mottagnings eller café/fritids) ligger till grund för antalet inleveranser och antalet rullcontainer (RC) som varje enhet tilldelas vid simulering.

Ruttoptimeringsprogramvaran styr leveranser inom tidsfönstret 07:00-15:00, tisdag till fredag inklusive lagstadgade raster för chaufförer. Fördelningen av leveransdagar styrs med hänsyn till kökens behov och geografiska läge, men skall samtidigt minimera antal fordon genom optimerad fyllnadsgrad. För Dalslands kommuner visar simuleringar att fyra dagar i veckan med två fordon krävs för distribution av livsmedel.

Figur 3 Gränssnitt från en ruttoptimeringsprogramvara som integrerar kartfunktioner som mäter tid och sträcka, med registerinformation över kunder, leveransadresser och affärsregler. (WinRoute, 2012).

Figur 3 visar gränssnittet för den ruttoptimeringsprogramvara som användes i studien, med en geografisk del och en informationsdel med leveransadresser, volymer, fordon etc., som är sömlöst interagerade. Det finns ett matematiskt motsatsförhållande mellan villkor som begränsar programvarans valmöjligheter av kortaste körsträcka mellan leveransadresser – såsom specifika leveranstidsfönster som tvingar fram ett vägval som åsidosätter det kortaste vägvalet – mot att programvarans algoritmer väljer fritt i ett digitalt vägnät utan andra villkor än körrestriktioner och hastighetsbegränsningar. Ju fler villkor som läggs på resp. leveransadress desto mer begränsas programvarans förmåga att optimera körsträckan, vilket har avgörande betydelse för transporteffektiviteten. Omvänt, när körsträckan minskar sker fler leveranser per körrutt under förutsättning att fyllnadsgraden utgör en konstant. Villkor utgör begränsningar i programvaran som tas hänsyn till vid simulering och benämns i ruttoptimeringstermer som affärsregler, som utgör förutsättningar i varje enskilt transportuppdrag och styr planeringen med optimering av vägval och sekvensering av leveransadresser. Exempel på förutsättningar utgör

- stoptid per leveransadress
- typ av fordon (3,5-tons lätt lastbil eller 16-tons lastbil)
- fordonskapacitet (skåpbil, flakbil)
- antal lastbärare (RC) eller EUR-pallar
- schemaläggning av chaufförens arbetstider
- mottagares leveranstidsfönster
- mottagarnas leveransfrekvenser

Simuleringen med ruttoptimering utgår från DC där fyllnadsgraden på varje fordon beräknas med en lastkapacitet på 42 RC som underlag för lastoptimering så nära 100 procent som möjligt. Ett fordon utgör en distributionslastbil med skåp för obruten kyl- och fryskedja, vanligtvis 16 ton som lastar 36–42 RC eller 18–21 EUR-pallar.

Erfarenhet från kommuner som infört samordnad varudistribution ger stöd för att varje enhet kan klara sig på mellan 1–3 leveranser per vecka (För de riktigt stora tillagningsköken fyra gånger per vecka). Antalet är avhängigt antalet portioner som ska hanteras och existerande förrådsutrymmen (information fås från resp. kostchef).

Transporter av övriga varor (kemtekniska produkter, kontors-, förbruknings, skol och sjukvårdsmaterial) med fri leverans simuleras utifrån samma principer som livsmedel. I kommunerna sker i nuläget leveranser en till fem dagar i veckan, 52 veckor per år och varje leverantör använder mellan ett till tre fordon för att tidsmässigt hinna leverera under dagtid.

Transporter av övriga varor med samordnad varudistribution har simulerats utefter samma princip som för samordnad distribution av livsmedel med en liten korrigerings hänsyn till den breda variationen i avropsfrekvens hos beställarenheterna. Statistiken visade att drygt hälften av alla beställare hade en leveransfrekvens på 1–6 leveranser per år eller uttryckt som färre än 25 procent av alla leveranser. Resterande 50 procent beställare delades in i tre olika kategorier med en leveransfrekvens på årsbasis på:

- (1), 92–27 (10% av beställarna beställer 35% av alla leveranser)
- (2), 24–12 (20% av beställarna beställer 28% av alla leveranser)
- (3) 11–7 (18% av beställarna beställer 13% av alla leveranser)

Totalt sett utfördes ca 4 800 leveranser under året med fri leverans.

Vid simuleringar av samlastning användes endast leveransadresser för den hälften av enheter som hade fler än 6 leveranser per år. Enheter från kategori 1 beräknades utifrån att kunna beställa till varannan, kategori 2 beräknades beställa 1 ggr per månad och kategori 3 som i nuläget mellan 11–7 ggr per år. Genom en mer reglerad avropsfrekvens beräknas totalt antalet leveranser på årsbasis vid en övergång från fri leverans till samlastningen minskas med 45 procent. Den största skillnaden blir för de 10 procent som idag avropar uppemot 90 ggr per år och som behöver planera om för varannan veckas leveranser. Övriga förväntas med samlastning och styrd avropsfrekvens klara sig med 1 leverans per månad ner till, i likhet med idag, enstaka leveranser per år. Många av leveranserna försvinner automatiskt när alla avropen styrs till en gemensam dag och leverantörers gods samlastas innan utkörning till kund. Idag är beställningarna mer fritt hållna och enheterna kan i princip både beställa till och få leverans från sina leverantörer på alla veckans olika dagar.

Vid simulering av samlastningsläget fördelades kommunernas beställaradresser (enheterna) upp efter sitt geografiska läge där Bengtsfors, Dals Ed och Åmål tilldelades jämn leveransvecka och Mellerud och Färgelanda udda leveransvecka. Leveranserna av övriga varor beräknas ske på måndagar när de 2 lastbilarna är lediga och inte kör livsmedel.

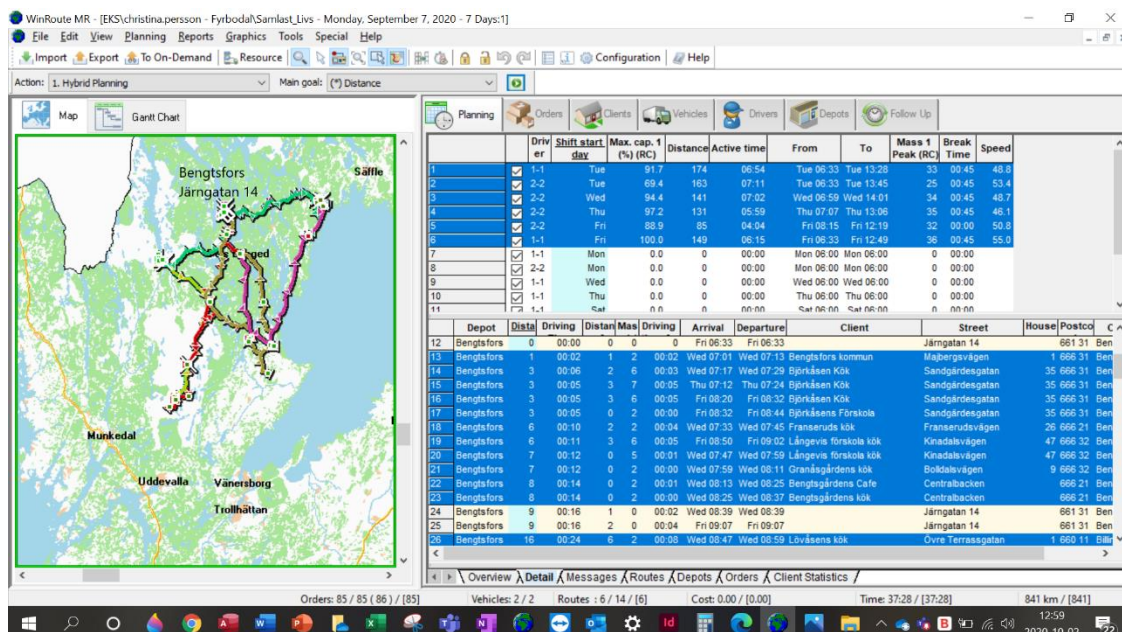
Förutsättningar för simuleringar för båda affärsmodellerna, fri leverans resp. samordnad varudistribution redovisas nedan samlat och utgår från följande parametrar;

Förstudie samordnad varudistribution

- Antal leverantörer per kommun (statistik via Leverantörer, kommunen).
- Antal beställande enheter per kommun (kostchefer, statistik via Leverantörer, kommunen).
- Antal leveranser per enhet på årsbasis (kostchefer, statistik via Leverantörer).
- Antal portioner per köksenhet (kostchefer).
- Antal lastbärare (RC), per köksenhet (schabloner).
- Leveranstidsfönster vid simulering mellan 07:00-15:00 måndag – fredag.

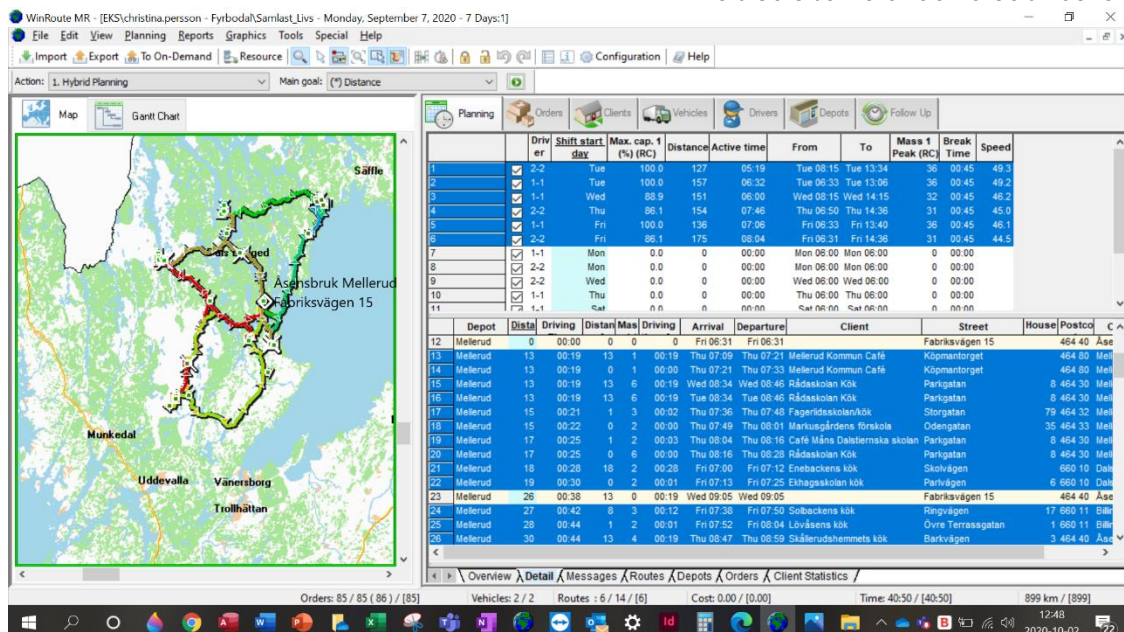
Redovisning av resultat

Som utgångspunkt för redovisning av resultatet av studien visas i Figur 4A-B simuleringar med ruttoptimering för samdistribution av livsmedel från en DC lokaliserad på Järngatan 14 i Bengtsfors och en på Fabriksvägen 15 i Åsensbruk/Mellerud. Intressant att notera var att resultatet från total sträcka (matarsträcka från resp. leverantör inkl. "last mile" distributionen i kommunerna) var kortast om den gemensamma terminalen placerades i Mellerud medan resultatet för enbart "last mile" transporten gav kortast sträcka med placering i Bengtsfors. (841 km/vecka från Bengtsfors och 899 km/vecka från Mellerud). För resultat från samtliga fem adresser som simulerades för Dalslandsklustret se Bilaga 2. Matarsträckans andel för Dalslands kommuner är precis som i Norrland den större delen av den totala körsträcka. Sammantaget för samdistributionen av livsmedels och övriga varor utgörs 82 procent av matarsträcka från totalt 11 leverantörer med 15 olika terminaladresser (Figur 5A-B). Störst andel matarsträcka genereras av kommunernas leverantörer av övriga varor vilkas terminaler med 2019 års avtal geografiskt sätt var placerade längre ifrån kommunklustret än de 5 livsmedelsleverantörerna.

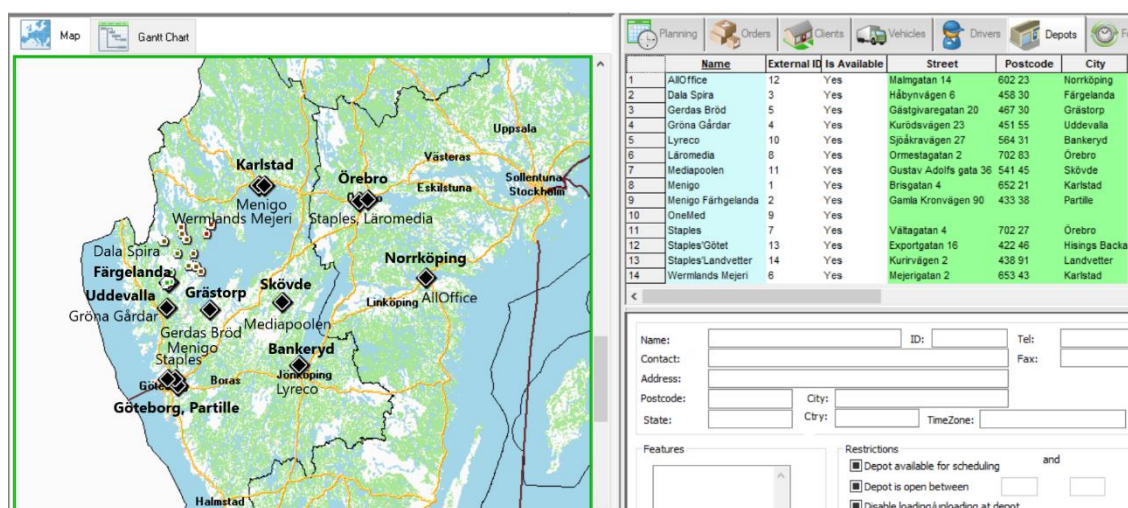

Figur 4A Simulering med ruttoptimering för samdistribution av livsmedel från en DC lokaliserad på Järngatan 14 i Bengtsfors. Totalt kördes 841 km/vecka från Bengtsfors.

Figur 4B Simulering med ruttoptimering för samdistribution av livsmedel från en DC lokaliserad på Fabriksvägen 15 Åsensbruk i Mellerud. Totalt kördes 899 km/vecka från Mellerud.

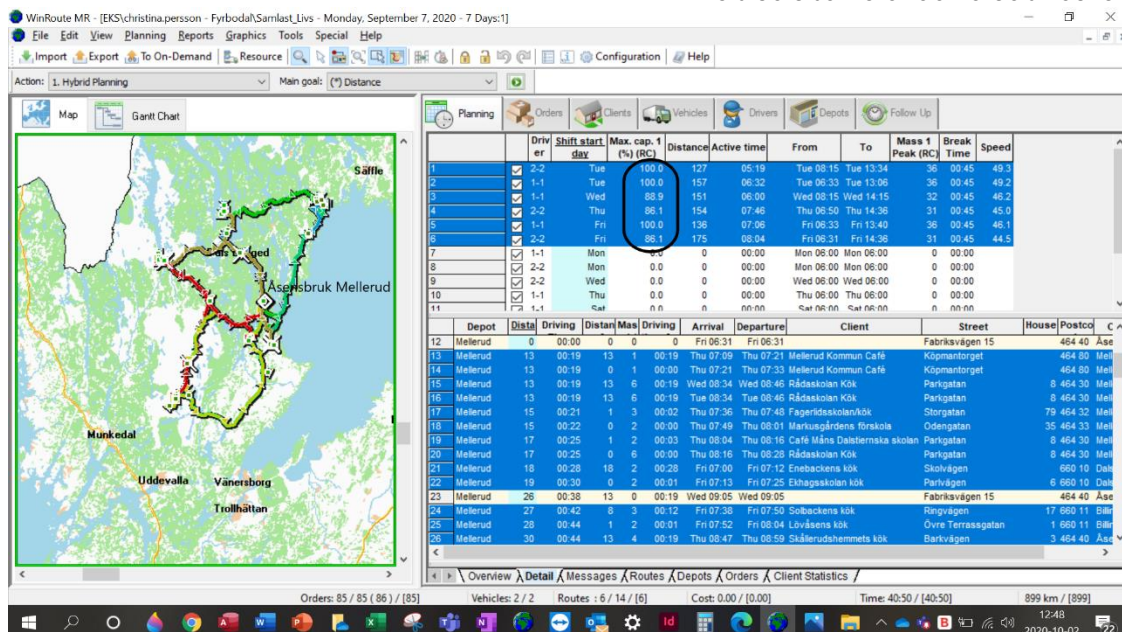
Figur 5A Schematisk bild som visar terminaladresser för resp. avtalsleverantörer som levererar i Dalslands kommuner i nuläget. Matarsträckan utgör körsträckorna tur och retur mellan leverantörsterminal och aktuell samlastningsadress för kommunklustret.

	Distributionsträcka inom Fyrbodals kommuner (km)	Matarsträcka till Dalslandsklustret ToR från nuv. leverantörer (km)	Procentuell andel matarsträcka (km)
Livsmedel+	68 796	315 308	82%
övriga varor			

Figur 5B Tabell visar andel matarsträcka och andel distributionssträcka inom klusterkommunerna vid samdistribution av livsmedel och övriga varor.

Simuleringarna utgår från att livsmedelsleveranser sker med en lastkapacitet på 42 RC per fordon, att leveranser till kök sker mellan 07.00-15.00 inkl. tidsrestriktioner för chaufförernas raster. Antal RC som levereras utgår från typ av kök och antal portioner som serveras dagligen av resp. kök, leveranser planeras utefter enheternas leveransfrekvenser och av deras geografiska läge som ger nära 100 procents fyllnadsgrad (93 % i genomsnitt) med 2 fordon fyra dagar i veckan (Figur 6).

Förstudie samordnad varudistribution

Figur 6 Visar fyllnadsgraden (Max. cap i %) i de 2 fordon med 42 RC:s lastkapacitet som servar Dalslands kommuners enheter med livsmedel tisdag till fredag med utgångspunkt från Åsensbruk i Mellerud. I genomsnitt låg fyllnadsgraden på 93 procent av maximal lastkapacitet.

Skillnaden i fordonskilometer mellan de två affärsmodellerna visas i Tabell 1. I nuläget med fri leverans generar livsmedel 22 procent av alla fordonskilometer. En generell tumregel är att livsmedel i en kommun står för cirka 70 procent av inköpsvolymen men bara för 30 procent av leveransadresserna. Omvänt, övriga varor står för 30 procent av inköpsvärdet men för 70 procent av leveransadresserna. Antalet leveranser för livsmedel är i dagsläget 58 procent fler än för övriga varor (Tabell 2). Skillnaden mellan varuslag härrör från leveransfrekvenser med fler inleveranser per vecka för livsmedel jämfört med övriga varor.

Dalsland Inkl matarsträckor	Antal fordons km fri leverans	Antal fordons km samordnad varudist.	Procentuell förändring
Livsmedel	261 372	204 828	22%
Övriga varor	923 959	179 276	81%
Livsmedel+ övriga varor	1 185 331	384 104	68%

Tabell 1 Antalet fordonskilometer med fri leverans respektive samordnad varudistribution för livsmedel och övriga varor, samt procentuell förändring i besparing av antalet fordonskilometer.

Dalsland	Antal stopp fri leverans	Antal stopp samordnad varudist.	Procentuell förändring
Livsmedel	7 545	4 472	41%
övriga varor	4 748	2 629	45%

Tabell 2 Antalet inleveranser med fri leverans respektive samordnad varudistribution för livsmedel och övriga varor. (OBS. Antalet stopp är kopplat till kommunernas avropsfrekvens).

Den procentuella förändringen (mellan affärsmodellerna) i antal fordonskilometer för livsmedel och övriga varor är 22 procent resp. 81 procent – i genomsnitt en förändring av det totala varuflödet till 68 procent färre fordonskilometer genom samdistribution från Åsensbruk i Mellerud (Tabell 1).

En annan jämförelse utgör den mellan antal stopp per enhet för fri leverans resp. samordnad varudistribution, vilket visas i Tabell 2. För livsmedel sjunker antalet inleveranser med 41 procent medan för övriga varor 45 procent. Minskningen genereras när leveransdagar för varor planeras till samma, samordnas, konsolideras och samkörs från DC.

Separata flöden

Livsmedel och övriga varor rekommenderas att köras ut i separata flöden, främst för att leveransfrekvensen skiljer sig åt med statiska körrutter varje vecka för livsmedel och mer dynamiska körrutter med leveranser för övriga varor som sker mindre frekvent. Simuleringar för Dalsland visar att två fordon med 42 RC:s lastkapacitet hinner köra ut veckobehovet av livsmedel tisdag-fredag. Då fyra vardagar per vecka är tillräckligt för att distribuera allt livsmedel frigörs måndagarna för leveranser av övriga varor.

Simuleringar visar att båda fordonen inte nyttjas fullt ut alla fyra dagarna vilket medför ett resursöverskott som utgör en värdefull resurs (reserv) i takt med att godsmängderna ökar (fler avtal via DC) och samtidigt minska sårbarheten vid eventuella "peakar" i godsvolymer som ibland kan uppstå för såväl livsmedel som förbrukningsmaterial vid ex. skolstarter, storhelger och efter lovdagar.

Miljökonsekvensbeskrivning

Uppdraget har varit att utreda potentialen för minskade godstransporter, både för livsmedel och för övriga varor (kemtekniska produkter, kontors-, förbruknings, skol och sjukvårdsmaterial), om kommuner tillämpar en affärsmodell för varuinköp med samordnad varudistribution jämfört med fri leverans (studiens nuläge).

Resultaten från simuleringar visar att antalet fordonskilometer minskar med 22 procent för livsmedel och 81 procent för övriga varor. Förändringen innebär för Dalslands totala varuflöde att kommunernas verksamheter kan förses med samma godsvolymer som innan fast med 68 procent färre fordonskilometer tack vare att transportererna samordnas.

I takt med att fler svenska kommuner visar intresse för att öka andelen lokala leverantörer blir transportfrågan central. Dels för att nuvarande affärsmodell, fri leverans, utgör ett stort handelshinder för mindre leverantörer där varje beställare/kund innebär ett leveransställe, dels eftersom vid fri leverans ökar andelen fordonskilometer linjärt med antal leverantörer. Med andra ord skapas en målkonflikt när kommuner å ena sidan vill främja mångfalden av leverantörer (i enlighet med LOU) och å andra sidan minska sina transporter och utsläpp.

Kommuners satsning på samordnad varudistribution är ett viktigt steg mot en förändring som begränsar mängden fordon på vägarna samtidigt som den öppnar upp för en sund konkurrens så att en global prisfokuserad livsmedelsindustri inte slår undan benen för en mångfacetterad och bärkraftig lokal marknad.

För övriga varor utgör restorder ett stort problem i Kommun-Sverige och det gäller för en kommun att ta kontrollen över inköpsprocessen. Studier från andra kommuner visar på att restorder och leveranser med litet ordervärde som beställs ad hoc, kan stå för så mycket som hälften av inleveranser av övriga varor. Förutom ett betydande extra trafikarbete vilket innebär extra CO₂, genom extra fordonskilometer, uppstår direkta extra kostnader för fakturering och extra tid på enheter (tid = kostnad) för att ta emot varor och tid för att sköta den extra administrationen.

Småorder kan undvikas om ett strikt regelverk för beställningsfrekvenser tillämpas med styrda veckodagar där betydligt färre leveransdagar än i nuläget tillåts. Genom god planeringshorisont från verksamheter kan restorder invänta ordinarie leveranstillfällen istället för att som i nuläget köras ut som en extra leverans till berörd enhet. Med ett internt regelverk och rutiner kan därmed beställningar och antalet leveranser för övriga varor väsentligt minska körsträckan för distributionen inom kommunen, såväl som behov av färre transportfordon.

Kostnads – nyttoanalys

Definition av parametrar

En relevant fråga som ställs inför ett politiskt beslut är om det finns någon form av ekonomisk kalkyl som underlag. Samtidigt kan konstaterats att det är ”praktiskt omöjligt” att få fram en sådan kalkyl i absoluta tal för en besparing i kronor med relevans i en kommunal resultaträkning vid bokslut. Det beror på att resultatet inte bara räknas i företagsekonomiska termer utan också som samhällsekonomisk nytta. En i sammanhanget fri tolkning av skillnaden i beräkningsgrund, företagsekonomiska besparingar syns i ett bokslut, samhällsekonomiska nyttor ger effekter som kvalitetshöjande åtgärder som minskad miljöbelastning, ökad andel lokala livsmedelsleverantörer, resurstillskott i tid i verksamheterna och på ekonomiavdelningen.

- Samordnad varudistribution innebär direkta miljövinster genom minskat buller och antal fordonskilometer samt mängden CO₂, men också i ökad trafiksäkerhet med färre tunga fordon på vägar och vid skolor, vilket normalt utgör miljömål och trafikpolicy inom kommunal förvaltning. Trafikverket har nyligen (sep 2019) på rekommendation av ASEK-gruppen (Analysmetod och samhällsekonomiska kalkylvärden för transportsektorn) föreslagit att samhällskostnaden för utsläpp av koldioxidekvivalenter, skall omvärderas med 700 procent från 1,14 kr/kg (baserad på koldioxidskatten) till 7 kr/kg med start 1 april 2020. Varje kilo koldioxid som inte släpps ut ska alltså värderas som 7 kronor i samhällsekonomisk vinst. Den nya värderingen baseras på den maximala nivån av reduktionspliktsavgiften, ett styrmedel som minskar utsläppen från transporter (Trafikverket 2019)³.
- Det finns inom kommuner i jordbruksregioner en näringspolitisk målsättning att öka konkurrensen och därmed ökad andel lokala producenter av livsmedel att delta i kommunala upphandlingar. Samordnad varudistribution tar bort krav på en transporttjänst, det största hindret för lokala livsmedelsproducenter att delta i kommunala upphandlingar.

Kommunen som kund hjälper små leverantörer att växa och skala upp sin verksamhet. Hur värdesätts detta i monetära termer?

- Samordnad varudistribution innebär ett resurstillskott av tid i alla verksamheter men främst i skolkök och inom äldreomsorgen med ökad kvalitet för de måltider som produceras. Färre och schemalagda leveranser ger bättre arbetsmiljö och resurstillskott i tid som kan användas för att minska matsvinnet, minska andelen halvfabrikat och öka andelen råvaror, en form av social hållbarhet. Ju fler leverantörer, desto mer tid sparas.
  - Hur beräknas dessa tidsvinster?
  - Går det att bokföra dessa tidsvinster i kommunens redovisning?

---

³ Trafikverket, (2019) Åtgärder för ökad andel godstransporter på järnväg och med fartyg REDOVISNING AV REGERINGSUPPDRAG

- Upphandlingar och betalningsrutiner samordnas genom att införa samordnad varudistribution integrerat med e-handel i en digital inköpsprocess. Genom uppföljning och kontroll av beställningar och inköpsbeteende, med nyckeltal över ramavtals(sortiments)trohet och personal som ger support till beställare, skapas en affärsmodell som i slutändan ger stora kostnadsbesparingar av skattemedel. En digital inköpsprocess sparar tid från beställning, attest till fakturahantering, tid som blir till ett resurstillskott i verksamheten.
- Att räkna in samhällsekonomiska nyttor i ett företagsekonomiskt perspektiv är inte möjligt inom det privata näringslivet, eftersom ett företag är vinstdrivande och verksam på en konkurrensutsatt marknad och därmed riskerar att gå i konkurs. Det åligger däremot kommunen att indirekt prissätta samhällsekonomiska nyttor och avgöra vad som ligger inom det kommunala uppdraget. Men för att en förändring skall vara företagsekonomiskt försvarbar, behöver samhällsekonomiska vinster sättas i relation till miljömål och mål för social hållbarhet inom den egna verksamheten. Det offentliga behöver gå i bräschen för innovationstänkande, inte minst för att leva som man lär och statuera det goda exemplet.

Kommuner med högt satta miljömål om färre transporter och fossilfrihet bör definitivt tillgodoräkna sig en samhällsekonomisk vinst då samordnad varudistribution minskar kommunens egna transporter mellan 60–80 procent. Som alltid vid förändringar behöver det göras en investering som kostar initialt för att i senare skede ge företagsekonomiska besparingar och samhällsekonomiska nyttor. En kostnads-nyttoanalys utgör en beräkning som visar på skillnaden mellan två affärsmodeller, fri leverans och samordnad varudistribution, där samhällsekonomiska vinster relateras till och adderas på i en ekonomisk kalkyl, samtidigt som förändringsarbetet kräver investeringar främst på personalsidan vid transportupphandling, förändrad varuupphandling, utveckling av inköpsprocessen och logistiksamordning.

Beräkning av kostnader och besparingar i nyttor

Det samlade varuvärdet i enlighet med tilldelad leverantörsstatistik för inköp (baserat på helår 2019) till Dalslands kommuners egna verksamheter avseende livsmedel, kemteknik, kontors-, förbruknings, sjukvårds och skolmaterial (omfattar avtal som körs via en DC), uppgår till 51,2 MKr. Livsmedel utgör merparten och står för cirka 76 procent av varuvärdet eller 38,8 MKr, vilket är i samma härad som övriga kommuner i Sverige. För kommunerna utgör den totala inköpssumman från livsmedel och övriga varor från totalt 11 leverantörer utgångsvärdet för beräkning av kostnader och nyttor.

Grossistavtalet från Menigo stod för huvuddelen av livsmedelsinköpen till ett värde av 36,3 MKr, eller 93,6 procent av registrerade livsmedelsinköp. Totalt uppgick kommunens inköp av varor till 51,2 MKr, varav övriga varor (kemteknik, kontors-, förbruknings, sjukvårds och skolmaterial) stod för 12,4 MKr. I en total inköpssumma ingår ett dolt påslag från varuleverantörer för transport- och logistikkostnader vid fri leverans som beräknas i rapporten till 7 procent för livsmedel och till 15 procent för övriga varor, eller cirka 4,6 MKr av det totala varuvärdet.

Leverantörers samlade logistik- och transportkostnader får ställas i relation till den alternativa kostnaden för samordnad varudistribution, med upphandling och drift av distributionscentral (DC), fordon och logistiksystem.

Huvuddelen av kommuner handlar upp logistiken (35 av 42 kommuner per 2018-12-31), i 7 fall utför kommunen logistikuppgiften i egen regi vilket sker inom Ystad-Österlenklustret med Ystad, Simrishamn och Tomelilla kommuner, Borås stad och Eskilstuna, Katrineholms, Sandvikens och Uppsala kommuner. I kalkylen för Dalslands kommuner inkluderas kostnaden för egen logistik och transportplanering som del av "best practice" scenariot.

Grunden i en kostnads-nyttokalkyl för samordnad varudistribution är att varupriset sjunker med (minst) samma summa som kostnaden för upphandling av DC och fordon. Den alternativa kostnaden blir till ett nollsummespel, där kommunens vinst utgörs av samhällliga nyttor med minskad miljöbelastning, ökad andel lokalproducerade livsmedel, resurstillskott i form av tid i verksamheterna.

Kostnader implementering

- En genomgång av kostnadsparameterar visar att samordnad varudistribution belastar kommunerna med en kostnad för DC, fordon och logistiksystem om man väljer det som tidigare beskrevs som den tredje nivån av samordnad varudistribution.
- Kostnader för transportapparat med upphandling av terminal och fordon bedöms till cirka 2,2 MKr per år per fordon, där ett fordon täcker behovet för cirka 30 000 invånare.
- Om kommunen väljer att sköta logistiken internt med egen personal utgår en kostnad för programvara 200 000 kr och projektupbyggnad 100 000 kr, totalt cirka 300 000 kr. Efter implementering finns ett supportavtal på 40 000 kr per år.
- Projektledarens huvuduppgift är att leda implementeringen med arbetsgrupper, bistå vid transportupphandling och utgöra en e-handelsresurs, en kostnad för en projektledare 650 000 kr per år under uppbyggnadsfasen.
- Kommunens projektledartjänst permanentas som logistiksamordnare till en kostnad av 650 000 kr per år efter projekttidens slut.

Kostnader driftsfasen

- En av Nationellt centrum föreslagen lösning är att kommunens projektledartjänst permanentas som logistiksamordnare till en kostnad av 650 000 kr per år. Tjänsten inkluderar lämpligen också arbetet med e-handels support (för avtal via DC) och e-handelsutbildning då det finns en mycket nära anknytning till logistiken på DC och beställningsmönster via e-handelssystemet i koppling till beställare som får sitt gods från DC.
- Vid livsmedelsupphandlingar med segmentering av förfrågningsunderlag och avtalsrotation med korta upphandlingsperioder på 1–2 år, beräknas 1 extra tjänst av upphandlare till en kostnad av 650 000 MKr per år.

Att observera, genom att Dalslands kommuner ingår i ett klustersamarbete finns samordningsvinster, vilket innebär att varje kommuns kostnad reduceras avseende projekt- och driftskostnader.

Besparingar

Parametrar där samordnad varudistribution ger besparingar är svårare att definiera, främst eftersom marknadskrafterna inom ramen för LOU avgör utfallet. Med utgångspunkt från inköpsvärdet på 51,2 MKr (baserat på 11 avtal) kan följande beräkningar göras;

Med erfarenhet från andra kommuner som infört samordning sker en nettobesparing av kommunens samlade varuinköp som uppnås på sikt – i genomsnitt för livsmedel med upp till 10 procent, här räknat på 7 procent (enligt kommunernas önskemål), och för övriga varor upp till 15–20 procent, här räknat 15 procent. Kommuner har börjat tillämpa en alternativ upphandlingsmetod, som Växjö kommun utvecklat, en ”stafflad” upphandling, där anbudsgivare ges möjlighet att lämna en rabatt på upp till 9 procent som kompensation för kommunens kostnad för DC, fordon och logistik. Borås stad genom att i efterhand fakturera (tillbaka) 10 procent av inköpsvärdet för livsmedel och 15 procent för övriga varor.

Ökad ramavtals(sortiments)trohet för livsmedel innebär att genom e-handelssupport och ökad kontroll av inköpsprocessen, genereras nettobesparingar från 2 procent, en summa som ökar över tiden till 5 procent.

Ökad ramavtals(sortiments)trohet för övriga varor (kemteknik, kontors-, förbruknings, sjukvårds och skolmaterial) bedöms ha en högre besparingspotential, som med e-handelssupport och ökad kontroll ger besparingar från 6 procent, som ökar över tiden till 12 procent.

Nyttor

Man får skilja på en företagsekonomisk kalkyl med kostnader och besparingar som direkt påverkar en kommunal resultaträkning och en samhällsekonomisk lönsamhetskalkyl som är baserad på en kostnads-nyttanalys. I en kostnads-nyttanalys ingår alla positiva och negativa resurs- och nyttoeffekter av samordnad varudistribution, både direkta och indirekta. I kalkylen har 4 nyttor kostnadsberäknats; frigjord tid i verksamheterna, effektivisering av fakturahantering, minskad miljöbelastning från CO₂ och ökad andel lokala producenter som leverantörer till kommunen.

En svårbedömd nytta utgör det resurstillskott i tid till verksamheten som en samordning av varuleveranser innebär och hur detta resurstillskott används. Studier har visat att mottagande enhet upplever fri leverans som ett stressmoment ur flera perspektiv. Med ett stort antal inleveranser stör det övrig verksamhet och personalen kommer i tidsnöd, där frekvent förekommande avbrott går ut över ordinarie sysslor.

Vid en övergång till samordningen och att inleveranser minskar med 42 procent ger det ett resurstillskott som beräknas årligen till 605 timmar per år som ökar kvaliteten i verksamheterna. Poängteras bör att resurstillskottet är utspritt på samtliga enheter och svårt att definiera i företagsekonomiska termer, men görs i alla fall till 300 kr per timme, vilket ger en initial besparing på runt 182 000 kr.

När andelen lokala leverantörer ökar med en stycken vilket är en rimlig målsättning vid införandet av samordnad varudistribution, ökar även besparingen i tid i verksamheterna jämfört med en affärsmodell med fri leverans. Vid införandet skulle denna besparing uppgå till drygt 190 000 kr.

Vid en ny konkurrensutsättning efter två år förväntas antalet lokala livsmedelsleverantörer öka ytterligare till totalt fyra stycken och efter ytterligare två år till fem stycken vilket ger resurstillskott år 3–4 på 198 000 kr år 5 och framåt på 206 000kr.

Besparingar i tid måste tas med i en kostnads-nyttokalkyl, eftersom en näringspolitisk målsättning är att öka konkurrensen vilket (implicit) skulle innebära att antalet transportfordon ökar med antalet leverantörer och därmed ökat spring i främst köken för att ta emot varor.

Tiden 7 minuter används i beräkningar för att spegla den administrativa tid det tar att ta emot varor från chauffören (avbrottet från ordinarie arbetsuppgifter och omställningstid), tiden att packa upp och stuva in är densamma. Däremot går inte besparingen i tid att redovisa som en post i en företagsekonomisk resultaträkning, men utgör ändå ett resurstillskott i verksamheterna som måste räknas in som en kvalitetshöjande åtgärd.

Genom e-handel sker även en besparing genom minskad manuell fakturahantering, där kommunerna för aktuella avtalsområden hanterar 13 650 fakturor per år till en beräknad kostnad av 300 kr per manuell hanterad faktura (tidsåtgång för instansning, attester och utskrifter). Motsvarande kostnad per faktura för ett digitalt flöde beräknas till 50 kr vilket med e-handel innebär en total besparingspotential på 250 kr per faktura eller hellre uttryckt som 3 400 000 kr per år, när tid översätts till frigjorda resurser där berörd personalen kan använda tiden till annat.

Besparingar genom minskad miljöbelastning beräknas av Trafikverket till 7,00 Kr per kg CO₂ vilket med fem leverantörer som sköter distributionen av livsmedel och ytterligare sex leverantörer av övriga varor till kommunerna innebär minskade fordonskilometer med 68 procent och initialt ekonomiska besparingar på 6,6 MKr vid ett införande av samordnad varudistribution. Besparingarna ökar i takt med att fler lokala leverantörer skriver avtal med kommunerna.

I kommunerna innebär leverans med gängse affärsmodell cirka 145 leveranser av livsmedel per vecka och i genomsnitt 1005 km per leverantör och cirka 91 leveranser per vecka av övrigt gods och 2960 km per leverantör. I studiens nuläge med fri leverans från fem livsmedelsleverantörer och sex leverantörer av övriga varor (5+6) blir det totalt 23 000 km per vecka. Vid ökad konkurrens med en livsmedelsleverantör (6+6) vid fri leverans blir det totalt 23 400 km per vecka, att jämföra med samdistributionens 7390 km per vecka. Med ytterligare en lokal producent vid en andra konkurrensutsättning med totalt sju livsmedelsleverantörer (7+6) ökar antalet kilometer till 23 800 km per vecka och för ytterligare en leverantör (8+5) till 24 200 km/vecka.

Antal kilometer kan översättas till antal kronor som motsvarar den besparing man gör första året (inkluderat en tillkommen leverantör) med samdistribution genom minskade utsläpp av CO₂. Besparingen inkluderas i de samhällsekonomiska nyttorna och beräknas till ett värde av 6,8 Mkr. Notera, utsläppsberäkningar inkluderar såväl matarsträckor till och från respektive leverantörers terminaladresser som distributionen inom Dalslandsklustret vid både fri leverans (nuläget) och vid samdistributionen.

Erfarenhet från andra kommuner visar att i samtliga fall är samordnad varudistribution lönsam för kommunen när samhällsekonomiska nyttor vägs in. I en utvecklingsfas när endast delar av varusortimentet upphandlats enligt den nya principen uppnås ändå kostnadstäckning. Situationen inom kommunen har sammanställts i tabellform, där investeringskostnaden räknas till 1,64 MKr och belastar det företagsekonomiska resultatet fördelat på år 1–2. Värt att nämnas är att investeringskostnaden för vissa kommuner har täckts av extern finansiering inom ramen för projektutlysningar med koppling till klimatfrämjande och landsbygdsutvecklande aktiviteter.

Samordning utan klustersamverkan

Utgångspunkten för studien var att utvärdera samordning för fem Dalslands kommuners verksamheter. Beräkningar har gjorts och sammanfattas i kalkyl 1 (Bilaga 1) utifrån en investeringskostnad på 1,64 MKr (projektuppbyggnad inkl. projektledning) under en tidsperiod på 2 år och en kostnad per fordonresurs på 2,2 MKr. Fordonsresurser för Dalslandsklustret har beräknats till två stycken 16 tons lastbilar med vardera en lastkapacitet på 21 EU-pallar (42 RC).

I driftsfas behövs olika kompetenser däribland en kombinerad logistik och e-handelsresurs beräknad till en heltidstjänst och mer upphandlingsresurser beräknad till ytterligare en heltidstjänst – båda tjänsterna tillsammans för de fem Dalslandskommunerna att dela på som resurser med tillhörande kostnader.

Besparingar i driftsfas speglar ett värde på en potential som kommunen har att successivt minska sina kostnader genom e-handel och egen logistik samt ändrade upphandlingsvillkor och högre avtalsrotation. Besparingarna sker inte per automatik utan bör snarare ses som en investering som betalar sig över tid när rutiner för metodiskt arbete ihop med uppföljning av nyckeltal sker. Vidare adderas samhällsnyttor till kalkylen, däribland digital fakturahantering som genereras när manuella flöden (order till faktura) byts ut mot digitala via elektroniska inköpssystem. Besparingspotentialen vid en övergång till digitaliserade flöden är beräknad till 250 SEK baserat på manuell kostnad på 300 SEK för manuell hantering som minskar till 50 SEK i en digital process. Den faktiska kostnaden för hantering med alla led för hantering av en faktura från beställning till kontroll och betalning, är inte känd i Dalslandsklustret. Värden är satta utifrån Nationellt centrum för KOSAVA bedömning och erfarenhet i jämförbara kommuner. Därutöver inkluderas minskade utsläpp av CO₂, en ökad andel lokala leverantörer men också det resurstillskott som skapas i verksamheterna till följd av tidsangivna leveranser inom fasta leveransfönster när kommunerna själva sköter transportplaneringen.

Utfall

Kalkylen avser Dalslands kommuner under år 1 till 5 och speglar att samordningen ökar värdet på samhällsnyttan i takt med att fler (lokala) leverantörer upphandlas och samkörs via DC: n. År fem beräknas antalet leverantörer ha ökat totalt från 11 i förstudiens nuläge till 14 med samordning. För varje ny leverantör med kommunernas nuvarande affärsmodell fri leverans skulle motsvarande case (år 1–5) genererat minst tre extra tunga fordon på vägarna med ökade utsläpp som följd. Med samordning kan istället både miljörelaterade mål och mål om ökad konkurrens infrias utan att målkonflikt uppstår. Totalt beräknas potentialen med att införa samordnad varudistribution till besparingar och samhällsekonomiska nyttoeffekter uppgå till 89 Mkr under en femårsperiod- ett värde som kan ställas emot de förväntade kostnaderna för införande och drift av samdistributionen som för aktuell period beräknas uppgå till 32 Mkr.

Riskanalys

Boken "Samordnad varudistribution 2.0" ligger till grund för ett "processtänk", där boken innehåller ett antal fokusområden med förstudie, elektronisk handel, logistik, upphandlingsmodell och ökad konkurrens. Boken skall ses som ett diskussionsunderlag eftersom varje kommun är unik. I varje fråga har kommunen ett antal val att göra. Boken utgår från att kommunen gör aktiva val i olika frågor. Därför förordas att frågor som dyker upp tas inom processen. En del val utgör en risk (låg, mellan, hög) och nedan följer en beskrivning av några risker vid införande av samordnad varudistribution. Stryk under alternativ som stämmer för era kommuner.

Risk: Resursbehov hos blivande logistikpartners, frågan kan ställas om intresse finns?

Transportbranschen är överetablerad och i upphandlingar hämta tjugo-trettio företag ut förfrågningsunderlag. För att få företag att lämna anbud krävs en dialog och uppsökande verksamhet, i fall som Halmstad (2012) och Ystad (2013), saknade anbudsgivare en terminal med kyl- och frysanläggning, i båda fallen installerades kylrum och en inhyrd fryscylinder på cirka 3 veckor.

Hur överensstämmer exempel från Ystad och Halmstad med era kommuner?

- Låg, mellan, hög risk

Risk: Negativa reaktioner mot förändrad affärsmodell?

Det ligger i människans natur att vara skeptiskt inställd mot förändringar, men samordnad varudistribution innebär klara fördelar för kommunens personal. Den största förändringen sker i leverantörs- och transportörsledet. Information och kommunikation från projektledare är A och O för att få med personalen "på banan". Det är viktigt att de stora förvaltningarna (skola och omsorg) blir representerade i arbetsgrupper för upphandling, e-handel och logistik.

- Låg, mellan, hög risk

Risk: Förändringsarbetet ger inte förväntat resultat?

Ett förändringsarbete kräver investeringar för att ge förväntat resultat, det kan vara uppsökande verksamhet genom att starta upp en diskussion. Den största risken är att ett projekt behandlas styvmoderligt och vad som krävs är en resursförstärkning på upphandlingssidan för ökad konkurrens och en resursförstärkning inom e-handel för uppföljning och kontroll.

- Låg, mellan, hög risk

Grossisternas påverkan?

Kommuner som övergår till samordnad varudistribution har som regel en drivkraft att öka andelen leverantörsavtal, dels i syfte att främja närbelägna men även för att handla direkt från fler mindre och medelstora producenter för att stödja tillväxt och utveckling av inhemska produkter. Vilken reaktion detta kan utlösa hos fullsortimentsgrossisterna i fråga om prissättning är inte klarlagt men kan tas med som en risk.

- Låg, mellan, hög risk

Risk: Samordnad varudistribution är en långsiktig investering

Samordnad varudistribution räknas hem långsiktigt. Ses det som en satsning (projekt) med direkt effekt som efter införande står på egna ben underminerar man lyckade utfall.

Affärsmodellen bör snarare ses som en strukturerad plattform med verktyg som under tydlig styrning och ledning ger kommunerna ovärderlig insyn och möjlighet att påverka sin egen varuförsörjningskedja. Med e-handel ökas beställarkompetens, avtalstrohet, spårbarhet och tillgång till löpande uppföljningsmaterial under avtalen. En resurs från kommunen (delas om fler kommuner) med helhetsansvar behövs som en garant för support och kommunikation mellan DC, beställare och leverantörer och bör räknas med i kostnadskalkylen vid tiden för övergång från införandeprojekt till verksamhet. Finns det risk att kommunerna inte får tillräckligt med resurser för långsiktigt arbete med samordnad varudistribution?

- Låg, mellan, hög risk

Risk: Kommunens personalomsättning.

Kommuner behöver verka för automatiserade processer och digitalisering för att minska sårbarheten vid personalomsättning. Med strukturerad och uppdaterad dokumentation är risken mindre att kunskap i pågående och påbörjade projekt går förlorad när en huvudperson slutar. Hur stor är riskfaktorn i era kommuner?

- Låg, mellan, hög risk

Slutsatser och rekommendationer

Uppdrag och resultat

Uppdraget har varit att utreda potentialen för minskade mängder godstransporter, både för livsmedel och för övriga varor (kemtekniska produkter, kontors-, förbruknings, skol och sjukvårdsmaterial), om Dalslands kommuner tillämpar en affärsmodell för varuinköp med samordnad varudistribution istället för som idag med fri leverans. Komplexiteten med ett införande av samordnad varudistribution bottenar i det faktum att den involverar större delen av kommunens verksamheter ihop med den nya och lite ovana roll som kommunerna tar genom ett ökat ansvar för sitt eget varuflöde. Mervärden som skapas ligger i linje med LOU och kommunernas intressen och drivkrafter om att stärka det egna Näringslivet (främst livsmedel) och minska mängden transporter och miljöpåverkan. Kommuner med en robust riggad samdistribution säkrar dessutom upp en god krisberedskap som ligger helt i linje med antagen livsmedelsstrategi (2017) genom att öppna upp för ökad konkurrens där man mer frekvent köper från landets egna producenter vilket i förlängningen bidrar till en ökad självförsörjningsgrad.

Resultaten från simuleringar visar att antalet fordonskilometer minskar med 68 procent och antal fordon inom klustret minskar från minst 11 fordon i nuläget (11 leverantörer) ned till 2 med samdistribution tack vare att alla leverantörers gods till de kommunala verksamheterna konsolideras och samkörs. Kommunerna klarar sig med 4 av veckans dagar för att leverera livsmedel och övrig ledig tid kan användas för distribution av övrigt förbrukningsmaterial. Att inte behöva måndagen som leveransdag för livsmedel är en klar fördel med anledning av att man slipper ha helgöppet på terminalen – annars ett måste för att kunna leverera färska varor på måndagen. All arbetstid utanför vardagar medför direkt en extra kostnad vilket alltså kan undvikas.

Samdistributionen innebär ett resurstillskott i verksamheterna tack vare färre leveranser och digitaliserade inköp.

Mål om ökad konkurrens med fler leverantörer kan hanteras inom ramen för samdistributionen i harmoni med målet om minskad miljöbelastning och färre fordon – med nuvarande affärsmodell däremot, uppstår en målkonflikt där antalet fordon ökar linjärt med antal leverantörer och därmed miljöbelastningen.

Kostnader och nyttor

Att räkna in samhällsekonomiska vinster i ett företagsekonomiskt perspektiv är inte relevant inom det privata näringslivet, eftersom ett företag är vinstdrivande och verksamt på en öppen marknad med risk att gå i konkurs. Det åligger däremot kommunen att indirekt prissätta samhällsekonomiska vinster och avgöra vad som ligger inom det kommunala uppdraget. Men för att en förändring skall vara företagsekonomiskt försvarbar, behöver samhällsekonomiska vinster sättas i relation till miljömål och mål för social hållbarhet inom den egna verksamheten. Samordnad varudistribution är ett sådant exempel där avbetalningstiden har en tydlig koppling till mål med samhällsekonomiska nyttor men där ett kortsiktigt ekonomiskt tänk ofta prioriteras framför långsiktig hållbarhet. Det är av stort värde om det offentliga går i bräsch för ett innovationstänkande, inte minst för att leva som man lär och statuera det goda exemplet.

Grunden till minst ett nollsummespel med affärsmodellen baseras på kommunernas gemensamma varuvärde. Kan merparten av DC och transportkostnader finansieras/kompenseras med rabatter på 7–15 procent när varor går från att levereras till varje kund till att endast levereras till ett ställe (DC) kommer steget att byta affärsmodell innebära betydligt lägre företagsekonomisk risk där kommuner utan ”stöd” från samhällsekonomiska nyttor (monetära värden) kan räkna hem samdistributionen. För att nyttja en fordonsresurs optimalt (ekonomiskt och tidsmässigt) behövs det kommuner i storleksordningen 30 000 invånare (tillsammans eller själv). Där under kan kostnaden för verksamheterna bli oskäligt hög i förhållande till de mervärden som samlastningen tillskrivs. En annan aspekt är att allt för små volymer blir föga intressant eller ens lönsamt för en transportör vilket riskerar medföra inga eller alltför höga anbuds-kostnader vid en upphandling.

Vid införande av samlastning för Dalslands kommuner räknas ett initialt negativt företagsekonomiskt resultat fram i kostnads-nyttokalkylen. Resultatet år tre blir positivt förutsatt att leverantörsrabatter för utebliven transportkostnad lämnas med 7–15 procent. (Förstudiens generella (kalkyl)riktvärde är 10 procent i enlighet med Naturvårdsverket och Upphandlingsmyndighetens tidigare bedömningar av logistikens andel av det totala varupriset). Summeras hela femårsperioden som kostnads-nyttokalkylen (Bilaga 1) avser finns totalt sett en företags- och samhällsekonomisk besparingspotential på 88, 6 Mkr. Siffran ska ställas mot de förväntade företagsekonomiska kostnaderna som beräknades till 32 Mkr. Kalkylens utfall speglar den besparingspotential som kommunerna inom ramen för sitt kommunala uppdrag har, förutsatt att man tillämpar ”best practice” och ser affärsmodellsbytet som en investering som kostar initialt men långsiktigt bygger en robust modell som blir ett kraftfullt verktyg för kommunerna att nå sina gemensamma målbilder.

Digitaliserade processer

Digitalisering som tas upp i studien har en avgörande betydelse för effektiviteten i hela inköpsprocessen men också logistikkedjan och utgör på så sätt grunden i det arbete som krävs för att optimera varuflöden och successivt kapa kostnader som inte genererar mervärden för kommuner. Med digitala verktyg registreras kontinuerligt kommunernas informationsflöden och kan enkelt omvandlas till statistik när nyckeltal och måluppfyllelser ska utvärderas men ger också kommunen god beställarkompetens, insyn och spårbarhet genom hela varuflödet.

En annan viktig aspekt är att säkerställa kontinuitet i affärsprocesser när nyckelpersoner slutar, byter jobb eller byts ut inom politiken. Det är viktigt att affärsmodellen är robust över tid, det skall inte bero på ”eldsjälen” som genomförde implementeringen och fortsatte som logistiksamordnare, förvaltningschefen som banade väg eller politikern som pekade med hela handen. Digitala flöden är en förutsättning för att kunna upprätthålla hög effektivitet vid omsättning av personal, både tjänstepersoner och beslutsfattare.

Att införa e-handel i en kommun innebär kapacitetshöjande åtgärder där ett digitalt och integrerat inköpssystem ger kostnadsbesparingar. E-handel säkerställer att endast varor som upphandlats med ramavtal avropas av enheter, så kallad ramavtals-sortimentstrohet, både för livsmedel och övriga varukategorier. I en inköpsorganisation med stor drivkraft att successivt öka mångfalden leverantörer blir digitala inköpssystem en absolut nödvändighet för att beställare ska kunna hålla reda på alla leverantörer, avtal och vilka varor som ingår i respektive leverantörs ramavtals-sortiment. Vid manuell hantering kommer den mänskliga faktorn obetingat leda till felaktigheter, som i sin tur medför direkta och indirekta kostnader för kommunen när uppkomna avvikelser behöver korrigeras manuellt.

E-handel är även motiverat ur ett ekonomiskt perspektiv eftersom kostnaden för att administrera en pappersfaktura eller ett kvitto bedöms vara allt från 70 till 750 kronor. Svenskt Näringsliv som refereras till i denna rapport har beräknat att med en kostnad på 750 kronor per faktura, skulle 17,9 miljoner fakturor som skickades från näringslivet till svenska kommuner under 2017 kunnat ge en besparing på 6,2 miljarder kronor om 50 procent övergick från pappersfakturor till digitala fakturor⁴.

Svenskt Näringsliv skattar besparingspotentialen till mellan 5–20 procent och exemplifierar Lidingös kommun som har sparat 7 MKr per år genom positiva effekter med att ha infört e-handel. Den betydande besparingspotential som bygger på digitalisering inom kommunal förvaltning som arbetar tvärfunktionellt över organisationsgränser frigör ekonomiska medel som kan investeras i en hållbar varuförsörjning med långsiktigt hållbara transporter.

Ett av mervärdena med e-handel som per automatik aktualiseras vid införande av samlastning är spårbarheten. Från det att ordern läggs tills det att den mellanlandar på DC:n och slutligen når kunden är den spårbar.

Transparens ger möjlighet att påverka

För full insyn och möjlighet att styra transporterna helt enligt verksamheternas behov rekommenderas kommunen själva att ansvara för och sköta planerings och logistikfunktion i koppling till inköpsprocessen. På så vis kan antalet godstransporter minimeras och därigenom förbättra arbetsmiljön ute hos mottagarna. Mer tid för huvudsysslor skapas, främst i köken, när varuleveranser blir färre och mer förutsägbara (fasta tidsfönster).

Distributionscentralens placering

Inom ramen för förstudien gjordes simuleringar från olika (terminal)adresser vilka gav information om var en distributionscentral lämpligen placeras. Den terminaladress som medförde minst trafikarbete (fordonskilometer) var den som låg i Åsensbruk tätt följd av den i Bengtsfors. Det totala trafikarbetet inkluderar såväl distributionen inom kommunerna som matarsträckorna från respektive leverantörs terminaladresser för både nuläges- och samlastningssimuleringarna. Enbart matarsträckan från de aktuella (11) leverantörerna (2019) utgjorde hela 82 procent av den totala sträckan. Matarsträckan förändras varje gång en ny leverantör upphandlas.

Vid varje ny upphandling av distributionscentral är rekommendationen att simulera fram den terminalplacering som, beroende av vilket klustersamarbete som avses, innebär att man kan utföra samordningsuppdraget med lägst trafikarbete. Upphandlingsunderlaget utformas lämpligen så att den mest optimala placeringen ges fördelar i utvärderingen utan att det strider mot LOU:s principer. Dock, ytterst avgörs placeringen av de inkomna anbuden samt upphandlingens resultat efter utvärdering.

---

⁴ Hausel, Heldahl, Värja (2019).

Avropsfrekvensernas betydelse för varuflödet

Nära kopplat till fordonskilometer och miljöbelastning är avropsfrekvensen hos beställarna i en kommun, framförallt med avseende på inköp av övriga varor. Utbildas och begränsas antalet beställare tenderar avropen bli mer välplanerade och färre. Felbeställningar, supportbehov och köp utanför avtal minskar eftersom kunskap, ansvar och kontroll tenderar att bli mer styrande faktorer när inköpen görs. Detta förklaras med att alla i en verksamhet kan inte ha all kunskap som krävs för effektiva inköp, utan det krävs utbildning av ett fåtal (certifierade) beställare som beställer kontinuerligt (särskilt vid beställning av övriga varor).

När varor börjar samordnas genom egen varudistribution blir det tydligt hur beställningsmönster påverkar varuflödet och därigenom transportmängderna. Inrättar kommunen en reglerad beställarorganisation skapas en förutsägbarhet som med kontroll över logistikfunktion medför resurs- och kostnadseffektivitet.

Successivt leder förändrat (inköps)beteende till en kompetent och resurssnål organisation som gör samma jobb som innan men med lägre miljöpåverkan och ökad kvalitet i verksamheterna, en i grunden kapacitetshöjande åtgärd.

Det vi ser utifrån statistiken för Dalslands kommunerna är att det finns en bred variation på hur ofta och vilka dagar i veckan man avropar till men också att många enheter beställer väldigt sällan. Här kan det vara lämpligt att se över antalet beställare, avropsfrekvensen i förhållande till styrande faktorer såsom förrådsutrymmen, möjlig planeringshorisont och rutiner.

Kan man exempelvis samordna leveranser och beställningar mellan fler enheter eller måste alla kunna beställa själv med leverans till sin egen dörr - även de som endast avropar 1–7 gånger per år? Nyckeln till en ökad samordning är en tydligt uttalad ansvarsfördelning inom inköpsorganisationen.

Studien visar på en väsentlig ökning av kapacitetsutnyttjandet om man väljer att jobba med egen logistik och begränsar avropsfrekvenserna på övriga varor. Totalt sett kan antalet fordonskilometer för Dalslands kommunerna (med 2019 års leverantörer) minska med 81 procent som en följd av en rad olika faktorer. Först och främst genom att antalet avrop begränsas, här med dryga 40 procent, (beslut som tas i kommunen) och leveransdagarna fördelats i koppling till geografiskt läge.

För att konkretisera vad styrda avropsfrekvenser kan ge för effekter exemplifieras här med en av kommunklustrets leverantörer, AllOffice. I Tabell 3 som är ett utdrag från leverantörsstatistik och exempel från en veckas leveranser, (v 51, 2019) redovisas hur fyra av de fem kommunernas enheter avropat från AllOffice. Sammantaget levererade leverantören alla veckans vardagar till kommunklustret vilket enbart i matarsträckor (räknat från Åsensbruk) innebar 174 200 km. Som spegling av den inneboende potentialen med avropsplanering görs en enkel beräkning (Tabell 4) som visar på skillnaden i antal kilometer om enheterna istället hade beställt till en och samma leveransdag.

Förstudie samordnad varudistribution

Leverantör	Enhet	Kommun	Veckonumm	veckod
AllOffice	Kostenheten Bengtsfors kommun	Bengtsfors kommun	51	fre
AllOffice	Granåsgården	Bengtsfors kommun	51	mån
AllOffice	Korttidsenheten	Bengtsfors kommun	51	ons
AllOffice	Städenhet Bengtsfors kommun	Bengtsfors kommun	51	ons
AllOffice	Stöd & Omsorg Söder	Bengtsfors kommun	51	tis
AllOffice	Solbackens Äldreboende	Bengtsfors kommun	51	tor
AllOffice	Solgårdens Servicehus, Stä	Färgelanda kommun	51	fre
AllOffice	Centrumhuset, Stä	Färgelanda kommun	51	mån
AllOffice	Fagerlids Demensboende	Mellerud kommun	51	fre
AllOffice	Fagerlidshemmet	Mellerud kommun	51	ons
AllOffice	Bergs Lokalvård/Stä	Mellerud kommun	51	tis
AllOffice	Servicebostaden Långgatan	Mellerud kommun	51	tis
AllOffice	Café Rocket	Mellerud kommun	51	tor
AllOffice	Kommunförrådet	Mellerud kommun	51	tor
AllOffice	Kroppefjällshemmet	Mellerud kommun	51	tor
AllOffice	Rösparkskolans Kök	Åmål Kommun	51	fre
AllOffice	Åmål Kommun	Åmål Kommun	51	fre
AllOffice	Adolfsbergs Äldreboende	Åmål Kommun	51	ons
AllOffice	Stöd & Boende Lotsen	Åmål Kommun	51	ons
AllOffice	Åmålsgården, Kök	Åmål Kommun	51	tis
AllOffice	Gruppboende Illern	Åmål Kommun	51	tor
AllOffice	Gruppboende Åkervägen	Åmål Kommun	51	tor

Tabell 3 Fyra av fem av Dalslandskommunernas avrop från AllOffice under v 51, 2029 visar att leverantören har levererat till klustret alla veckans vardagar.

Leverantör	Leveranser per vecka	Matarsträcka (km)	Skillnad
All Office Norrköping	5	174 200	
All Office Norrköping	4	139 360	
All Office Norrköping	3	104 520	
All Office Norrköping	2	69 680	
All Office Norrköping	1	34 840	80%

Tabell 4 Styrda avropsfrekvenser har stor betydelse för total körsträcka. Kommunklustret kan minska matarsträckan med upptill 80 procent för All Office genom att reglera avropen mot färre och gemensamma leveransdagar för sina verksamheter.

Rent matematiskt blir skillnaden mellan att leverera en dag eller fem dagar per vecka påtaglig eftersom leverantören ligger långväga från kommunklustret. Upptill 80 procent av matarsträckan (för 1 av totalt 11 leverantörer) kan i exemplet planeras bort genom att gå över till styrda avropsfrekvenser (Tabell 4). En kommun vars mål är att öka konkurrensen (fler leverantörer) innebär explicit mer trafikarbete om man upphandlar med gängse affärsmodell, fri leverans. Ju längre avståndet till leverantörer är och desto fler leverantörer som ska leverera ju större vinster med avropsstyrd planering. Med samordnad varudistribution där kommunerna väljer egen logistik och transportplanering ger man sig möjlighet att planera bort stora delar av transporterna. Man förlorar inget, tvärtom så minskas miljöbelastning, leveransprecisionen till verksamheterna ökar, skolgårdar och övriga leveransplatser blir mer trafiksäkra när leveranserna blir färre.

Sammantaget får man full kontroll på varuflödet, kvalitén höjs och tack vare att en noggrann behovsanalys gjorts begränsas transporterna till att enbart tillgodose det verkliga behovet i koppling till minimal resursåtgång, m.a.o en kapacitetshöjande åtgärd.

Konsolidering och digital transportplanering

Som nästa del i effektivare transporter ligger samlastningseffekten vilken innebär att kunder som beställt av flera leverantörer får allt gods sampackat på den gemensamma terminalen och därefter utlevererat vid förutbestämda leveranstillfällen.

Sker ruttplaneringen med ett digitalt verktyg (ruttoptimering) som i förstudien skapas runt 20 procent effektivare rutter jämfört med manuell (traditionell) planering, vilket minskar miljöbelastningen ytterligare. För att förtydliga; det är 20 procent på den besparing som dynamisk planering ger, men skall tilläggas, är omöjlig att uppnå utan ett ruttoptimeringsverktyg. Dynamisk planering avser främst övriga varusortimentet (icke livsmedel) till skillnad från livsmedel som kan levereras med statiska rutter, dvs fasta körrutter som består av samma enheter som beställer kontinuerligt på samma dagar och samma volymer. Dynamiskt planerade körrutter utgör en viktig skillnad jämfört med det som i dagligt tal benämns kretstrafik och som innebär att körrutterna körs utefter samma sekvensering oavsett om kunderna får leverans eller inte. I en situation där en varuleverantör levererar genom kretstrafik (vanligt förekommande) och förlorar ett avtal innebär det att samma rutter fortsatt körs men med lägre fyllnadsgrad - en direkt negativ följd som alltså kan lösas om man använder digital, dynamisk planering där rutternas löpande optimeras baserat på de enheter som behöver leverans vid aktuellt tillfälle.

Som en ytterligare effektiviseringsvinst kan leveranser av restorder försvinna vid samlastning. Istället för flera delleveranser, (produkter i en och samma order levereras vid flera tillfällen) som sker frekvent med fri leverans kan restorder levereras in till terminalen ihop med övriga varor och därefter inkluderas i samlastningsbilarna och följa med ut på körrutterna till de "drabbade" kunderna på deras ordinarie leveranstillfälle.

Gemensam upphandling

Förstudien avser fem Dalslandskommuner som tillsammans har ca 43 000 invånare. Att införa samordnad varudistribution behöver därför ske som klustersamarbete med utgångspunkt från ett gemensamt upphandlingssamarbete (koppling till nyckeltal 30 000 inv, sid 8). Att mindre kommuner samarbetar medför en effektivare resursallokering och innebär generellt sett lägre kostnader för att upprätthålla en tillfredsställande upphandlingskompetens. Dalslandskommunerna har en lång samarbetstradition i inköpsfrågor med flertalet gemensamma ramavtal, däribland livsmedel.

Det finns en gemensam uttalad vilja bland kommunernas upphandlare att handla från producenter med lokal förankring där utbudet dessutom är stort.

Grundläggande för ett hållbart samarbete mellan kommuner och mindre leverantörer är en löpande dialog, förutsägbarhet och en god planeringshorisont (inom avtalstiden) som båda förhåller sig till. Man bör ha med sig att en mindre producent har en betydligt större sårbarhet för avvikelser och förändringar och behöver veta allt ifrån hur transporter ska lösas till vilka volymer, styckdelar och förpackningsstorlekar som ska levereras fördelat på årets veckor - inga hänsyn kommuner behöver ta till större leverantörer. Generellt sett har mindre företag en lägre administrativ kapacitet och mer sällan digitala affärssystem vilket innebär att de främjas av minimal och effektiv kommunikation med sina kunder.

För Dalslandskommunerna att möta leverantörerna i allt detta krävs en överbyggnad som hanterar LOU. Avtalsvillkor behöver anpassas och harmoniseras, transporter samordnas och byggas upp med välplanerade leveransdagar som innebär att matarsträckorna minskas substantiellt jämfört med gängse affärsmodell (där mer fritt hållna avrop sker). Om alla kommuner skulle genomföra sina egna upphandlingar hade det medfört små upphandlingsvolymmer i varje varukorg, olika avtalsperioder och en mängd varierande övriga krav. Ett scenario som sammantaget blivit onödigt kostnadsdrivande med risk för bl.a. höga avtalspriser men också sannolikt en tuff utmattning av leverantörerna med höga ambitioner om att anpassa sig för att tillfredsställa alla önskemål.

Med gemensamma upphandlingsresurser hålls kostnaderna nere och (produkt)volymerna blir mer attraktiva för leverantörerna - samordningskommunerna blir till en stark tillväxtfaktor för lokala producenter, som genom kommunens inköp kan växa på egen hand.

Synergieffekter mellan kommunal samordnad varudistribution i Dalsland och Skafferiet i Väst

Handeln med närproducenter i grannkommuner i Värmland har utvecklats mycket tack vare Hushållningssällskapet Väst (Värmland) som tog initiativet till Skafferi Värmland som sedan flera år tillbaka tar emot, marknadsför och arrangerar distribution av de lokala producenternas råvaror. Skafferi Värmland företräder idag ett 40-tal värmländska producenter och levererar till ett flertal kommuner, däribland Karlstad, Sunne, Hagfors, Munkfors och Torsby.

Sedan hösten 2019 startade planer på att Skafferi Värmland även skulle starta ett Skafferi för Dalsland. I dagsläget har planerna konkretiserats och verksamheten kommer starta upp som Skafferiet i Väst, med placering Nuntorp, Brålanda. Syftet är att kunna erbjuda en liknande lösning för producenter och kommuner i Fyrbodal med omnejd som finns i Värmland. I dagsläget finns ett 20 – tal producenter och förädlare som är intresserade av att leverera genom Skafferiet i Väst. Målet är att Skafferiet, fr o m våren 2022, har ett driftsatt och utvecklat samarbete med flera offentliga kunder och lokala livsmedelsproducenter i och från Fyrbodalsområdet.

Skafferiet i Väst öppnar stora möjligheter för Dalslandsklustret att liksom Värmlandskommunerna att ta del av mat från sitt närområde och därigenom bidra till en ökad självförsörjningsgrad. Synergieffekterna mellan Skafferierna och kommuner som har samordnad varudistribution är stora. Skafferiet har som affärsidé att distribuera ut lokala livsmedel till slutkund. Dock så arrangeras alltid dessa transporter med befintlig trafik. Fr o m 1 mars 2020 agerar Skafferi Värmland samordnare för de regionala livsmedel som Karlstad kommun valt att köpa in för att laga till i sina 36 kök. Karlstad har Samordnad varudistribution vilket betyder att Skafferiet kan nyttja transporterna som körs genom samdistributionen. Att jämföra med Torsby, Sunne, Hagfors och Munkfors kommuner. Även de har avtal med Skafferi Värmland men har ingen Samordnat varudistribution. Här måste Skafferiet själv stå för att arrangera transporter till de 47 kök som ingår i kommunerna.

En av Skafferiernas verksamheternas nyckelfaktorer för att nå framgång i målet, mer lokal mat på tallriken, är en välfungerande logistik. Här finns därför en positiv effekt av samverkan med en kommunal samordnad varudistribution.

Investeringskostnad- extern finansiering

En lösning för kostnadstäckning är att söka extern finansiering för implementeringsfasen. Det finns flera finansieringskällor som kommuner nyttjat över åren, dock i de flesta fall krävs motfinansiering i form av egen tid från kommunen. Finansiering från myndigheter är i många fall kopplat till EU finansiering. Kommuner som exempelvis beviljats medel är Ystad-Österlenkommunerna som fick stöd från LEADER, EU:s landsbygdsutvecklingsprogram. Stödet täckte kostnader för en projektledare under implementeringsfasen åren 2012–2013, med uppgift att driva och synkronisera införandeprocessen i Ystads, Simrishamns och Tomelilla kommuner. Med motsvarande ekonomiskt stöd för Dalslandskommunerna skulle det innebära ett positivt företagsekonomiskt resultat redan första året.

Kris och beredskap

En fråga som inte vidrörts i förstudien men som bör nämnas och som aktualiserats under 2020 är den som berör kris och beredskap. Under året har kommuner med samdistribution kunnat vittna om det stora värdet av att ha en redan upprättad och välfungerande distributionsapparat med full kontroll på varuflödet. Med uppdaterade kontaktlistor och leveransadresser, inventerade materialförråd ihop med tydlig ansvarsfördelning har man insett att man är väl rustad för att ta det ansvar som åligger en kommun vid kriser och störningar i samhället. Likaså har upprättade rutiner för beställningsfrekvenser och personer med mandat att göra nödvändiga prioriteringar för materialförsörjning till verksamhetskritiska enheter varit ovärderligt. Kommuners ansvar gällande kris och beredskap baseras på tre principer, (1) Ansvarsprincipen, (2) Närhetsprincipen och (3) Likhetsprincipen.

- (1) Den aktör som ansvarar för en verksamhet i normalt läge har även ansvar i kristid
- (2) En kris ska hanteras av de som är närmast berörda. Kommuner har ett geografiskt ansvar för kris- och beredskap på lokal nivå inom den egna kommunen
- (3) Verksamheter ska inte organiseras om i onödan under en kris utan fungera på samma sätt som i normalläget i den utsträckning det är möjligt.

Principerna, och då främst Likhetsprincipen, innebär i praktiken att kommuner med samordnad varudistribution som normalläge har den rustning som kris och beredskap kräver. Den överkapacitet av material och lageryta som finns under normala förhållande ställs snabbt om till beredskapslager och möjliggör för kommuner att upprätthålla sitt ansvar under större och mindre störningar i samhället.

Icke desto mindre medverkar samdistributionskommunerna till en ökad självförsörjningsgrad i enlighet med den svenska livsmedelsstrategin (kom 2017) tack vare att man öppnar upp för en större andel mindre lokala leverantörer att delta i offentliga upphandlingar. Samordningskommunerna ställer dessutom krav på icke fossila drivmedel och kan styra inköpen mot lokal produktion (ex. biogas) vilket minskar sårbarheten mot importerat bränsle vid en ev. kris.

Dock, det krävs att det finns en efterfrågan och omställning redan i vardagen för att säkerställa tillgången vid störningar. När bristsituationen väl är ett faktum är det för sent att tänka om. Krisberedskap bygger vi här och nu och alldeles utmärkt genom byte av affärsmodell.

Mätbarhet

Till sist kan tryckas på vikten av att dokumentera från första början, endast utifrån referensvärden kan förändringsarbete följas upp. Uppföljningen ger resultat på gjorda

satsningar likväl som det visar vad som krävs för en fortsatt utveckling. Nyckeltal ska kopplas till kommunernas målbilder och göras mätbara med hjälp av digitaliserade logistik-och inköpsprocesser. Lämpliga nyckeltal skapas för:

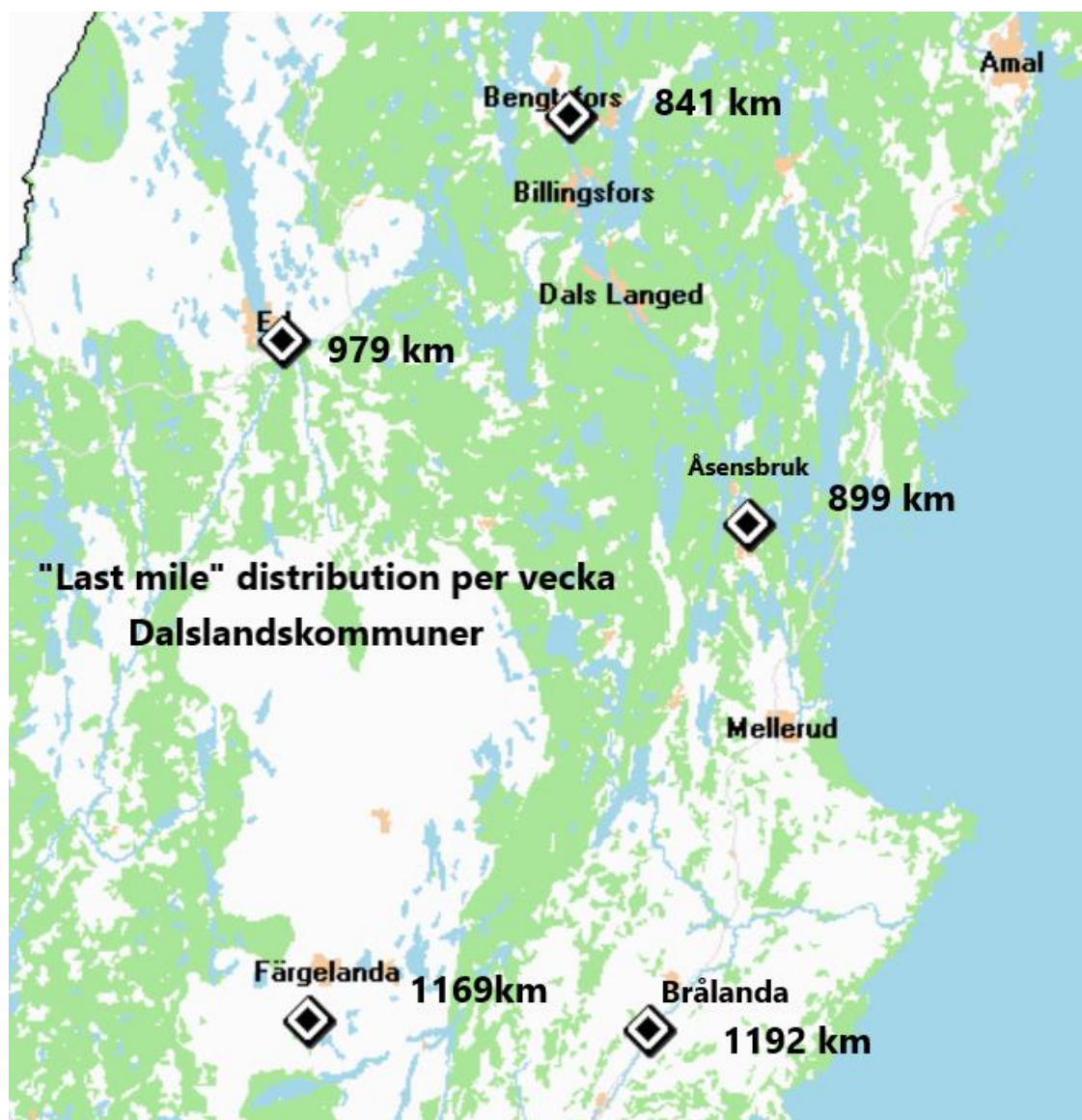
- Ramavtalstrohet (sortimentstrohet på beställarnivå)
- Ökad konkurrens (fler leverantörer)
- Besparing genom digitaliserad inköpsprocess (antal avtal via inköpssystem)
- Fordonsuppföljning (CO₂, körsträcka, övriga utsläpp)
- Kundnöjdhet (ökad kvalitet i kök/enheter genom mertid, leveransprecision)
- Trafiksäkerhet (mätt i antalet minskade leveranser)
- Avtalsrabatter
- Resursåtgång (initialt krävs mer personella resurser)
- etc.

Nationellt centrum för KOSAVA i koppling till KOSAVA nätverket besitter mångåriga erfarenheter och kunskap och kan kostnadsfritt stötta och råda i alla faser vid ett införande av samordnad varudistribution.

Bilaga 1

		Projekt år 1	Projekt år 2	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5
Kostnader								
1	DC+Fordon			-4 400 000	-4 575 000	-4 750 000	-4 925 000	-5 100 000
2	Logistikostnad programvara	-200 000						
3	Projektuppbbyggnad	-100 000						
4	Driftkostnad logistik		-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
5	Projektledare implementering (tjänst x 38 000)	-650 000	-650 000					
	Ev. mer resurser/kostnader för e-handelssystem							
6	Upphandlare (tjänst x 38 000)			-650 000	-650 000	-650 000	-650 000	-650 000
7	E-handelsresurs + Logistiksamordnare (tjänst x 38 000)			-650 000	-650 000	-650 000	-650 000	-650 000
	Total	-950 000	-690 000	-5 740 000	-5 915 000	-6 090 000	-6 265 000	-6 440 000
Årskostnad varuinköp								
8	Livsmedel	38 792 654						
9	Övriga varor	12 360 204						
Besparingar								
10	Varupriset blir lägre livsmedel (7%)			2 715 486	2 715 486	2 715 486	2 715 486	2 715 486
11	Vaupriset blir lägre övriga varor (15%)			1 854 031	1 854 031	1 854 031	1 854 031	1 854 031
12	Ökad ramavtalsortimentstrohet livsmedel i 2-5 % = Kr			775 853	1 163 780	1 551 706	1 939 633	1 939 633
13	Ökad ramavtalsstrohet övriga varor i 6-12 % = Kr			741 612	988 816	1 236 020	1 483 225	1 483 225
	Total			6 086 982	6 722 112	7 357 243	7 992 374	7 992 374
Företagsekonomiskt utfall		(investering)	-1 640 000	-473 018	-12 888	1 267 243	1 727 374	1 552 374
Nyttor								
14	Resurstillskott mindre varuhantering timmar			190 050	190 050	198 450	198 450	206 850
15	Besparing minskad manuell fakturahantering (13 651)			3 412 750	3 412 750	3 412 750	3 412 750	3 412 750
16	Minskad miljöbelastning med 7 Kr per kg/CO2			6 754 005	6 754 005	6 912 379	6 912 379	7 070 752
	Samhällesekonomiskt utfall			10 356 805	10 356 805	10 523 579	10 523 579	10 690 352
17	Ny livsmedelsupphandling (avtalsrotation 2 år)		År 0		År 2		År 4	
18	Nya priser slår igenom			År 1		År 3		År 5
19	Ökad konkurrens ökar andelen lokala producenter (SMF)			1 SMF	1 SMF	2 SMF	2 SMF	3 SMF

Bilaga 2

	Name	External ID	Is Available	Street	Postcode	City
1	Bengtsfors	4	No	Järngatan 14	661 31	Bengtsfors
2	Dals Ed	3	No	Industrigatan 1b	668 32	Ed
3	Färgelanda	1	Yes	Tegelbacksvägen	458 40	Ödeborg
4	Mellerud	2	No	Fabriksvägen 15	464 40	Åsensbruk
5	Vänernsberg	5	No	Nuntorp 305	464 64	Brålanda

"Last mile" distribution med utgångspunkt från olika terminaladresser i Dalslandskommunerna. Kilometerantal speglar transportbehovet per vecka från respektive lokalisering.

Bilaga 3

Workshop 1, 13 februari 2020, Uddevalla

9.00	Morgonfika serveras
9.30	Välkommen och introduktion Nationellt Centrum (OM)
10.00	Laget runt, kort presentation av kommun
10.45	Fruktpaus och bensträckare
11.00	Introduktion till Samordnad varudistribution (OM)
11.15	Transportupphandling i praktiken (TP)
12.00	Lunch
13.00	Kommunexempel – samordnad varudistribution i praktiken (ID)
14.00	Fika med gruppdiskussion
15.00	Redovisning av gruppdiskussioner
15.30	Hemgång

Workshop 2, 4 mars 2020, Mellerud

9.00	Morgonfika serveras
9.30	Upphandlings och inköpsprocessen vid samordnad varudistribution (OM, TP)
10.15	Fruktpaus och bensträckare
10.30	Möjligheter och svårigheter med lokalproducerade leverantörer (TP) 11.00
	Jonas Enström skafferi Dalsland
	Gruppdiskussioner
12.00	Lunch
13.00	Manuella beställningar eller e-handel (OM)
13.15	Kommunexempel-e-handel i praktiken (JW)
14.00	Fika med gruppdiskussioner
15.00	Redovisning av gruppdiskussioner
15.30	Hemgång

Workshop 3, 22 okt 2020, Mellerud

09.00	Morgonfika serveras
09.30	Dagens Agenda och information
09.35	Kostnads och nyttoanalys vad är kostnad och hur beräknas nytta (OM)
10.00	Fruktpaus och bensträckare
10.15	Kommunexempel- Kostnads nyttokalkyl Växjö kommun (DB)
11.15	Gruppdiskussioner
12.00	Lunch
13.00	Kommunexempel stafflad livsmedelsupphandling (DB)
13.45	Gruppdiskussioner forts.
14.45	Fika
15.00	Redovisning av gruppdiskussioner
15.30	Hemgång

Föreläsare

OM = Olof Moen, Nationellt Centrum/Energikontor Sydost

TP = Tina Persson, Nationellt Centrum/Energikontor Sydost

ID = Ingela Dejenfelt, Kostchef och logistiksamordnare, Tomelilla kommun

JW = Johan Wallström, E-handelsansvarig, Borlänge kommun

DB = David Braic, Upphandlingschef, Växjö kommun

Jonas Enström Skafferi Dalsland

Från: [Färgelanda Kommun](#)
Till: [Barbro Isaksson](#)
Ärende: FW: Vattenmyndighetens samråd kring förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer
Datum: den 1 november 2020 21:22:17
Bilagor: [Missiv 2020-Västerhavets vattendistrikt .pdf](#)

Skickat från min Samsung Galaxy-smartphone.

----- Originalmeddelande -----

Från: O-RB-Vattenvård <vattenvard.vastragotaland@lansstyrelsen.se>

Datum: 2020-10-31 15:18 (GMT+01:00)

Till:

Ämne: Vattenmyndighetens samråd kring förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer

Till kommuner som berörs av Västerhavets vattendistrikt. Observera att en kommun kan ingå i flera vattendistrikt och därmed få utskick från flera vattenmyndigheter.

Den 1 november 2020 – 30 april 2021 genomför Vattenmyndigheten för Västerhavets vattendistrikt samråd om hur sjöar, vattendrag, grundvatten och kustnära vatten ska förvaltas de kommande åren.

Följande handlingar ingår i samrådet:

- Förslag till förvaltningsplan (inklusive bilagor)
- Förslag till åtgärdsprogram (inklusive bilaga)
- Förslag till föreskrift med miljökvalitetsnormer
- Förslag till delförvaltningsplan med åtgärder mot vattenbrist och torka

Till åtgärdsprogrammet hör också en miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Samrådshandlingarna finns att ladda ner från vattenmyndigheternas webbplats från och med den 1 november: www.vattenmyndigheterna.se/samrad.

Brevet har skickats till er kommuns officiella epostbrevlåda. Det behöver skickas vidare till flera olika funktioner hos er kommun, främst till VA-huvudmannen samt till dem som ansvarar för fysisk planering, naturvård och tillsyn enligt miljöbalken. Vi önskar ett samlat svar från er kommun om det är möjligt.

Vattenmyndigheten behöver era synpunkter senast den 30 april 2021. Vi ser helst att ni använder det webbformulär som har tagits fram för att svara på samrådet. Det underlättar vår sammanställning och gör att vi enklare kan väga samman synpunkterna. Det finns möjlighet att lämna synpunkter på alla delar av materialet, men det är inte nödvändigt att svara på alla frågor. Välj ut de delar som du eller din organisation känner er berörda av. Enkäten finns i Wordformat på webbplatsen, ett tips är att arbeta i denna och sedan kopiera in svaren i webbenkäten på aktuellt ställe.

Information om hur ni lämnar synpunkter, webbformulär och adresser hittar ni på webbplatsen:
www.vattenmyndigheterna.se/samrad.

Notera också att Vattenmyndigheten samråder särskilt om miljökvalitetsnormer för vattenförekomster som påverkas av vattenkraft. Detta samråd påbörjas 1 mars 2021 och avslutas 30 april 2021. I detta samråd gäller det påverkan från den vattenkraft som omprövas 2022–2024, enligt den nationella planen för miljöanpassning av vattenkraften, NAP.

Era synpunkter är viktiga för att de kommande årens vattenförvaltning ska baseras på ett genomarbetat och väl förankrat underlag.

Tillsammans värnar vi vattnets värden!

Vattenmyndigheten Västerhavet
Länsstyrelsen Västra Götalands län
403 40 Göteborg

010-224 40 00
www.lansstyrelsen.se/vastragotaland

[Så hanterar vi dina personuppgifter](#)

KSAU § 47   Dnr 2019/42
Rådanefors avloppsreningsverk**Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag**

1. Kommunfullmäktige beslutar att Färgelanda Vatten AB ska överta ansvaret för avloppsreningen i Rådanefors enligt Färgelanda Vatten AB:s styrelses förslag. Övertagandet av Färgelanda Vatten AB ska äga rum först när det nya/renoverade verket är driftsatt och slutbesiktat.
2. Kommunfullmäktige noterar att taxepåverkan på ca 1,3 % föreslås tas ut av taxekollektivet genom ökad brukningstaxa från och med 2022. Kommunfullmäktige noterar samtidigt att denna förändring görs i samband med översyn av taxan i samband med kommunens beslut om mål- och resursplan.
3. Kommunfullmäktige godkänner investering om 3,1 miljoner kronor i Rådanefors avloppsreningsverk i enlighet med beskrivning från Färgelanda Vatten AB.
4. Kommunstyrelsen uppdrar åt samhällsutvecklingschefen att ordna markåtkomstfrågan samt att handlägga avtalsfrågan gentemot markägaren och driftavtalsparten på sätt som möjliggör genomförande av ovanstående beslutsförslag.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutade 2021-01-27 (§ 12) att ge Färgelanda Vatten AB i uppdrag att utreda förutsättningarna samt presentera kostnadsförslag för ett övertagande av ansvaret för avloppsreningsverksamheten i Rådanefors. Kommunstyrelsen beslöt samtidigt att utredningen skulle vara kommunen tillhanda senast den 15 mars 2021.

Styrelsen för Färgelanda Vatten AB har vid sitt sammanträde 2021-02-18 (§ 11) behandlat frågan och fått fyra förslag på lösningar presenterade, av vilka styrelsen förordat alternativ 4, vilket innebär att ett nytt reningsverk installeras i befintlig byggnad som renoveras. Styrelsen beslutade under samma paragraf:

- att redovisa till kommunstyrelsen i Färgelanda Västvattens utredning om hur avloppsreningen i Rådanefors kan lösas.
- Att uppdrar år VD, att skriva en tjänsteskrivelse angående Rådanefors reningsverk, som beslutas av Färgelanda Vattens AB:s presi-

Kommunstyrelsens arbetsutskott

---

dium och skickas med detta beslut till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

- Att uppdra åt VD at fortsätta förberedande arbete

Vidare beslutade styrelsen i den händelse att Färgelanda kommun beslutar att Färgelanda Vatten AB ska överta ansvaret för avloppsreningsverket i Rådanefors:

- Att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta om att gå vidare med av styrelsen föreslagen lösning på avloppsreningsverket i Rådanefors, samt att taxepåverkan på ca 1,3 % tas ut av taxekollektivet genom ökad brukningstaxa från och med 2022.
- Att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta om att utöka inestående investeringsbudget med 3,1 miljoner kronor.
- Att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att ansvaret för avloppsreningsverket går över till Färgelanda Vatten AB först när det nya/renoverade verket är klart.
- Att uppdra åt VD, med ekonomichef som ersättare, att under 2021 för företagets räkning nyupplåna, det vill säga öka företagets skulder under nämnda period med totalt 3,1 miljoner kronor.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2021-03-11
Styrelseprotokoll nr 1 , 2021-02-18
Tjänsteskrivelse Rådanefors AV, 2021-03-11

Chef för sektor samhällsutveckling informerar i ärendet.

Beslutet skickas till

Jan Öhman
Chef sektor samhällsutveckling
Färgelanda Vatten AB
Kommunfullmäktige
Diariet

Avdelning samhällsutveckling
Kommunchef
Katrín Siverby
0528-56 7120
katrin.siverby@fargelanda.se

Mottagare

Beslut om övertagande av ansvar för avloppsreningen i Rådanefors samt finansiering av åtgärder

Beslutsförslag

1. Kommunfullmäktige beslutar att Färgelanda Vatten AB ska överta ansvaret för avloppsreningen i Rådanefors enligt Färgelanda Vatten AB:s styrelses förslag. Övertagandet av Färgelanda Vatten AB ska äga rum först när det nya/renoverade verket är driftsatt och slutbesiktigt.
2. Kommunfullmäktige noterar att taxepåverkan på ca 1,3 % föreslås tas ut av taxekollektivet genom ökad brukningstaxa från och med 2022. Kommunfullmäktige noterar samtidigt att denna förändring görs i samband med översyn av taxan i samband med kommunens beslut om mål- och resursplan.
3. Kommunfullmäktige godkänner investering om 3,1 miljoner kronor i Rådanefors avloppsreningsverk i enlighet med beskrivning från Färgelanda Vatten AB.
4. Kommunstyrelsen uppdrar åt samhällsutvecklingschefen att ordna markåtkomstfrågan samt att handlägga avtalsfrågan gentemot markägaren och driftavtalsparten på sätt som möjliggör genomförande av ovanstående beslutsförslag.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutade 2021-01-27 (§ 12) att ge Färgelanda Vatten AB i uppdrag att utreda förutsättningarna samt presentera kostnadsförslag för ett övertagande av ansvaret för avloppsreningsverksamheten i Rådanefors. Kommunstyrelsen beslöt samtidigt att utredningen skulle vara kommunen tillhanda senast den 15 mars 2021.

Styrelsen för Färgelanda Vatten AB har vid sitt sammanträde 2021-02-18 (§ 11) behandlat frågan och fått fyra förslag på lösningar presenterade, av vilka styrelsen förordat alternativ 4, vilket innebär att ett nytt reningsverk installeras i befintlig byggnad som renoveras. Styrelsen beslutade under samma paragraf:

- att redovisa till kommunstyrelsen i Färgelanda Västvattnens utredning om hur avloppsreningen i Rådanefors kan lösas.
- Att uppdrar åt VD, att skriva en tjänsteskrivelse angående Rådanefors reningsverk, som beslutas av Färgelanda Vattens AB:s presidium och skickas med detta beslut till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
- Att uppdra åt VD at fortsätta förberedande arbete

Vidare beslutade styrelsen i den händelse att Färgelanda kommun beslutar att Färgelanda Vatten AB ska överta ansvaret för avloppsreningsverket i Rådanefors:

- Att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta om att gå vidare med av styrelsen föreslagen lösning på avloppsreningsverket i Rådanefors, samt att taxepåverkan på ca 1,3 % tas ut av taxekollektivet genom ökad brukningstaxa från och med 2022.
- Att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta om att utöka inestående investeringsbudget med 3,1 miljoner kronor.
- Att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att ansvaret för avloppsreningsverket går över till Färgelanda Vatten AB först när det nya/renoverade verket är klart.
- Att uppdra åt VD, med ekonomichef som ersättare, att under 2021 för företagets räkning nyupplåna, det vill säga öka företagets skulder under nämnda period med totalt 3,1 miljoner kronor.

Analys

Kommunens kompetens avseende avloppsreningsfrågor finns samlat hos kommunens bolag Färgelanda Vatten AB samt dess driftsbolag Västvatten AB, varför det finns avsevärda effektiviseringsvinster i att låta Färgelanda Vatten AB ansvara även för avloppsreningsverket i Rådanefors.

Den av Färgelanda Vatten AB presenterade framtida lösningen ter sig mest effektiv, varför denna förordas.

Katrin Siverby
Kommunchef

Beslutet skickas till:
Jan Öhman
Sektor samhällsutveckling
Färgelanda Vatten AB

Handläggare:
Madelene Ahl
Tfn: 0522-63 88 04

Protokoll nr 1 för styrelsemöte 2021-02-18 – Färgelanda Vatten AB

Tid: Torsdag 18 februari 2021, kl 09,00-10.40 samt 13.00-13.40

Plats: Digitalt via Teams

Närvarande ledamöter:

Ann-Marie Jacobsson (C), ordförande
Rune Månsson (S) ersätter Peter Höög (S), under punkt 1-9
Peter Höög (S), vice ordförande deltar under punkt 10-16
Håkan Melin (C)
Bengt Svedberg (M)
Bernt Johansson (L)
Urban Henriksson (S)
Sven Selstam (C) ersätter Karl-Erik Segersax (SD), under punkt 1-9
Owe Quick (SD) ersätter Karl-Erik Segersax (SD), under punkt 10-16

Närvarande suppleanter:

Sven Selstam (C), suppleant under punkt 10-16
Suzanna Sandberg (C)
Hans-Göran Palmqvist (M), deltar under punkt 10-16
Rune Månsson (S), suppleant under punkt 10-16

Närvarande lekmannarevisor/suppleant:

Eivor Johansson (C)

Närvarande tjänstemän:

Peter Johansson, VD
Susanne Thorén, ekonomichef
Madelene Ahl, administratör
Jeanette Strömberg, ekonom (deltar under §6)
Roger Larsson, controller (deltar under §6)
Katarina Bjelke, abonnenthandläggare (deltar under §6)

§ 1 Mötet öppnas av Ann-Marie Jacobsson

§ 2 Upprop förrättas

§ 3 Dagordningen godkändes

§ 4 Protokollet justeras av Bengt Svedberg

Handläggare:
Madelene Ahl
Tfn: 0522-63 88 04

---

§ 5 Föregående protokoll godkänns

§ 6 Gemensam information

- Kommande styrelsemöten 2021
- Affärsplan 2021
- Redovisning projekt
- Översiktlig redovisning, alla bolags årsredovisning
- Översyn taxemodeller
- Uppdrags- bevakningslista – Styrelse
- Styrande dokument

§ 7 Beslut – Faktureringspolicy för Färgelanda Vatten AB

Beslutsunderlag

Faktureringspolicy för Färgelanda Vatten AB, Dnr 2021/029

Styrelsen beslutar

att godkänna Faktureringspolicy för Färgelanda Vatten AB

§ 8 Beslut – Styrkort 2020

Beslutsunderlag

Uppföljning av styrkort 2020, Dnr 2017/276

Styrelsen beslutar

att godkänna uppföljning av styrkort 2020

§ 9 Beslut – Fastställelse av Årsredovisning 2020 för Färgelanda vatten AB

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2020 för Färgelanda Vatten AB, Dnr 2019/202

Styrelsen beslutar

att godkänna föreliggande Årsredovisning för Färgelanda Vatten AB

§ 10 Beslut – Yttrande och justeringar i ansökan om att inrätta vattenskyddsområden, Färgelanda

Beslutsunderlag

Yttrande över inkomna synpunkter
Vattenskyddsområden och vattenföreskrifter

Handläggare:
Madelene Ahl
Tfn: 0522-63 88 04

Styrelsen beslutar

att godkänna handlingarna för komplettering i FVAB's ansökan till kommunfullmäktige om inrättande av vattenskyddsområden i Färgelanda kommun.

§ 11 Beslut – Rådanefors Avloppsreningsverk

Färgelanda Vattens styrelse har på arbetsmöte, 20210211, fått 4 olika förslag föredragna, hur situationen i Rådanefors kan åtgärdas. Styrelsen förordar alternativ 4 vilket innebär att ett nytt reningsverk installeras i befintlig byggnad som renoveras.

Beslutsunderlag

Minnesanteckningar från arbetsmöte 2021-02-11
Beslut KS 20210127

Styrelsen beslutar

att redovisa till kommunstyrelsen i Färgelanda, Västvattens utredning, om hur avloppsreningen i Rådanefors kan lösas.

att uppdra åt VD, att skriva en tjänsteskrivelse angående Rådanefors reningsverk, som beslutas av Färgelanda Vatten ABs presidie och skickas med detta beslut till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

att uppdra VD att fortsätta förberedande arbete.

I det fall att Färgelanda kommun beslutar att FVAB ska överta ansvaret för avloppsreningen i Rådanefors.

att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta om att gå vidare av styrelsen föreslagen lösning på avloppsreningen i Rådanefors, samt att taxepåverkan på ca: 1,3 % tas ut av taxekollektivet genom ökad brukningstaxa från år 2022.

att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta om att utöka inestående års investeringsbudget med 3,1 miljoner kronor.

att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att ansvaret för avloppsreningsverket går över till Färgelanda Vatten AB först när det nya/renoverade verket är klart.

att uppdra åt VD, med ekonomichef som ersättare att under år 2021 för företagets räkning nyupplåna, dvs öka företagets skulder under nämnda period, med totalt 3,1 miljoner kronor.

Handläggare:
Madelene Ahl
Tfn: 0522-63 88 04

---

§ 12 Information

§ 13 Information från VD

§ 14 Styrelseutvärdering

Ordförande, föredrog resultatet av den styrelseutvärdering som är genomförd under februari 2021.

§ 15 Övriga frågor

§ 16 Mötet avslutas

Digital justering

_____
Ann-Marie Jacobsson (ordförande)

Digital justering

_____
Bengt Svedberg (justerare)

Digital justering

_____
Madelene Ahl (sekreterare)

Handläggare:
Roger Larsson
0522-63 88 24
roger.larsson@vastvatten.se

Kommunfullmäktige
Färgelanda kommun

Tjänsteskrivelse

Investeringsbudget år 2021

Investeringsbudgeten för 2021 föreslås justeras till 6 420 tkr mot ursprungliga 3 320 tkr.

Bakgrund

Rådanefors avloppsreningsverk

Färgelanda kommun har bitt Färgelanda Vatten AB om hjälp att utreda Rådanefors avloppsreningsverk då anläggningen är i behov av upprustning och eventuellt övertagande.

Rådanefors avloppsreningsverk ingår idag inte i Färgelanda Vatten's ansvarsområde.

Färgelanda Vattens styrelse har på arbetsmöte, 2021-02-11, fått 4 olika förslag föredragna, hur situationen i Rådanefors kan åtgärdas. Styrelsen förordar alternativ 4 vilket innebär att ett nytt reningsverk installeras i befintlig byggnad som renoveras.

Beslutsunderlag

KS § 12 Dnr KS 2019/42 2021-01-27

... ges i uppdrag att utreda förutsättningarna samt presentera kostnadsförslag för ett övertagande av ansvaret för avloppsreningsverksamheten i Rådanefors. Utredningen ska vara kommunstyrelsen/ kommunen tillhanda senast den 15 mars 2021.

Färgelanda Vatten styrelse 2021-02-18

Styrelsen beslutar

att redovisa till kommunstyrelsen i Färgelanda, Västvattens utredning, om hur avloppsreningen i Rådanefors kan lösas.

att uppdra åt VD, att skriva en tjänsteskrivelse angående Rådanefors reningsverk, som beslutas av Färgelanda Vatten AB's presidie och skickas med detta beslut till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Utredning gjord av Västvatten AB

Rådanefors ARV långsiktiga lösningar, bilaga till styrelsemöte 2021-02-18.

Förslag till beslut

att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att ansvaret för avloppsreningsverket går över till Färgelanda Vatten AB när det är en fullt fungerande och godkänd anläggning.

att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta om att gå vidare med, av styrelsen, föreslagen lösning på avloppsreningen i Rådanefors, samt att taxepåverkan på ca: 1,3 % tas ut av taxekollektivet genom ökad brukningstaxa from år 2022.

att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta om att utöka inestående års investeringsbudget med 3,1 miljoner kronor.

att uppdra åt VD, med ekonomichef som ersättare att under år 2021 för företagets räkning nyupplåna, dvs öka företagets skulder under nämnda period, med totalt 3,1 miljoner kronor.

Västvatten AB

Roger Larsson
Controller

KSAU § 48   Dnr 2020/256
Livsmedels- och måltidspolicy för Dalslandskommunerna samt Säffle kommun

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunfullmäktige beslutar att anta reviderad Livsmedel- och måltidspolicyn. Därmed upphävs tidigare antagen Livsmedels- och Måltidspolicy från den 19 april 2017, KF § 61.

Ärendebeskrivning

Färgelanda kommun har en reviderad Livsmedels- och måltidspolicy sedan år 2018. I samband med att en ny livsmedelsupphandling ska påbörjas år 2022 har en uppdaterad Livsmedel- och måltidspolicy tagits fram.

Livsmedels- och måltidspolicyn är ett stöd för att kvalitetssäkra upphandlingar, inköp och måltidsplanering för kommunens samtliga verksamheter som hanterar mat och livsmedel.

För att bidra till en hållbar utveckling är det viktigt att kommunen tar hänsyn till hur dess inköp och dess måltidsproduktion påverkar klimatet, miljön, djurskydd och biologisk mångfald.

Inför arbetet med den nya livsmedelsupphandlingen för år 2022 har kostchefer i upphandlingsnätverket Dalslandskommunerna och Säffle kommun tagit fram underlag till en reviderad Livsmedels- och måltidspolicy utifrån uppdaterade riktlinjer och rekommendationer.

Livsmedel- och måltidspolicyn ger ett helhetsperspektiv på måltiderna och är en vägledning för alla kommunala verksamheter i arbetet kring måltiderna och ska främja en god folkhälsa och ett gott välbefinnande för samtliga matgäster.

Det är viktigt att kommunen fortsätter sitt arbete med att minska matens klimatpåverkan. Viljeinriktning och målsättningar i Livsmedels-och måltidspolicyn fungerar som ett stöd i måltidsutvecklingen för att uppnå hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och regeringens livsmedelsstrategi.

Ekonomiska konsekvenser

Utifrån SPI (storköksprisindex) har livsmedelspriserna varit relativt stabila under senaste året, 2020. Dock finns det osäkerheter kring vilka effekter pandemin har på sikt gällande tillgång på livsmedel och varor, samt

Kommunstyrelsens arbetsutskott

---

transporter för import. Ökade inköp av närproducerade livsmedel kan påverka att livsmedelskostnaderna ökar, då priserna oftast är högre på dessa produkter.

Måluppfyllelse

Inköp av livsmedel och förhållningssätt vid måltidssituationen får en likhet över hela kommunen oavsett enhet och verksamhetstillhörighet.

När fler närproducerade varor köps in ger det flera positiva effekter för bl.a. näringslivet samt att det främjar ett öppet odlingslandskap.

Övriga riktlinjer, policyer och planer

Livsmedel- och måltidspolicyn ska främja till en god hälsa och ett gott välbefinnande för samtliga matgäster, där fokus läggs på måltidsordning, måltidsinnehåll, måltidsmiljö och bemötande samt att servera närproducerade och svenska livsmedel. Måltidsenheten fortsätter att köpa in säsonganpassade, närproducerade, ekologiska och rättvisemärkta livsmedel samt fisk från hållbara fiskebestånd.

Det är viktigt att kommunen fortsätter sitt arbete med att minska matens klimatpåverkan.

Viljeinriktning och målsättningar i Livsmedels- och måltidspolicyn fungerar som ett stöd i måltidsutvecklingen för att uppnå hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och regeringens livsmedelsstrategi.

Revideringen ligger främst i att kommunen har anpassat policyn efter de nya råd och riktlinjer som tillkommit och att vi skapat förutsättningar för att följa de hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Vi har också preciserat vad närproducerat innebär och ändrat en del målsättningar från bör till ska.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2021-03-11
Måltidspolicy förslag, 2021-03-11
Presentation reviderad måltidspolicy

Kostchef informerar i ärendet.

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige
Kostchef
Chef sektor samhällsutveckling

Avdelning samhällsutveckling
Kostchef
Malin Eriksson
malin.eriksson3@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Livsmedels- och måltidspolicy för Dalslandskommunerna samt Säffle kommun

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att anta reviderad Livsmedel- och måltidspolicyn. Därmed upphävs tidigare antagen Livsmedels- och Måltidspolicy från den 19 april 2017, KF § 61.

Ärendebeskrivning

Färgelanda kommun har en reviderad Livsmedels- och måltidspolicy sedan år 2018. I samband med att en ny livsmedelsupphandling ska påbörjas år 2022 har en uppdaterad Livsmedel- och måltidspolicy tagits fram.

Livsmedels- och måltidspolicyn är ett stöd för att kvalitetssäkra upphandlingar, inköp och måltidsplanering för kommunens samtliga verksamheter som hanterar mat och livsmedel.

För att bidra till en hållbar utveckling är det viktigt att kommunen tar hänsyn till hur dess inköp och dess måltidsproduktion påverkar klimatet, miljön, djurskydd och biologisk mångfald.

Inför arbetet med den nya livsmedelsupphandlingen för år 2022 har kostchefer i upphandlingsnätverket Dalslandskommunerna och Säffle kommun tagit fram underlag till en reviderad Livsmedels- och måltidspolicy utifrån uppdaterade riktlinjer och rekommendationer.

Livsmedel- och måltidspolicyn ger ett helhetsperspektiv på måltiderna och är en vägledning för alla kommunala verksamheter i arbetet kring måltiderna och ska främja en god folkhälsa och ett gott välbefinnande för samtliga matgäster.

Det är viktigt att kommunen fortsätter sitt arbete med att minska matens klimatpåverkan. Viljeinriktning och målsättningar i Livsmedels- och måltidspolicyn fungerar som ett stöd i måltidsutvecklingen för att uppnå hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och regeringens livsmedelsstrategi.

Ekonomiska konsekvenser

Utifrån SPI (storköksprisindex) har livsmedelspriserna varit relativt stabila under senaste året, 2020. Dock finns det osäkerheter kring vilka effekter pandemin har på sikt gällande tillgång på livsmedel och varor, samt transporter för import. Ökade inköp av närproducerade livsmedel kan påverka att livsmedelskostnaderna ökar, då priserna oftast är högre på dessa produkter.

Måluppfyllelse

Inköp av livsmedel och förhållningssätt vid måltidssituationen får en likhet över hela kommunen oavsett enhet och verksamhetstillhörighet. När fler närproducerade varor köps in ger det flera positiva effekter för bl.a. näringslivet samt att det främjar ett öppet odlingslandskap.

Övriga riktlinjer, policyer och planer

Livsmedel- och måltidspolicyn ska främja till en god hälsa och ett gott välbefinnande för samtliga matgäster, där fokus läggs på måltidsordning, måltidsinnehåll, måltidsmiljö och bemötande samt att servera närproducerade och svenska livsmedel. Måltidsenheten fortsätter att köpa in säsongsanpassade, närproducerade, ekologiska och rättvisemärkta livsmedel samt fisk från hållbara fiskebestånd.

Det är viktigt att kommunen fortsätter sitt arbete med att minska matens klimatpåverkan.

Viljeinriktning och målsättningar i Livsmedels- och måltidspolicyn fungerar som ett stöd i måltidsutvecklingen för att uppnå hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och regeringens livsmedelsstrategi.

Revideringen ligger främst i att kommunen har anpassat policyn efter de nya råd och riktlinjer som tillkommit och att vi skapat förutsättningar för att följa de hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Vi har också preciserat vad närproducerat innebär och ändrat en del målsättningar från bör till ska.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse från Malin Eriksson, 2021-03-11

Förslag till reviderad Livsmedels- och måltidspolicy 2022.

Katrin Siverby
Kommunchef

Malin Eriksson
Kostchef

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Kostchef

Chef avdelning samhällsutveckling

Livsmedel- och måltidspolicy

Förskola, skola och omsorg

För Dalslandskommunerna samt Säffle kommun

Beslutat av: Kommunfullmäktige

Datum: (Fyll i)

Dokumentets giltighet: 2022-2026

Dokumentet gäller för: Alla nämnder och helägda bolag

Dokumentansvarig: (Fyll i)

Inledning och syfte

Livsmedels- och måltidspolicyn är ett stöd för att kvalitetssäkra upphandlingar, inköp och måltidsplanering. Dokumentet är uppdelat i två delar. Första delen handlar om hur vi beskriver vår verksamhet och våra mål med måltidsmodellen som utgångspunkt. Andra delen handlar om hur vi i måltidsutveckling använder råd, riktlinjer och nationella rekommendationer.

Policyn gäller för kommunens samtliga verksamheter som hanterar mat och livsmedel.

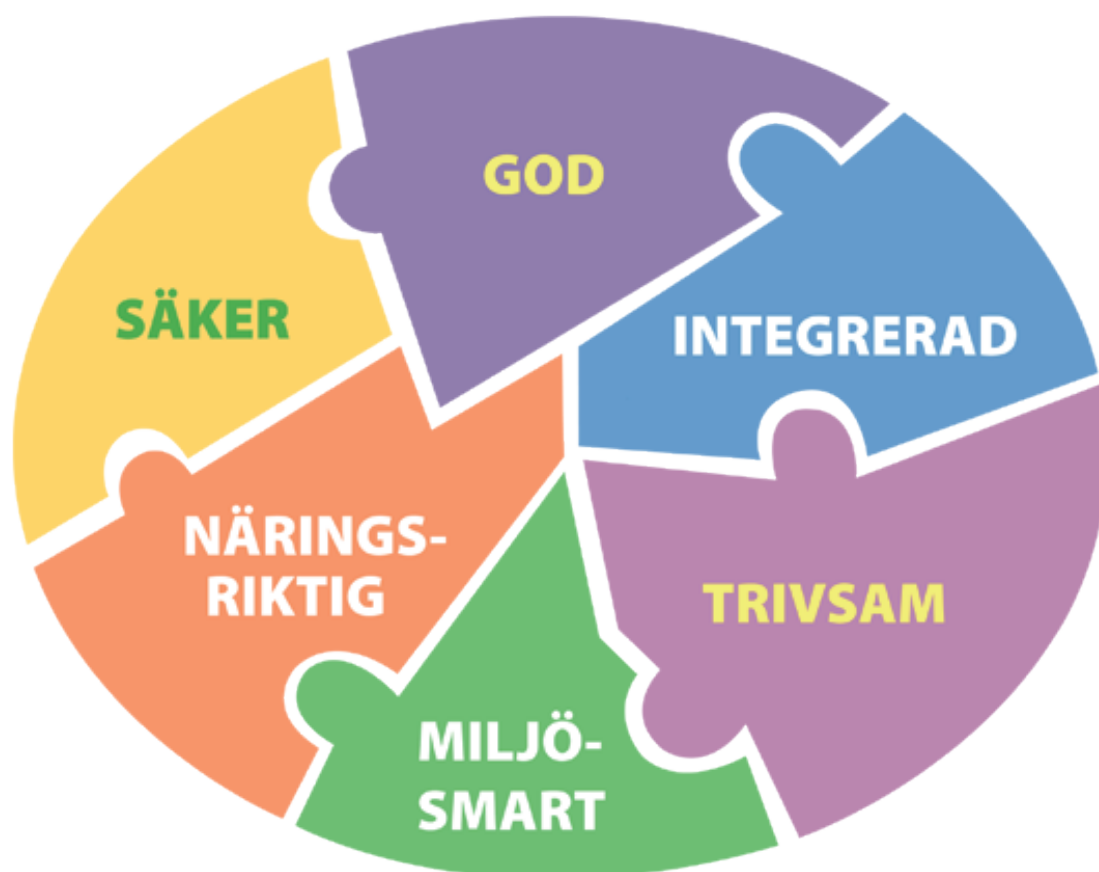
Policyn ska revideras vart 4:e år i samband med förnyad livsmedelsupphandling. Livsmedels- och måltidspolicyn ersätter tidigare beslutad Livsmedels- och måltidspolicy från 2017.

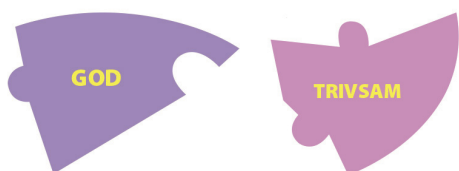
Varje berörd kommunal verksamhet inom förskola, skola och omsorg ansvarar för att livsmedels- och måltidspolicyn åtföljs. Policyn ska även gälla av kommunen upphandlade verksamheter, det vill säga entreprenader inom kommunen.

Helhetsperspektiv på måltiden

Livsmedelsverkets måltidsmodell ger helhetsperspektiv på måltiderna och används som vägledning för att kvalitetssäkra en bra måltid och måltidsupplevelse.

God och trivsamt

Måltiderna som serveras ska vara goda, näringsrika och varierade samt serveras i en lugn, trivsamt och inkluderande restaurangmiljö. Alla gäster ska uppleva att vi ger bra service och ett gott bemötande. Tillsammans ger detta förutsättningar för välbefinnande, hälsa och goda matvanor.

Traditioner

Det är viktigt att uppmärksamma traditioner, men firandet behöver inte alltid förknippas med ätande. Genom pedagogisk planering kan verksamheten hitta alternativa sätt att fira högtider. Om någon form av förtäring ska ske, så ska matens innehåll följa livsmedels- och måltidspolicyn.

Näringsriktig och säker

Måltiderna anpassas efter gästernas behov och önskemål utifrån befintliga resurser, riktlinjer och krav. Måltiderna planeras utifrån nordiska näringsrekommendationer (NNR) och enligt livsmedelsverkets råd och riktlinjer.

Våra kök har rutiner för hur risker ska hanteras, förebyggas och åtgärdas. Köken är godkända för hantering av livsmedel och medarbetarna har kompetens inom livsmedelssäkerhet, allergier och specialkost.

Måltiderna ska vara tillagade utifrån grundråvaran i så stor utsträckning som möjligt.

Specialkost

Vi följer Kost & Närings nationella rekommendationer för specialkost och anpassade måltider i förskola och skola. Syftet med rekommendationerna är att säkerställa att behovet av specialkost bedöms likvärdigt över hela landet.

Vi erbjuder specialkost och konsistensanpassad mat om medicinska, etiska eller religiösa skäl föreligger. Däremot erbjuder vi inte kosher- och halalslaktade livsmedel då dessa strider mot krav på bedövning vid slakt, enligt svensk djurskyddslag.

Det får inte förekomma nötter, mandel, jordnötter eller sesamfrö i förskolan och skolans lokaler, eftersom dessa kan utlösa svåra allergiska reaktioner.

Sockerrika livsmedel

Förskola, skola och fritidshem ska inte servera sockerrika livsmedel som saft, läsk, godis, glass och kakor. Denna typ av livsmedel bidrar med mycket energi men är mest "tomma kalorier".

Måltidsordning

Måltiderna inom äldreomsorgen ska serveras enligt rekommenderad måltidsordning från Socialstyrelsen och Livsmedelsverket. Maten ska förebygga undernäring och verka för god livskvalitet.

Nattfastan ska inte vara längre än 11 timmar.

Integrerad

Pedagogiska måltider

Vi erbjuder pedagogiska måltider till förskola och skola. Närvaro av pedagoger och vuxna är viktigt för att kunna skapa en lugn och trivsamt måltidsmiljö. Pedagogernas uppgift är att vara goda förebilder och tillsammans med måltidspersonal sprida information och verka för att främja goda matvanor, matkultur och social samvaro. Det kan handla om att berätta om råvarornas kvalitet och ursprung, betydelsen av att inte kasta mat och stimulera eller "nudga" till ökad grönsakskonsumtion.

Skolans lunch ska vara schemalagd, det vill säga obligatorisk, separerad från rast och inplanerad mitt i en lektion eller mellan två lektioner tillsammans med närvarande/deltagande lärare. Lunchen bör intas tidigast klockan 11:00 och vara i minst 20 minuter.

Vi ser måltiden som en integrerad del av förskola, skola och omsorg där delaktighet och inflytande skapas via regelbundna måltidsråd. Vi följer även upp, utvärderar och förbättrar måltiderna genom årliga brukar- och kundundersökningar.

Miljösmart

För att minska matens klimatpåverkan ska upphandlingar, inköp och måltider vara miljö- och klimatanpassade. Det innebär att vi i möjligaste mån väljer närproducerade, svenska och ekologiska livsmedel utifrån befintliga resurser. Med närproducerat menas produkter från Värmland och Västra Götalands län. Andelen grönsaker och baljväxter i måltiderna kommer att öka, liksom antalet vegetariska maträtter. Rotsaker, grönsaker och frukt bör väljas utifrån säsong. Inköp av kaffe, te, bananer och kakao ska vara etiskt märkta och fisk ska i första hand vara certifierat och från hållbara fiskbestånd.

Vid planering av måltider, tillagning och servering ska samtliga verksamheter arbeta för att minimera matsvinn och överproduktion.

Måltidsutveckling

I arbetet med att bibehålla, utveckla och kvalitetssäkra måltiderna inom kommunen använder vi oss av råd, riktlinjer och nationella rekommendationer. Se lista på nästa sida.

Vi ser livsmedelsverkets nationella kompetenscentrum som en källa för kunskap. De ger stöttning, samordning och kunskap till landets måltidsverksamheter. Kompetenscentrum samverkar med andra nationella myndigheter och organisationer för att utveckla råd, riktlinjer och stödmaterial för måltidsbranschen.

Genom sin verksamhet bidrar Kompetenscentrum också till att nå mer övergripande mål i bland annat regeringens Livsmedelsstrategi och Agenda 2030. Det handlar bland annat om att uppnå god folkhälsa och miljömässigt hållbar produktion av livsmedel.

Hållbar utveckling

För att bidra till en hållbar utveckling är det viktigt att vi tar hänsyn till hur vår måltidsproduktion påverkar klimatet, miljön, djurskydd och biologisk mångfald.

Vi utgår från Upphandlingsmyndighetens kravkriterier för miljö, socialt ansvarsfull upphandling och djuretik. Kraven ska säkerställa att hög livsmedelskvalitet erhålls, samt bidra till social och miljömässigt hållbarhet.

Där den svenska livsmedelslagstiftningen, svenska djurskyddslagstiftningen eller svenska miljölagstiftningen kompletterar EU:s lagstiftning ska den svenska lagstiftningen följas.

Uppföljning av livsmedelsavtal bör ske kontinuerligt för att säkerhetsställa att ställda krav uppfylls.

Målsättningarna i livsmedels och måltidspolicyn ska bidra till att nå hållbarhetsmålen i Agenda 2030, främst målen 2, 3, 4, 12, 13, 14, 15

Lagar, råd och rekommendationer

- [Nordiska näringsrekommendationer](#)
- [Livsmedelsverkets råd](#)
- [Livsmedelsverkets kompetenscentrum](#)
- [Mat för äldre - Socialstyrelsen](#)
- [Skollagen](#)
- [Kost & Närings nationella rekommendationer för specialkost och anpassade måltider i förskola och skola](#)
- [Svensk djurskyddslagstiftning - Jordbruksverket](#)
- [Sveriges och EU:s livsmedelslagstiftning](#)
- [EU:s grundläggande djurskyddsregler](#)
- [EU:s direktiv som berör miljöhänsyn i jordbruk](#)
- [ILO:s åtta kärnkonventioner](#) om tvångsarbete, barnarbete, diskriminering, föreningsfrihet samt organisationsrätt (nr 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 och 182). FN:s barnkonvention artikel 32 -
- [Kravkriterier för miljö, social ansvarsfullhet och djuretik enligt Upphandlingsmyndigheten](#)

**KSAU § 45   Dnr 2021/48
Parkeringsköp till Valbohem AB**

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunfullmäktige beslutar att till Valbohem AB upplåta marken enligt kartbilaga 1 via institutet för parkeringsköp.

Kommunfullmäktige beslutar att delegera till mark- och exploateringshandläggaren att upprätta och teckna avtal gällande parkeringsköpsavtal mellan Färgelanda kommun och Valbohem AB till marknadsmässig pris.

Linda Jansson (M) avstår att delta i beslutet och återkommer med eventuella yrkande vid Kommunstyrelsens sammanträde.

Ärendebeskrivning

I samband med Valbohem AB:s planerade nybyggnation vid Sägverksvägen har parkeringsfrågan aktualiserats. Parkeringsköp möjliggör en effektiv och hållbar markanvändning genom att värdefull mark kan användas för exempelvis bostäder och grönytor istället för parkering. Med parkeringsköp kan samutnyttjande av parkeringar uppnås vilket medför att färre parkeringsplatser behöver anläggas.

Inom Valbohem AB:s egen fastighet Färgelanda prästgård 1:77 finns möjlighet enligt gällande detaljplan att anordna parkeringsplatser. Men med hänsyn till den gemensamma utemiljön är det mer fördelaktigt att lösa parkeringsfrågan genom ett så kallat parkeringsköp där den befintliga parkeringen samutnyttjas. Den parkering som planeras att samutnyttjas är den som är belägen mellan Valbohallen och Lillågården - se kartbilaga 1.

Förslaget med att lösa parkeringsfrågan genom parkeringsköp är aktuell och behöver vara löst innan bygglov kan beviljas.

Diskussioner förs kring markupplåtelseavtal på 25 år istället för försäljning, vilket stämmer väl överens med Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun, antaget av kommunfullmäktige 2017-10-18, KF § 141, där det bland annat understryks vikten av ett gott samarbete med Valbohem AB samt att kommunen ska äga mark i strategiskt viktiga lägen, där centrumnära mark får anses vara strategiskt viktigt.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

I samband med framtagande av förevarande tjänsteskrivelse har diskussioner förts med Hans Sprung, VD för Valbohem AB. Genom diskussioner om den gemensamma utemiljön och närmiljön för den planerade byggnationen har båda parter samsyn kring detta förslag och är eniga om att ovan givna förslag är det bästa möjliga för att skapa en trivsamt utemiljö och lyfta denna del av Färgelanda centrum.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2021-02-05

Kartbilaga, 2021-03-16

Mark- och exploateringshandläggare informerar i ärendet.

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Mark och exploateringshandläggare

Diariet

Sektor samhällsutveckling
Mark- och exploateringshandläggare
Sebastian Svensson
0528 – 567 165
sebastian.svensson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse 2021/48 Parkeringsköp till Valbohem AB

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att till Valbohem AB upplåta marken enligt kartbilaga 1 via institutet för parkeringsköp.

Kommunfullmäktige beslutar att delegera till mark- och exploateringshandläggaren att upprätta och teckna avtal gällande parkeringsköpsavtal mellan Färgelanda kommun och Valbohem AB till marknadsmässig pris.

Definitioner

Parkeringsköp – beteckning som används på arrendeavtal som tecknas mellan Färgelanda kommun och en fastighetsägare som i huvudsak innebär att fastighetsägaren mot ersättning får tillgång till parkeringsplatser i närheten av den egna fastigheten. Begreppet ”parkeringsköp” har ingen legaldefinition.

Ärendebeskrivning

I samband med Valbohem AB:s planerade nybyggnation vid Sågverksvägen har parkeringsfrågan aktualiserats. Parkeringsköp möjliggör en effektiv och hållbar markanvändning genom att värdefull mark kan användas för exempelvis bostäder och grönytor istället för parkering. Med parkeringsköp kan samutnyttjande av parkeringar uppnås vilket medför att färre parkeringsplatser behöver anläggas.

Inom Valbohem AB:s egen fastighet Färgelanda prästgård 1:77 finns möjlighet enligt gällande detaljplan att anordna parkeringsplatser. Men med hänsyn till den gemensamma utemiljön är det mer fördelaktigt att lösa parkeringsfrågan genom ett så kallat parkeringsköp där den befintliga parkeringen samutnyttjas. Den parkering som planeras att samutnyttjas är den som är belägen mellan Valbohallen och Lillågården - se kartbilaga 1.

Förslaget med att lösa parkeringsfrågan genom parkeringsköp är aktuell och behöver vara löst innan bygglov kan beviljas.

Diskussioner förs kring markupplåtelseavtal på 25 år istället för försäljning, vilket stämmer väl överens med Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun, antaget av kommunfullmäktige 2017-10-18, KF § 141, där det bland annat understryks vikten av ett gott samarbete med Valbohem AB samt att kommunen ska äga mark i strategiskt viktiga lägen, där centrumnära mark får anses vara strategiskt viktigt.

I samband med framtagande av förevarande tjänsteskrivelse har diskussioner förts med Hans Sprung, VD för Valbohem AB. Genom diskussioner om den gemensamma utemiljön och närmiljön för den planerade byggnationen har båda parter samsyn kring detta förslag och är eniga om att ovan givna förslag är det bästa möjliga för att skapa en trivsamt utemiljö och lyfta denna del av Färgelanda centrum.

Katrin Siverby
Kommunchef

Tünde Petersson
Samhällsutvecklingschef

2021/48

Kartbilaga 1 (KA1).

Området markerat med blåstreckad linjer.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

KSAU § 46

Dnr 2020/61

**Köp av fastigheten Dyrtorp 1:4 samt försäljning av fastigheterna
Dyrtorp 1:2 och Dyrtorp 1:3 skifte 2 och 3**

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunfullmäktige beslutar att köpa fastigheten Färgelanda, Dyrtorp 1:4 för en köpeskilling på 625 000 kr, samt att sälja fastigheterna Dyrtorp 1:2 och Dyrtorp 1:3 skifte två och tre för 1 000 000 kr.

Kommunfullmäktige beslutar att delegera uppdraget att upprätta och underteckna erforderliga köpehandlingar för försäljningen och köpet till Samhällsutvecklingschefen.

Ärendebeskrivning

Under februari 2020 fick Färgelanda kommun en förfrågan från en fastighetsägare om ett markbyte.

Den privatägda fastigheten som fastighetsägaren erbjuder kommunen att köpa ligger centralt i Färgelanda och gränsar till kommunägd mark. Fastighetens totala areal är drygt 5 hektar och delar av fastigheten är planlagd.

Fastigheten Dyrtorp 1:4 är värderad av en opartisk värderingsfirma med ett bedömt marknadsvärde på 625 000 kr.

Kommunens områden som föreslås säljas består av fastigheten Dyrtorp 1:2 samt delar av Dyrtorp 1:3, bestående av två mindre skogsskiften med en total areal på cirka 9,6 ha. Skiftena ligger ur ett skogsbruksperspektiv svårt till för kommunen då det saknas väg till skogsskiftena samt att kommunen inte äger den angränsade marken till de ovan nämnda skogsskiftena. Detta försvårar och fördyrar skötsel samt avverkning. Kommunens skogsförvaltare Skogssällskapet har rådfrågats och bekräftar att det är kostsamt att ha s.k. satelitskiften där kommunen vid varje avverkning behöver köpa sig en väg ut över en annan fastighetsägares mark.

En opartisk värderingsfirma har värderat områdena till 141 000 kr/ha vilket medför ett uppskattat marknadsvärde på 1 360 000 kr. Till underlag för värderingen ligger krav på bland annat på en ny skogsbruksplan för

---

Justering

Utdragsbestyrkande

området. Värderingen för skogsskiftena har gjorts sammanlagt med de två större skiftena Gatersbyn 1:77 och de två förselsagna skiftena för bytet.

Totalt sett omfattar den värderade skogen nästan 70 hektar. Som utgångspunkt i fyra skiften där de två större utgör nästan 60 hektar och på de större skogsskiftena finns ett rikare virkesförråd med gammal granskog än på de skiftena som föreslås bytas. Värderingen är gjord som helhet och det bedömda marknadsvärdet har schablonmässigt beräknats varje hektar. Vissa av bestånden har ett högre virkesförråd och vissa av dem har, som i detta fall, ett lägre virkesförråd.

Av den totala arealen 9,6 hektar är 1,5 ha impediment samt där utöver ett relativt stort inslag av lövbestånd vilket föranlett en justering av köpeskillingen. Till ett värde av 550 kr m³sk, virkesförrådet uppgick den 14 januari i år till 1 884 m³sk. Med hänsyn till det och med justering för lövinslaget föreslås köpeskillingen för skogsskiftena till 1 000 000 kr. Beaktat impedimenten blir priset per hektar cirka 130 000 kr jämför med den tidigare värderingen. Inför försäljningen har kommunens skogsförvaltare från Skogssällskapet rådfrågats vad gäller försäljningspriset och förvaltaren har sagt att ett värde på 550 kr m³sk är ett marknadsmässigt pris. Enligt förvaltaren bör priset vid försäljning på en öppen marknad ligga mellan 450 – 550 kr m³sk för denna typ av skogsskiften. Samtliga fastighetsägare med angränsande mark har tillfrågats intresse för fastigheterna.

Förslaget är helt i linje med ”Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun” antaget av Kommunfullmäktige 2017-10-18, KF § 141. På sidan 7 står bland annat följande ”Kommunägd mark kan även fungera som utbytesmark vid framtida exploateringsbehov inom mark som ägs av annan än kommunen” och vidare står beskrivet att kommunen ska bedriva en aktiv markpolitik även det på sidan 7.

” En aktiv markpolitik innebär att kommunen, i tillräcklig omfattning, förvärvar strategisk mark som kan komma att planläggas i framtiden. Syftet med att bedriva en aktiv markpolitik är att i förväg förvärva mark medan värdet är förhållandevis lågt till skillnad från detaljplanelagd mark.”

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse , 2021-03-11
Kartbilaga 1, 2021-03-16

Mark- och exploateringshandläggare och chef för sektor samhällsutveckling informerar i ärendet.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Ägaren till Dyrtorp 1:4
Chef sektor samhällsutveckling
Diariet

Justering

Utdragsbestyrkande

Avdelning samhällsutveckling
Tillgänglighetsinventerare
Sebastian Svensson
0528-56 7163
sebastian.svensson@fargelanda.se

Köp av fastigheten Dyrtorp 1:4 samt försäljning av fastigheterna Dyrtorp 1:2 och Dyrtorp 1:3 skifte 2 och 3

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att köpa fastigheten Färgelanda, Dyrtorp 1:4 för en köpeskilling på 625 000 kr, samt att sälja fastigheterna Dyrtorp 1:2 och Dyrtorp 1:3 skifte två och tre för 1 000 000 kr.

Kommunfullmäktige beslutar att delegera uppdraget att upprätta och underteckna erforderliga köpehandlingar för försäljningen och köpet till Samhällsutvecklingschefen.

Ärendebeskrivning

Under februari 2020 fick Färgelanda kommun en förfrågan från en fastighetsägare om ett markbyte.

Den privatägda fastigheten som fastighetsägaren erbjuder kommunen att köpa ligger centralt i Färgelanda och gränsar till kommunägd mark. Fastighetens totala areal är drygt 5 hektar och delar av fastigheten är planlagd.

Fastigheten Dyrtorp 1:4 är värderad av en opartisk värderingsfirma med ett bedömt marknadsvärde på 625 000 kr.

Kommunens områden som föreslås säljas består av fastigheten Dyrtorp 1:2 samt delar av Dyrtorp 1:3, bestående av två mindre skogsskiften med en total areal på cirka 9,6 ha. Skiftena ligger ur ett skogsbruksperspektiv svårt till för kommunen då det saknas väg till skogsskiftena samt att kommunen inte äger den angränsade marken till de ovan nämnda skogsskiftena. Detta försvårar och fördyrar skötsel samt avverkning. Kommunens skogsförvaltare Skogssällskapet har rådfrågats och bekräftar att det är kostsamt att ha s.k. satelitskiften där kommunen vid varje avverkning behöver köpa sig en väg ut över en annan fastighetsägares mark.

En opartisk värderingsfirma har värderat områdena till 141 000 kr/ha vilket medför ett uppskattat marknadsvärde på 1 360 000 kr. Till underlag för värderingen ligger krav på bland annat på en ny skogsbruksplan för området. Värderingen för skogsskiftena har gjorts sammanlagt med de två större skiftena Gatersbyn 1:77 och de två förselsagna skiftena för bytet.

Totalt sett omfattar den värderade skogen nästan 70 hektar. Som utgångspunkt i fyra skiften där de två större utgör nästan 60 hektar och på de större skogsskiftena finns ett rikare virkesförråd med gammal granskog än på de skiftena som föreslås bytas. Värderingen är gjord som helhet och det bedömda marknadsvärdet har schablonmässigt beräknats varje hektar. Vissa av bestånden har ett högre virkesförråd och vissa av dem har, som i detta fall, ett lägre virkesförråd.

Av den totala arealen 9,6 hektar är 1,5 ha impediment samt där utöver ett relativt stort inslag av lövbestånd vilket föranlett en justering av köpeskillingen. Till ett värde av 550 kr m³sk, virkesförrådet uppgick den 14 januari i år till 1 884 m³sk. Med hänsyn till det och med justering för lövinslaget föreslås köpeskillingen för skogsskiftena till 1 000 000 kr. Beaktat impedimenten blir priset per hektar cirka 130 000 kr jämför med den tidigare värderingen. Inför försäljningen har kommunens skogsförvaltare från Skogssällskapet rådfrågats vad gäller försäljningspriset och förvaltaren har sagt att ett värde på 550 kr m³sk är ett marknadsmässigt pris. Enligt förvaltaren bör priset vid försäljning på en öppen marknad ligga mellan 450 – 550 kr m³sk för denna typ av skogsskiften. Samtliga fastighetsägare med angränsande mark har tillfrågats intresse för fastigheterna.

Förslaget är helt i linje med ”Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun” antaget av Kommunfullmäktige 2017-10-18, KF § 141. På sidan 7 står bland annat följande ”*Kommunägd mark kan även fungera som utbytesmark vid framtida exploateringsbehov inom mark som ägs av annan än kommunen*” och vidare står beskrivet att kommunen ska bedriva en aktiv markpolitik även det på sidan 7.

” En aktiv markpolitik innebär att kommunen, i tillräcklig omfattning, förvärvar strategisk mark som kan komma att planläggas i framtiden. Syftet med att bedriva en aktiv markpolitik är att i förväg förvärva mark medan värdet är förhållandevis lågt till skillnad från detaljplanlagd mark.”

Beslutsunderlag

Förfrågan om byte av mark, daterad 17 februari 2020.

Katrin Siverby
Kommunchef

Sebastian Svensson
Tillgänglighetsinventerare

Beslutet skickas till:
Ägaren till Dyrtorp 1:4
Avdelningschefen samhällsutveckling

Kartbilaga 2020/61

Skiftena med de orangepilarna är de skiftenas som föreslås säljas/bytas.

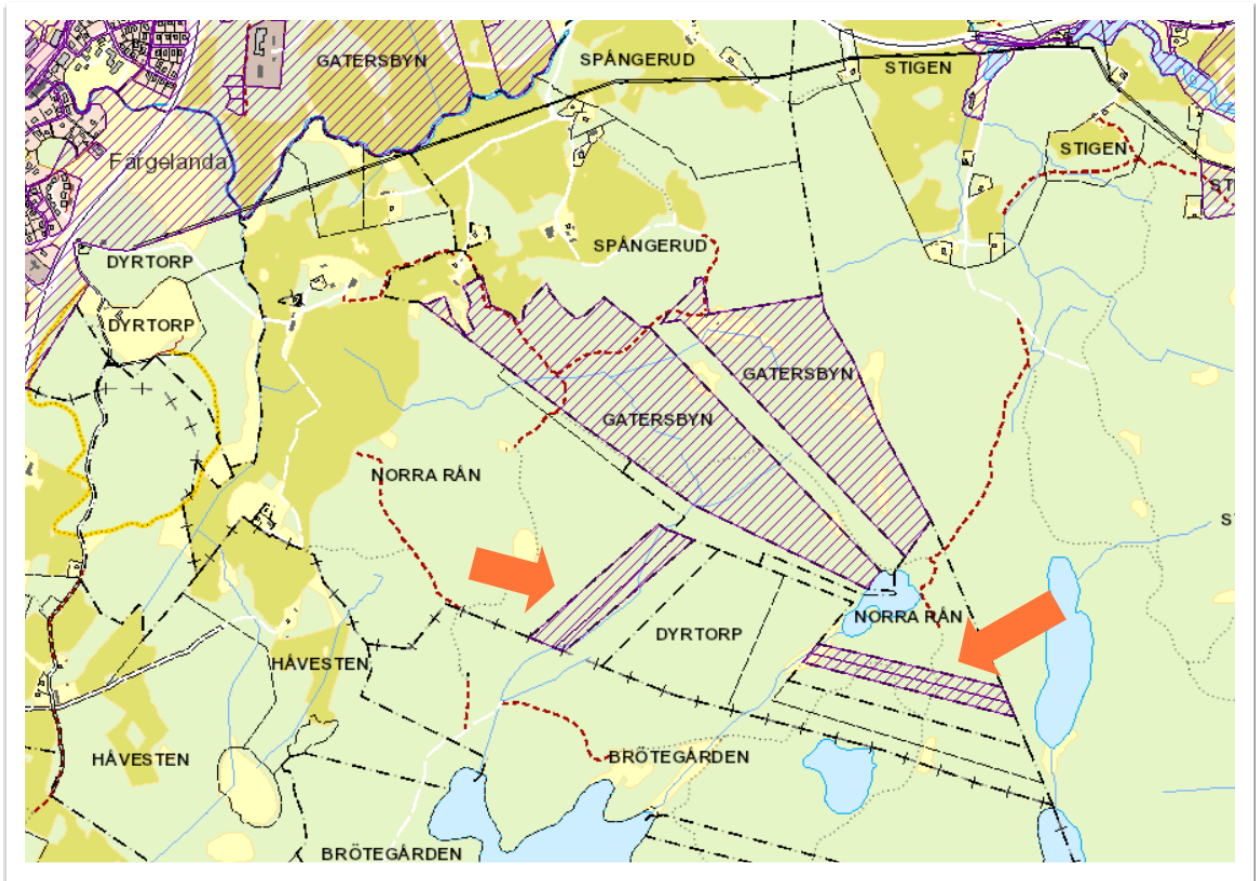
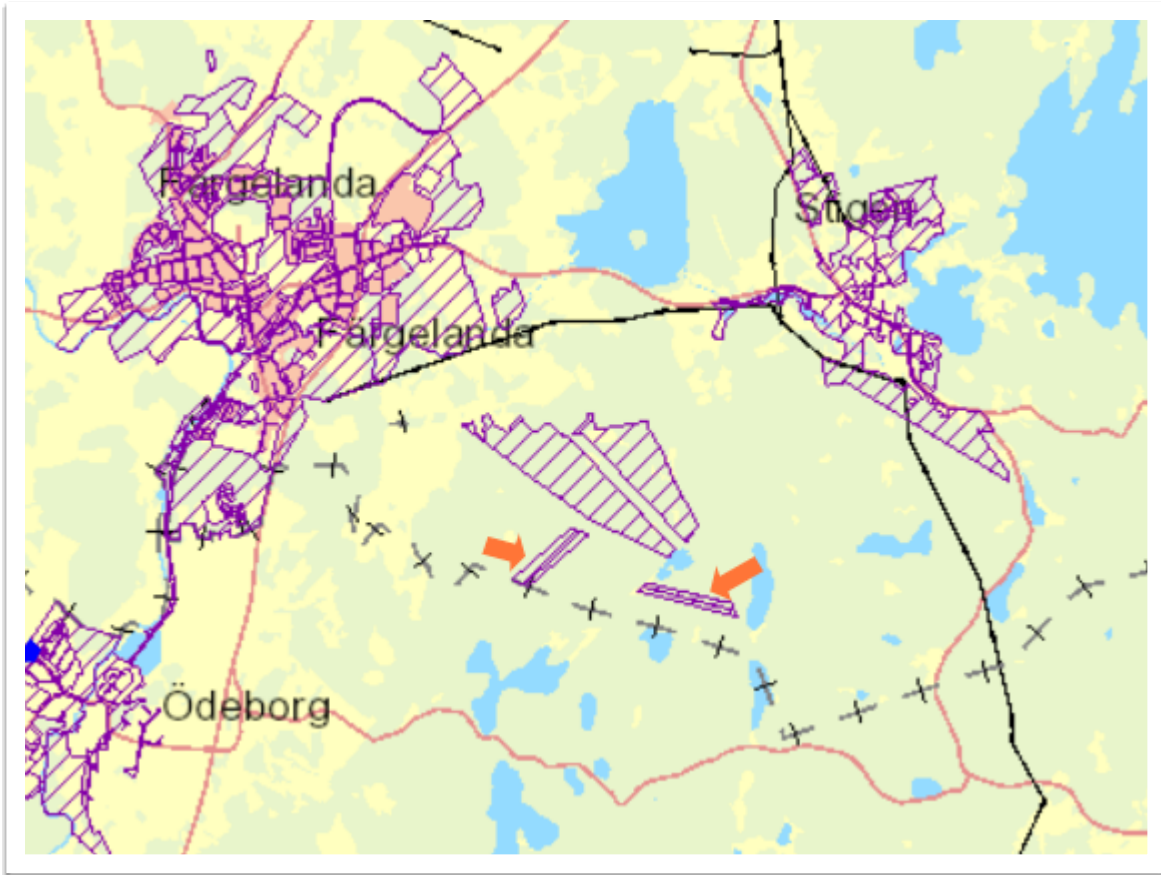

Bild för orientering av skiftenas läge i förhållande till tätorterna.

KSAU § 49   Dnr 2021/77
Ägarbeslut avseende fastigheten Furåsen

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunfullmäktige beslutar att uppdra åt Valbohem AB beträffande fastigheten Furåsen att utreda möjligheten att använda fastigheten på ett affärsmässigt mest lämpad sätt utifrån bland annat turist- och besöksnäring. Utredningen och analyser ska presenteras för kommunfullmäktige i oktober 2021.

Reservationer

Linda Jansson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag.

Yrkande

Linda Jansson (M) yrkar att följande stryks ”utifrån bland annat turist- och besöksnäring” ifrån förvaltningens förslag.
Tobias Bernhardsson (C) yrkar för avslag till Linda Janssons (M) yrkande.

Propositionsordning

Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner att proposition ställs på Linda Janssons yrkande mot Tobias Bernhardssons (C) yrkande om avslag. Efter ställd proposition finner ordföranden att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat enligt Tobias Bernhardssons (C) yrkande.

Ärendebeskrivning

Färgelanda kommun har sedan december 2015 hyrt byggnaden Furåsen för sina kärnverksamheter. Avtalet sägs nu upp till avflyt senast den 31 december 2021. Därmed blir byggnaden utan hyresgäst och bolaget utan hyresintäkt.

Fastigheten är ett strategiskt objekt för kommunkoncernen och dess innehav, avyttring och användning ska därav vara föremål för fullmäktiges ställningstagande.

Beslutsunderlag

Justering			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Tjänsteskrivelse, 2021-03.23

Chef sektor samhällsutveckling informerar i ärendet.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Samhällsutvecklingschef
Diariet

Justering

Utdragsbestyrkande

Sektor samhällsutveckling
Samhällsutvecklingschef
Tünde Pettersson
0528 – 567 163
Tunde.pettersson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Ägarbeslut avseende fastigheten Furåsen

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att uppdra åt Valbohem AB beträffande fastigheten Furåsen att utreda möjligheten att använda fastigheten på ett affärsmässigt mest lämpad sätt utifrån bland annat turist- och besöksnäring. Utredningen och analyser ska presenteras för kommunfullmäktige i oktober 2021.

Ärendebeskrivning

Färgelanda kommun har sedan december 2015 hyrt byggnaden Furåsen för sina kärnverksamheter. Avtalet sägs nu upp till avflyt senast den 31 december 2021. Därmed blir byggnaden utan hyresgäst och bolaget utan hyresintäkt.

Fastigheten är ett strategiskt objekt för kommunkoncernen och dess innehav, avyttring och användning ska därav vara föremål för fullmäktiges ställningstagande.

Katrin Siverby
Kommunchef

Tünde Pettersson
Samhällsutvecklingschef

Beslutet skickas till:
Samhällsutvecklingschef
Diariet

KSAU § 50 Dnr 2021/42
Organisatorisk tillhörighet AMI och försörjningsstöd

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott remitterar frågan om organisatorisk tillhörighet avseende AMI och försörjningsstöd till Socialnämnden för yttrande. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 7 maj 2021.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens ordförande gav i början av 2021 kommunchefen i uppdrag att utreda frågan om framtida gemensam organisatorisk tillhörighet avseende AMI-enheten (Arbetsmarknad och Integration) och försörjningsstöd. Kommunchefen har tillsammans med HR-chefen och socialchefen snabbtrett på frågan.

Nuvarande organisation

Kommunstyrelsen är enligt reglemente reviderat av kommunfullmäktige 2019-12-11 (§ 166) ansvarig för arbetsmarknads- och sysselsättningsfrågor samt integrationsfrågor. Vidare är kommunstyrelsen enligt samma reglemente arbetslöshetsnämnd, vilken enligt lag (1944:475) om arbetslöshetsnämnd har ”till uppgift att vidtaga eller på annat sätt främja kommunala åtgärder för att förebygga arbetslöshet eller minska verkningarna av arbetslöshet” (§ 2) samt särskilt att ”handlägga frågor om kommuns hjälpverksamhet vid arbetslöshet, samarbeta med myndigheter och enskilda vilkas verksamhet rör sysselsättningsfrågor samt omedelbart underrätta Arbetsförmedlingen om arbetskonflikt som påverkar hjälpverksamhet inom kommunen” (§ 3).

Socialnämnden är enligt reglemente reviderat av 2020-04-15 (§ 28) ansvarig för myndighetsutövning och biståndsfrågor enligt socialtjänstlagen (SoL), i vilket innefattas försörjningsstöd.

Gemensam organisatorisk tillhörighet

Idag är AMI och försörjningsstöd organiserat under två olika nämnder, med två olika chefer. Fördelarna med att organisera dessa under en nämnd i stället för två är att samordningsvinster skulle erhållas både ur ett politiskt och förvaltningsperspektiv, då det möjliggör en övergripande sam- och helhets-syn.

Ansvarig nämnd

Att placera verksamheten under kommunstyrelsen skulle innebära en tydligare koppling mellan kommunstyrelsens roll som arbetslöshetsnämnd, och

det strategiska ansvar som ligger däri, och den verkställighet som utförs inom ramen för AMI och försörjningsstöd. En utmaning med en sådan organisatorisk lösning skulle dock vara att kopplingen mellan socialnämndens övriga verksamhet inom ramen för socialtjänstlagen och just försörjningsstöd skulle försvåras, vilket innebär att man skulle få hitta en överbrygningsprocess för detta.

Att placera verksamheten under socialnämnden skulle innebära synergiefekter mellan AMI och försörjningsstöd å ena sidan och övrig verksamhet enligt socialtjänstlagen å andra sidan. En utmaning med en sådan lösning skulle vara dock vara att avståndet till kommunstyrelsen i sin strategiska roll som arbetslöshetsnämnd skulle öka och möjligheten till helhetssyn minskas.

Båda valen av organisatorisk placering, innebär således både för- och nackdelar. Vid en kortare omvärldsanalys bland Sveriges kommuner kan man se att båda lösningarna förekommer i ungefär samma utsträckning.

Vid samråd med kommunstyrelsens ordförande framkommer att det förordas en placering under kommunstyrelsen.

Beredning

Innan frågan om organisatorisk placering av AMI och försörjningsstöd avgörs av fullmäktige, ska socialnämnden beredas möjlighet att yttra sig över frågan, varför en remittering dit förordas.

Skulle en förändring så småningom vara för handen, ska denna samverkas och handläggas enligt gängse arbetsrättslig ordning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2021-03-11

Kommunchef informerar i ärendet.

Beslutet skickas till

Socialnämnden
Sektor Omsorg
HR-kontoret

Kommunledningskontoret
Kommunchef
Katrín Siverby
0528-56 7120
katrin.siverby@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Organisatorisk tillhörighet AMI och försörjningsstöd

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott remitterar frågan om organisatorisk tillhörighet avseende AMI och försörjningsstöd till Socialnämnden för yttrande. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 7 maj 2021.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens ordförande gav i början av 2021 kommunchefen i uppdrag att utreda frågan om framtida gemensam organisatorisk tillhörighet avseende AMI-enheten (Arbetsmarknad och Integration) och försörjningsstöd. Kommunchefen har tillsammans med HR-chefen och socialchefen snabbtrett på frågan.

Nuvarande organisation

Kommunstyrelsen är enligt reglemente reviderat av kommunfullmäktige 2019-12-11 (§ 166) ansvarig för arbetsmarknads- och sysselsättningsfrågor samt integrationsfrågor. Vidare är kommunstyrelsen enligt samma reglemente arbetslöshetsnämnd, vilken enligt lag (1944:475) om arbetslöshetsnämnd har ”till uppgift att vidtaga eller på annat sätt främja kommunala åtgärder för att förebygga arbetslöshet eller minska verkningarna av arbetslöshet” (§ 2) samt särskilt att ”handlägga frågor om kommuns hjälpverksamhet vid arbetslöshet, samarbeta med myndigheter och enskilda vilkas verksamhet rör sysselsättningsfrågor samt omedelbart underrätta Arbetsförmedlingen om arbetskonflikt som påverkar hjälpverksamhet inom kommunen” (§ 3).

Socialnämnden är enligt reglemente reviderat av 2020-04-15 (§ 28) ansvarig för myndighetsutövning och biståndsfrågor enligt socialtjänstlagen (SoL), i vilket innefattas försörjningsstöd.

Gemensam organisatorisk tillhörighet

Idag är AMI och försörjningsstöd organiserat under två olika nämnder, med två olika chefer. Fördelarna med att organisera dessa under en nämnd i stället för två är att samordningsvinster skulle erhållas både ur ett politiskt och

förvaltningsperspektiv, då det möjliggör en övergripande sam- och helhets-syn.

Ansvarig nämnd

Att placera verksamheten under kommunstyrelsen skulle innebära en tydligare koppling mellan kommunstyrelsens roll som arbetslöshetsnämnd, och det strategiska ansvar som ligger däri, och den verkställighet som utförs inom ramen för AMI och försörjningsstöd. En utmaning med en sådan organisatorisk lösning skulle dock vara att kopplingen mellan socialnämndens övriga verksamhet inom ramen för socialtjänstlagen och just försörjningsstöd skulle försvåras, vilket innebär att man skulle få hitta en överbrygningsprocess för detta.

Att placera verksamheten under socialnämnden skulle innebära synergiefekter mellan AMI och försörjningsstöd å ena sidan och övrig verksamhet enligt socialtjänstlagen å andra sidan. En utmaning med en sådan lösning skulle vara dock vara att avståndet till kommunstyrelsen i sin strategiska roll som arbetslöshetsnämnd skulle öka och möjligheten till helhetssyn minskas.

Båda valen av organisatorisk placering, innebär således både för- och nackdelar. Vid en kortare omvärldsanalys bland Sveriges kommuner kan man se att båda lösningarna förekommer i ungefär samma utsträckning.

Vid samråd med kommunstyrelsens ordförande framkommer att det förordas en placering under kommunstyrelsen.

Beredning

Innan frågan om organisatorisk placering av AMI och försörjningsstöd avgörs av fullmäktige, ska socialnämnden beredas möjlighet att yttra sig över frågan, varför en remittering dit förordas.

Skulle en förändring så småningom vara för handen, ska denna samverkas och handläggas enligt gängse arbetsrättslig ordning.

Katrin Siverby
Kommunchef

Per Wahlén
HR-chef

Johan Lundh
Socialchef

Beslutet skickas till:

Socialnämnden
Sektor Omsorg
HR-kontoret

KSAU § 51   Dnr 2021/85
**Initiativvärende - avseende insynsplats i Kommunstyrelsens
arbetsutskott (KSAU)**

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunstyrelsen beslutar att avslå förslaget avseende insynsplats i Kommunstyrelsens arbetsutskott.

Reservationer

Linda Jansson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Yrkande

Tobias Bernhardsson (C) yrkar avslag till förslaget avseende insynsplats i Kommunstyrelsens arbetsutskott, men poängterar att det finns anledning att se över hur informations sprids och lyfts i olika forum.

Linda Jansson (M) yrkar bifall till förslaget.

Ulla Börjesson (S) tillstyrker Tobias Bernhardssons yrkande.

Propositionsordning

Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner att proposition ställs på Tobias Bernhardssons (C) respektive Ulla Börjessons (S) yrkande om avslag mot Linda Janssons yrkande om bifall. Efter ställd proposition finner ordföranden att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat enligt Tobias Bernhardssons (C) och Ulla Börjessons (S) yrkande.

Omröstning begärs.

Voteringsproposition

Ordföranden meddelar att Tobias Bernhardssons (C) och Ulla Börjessons yrkande är huvudförslag.

Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner följande voteringsproposition:

Ja-röst för Tobias Bernhardssons (C) och Ulla Börjessons (S) yrkande. Nej-röst för Linda Janssons (S) yrkande.

Omröstningsresultat

Justering			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Två (2) ja-röster
Tobias Bernhardsson (C)
Ulla Börjesson (S)

1 (1) nej-röst
Linda Jansson (M)

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar därmed enligt Tobias Bernhardssons (C) och Ulla Börjessons (S) förslag.

Beslutsunderlag

Skrivelse avseende initiativärende, 2021-03-15

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Diariet

Initiativärende

Kommunstyrelsen

Insynsplats i KSAU

Ledamöter i kommunstyrelsen förväntas ta ställning i frågor som beretts i KSAU.

På grund av brister i informationsflödet har de partier som inte finns representerade i KSAU samma förutsättningar som de som finns representerade.

För att kunna fatta beslut i frågor är det av största vikt att alla har samma tillgång till information.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

- Att de partier som inte har ledamot eller ersättare i KSAU skall beredas insynsplats i KSAU med omedelbar verkan.
- Att med insynsplatsen ska följa rätt att delta i utskottets överläggningar.

För Sverigedemokraterna Färgelanda

Jörgen Andersson

Jörgen Andersson, gruppledare.

2021-03-13

KSAU § 52   Dnr 2021/68
Avsägelse och fyllnadsval för ersättare KSAU Louise Blom (C)

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott överlämnar ärendet till Kommunstyrelsen utan eget förslag.

Beslutsunderlag

Avsägelse , 2021-02-18

Beslut KS avseende avsägelse ersättare i KSAU , 2021-02-22

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Diariet

Kommunstyrelsen

KS § 47 **Dnr 2021/68**
Avsägelse och fyllnadsval för ersättare KSAU Louise Blom (C)

Kommunstyrelsens beslut

Ärendet bordläggs i sin helhet (avseende både avsägelse och fyllnadsval).

Beslutsunderlag

Avsägelse Louise Blom, 2021-02-22

Beslutet skickas till
Diariet

Från: [Tobias Bernhardsson](#)
Till: [Josefine Blid](#)
Ärende: Fwd: Avsägelse Louise Blom
Datum: den 17 februari 2021 22:15:20

Vidarebefordrat brev:

Från: Louise Blom <LouiseBlom@fargelanda.se>
Datum: 17 februari 2021 22:06:02 CET
Till: Tobias Bernhardsson <tobias.bernhardsson@fargelanda.se>
Ämne: Avsägelse Louise Blom

Begäran om avsägelse från politiskt uppdrag i Färgelanda Kommun.
Härmed avsäger jag mig min plats som ersättare i KSAU.

2021-02-17
Louise Blom

Kommunstyrelsens arbetsutskott

KSAU § 52

Dnr 2021/68

Avsägelse och fyllnadsval för ersättare KSAU Louise Blom (C)

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott överlämnar ärendet till Kommunstyrelsen utan eget förslag.

Beslutsunderlag

Avsägelse , 2021-02-18

Beslut KS avseende avsägelse ersättare i KSAU , 2021-02-22

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Diariet

Justering

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

KS § 47 **Dnr 2021/68**
Avsägelse och fyllnadsval för ersättare KSAU Louise Blom (C)

Kommunstyrelsens beslut

Ärendet bordläggs i sin helhet (avseende både avsägelse och fyllnadsval).

Beslutsunderlag

Avsägelse Louise Blom, 2021-02-22

—————
Beslutet skickas till
Diariet

Från: [Tobias Bernhardsson](#)
Till: [Josefine Blid](#)
Ärende: Fwd: Avsägelse Louise Blom
Datum: den 17 februari 2021 22:15:20

Vidarebefordrat brev:

Från: Louise Blom <LouiseBlom@fargelanda.se>
Datum: 17 februari 2021 22:06:02 CET
Till: Tobias Bernhardsson <tobias.bernhardsson@fargelanda.se>
Ämne: **Avsägelse Louise Blom**

Begäran om avsägelse från politiskt uppdrag i Färgelanda Kommun.
Härmed avsäger jag mig min plats som ersättare i KSAU.

2021-02-17
Louise Blom

**KSAU § 43
Årsredovisning 2020**

Dnr 2021/7

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunstyrelsen beslutar att för sin del godkänna förslaget till årsredovisning för 2020 och överlämna densamma till revisionen för granskning.

Inga över- eller underskott överförs till 2021.

Beslutade riktade investeringsmedel för 2020 som inte förbrukats överförs till 2021.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen upprätta en årsredovisning som sedan överlämnas till revisionen för granskning. Årsredovisningen tillsammans med revisionsrapporten/revisionsberättelsen överlämnas därefter till kommunfullmäktige för prövning av frågan om ansvarsfrihet.

Årsredovisningen för år 2020 visar ett negativt resultat på 10,6 mnkr, vilket är 14,7 mnkr sämre än budget. För 2019 redovisades ett negativt resultat på 31,5 mnkr.

2019 års resultat belastades med kostnader av engångskaraktär på ca 18 mnkr som till största del härrör från fastighetsförsäljningar samt att investeringsprojekt som avbrutits kostnadsförts. I resultatet ingick även intäkt av engångskaraktär på 1,8 mnkr avseende pensionsavsättning som återförts/upplösts genom att reducera kostnaden för pensionsutbetalningar. Exklusive dessa poster av engångskaraktär redovisades ett negativt resultat på ca 15 mnkr för 2019.

2020 redovisas ett negativt resultat på 10,6 mnkr, trots statens extra tillskott på 12 mnkr och att staten ersatt sjuklönekostnader med ca 3,7 mnkr. Dessutom har förändring av pensionsskulden till NÄRF påverkat årets resultat positivt med 2,0 mnkr. Exklusive dessa jämförelsestörande poster redovisas ett negativt resultat på ca 28 mnkr för 2020. Sammantaget kan konstateras att det kraftigt negativa resultatet, exklusive jämförelsestörande poster, nästan fördubblats jämfört med föregående år.

Kommunkoncernen visar ett negativt resultat för 2020 på 11,3 mnkr.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2020, 2021-03-11

Tjänsteskrivelse, 2021-03-09

Beslut UN 2021-03-02 avseende årsredovisningen 2020, 2021-03-02

Beslut SN 2021-03-03 avseende årsredovisning 2020, 2021-03-03

Ekonomichef informerar i ärendet.

Beslutet skickas till

Revisionen

Kommunstyrelsen

Diariet

Sektorschefer

Kommunchef

Justering

Utdragsbestyrkande

**UN § Dnr 2021/4
Utbildningsnämndens Årsredovisning 2020**

Utbildningsnämndens beslut

Utbildningsnämnden beslutar att godkänna förslaget till årsredovisning för 2020 och överlämna detsamma till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen upprätta en årsredovisning som sedan överlämnas till revisionen för granskning. Kommunstyrelsen redovisar kommunens totala årsredovisning vilket innebär att utbildningsnämndens årsredovisning är en del av den totala redovisningen. Årsredovisningen tillsammans med revisionsrapporten/revisionsberättelsen överlämnas därefter till kommunfullmäktige för prövning av frågan om ansvarsfrihet.

Årsredovisningen för utbildningsnämnden 2020 visar ett negativt resultat på 16 434 tkr sämre än budget. De stora skillnaderna rör minskade intäkter där statsbidrag är mindre än förväntat, ökade kostnader för köpt verksamhet vilka varit för lågt budgeterade samt personalkostnader. I redovisningen presenteras sektorns arbete med att genomlysna och analysera det negativa resultatet och avvikelserna från prognos samt vidta åtgärder för att få en ekonomi i balans.

Inför budget 2021 har ett nytt resursfördelningssystem tagits fram. Det innebär att budget 2021 inte bygger på budget 2020 utan är framtagen enligt en ny modell där förväntade intäkter, kommunbidrag och statsbidrag noga prognostiseras. Rektorererna får en driftspeng tilldelat till enheterna efter elevantal och struktur. Enheternas anpassning till den nya budgetramen innebär även att antalet medarbetare inom sektorn har minskats inför 2021. Förväntan är att detta ger effekt och att sektorns budget går mot ett nollresultat 2021.

Årets underskott kan kortfattat förklaras med att köpt verksamhet varit underfinansierat samt kostat mer än förväntat samt att en för optimistisk förväntan på intäkter gjordes. Dessutom har det funnits för höga personalkostnader i grundskolan och särskolan varför effektiviseringar gjorts och en fortsatt genomlysning och översyn kommer att genomföras och ytterligare åtgärder vidtas för att nå ett nollresultat vid årets slut.

Utbildningsnämnden

Halvårsrapporten, tredje kvartalsrapporten och höstens månadsuppföljningar visade på ett förväntat underskott på drygt 11 000 tkr. De prognoser som gjordes baserades på det underlag som fanns tillgängligt vid respektive tillfälle. Detta underlag, tillsammans med viss otydlighet i processer och rollfördelningar, visade sig senare vara missvisande och resultatet blev ett annat

Barn och utbildningschefen redogör för årsredovisningens olika delar med assistans av tillförordnad biträdande sektorschef och sektorns ekonom.

Vid sammanträdet ställs frågor och förs en dialog

- Om statsbidragen och övriga intäkter utöver kommunbidragen
- Om personalredovisning/Personalbokslut i nämndens årsredovisning
- Om kostnaderna för elever som går i skolor med annan huvudman än Färgelanda kommun (s,k, köpt verksamhet) och det budgeterade anslaget för den verksamheten
- Om uppbyggnaden av årets budget (2021) och den nya resursfördelningsmodellen/elevpengen
- Om prognosen för resultatet och det faktiska utfallet
- Om månadsuppföljningarna i förhållande till sammanträdestiderna
- Om fördjupade analyser av ekonomin
- Om skolornas upptagningsområden”

Beslutsunderlag

Sektor utbildnings tjänsteskrivelse 2021-02-23.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Justering			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

Socialnämnd

**SN § 24 Dnr 2021/7
Årsredovisning 2020**

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar att för sin del godkänna förslaget till årsredovisning för 2020 och överlämna detsamma till kommunstyrelsen.

Kompletterande uppgift till årsredovisningen:

Redovisning av Socialnämnden och dess utskott samt ordförandebeslut under 2020

- 2 extra utskott (totalt 13 utskottsmöten) har genomförts
- 44 ordförandebeslut har fattats
- 8 nämndsmöten har genomförts

Protokollsanteckning

1:e vice ordförande Christina Svedberg (M) medges att lämna följande protokollsanteckning:

”Socialnämndens årsredovisning för 2020 visar ett negativt resultat på - 13 089 tkr. resultatet visar att de åtgärder som nämnden vidtagit inte givit resultat.

Socialnämndens årsrapport för 2020 saknar uppföljning av de mål som antagits av fullmäktige för Socialnämnden. Av årsrapporten framgår inte om målsättningen för dessa delar kommer att nås.

Socialnämndens arbete går inte att följa i rapporten antal möten, presidiummöten ev. dialogmöten som genomförts. Hur har nämnden arbetat med internkontrollplan har nämnden varit involverad i att ta fram o värdera risker. Hur har nämnden jobbat med behovsanalyser. Socialnämnden måste få en mer långsiktig planering och tillräckligt med resurser. Våra invånare måste få en trygg vård och omsorg i tid och våra anställda måste få bättre arbetsmiljö.

Vi förväntar oss politiskt initiativ under 2021 för att finna breda-långsiktiga- politiska och verksamhetsmässiga lösningar. Avslutningsvis vill vi rikta ett stort tack till all personal inom Socialnämnden som genomfört ett väl utfört arbete för Färgelandas invånare.”

Justering

Utdragsbestyrkande

Socialnämnd

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen ska socialnämnden upprätta en årsredovisning som sedan överlämnas till kommunstyrelsen för granskning.

Årsredovisningen i sektor omsorg för år 2020 visar ett negativt resultat på 13 089 tkr.

Politiken har fattat följande beslut 2020 i arbetet med att nå en budget i balans 2021, vilka också har verkställts av förvaltningen.

- Sänkta nyckeltal på särskilda boenden med 0,02 – 900 tkr på årsbasis
- Stänga familjecentralen – 900 tkr
- Stänga Fritidsgården – 620 tkr
- Avveckla Utslussens stödboende som har varit självfinansierat via statliga schablonersättningar som har upphört från Migrationsverket.

I övrigt har inte förvaltningen några fler förslag på åtgärder för det fortsatta arbetet med en budget i balans 2021.

Beslutsunderlag

Årsredovisning socialnämnden 2020
Tjänsteskrivelse årsredovisning 2020, 2021-02-18

Socialchefen informerar.

Beslutet skickas till

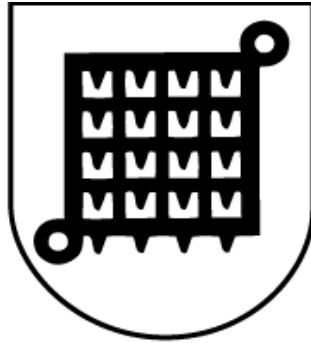
Socialchef
Kommunstyrelsen
Diariet

Justering

Utdragsbestyrkande

Årsredovisning 2020

Årsredovisning 2020

Färgelanda kommun

Innehållsförteckning

Färgelanda kommun	3
Kommunstyrelsens ordförande har ordet	4
Kommunchefen har ordet	4
Förvaltningsberättelse	6
<i>Översikt över verksamhetens utveckling</i>	6
<i>Den kommunala koncernen</i>	8
<i>Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning</i>	10
<i>Händelser av väsentlig betydelse</i>	13
<i>Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten</i>	14
<i>God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning</i>	15
<i>Balanskravsresultat</i>	21
<i>Väsentliga personalförhållanden</i>	22
<i>Förväntad utveckling</i>	27
Resultaträkning	29
Balansräkning	30
Kassaflödesanalys	31
Notförteckning	31
Drift- och Investeringsredovisning	38
Valbohem AB	40
<i>Verksamhet Valbohem AB</i>	71
<i>Resultaträkning Valbohem AB</i>	71
<i>Balansräkning Valbohem AB</i>	72
Färgelanda Vatten AB	73
<i>Verksamhet Färgelanda Vatten AB</i>	73
<i>Resultaträkning Färgelanda Vatten AB</i>	74
<i>Balansräkning Färgelanda Vatten AB</i>	74
Gatersbyn 120 Fastighets AB	75
<i>Verksamhet Gatersbyn 120 Fastighets AB</i>	75
<i>Resultaträkning Gatersbyn 120 Fastighets AB</i>	75
<i>Balansräkning Gatersbyn 120 Fastighets AB</i>	75
Redovisningsprinciper	76
Begreppsförklaringar	77
Revisionsyttrande	79
5 år i sammandrag	80

Färgelanda kommun

Färgelanda kommun ligger i landskapet Dalslands sydvästra del och tillhör Västra Götalands län. Kommunen är cirka 4 mil lång och nära 2 mil bred, med Lerdal längst i norr och Nättjebacka längst i söder

Med sitt natursköna läge är Färgelanda kommun en attraktiv plats att bo, leva och verka i. I kommunen bor det cirka 6 650 invånare som till största del är koncentrerade till de fyra tätorterna Ödeborg, Färgelanda, Stigen och Högsäter. Färgelanda som centralort utgör centrum för den kommunala servicen med förutom skolor och äldreomsorg även vårdcentral, bibliotek/kulturhus och kommunens samlade förvaltning.

Kommunen har en fantastisk tillgång till forn- och kulturhistoria och det finns gott om fornlämningar av alla slag. I Valbodalen hittar man Dalslands mest storslagna minnesmärken från järnåldern. Söder om Färgelanda samhälle finns Håvestens gravfält vid Ättehögskullen, vid Ödeborgs fornsal finns också ett gravfält och vid Brötegården finns hållristningar från bronsåldern. I kommunens norra delar, bl.a. i Råggård, Tångelanda och strax söder om Högsäter finns många fornlämningar i form av gravfält och hållkistor. Där finns även många sevärdheter såsom kyrkor, hembygdsgrändar, museum och andra historiska byggnader och platser. I Färgelanda är vi stolta över vår historia och vill att framtida generationer ska få njuta av denna fantastiska plats och arbetar därför aktivt med hållbarhetsfrågor och Agenda 2030.

Färgelanda kommun har ett strategiskt centralt geografiskt läge. Det är enkelt att ta sig till och från kommunen. Med närheten till väg 172 och E6 är det inte långt bort till storstäder som Göteborg och Oslo. Kollektiva direktförbindelser finns till Uddevalla som endast ligger tre mil bort. Närheten innebär bra möjligheter för arbetspendling, företag och handel.

En meningsfull fritid är viktig för en god hälsa och i Färgelanda kommun är det enkelt att ha ett aktivt fritidsliv då det finns många aktiva föreningar som tillsammans skapar ett rikt kultur- och fritidsliv. Många av fritidsaktiviteterna kretsar kring naturen eftersom kommunen erbjuder en rik mångfald av glittrande sjöar och orörd vildmark. I kommunen är även sportlivet starkt och man kan bland annat välja mellan badminton, judo, fotboll, ridning och handboll. Strax söder om Färgelanda samhälle hittar vi även en av Dalslands vackraste golfbanor som lockar besökare från hela Västsverige och i norr hittar vi en av Sveriges mest aktiva klubb för luftballonger.

Färgelanda kommun är den största arbetsgivaren i kommunen med ca 500 anställda och det företag som sysselsätter flest är IAC Group Sweden AB med ca 400 anställda. Näringslivet i kommunen präglas av ett stort antal småföretag framför allt inom branschen tillverkning och utvinning. Kommunen har även av tradition stark anknytning till de gröna näringarna jord- och skogsbruk, vilket har en stor betydelse för kommunen. I och med vår rika kulturbygd och närhet till orörd vildmark med skog och sjöar spelar också turist- och besöksnäringen en allt större roll för kommunen.

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Färgelanda kommun sammanfattar ett 2020 som kan beskrivas med orden ekonomi, pandemi och systemhaveri. Under föregående år är det givetvis ordet krishantering som sticker ut och som präglat organisationen, på olika vis. Kriser av organisatorisk karaktär har kombinerats med en rent ekonomisk dito, och allt har fått hanterats parallellt. Trots detta har kommunens organisation och förvaltning tagit flera viktiga steg framåt för att kunna påbörja väsentligt strategiskt arbete i syfte att utveckla kommunen, skapa en fungerande styrning och ledning samt en god arbetsmiljö för alla.

En fungerande styrning och ledning samt en god arbetsmiljö för alla – för medarbetare och förtroendevalda. Dessa ledord rubricerar arbetet som inletts för att komma till rätta med en mångårig problematik i Färgelanda kommun som satt avtryck i organisationens kultur och struktur. Grunden till problematiken kan härledas till ledarskap och samarbetsklimat, eller avsaknaden av dessa båda delar. Sedan första halvåret 2020 finns en lokal Tillitsdelegation där företrädare för samtliga partier i kommunfullmäktige ingår, tillsammans med chefer och arbetstagarrepresentanter. Syftet med arbetet är att genom dialog och handledning skapa förståelse för kommunens situation och gemensamt finna verktyg för att lösa problemen. Färgelanda kommun som organisation ska präglas av tillit och transparens. En enig kommunstyrelse har antagit den handlingsplan som ligger till grund för arbetet och professionellt stöd har upphandlats för att kunna arbeta vidare med dessa processer under 2021 och 2022.

Den mycket ansträngda ekonomiska situation som Färgelanda kommun befinner sig i har haft högsta prioritet för nämnder och kommunstyrelse under 2020. Redan under de första månaderna planerades och vidtogs åtgärder för att minska kommunens kostnader. Utöver köpstopp, stopp för investeringar och broms för anställningar antogs ett första paket av besparingar under april månad. Under hösten och inför årsskiftet vidtogs ytterligare åtgärder från nämnder och kommunstyrelse, i ett andra paket. Helårseffekt av dessa båda paket väntas först nu under år 2021.

Två år med kraftiga underskott för kommunens verksamheter urholkar givetvis finanserna rejält. Soliditeten har sjunkit från drygt 30% till 22,4% under 2020. Kommunen tvingades dessutom att öka upp sin belåning under första kvartalet. Detta är givetvis en ohållbar situation och det är därför av största vikt att kommunen bromsar kostnaderna och når en ekonomi i balans. Att minska och anpassa kostymen har varit och är främsta prioritet, vilket föranlett att kommunen minskat personalstaten successivt de senaste åren.

Systemhaveriet inom ekonomiområdet har påverkat kommunens organisation under hela året, både personellt och i form av att uppföljning halkat efter samtidigt som analyser och strategiskt arbete fått stryka på foten. Kommunstyrelsen och nämnderna har därför att säkerställa att ekonomiska prognoser finner en större träffsäkerhet under kommande år, tillsammans med ett arbete att finna bättre och smartare strukturer och arbetssätt i hela den kommunala organisationen.

Vidare går det inte att lämna en sammanfattning av 2020 utan nämna den globala pandemin som påverkat och som fortfarande påverkar oss alla. Hela den kommunala organisationen har efter bästa förmåga försökt bidra till att våra äldre, våra barn och elever samt våra föreningar och företag ska ha klara krisen på bästa möjliga sätt. Personalen inom alla områden, inte minst vård, skola och omsorg, ska ha en stor eloge för de enorma insatser, det mod och den kraft som ni alla bidragit med.

Trots allt ovanstående har mycket positivt också skett i vår kommun. Skolresultat har stärkts, näringslivsklimatet har utvecklats och, byggandet har tagit steg framåt befolkningen har vuxit. Vi har stora utmaningar framför oss men också, framförallt, fantastiska möjligheter att ta vara på i Färgelanda kommun.

Tobias Bernhardsson,
Kommunstyrelsens ordförande

Kommunchefen har ordet

Året 2020 blev minst sagt annorlunda. När året började kunde ingen förutse att och hur hela vår tillvaro skulle skakas i sina grundvalar med nedstängningar, restriktioner och krav på distans både i arbetet och socialt. Pandemin har påverkat den dagliga verksamheten i alla delar av vår organisation, men kommunen har under året visat att vi är en organisation som löser vårt uppdrag även under helt nya och mycket påfrestande förutsättningar med nytänkande, flexibilitet och stort engagemang.

Även i övrigt har 2020 varit ett oerhört tufft år för kommunen. Ett havererat ekonomisystem i slutet av 2019 och efterföljande byte av system hade följdverkningar under hela 2020. Vidare var ekonomin mycket ansträngd och krävde kännbara krafttag i organisationen.

Kommunen står inför mycket stora utmaningar i framtiden. Med den demografiska utvecklingen måste färre försörja fler, vilket ställer större krav på innovation, förändringsvilja och flexibilitet i organisationen för att långsiktigt kunna leverera välfärdstjänster till kommunens medborgare.

Kommunen måste samverka med andra för att bli mer effektiva och frigöra resurser till nytta för kommunens medborgare. Av samma skäl måste kommunen även samverka för att kunna utveckla och kvalitetssäkra kommunens tjänster.

Kommunen har antagit en handlingsplan och den förändringsresa kommunen gett sig ut på kommer att ta tid och vara utmanande. Men med växtkraft och framtidstro ska kommunen tillsammans arbeta framåt med hela kommunens bästa för ögonen och värdegrunden engagerad och företagsam med ett gott bemötande.

Katrin Siverby

Kommunchef

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Tabellen nedan visar kommunens utveckling 2016-2020.

	2020	2019	2018	2017	2016
Antal invånare (folkmängd)	6 658	6 637	6 602	6 592	6 627
Kommunal skattesats (%)	22,26	22,26	22,26	22,26	22,26
Verksamhetens intäkter (mnkr)	70,9	82,5	91,7	117,0	140,4
Skatteintäkter och statsbidrag (mnkr)	415,6	399,8	390,8	387	369,1
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-485,2	-486,5	-466,8	-480,1	-485,8
Årets resultat (mnkr)	-10,6	-31,5	4,8	12,9	12,2
Soliditet (%)	22,4	27,8	31,5	30,1	46,8
Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser (%)	-11	-7	-1	-3	-13
Investeringar (netto mnkr)	3,7	18,7	42	14,3	12,3
Självfinansieringsgrad (ggr)	-3,8	0,2	0,3	2,9	0,7
Långfristig låneskuld (mnkr)	55	39	45	50	55
Antal anställda	509	517	522	537	522

Antal invånare

Invånarantalet för 2016 påverkades positivt av flyktingvågen, vilken också innebar en minskning mellan 2016 och 2017. Därefter har befolkningstrenden varit svagt positiv.

Skattesats

Oförändrad skattesats under femårsperioden.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter, som till stor del utgörs av statsbidrag, har halverats under femårsperioden.

Skatteintäkter och statsbidrag

Under 2020 har kommunen erhållit extra tillskott från staten på 12 mnkr.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader minskade med ca 20 mnkr mellan åren 2016 och 2018. Därefter har ökning skett, kostnaderna är nu i samma nivå som 2016. Största kostnadsökningarna finns inom Utbildningsnämndens och Socialnämndens verksamheter.

Årets resultat

Efter 2016 och 2017 med goda resultat har utvecklingen varit negativ. För 2019 och 2020 innebär det dessutom stora negativa resultat.

2019 års resultat belastades med kostnader av engångskaraktär på ca 18 mnkr som till största del härrör från fastighetsförsäljningar samt att investeringsprojekt som avbrutits kostnadsförts. I resultatet ingick även intäkt av engångskaraktär på 1,8 mnkr avseende pensionsavsättning som återförts/upplösts genom att reducera kostnaden för pensionsutbetalningar. Exklusive dessa poster av engångskaraktär redovisades ett negativt resultat på ca 15 mnkr för 2019.

2020 redovisas ett negativt resultat på 10,6 mnkr, trots statens extra tillskott på 12 mnkr och att staten ersatt sjuklönekostnader med ca 3,7 mnkr. Dessutom har förändringen av pensionsskulden till NÄRF påverkat årets resultat positivt med 2,0 mnkr. Exklusive dessa jämförelsestörande poster redovisas ett negativt resultat på ca 28 mnkr för 2020. Sammantaget kan konstateras att det kraftigt negativa resultatet, exklusive jämförelsestörande poster, nästan fördubblats sedan föregående år.

Soliditet

I samband med årsbokslut 2017 gjordes redovisningsmässiga förändringar. Långa hyreskontrakt med kommunen som hyresgäst ska redovisas i balansräkningen, såsom finansiell leasing enligt RKR 13:2. Överskott i verksamheterna slam och renhållning har tidigare redovisats som del av eget kapital. Enligt ny rekommendation från RKR ska dessa redovisas som kort skuld. Dessa båda redovisningsmässiga förändringar påverkade soliditeten negativt som därefter uppgick till 30,1 procent. Fram till och med delårsbokslut 2019 stärktes soliditeten, om än med små steg. Därefter ses en negativ trend till stor del beroende på stora negativa resultat och en ökad nyupplåning.

Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser

Pensionsskulden består dels av pensioner intjänade före 1998 som redovisas som ansvarsförbindelser och pensioner intjänade från 1998 som redovisas som skuld i balansräkningen. Inkluderas dessa ansvarsförbindelser innebär det en negativ soliditet. Soliditetsutvecklingen var positiv mellan åren 2016 och 2018, därefter en negativ trend.

Investeringar

Investeringarna har kraftigt fluktuerat mellan åren. 2018 renoverades Höjdensskolan samtidigt som förskolan i Högsäter renoverades och byggdes till, vilket är en stor del av investeringarna det året. Den hårt ansträngda ekonomiska situationen, med köpstopp och mycket ansträngd likviditet samt risker har haft stor påverkan på investeringarna 2020.

Självfinansieringsgrad

Självfinansieringsgraden visar hur kassaflödet från den löpande verksamheten har kunnat medverka till finansiering av nettoinvesteringarna. Dålig budgetföljsamhet och brister i ekonomistyrningen är en anledning till dessa fluktuationer.

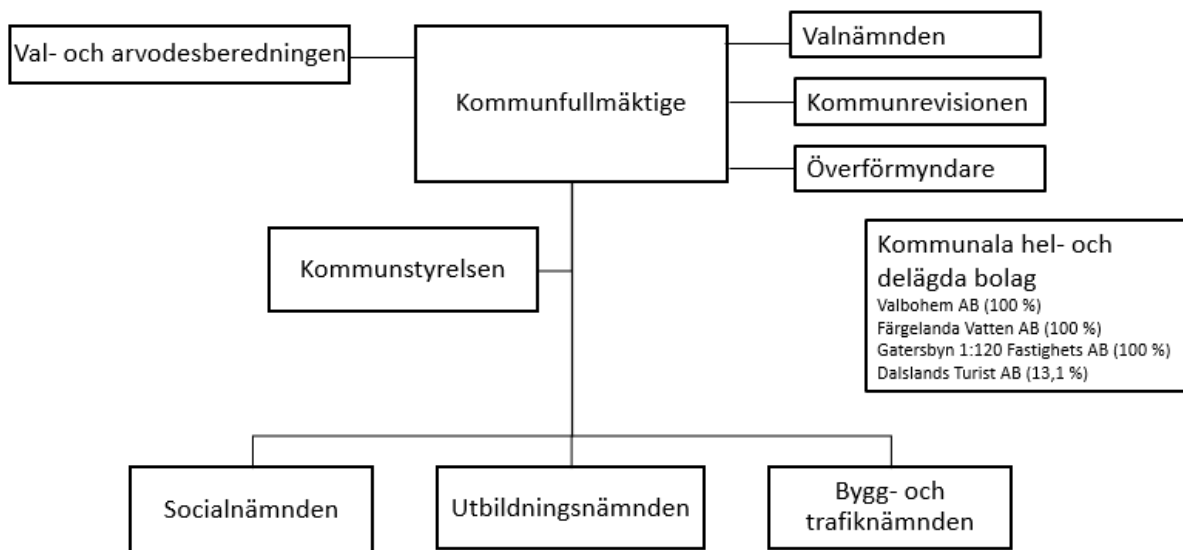
Långfristig låneskuld

Under första kvartalet 2020 krävdes en nyupplåning på 20 mnkr för att klara den akuta likviditetssituationen.

Antal anställda

En liten successiv minskning av antalet anställda har skett sedan 2017.

Den kommunala koncernen

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutade organ och består av 31 ledamöter som är valda av folket i allmänna val. Mandatfördelningen i kommunfullmäktige 2019-2022 är:

- Centerpartiet 10 mandat
- Socialdemokraterna 8 mandat
- Sverigedemokraterna 7 mandat
- Moderaterna 3 mandat
- Liberalerna 2 mandat
- Vänsterpartiet 1 mandat

Kommunfullmäktige ska vara kommunalpolitikens viktigaste mötesplats. Den ansvarar för bland annat de övergripande strategiska frågorna som budget och kommunalskatt, taxor och avgifter, fysisk planering, grunder för ersättning till partierna och de förtroendevalda, den politiska organisationen, ansvarsfrihet för förtroendevalda.

Revisionen, som består av fem förtroendevalda ledamöter, är kommunfullmäktiges organ för objektiv och förutsättningslös granskning och kontroll av hela den kommunala organisationen. Granskningen ska genomföras i en sådan omfattning att revisorerna varje år kan lämna ett underlag för kommunfullmäktiges ställningstagande i frågan om ansvarsfrihet kan lämnas för kommunstyrelsen och nämnderna.

Kommunstyrelsen består av 11 ledamöter och är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den ska leda och samordna planeringen av kommunens ekonomi och verksamhet. Kommunstyrelsen ska också leda kommunens övergripande verksamhet enligt fullmäktiges riktlinjer och övriga styrdokument. Den ska bereda ärenden till fullmäktige. Kommunstyrelsen är även ansvarig för samhällsbyggnadsfrågorna i vid bemärkelse inklusive kommunens fastighetsinnehav.

Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över övriga kommunala organs verksamhet, över de kommunala bolagen, samt över de kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Kommunstyrelsen har två utskott:

- Arbetsutskott med tre ledamöter och tre ersättare som bereder ärenden till fullmäktige och hanterar processen gällande verksamhetsplanering och budget
- Personalutskott med tre ledamöter som bereder personalrelaterade ärenden till kommunstyrelsen.

Bygg- och trafiknämnden består av 5 ledamöter och ansvarar för delar av kommunens uppgifter enligt Plan- och bygglagen med särskild inriktning på myndighetsutövning mot enskild. Nämnden handlägger också ärenden med stöd av Trafiklagstiftningen (lokala trafikföreskrifter mm). Nämnden fullgör i övrigt de uppgifter som kommunfullmäktige uppdrar åt den.

Socialnämnden består av 7 ledamöter och ansvarar för kommunens uppgifter enligt Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om vård av unga (LVU), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) med flera lagar inom det sociala området. Nämnden fullgör i övrigt de uppgifter som kommunfullmäktige uppdrar åt den.

Socialnämnden har ett utskott med tre ledamöter och tre ersättare som hanterar myndighetsutövning mot enskild utifrån ovanstående nämnda lagstiftning inom området.

Utbildningsnämnden består av 7 ledamöter och ansvarar för den verksamhet som regleras i Skollagen, med undantag för själva driften av verksamheterna och är huvudman för förskola, öppen förskola, pedagogisk omsorg, grundskola inklusive förskoleklass, grundsärskola, skolbarnomsorg och vuxenutbildning. Nämnden fullgör i övrigt de uppgifter som kommunfullmäktige uppdrar åt den.

Överförmyndare; om någon på grund av sjukdom, psykiska störningar, försvagat hälsotillstånd eller liknande, behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sin ekonomi, kan domstolen förordna en god man eller förvaltare. Tillsynen över gode män och förvaltare sköts av en överförmyndare. Sedan 2010 finns avtal med Uddevalla kommun avseende handläggarsöd till överförmyndaren.

Partistöd; kommuner och landsting får ge ekonomiskt bidrag till politiska partier för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin (partistöd). Det finns ingen skyldighet att lämna partistöd men detta sker oftast alla kommuner, landsting och regioner gör det. Storleken på stödet varierar dock mellan kommunerna.

Valnämnd; Valnämnden består av 6 ledamöter och 6 ersättare. Valnämnden ansvarar för genomförandet av val i kommunen och med val avses val till riksdag, landsting och kommunfullmäktige. Vidare ansvarar valnämnden för folkomröstningar, och val till EU-parlamentet. Arbetet sker i nära samarbete med Länsstyrelsen som har det yttersta ansvaret för val.

I kommunkoncernen ingår kommunens helägda aktiebolag, Valbohem AB, Färgelanda Vatten AB och Gatersbyn 120 Fastighets AB.

Valbohem AB har till uppgift att förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta fastigheter och inom ramen för den kommunala kompetensen främja bostadsförsörjningen inom kommunen. Visionen är att Valbohem AB ska vara den attraktiva hyresvärden som utvecklar framtidens boenden.

Färgelanda Vatten AB är huvudman för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunen, vilket omfattar att producera och distribuera vatten av god kvalitet samt rena avloppsvatten och därmed förenliga verksamheter. Bolaget äger samtliga VA anläggningar i Färgelanda kommun. Färgelanda Vatten AB har inga anställda utan den dagliga driften och annan förenlig verksamhet sköts av det gemensamma bolaget, Västvatten AB, som svarar för driften av VA-anläggningarna i Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla kommun. Färgelanda Vatten AB äger 7 % av det gemensamma bolaget Västvatten AB.

Gatersbyn 120 Fastighets AB är ett vilande bolag, där ingen verksamhet har bedrivits under året.

Ägaren, Kommunfullmäktige, beslutade 2019-09-11 att återställa aktiekapitalet genom ett villkorat aktieägartillskott i enlighet med aktiebolagslagens regler, så att aktiekapitalet efter kapitaltillskottet uppgick till 100 % av bolagets registrerade aktiekapital, det vill säga 50 tkr. Villkoret för ägartillskottet var att bolagsstyrelsen godkände en överenskommelse om att pengarna betalas tillbaka till ägaren om och när företagets bokslut visar att företagets egna fria kapital medger det.

Kommunfullmäktige beslutade även 2020-04-15, KF § 35 Dnr 2020/87, att Gatersbyn 120 Fastighets AB ska träda i frivillig likvidation och uppdrog till styrelsen och ägarombudet att vidta erforderliga åtgärder för att genomföra likvidationen. Ambitionen var att likvidationen ska vara avslutad senast 31 december 2020.

Kommunen har också **minoritetsintressen** i Dalslandskommunernas miljö- och energiförbund, Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, Dalslands Turist AB samt Stiftelsen för Dalsland kanals framtida bestånd. Dessa verksamheter redovisas separat och ingår inte i kommunens årsredovisning.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

För Färgelanda kommun råder likartade **utmaningar** som för de flesta andra kommuner. De största är följande tre, vilka har ett starkt samband med varandra:

Finansiering av framtidens välfärd, såväl drift och investeringar som nödvändiga utvecklingsinsatser

Utmaningen är till övervägande del beroende av den nationella ekonomiska utvecklingen, men även av den lokala näringslivs- och befolkningsutvecklingen. Därutöver av kommunens förmåga att hålla nere kostnadsutvecklingen utan att stagnera i utveckling och attraktivitet.

Kompetensförsörjning i en allt hårdnande konkurrens

Utmaningen är direkt kopplad till kommunens attraktivitet, både som arbetsgivare och som plats att leva och bo på, men är även kopplad till finansiell styrka och befolkningsutveckling.

Att kunna leva upp till medborgarnas ökande förväntningar på offentlig service

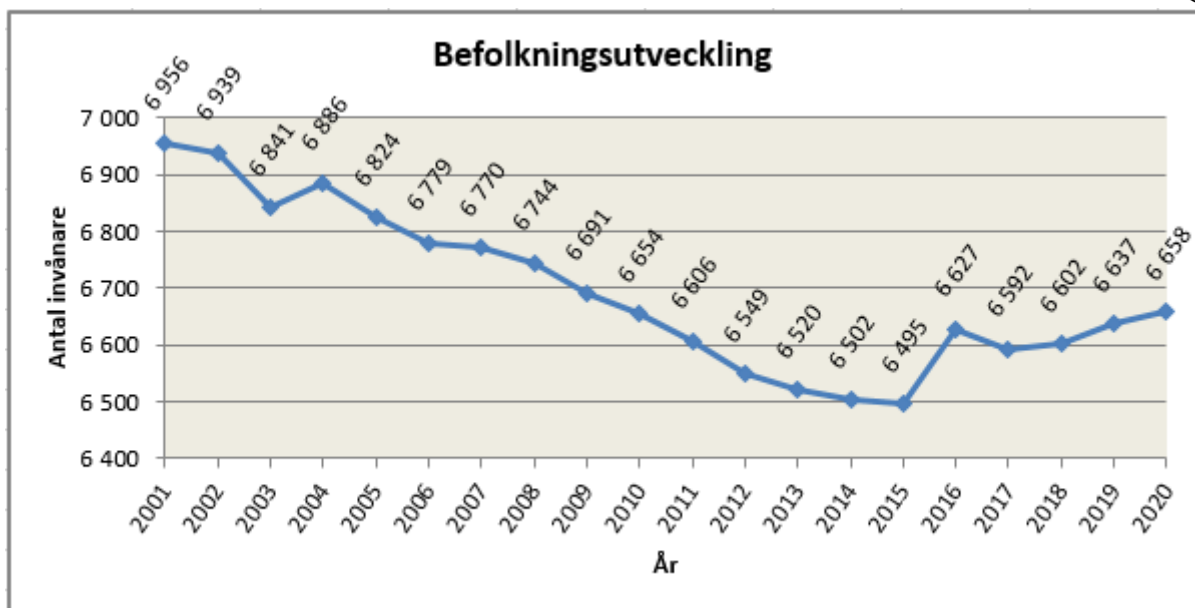
Förväntningarna tenderar att öka över tiden i takt med välfärds- och teknikutvecklingen. En löpande dialog med våra medborgare om förväntningar och uppfattningar kring kommunens tjänster är betydelsefull. Kloka och modiga beslut behöver fattas i utvecklingen av välfärden. Sambandet mellan välfärdens kvalitet och service, kompetensförsörjning och finansiering återspeglas i kommunchefens uppdrag kring "de tre P:na", Papper - Personal och Pengar. Balansen mellan P:na är en förutsättning för långsiktigt hållbar ekonomi och verksamhet.

Befolkning

Befolkningsutveckling och struktur utgör över tid den viktigaste påverkansfaktorn för kommunens ekonomi och verksamhet.

Den sista december 2020 uppgick Sveriges befolkning till 10 379 295 personer, vilket är en ökning med 51 706 personer under året. Det är den minsta befolkningsökningen sedan 2005 och nästan en halvering jämfört med befolkningsökningen året före. Att ökningen var lägre än tidigare berodde både på minskad naturlig folkökning och på att invandringsnettot var lägre. Antalet invandrare under 2020 var det lägsta sedan år 2005 samtidigt som något fler utvandrade än året före. Befolkningen bestod vid årsskiftet av 49,7 procent kvinnor och 50,3 procent män.

Färgelandas befolkning uppgick den sista december till 6 658 invånare, varav 48,2 procent kvinnor och 51,8 procent män. Jämfört med 2019 innebär det en ökning med 21 invånare. Kommunens flyttnetto var för 2020 positivt. 40 fler personer flyttade in till kommunen än från. Under 2020 föddes 61 barn, 3 färre än 2019. Antalet avlidna invånare uppgick till 80, 10 färre än 2019. Födelse- nettot för Färgelanda kommun var negativt med 19 personer 2020, vilket framgår av nedanstående diagram och tabell.

	2020
1439 Färgelanda	
Folkökning	21
Levande födda	61
Döda	80
Samtliga inflyttningar	421
Samtliga utflyttningar	381
Inflyttningar från kommuner inom länet	342
Inflyttningar från övriga län	49
Utflyttningar till kommuner inom länet	305
Utflyttningar till övriga län	62
Utrikes inflyttningar	30
Utrikes utflyttningar	14

Källa: SCB

Den svenska ekonomin

År 2020 har varit exceptionellt ur många perspektiv. Coronapandemin gav under våren en extremt snabb nedgång i produktion och sysselsättning, såväl i Sverige som i omvärlden. Verksamheten i kommuner och regioner fick ställa om i rekordfart. Ekonomin har vänt uppåt sedan dess, men i vilken takt som återhämtningen kommer att fortgå är fortfarande högst osäkert. Paradoxalt nog väntas kommuner och regioner till följd av stora tillfälliga, pandemirelaterade tillskott, nå mycket starka resultat för 2020. De statliga tillskotten har givit goda ekonomiska förutsättningar för kommunsektorn att med ekonomin tryggad hantera pandemin. Samtidigt kommer den demografiska utvecklingen att ge stora utmaningar och långsiktiga effekter på ekonomi och bemanning framöver. Det blir en stor utmaning att både effektivisera verksamheten och komma ikapp med sådant som inte kunnat göras till följd av pandemin.

Smittspridningen av covid-19 är fortsatt hög i samhället. Vilka de mänskliga och ekonomiska konsekvenserna blir av detta är mycket osäkert. Det kraftiga raset våren 2020 innebär att återhämtningen kommer att ta tid. Frågan är med vilken hastighet som förlusterna i produktion, sysselsättning, försäljning och vinster kan tas igen. Bedömningarna varierar, men i en situation där pandemin är långt ifrån över är osäkerheten osedvanligt stor. Andelen arbetslösa i Sverige antas ligga kvar på en hög nivå i ytterligare några år.

Den demografiska utmaningen beror, något förenklat, på att antalet personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbare än antalet invånare i yrkesför ålder. Samtidigt är det den arbetsföra befolkningen som ska svara för såväl finansiering som bemanning av välfärden. Grovt räknat ökar behovet av välfärd med 1 procent per år den kommande tioårsperioden. Främst är det äldreomsorgen som har ett starkt tryck med ökande behov, liksom även hälso- och sjukvården. Det hänger samman med att vi blir allt äldre och kan leva med fler och svårare sjukdomar. I grunden är det något bra, men det bidrar till betydande utmaningar för bemanning och finansiering.

Staten styr med riktade statsbidrag

På det nationella planet håller trenden med detaljstyrning i sig. Kortsiktiga statliga insatser genom styrning med bidrag på en mängd områden gör det svårare att få en förutsägbarhet och långsiktighet i planeringen.

Finansiella risker

Kommunens räntebärande skulder uppgick till 59 mnkr (43 mnkr) per den sista december 2020. Upplåningen löper med både rörlig och bunden ränta. Enligt finanspolicyn får inte mer än 20 procent av låneskulden förfalla varje enskilt kalenderår.

Pensionsförpliktelse

Ur risksynpunkt är kommunens pensionsförpliktelser viktiga att beakta eftersom skulden ska finansieras under kommande år. Pensionsskulden består dels av pensioner intjänade före 1998 som redovisas som ansvarsförbindelse och pensioner intjänade från 1998 som redovisas som skuld i balansräkningen. Skandias prognos används. Beräkningarna bygger på den modell som anvisas i RIPS 17, dvs. SKR:s riktlinjer för beräkning av pensionsskuld, enligt RKR:s rekommendationer. Underlag för beräkningarna utgörs av data i Skandias register strax före beräkningstillfället. Förändringen mellan åren beror på avslutade och tillkommande anställningar.

Tabellen visar kommunens pensionsåtaganden vid årsskiftet jämfört med föregående år.

Pensionsåtaganden (Tkr)	2020-12-31	2019-12-31
1) Total pensionsförpliktelse i balansräkningen		
a) Avsättning inkl. särskild löneskatt	6 609	6 465
b) Ansvarförbindelse inkl. särskild löneskatt	135 047	139 307
2) Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring		
3) Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse		
4) Summa pensionsförpliktelse (inkl. försäkring och stiftelse)	141 656	145 772

Förvaltade pensionsmedel

Placeringar avseende pensionsmedel finns inte.

Händelser av väsentlig betydelse

IT-haveri

I början av december 2019 slutade servern där ekonomisystemet Agresso är installerat att fungera. Som en konsekvens av detta försvann bokföringsdata från november 2018 och framåt för Bengtsfors, Färgelanda, Dals-Eds och Melleruds kommuner och dess bolag. Bokföringen kunde heller inte återläsas via back-up.

För att kunna upprätta bokslut och årsredovisning för år 2019 behövde kommunernas bokföring återskapas. För att göra detta återskapande kan i huvudsak två alternativa lösningar väljas. Antingen återskapas bokföringen på transaktionsnivå eller så görs återskapandet baserat på kända saldon. Kommunstyrelsen beslutade 2020-02-26 (Dnr KS 2020/52) att årsredovisning 2019 skulle upprättas baserat på tillgänglig saldoinformation.

Konsekvensen av händelsen har varit ett oerhört omfattande merarbete med rekonstruktion av redovisningen. Det har också inneburit delvis bristfälliga och försenade underlag för uppföljning och analys. Tillsammans med byte av nytt ekonomisystem har detta påtagligt påverkat organisationen. Därtill en mycket ansträngd ekonomi som krävt krafttag i organisationen rörande kännbara åtgärder och verksamhetsförändringar.

Konsekvenser av IT kraschen i december 2019 finns fortfarande i redovisningen. Balansräkningen per 2019-12-31 har, som tidigare beskrivits, byggts utifrån saldon per 2019-12-31. Förändringen mellan ingående och utgående balans för 2019 bokades mot eget kapital. I samband med årsbokslutet informerades om att det inte kommer att vara möjligt att reda ut allt då innehållet i ekonomisystemet var raderat bakåt i tiden till november 2018. I samråd med revisor bestämdes att det outredda skulle redovisas under eget kapital. Det som vid senare tillfälle upptäckts som en konsekvens av IT-kraschen skulle sedan bokas mot detta konto.

I samband med upprättande av delårsrapport uppdagades några felaktigheter samt att vissa utredningar fanns kvar att göra. Den övervägande delen av det som upptäckts är att härröra till att leverantörsskulderna vid årsskiftet 2019/2020 upptagits till för lågt belopp. Det var tvunget att starta upp nya ekonomisystemet tidigare än planerat för att få in leverantörsfakturer i flödet och minimera manuella betalningar. I samband med upprättande av årsbokslut missades då att ta med de leverantörsskulder som hanterats i nya ekonomisystemet. Då kraschen innebar fördröjning av hantering och betalning av leverantörsfakturer innebar det också att leverantörsskulderna var extremt höga vid årsskiftet. Vid upprättande av årsbokslutet, vilket skedde långt senare under våren 2020, rimlighetsbedömdes leverantörsskulderna. Vid det tillfället bedömdes leverantörsskulderna vara rimliga i förhållande till föregående årsskifte, och missades då att beakta att leverantörsskulderna borde varit betydligt större än normalt. Det återstår alltjämt en del arbete med konsekvenser och utredningar utifrån haveriet.

Covid-19

Covid-19-pandemin har sedan vårvintern 2020 påverkat hela organisationen på olika sätt, såväl inom förvaltningen som inom den politiska verksamheten. Färgelanda kommun har under större delen av året befunnit sig i stabsläge och extraordinära åtgärder har måst vidtas. Verksamheter har förändrats, anpassats och ställts om för att kunna genomföras på andra sätt, utifrån bland annat Folkhälsomyndighets rekommendationer. Digitala möten har blivit en vardag. Kommunens medarbetare har visat ett otroligt engagemang, en oerhörd flexibilitet och ett stort nytänkande. Osäkra skatteprognoser är också en av följderna som försvårar den ekonomiska planeringen. Vilka de mänskliga och ekonomiska konsekvenserna blir av pandemin kan bara framtiden utvisa. Arbetslösheten spås vara fortsatt hög under många år framöver.

Kommunen har fått ett extra tillskott från staten på 12 000 tkr som utbetalats under 2020. Staten ersätter även sjuklönekostnader under rådande pandemi vilket påverkat årsresultatet med 3 673 tkr. Ansökan om statsbidrag för 2020 för att ekonomiskt stödja verksamheter inom hälso- och sjukvård respektive socialtjänst till följd av sjukdomen Covid-19 på 627 tkr skickades till Socialstyrelsen i augusti. 574 tkr av dessa beviljades under november månad och betalades också ut under 2020. Ny ansökan skickades i slutet av november på 2 262 tkr. Dessa presumtiva intäkter är intäktsförda till 70 procent i bokslut för 2020 utifrån försiktighetskäl.

Gatersbyn 1:120

Fastigheten Gatersbyn 1:120, det så kallade Björnhuset, har sålts under året. Köpeskillingen 5 000 tkr har påverkat likviditeten, dock inte årets resultat. Nedskrivning av fastigheten till ett värde av 5 000 tkr gjordes under 2019 utifrån då bedömt marknadsvärde.

Handlingsplan

I augusti fattade kommunstyrelsen beslut om en handlingsplan med anledning av förändringsarbete avseende styrnings- lednings- och arbetsmiljöfrågor. Handlingsplanen tillsammans med många andra åtgärder kommer att innebära en förändringsresa över längre tid för organisationen.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrning- och ledning

Kommunfullmäktige antog den 2016-06-22 § 86, dnr 2015-534, nu gällande Styr- och Ledningssystem för Färgelanda kommun.

Målstyrning

Kommunens vision är enligt MRP 2020-2022 **Färgelanda – En trygg kommun med tillväxt och livskraft.**

Kommunen leds av målstyrning. Det innebär att Kommunfullmäktige fastställer prioriterad inriktning och verksamhetsmål samt ger ekonomiska förutsättningar i form av ramar till nämnderna. De prioriterade inriktningarna bygger på kommunens vision och tanken att sträva efter demokrati, delaktighet och öppenhet samt ska vara vägledande för nämnderna i deras arbete.

Uppsiktsplikt och intern kontroll

Enligt Kommunallagen 6 kapitel 1 § ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana företag som avses i 10 kapitel 2-6 §§ och sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Enligt 6 kapitel 12 § får kommunstyrelsen från övriga nämnder, beredningar och anställda i kommunen begära in de yttranden och upplysningar som behövs för att styrelsen skall kunna fullgöra sina uppgifter.

Nämndernas ansvar för den interna kontrollen anges i Kommunallagens 6 kapitel 6 §, "Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt."

Kommunstyrelsen antog 22 maj 2019 (§ 88) nuvarande Riktlinjer för intern kontroll i Färgelanda kommun. Färgelanda kommun ska ha en god intern kontroll i sin verksamhet, vilket i sin tur genererar en god ekonomisk hushållning. Dessa riktlinjer syftar till att säkerställa att styrelser och nämnder upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll, det vill säga de ska med en rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande mål uppnås;

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
- Rättvisande och tillförlitlig redovisning och information om verksamheten.
- Säkerställa att lagar, policys, reglementen etc. tillämpas.

Det primära syftet med intern kontroll är att säkerställa att de av fullmäktige fastställda målen uppfylls. Den interna kontrollen ska skydda kommunen mot förluster eller förstörelse av dess tillgångar, samt eliminera eller upptäcka allvarliga fel. Den interna kontrollen ska vara en naturlig del i verksamheten och den fungerar som ett skydd mot oberättigade mistankar för både förtroendevalda och tjänstemän.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för en god intern kontroll. Kommunstyrelsen ska varje år anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen inom eget ansvarsområde för nästkommande år. Planen antas senast under december månad. Kommunstyrelsen kan också besluta om gemensamma kontrollpunkter för förvaltningen. Detta sker i samband med att kommunstyrelsen beslutar om sin egen kontrollplan. Uppföljning av innevarande års interna kontrollplan sker i samband med att kommunstyrelsen beslutar om plan för eget ansvarsområde för kommande år. Kommunstyrelsen ska i samband med årsredovisningen följa upp kommunens samlade interna kontrollplan för föregående år.

Nämnden ska varje år anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen för nästkommande år. Planen antas senast under december månad. Beslutad intern kontrollplan översänds till kommunstyrelsen. Uppföljning av innevarande års interna kontrollplan sker i samband med att nämnden beslutar om plan för kommande år. Uppföljningen översänds till kommunstyrelsen för att ingå i en samlad uppföljning av kommunens totala interna kontroll som sker i samband med årsredovisningen.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Kommuner har sedan 1990-talet enligt kommunallagen haft krav på sig att verksamheten ska bedrivas enligt god ekonomisk hushållning. I början av 2000-talet tillkom även balanskravet och under 2013 infördes en möjlighet till resultatutjämningsreserver. Samtliga dessa lagstiftningskrav ska årligen följas upp i årsredovisningens förvaltningsberättelse.

I detta avsnitt görs en analys av kommunens mål för god ekonomisk hushållning som kommunfullmäktige fastställt. I kommande avsnitt görs en balanskravsutredning och redovisning av resultatutjämningsreserven (RUR).

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommunen ha fastställda riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Kommunen ska även fastställa finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning. Kommunen ska också besluta om man vill använda sig av en resultatutjämningsreserv.

Av Mål- och resursplan 2020-2022, antagen av kommunfullmäktige 2019-11-13 § 127 framgår följande: Enligt kommunallagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Minimivån i lagkravet är det så kallade balanskravet, vilket innebär att kostnaderna inte får överstiga intäkterna. För att leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning krävs ett positivt resultat, för att också bidra till finansiering av investeringar och framtida pensionsåtaganden. I god ekonomisk hushållning inryms också att varje generation ska bära kostnaderna för den service den

konsumerar samt att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. För Färgelanda kommun innebär god ekonomisk hushållning att kommunen uppfyller 100% av de finansiella målen samt minst 75% av verksamhetsmålen som är antagna av kommunfullmäktige.

Finansiella mål

För planperioden 2020-2022 har två finansiella mål fastställts av Kommunfullmäktige:

- **Resultatet** ska uppgå till minst 1-2 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag.
- **Soliditeten** ska årligen öka för att på sikt uppgå till minst 35 procent.

Målen utgår från balanskravet och viljan att uppnå en långsiktigt sund ekonomi, samt att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster.

Årets finansiella mål	Utfall 2020	Budget 2020
Resultat, %	- 2,6	1,0
Resultat, mnkr	-10,6	4,1
Soliditet, %	22,4	35

Kommunen som helhet redovisar ett negativt resultat på 10,6 mnkr för 2020. Årets resultat uppgår till - 2,6 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. Ett resultatmål på 1,0 procent har budgeterats. Resultatmålet är således inte uppfyllt för året.

Vid årsskiftet uppgick soliditeten till 22,4 procent och har försämrats med 5,4 procentenheter under 2020. Den dessförinnan försiktigt positiva trenden bröts under andra halvåret 2019. Därefter ses en negativ trend till stor del beroende på stora negativa resultat och en ökad nyupplåning under första kvartalet 2020. Soliditetsmålet är således inte heller uppfyllt för året.

Den ekonomiska situationen är fortsatt mycket allvarlig och bekymmersam och Färgelanda kommun står inför stora utmaningar. Målen utgår från balanskravet och viljan att uppnå en långsiktigt sund ekonomi, samt att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster. Soliditeten utvecklas åt motsatt håll. Den långsiktiga betalningsförmågan håller på att urholkas.

Likviditetssituationen har till följd av den negativa resultatutvecklingen också varit mycket ansträngd tidvis under året. Då kostnaderna är högre än intäkterna tar pengarna slut. Likviditetsförstärkning har krävts för att kommunen skulle kunna fullgöra sina betalningar. Under första kvartalet upptogs lån på 20 mnkr för att klara den akuta situationen. Kommunen lånar till driften vilket inte alls går i linje med god ekonomisk hushållning. Det som konsumeras idag, får kommande generationer betala. Den kortsiktiga betalningsförmågan är ett villkor för fortlevnad.

Verksamhetsmål/Måluppfyllelse

Stärkta skolresultat i ändamålsenliga, trygga skolor

Andel godkända elever på nationella prov i Åk 3 och Åk 6 ska öka

Några nationella prov genomfördes inte 2020 på grund av coronapandemin.

Andel elever med behörighet till gymnasiala yrkesprogram ska öka

Andelen elever med behörighet till gymnasiala yrkesprogram har ökat från 73 % (2019) till 87 % (2020)

Ökad andel av eleverna känner sig trygga i skolan

Andelen elever i åk 5 som känner sig trygg i skolan har ökat från 80,3% (2018) till 91,1% (2020)

Andelen elever i åk 9 som känner sig trygg i skolan har minskat från 81,8% (2018) till 67,2% (2020)

Ogiltig frånvaro ska minska

Ogiltig frånvaro förekommer nästan inte. Skolan arbetar med giltig frånvaro, där förälder sjukskriver sina barn.

Utvecklad omsorg med individen i fokus

Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg, hälsotillstånd, öka

Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg, hälsotillstånd öka – Ökar från indexvärde 30 (2019) till 34 (2020)

Andel av hushåll med ekonomiskt bistånd över 3 år, minska

Mätning kommer att göras från och med 2021

Antal föreningsaktiviteter som får LOK-stöd ska öka

Någon mätning gjordes inte 2020

Byggnad & boende i hela kommunen

Öka invånarantalet

Invånarantalet har ökat från 6 637 (2019) till 6 658 (2020)

Ökat bostadsbyggande, lägenheter

Bostadsbyggande, lägenheter har ökat från 1 (2019) till 2 flerbostadshus (9 lägenheter) (2020)

Ökat bostadsbyggande, villor

Bostadsbyggande, villor har ökat från 1 (2019) till 4 (2020). Bostadsbyggande fritidshus har ökat från 2 (2019) till 4 (2020)

Underlätta för småföretagen att växa

Stärkt företagsklimat i Svenskt näringslivs ranking

Mätning ännu ej publicerad för 2020.

Ökat index, SKL Insikt

Kommunen har valt att inta vara med 2020

Bli en bättre arbetsgivare

Stärka medarbetarengagemanget (Förbättrat HME-totalindex)

Låg på 77, 2019. Någon mätning görs inte 2020.

Minskad total sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron ökar från 6,5 % (helår 2019) till 8 % (2020-12-31)

Minskad personalomsättning

Personalomsättningen minskar från 13 % 2019 till 9 % 2020.

Agenda 2030

Minska energiförbrukningen i kommunens byggnader

Vid samtliga åtgärder som har gjorts under 2020 på de kommunala fastigheterna har minskad energiförbrukning varit beaktat. Konkreta siffror har verksamheten inte kunnat sammanställas.

Öka volym (kWh) producerad förnybar energi

Någon mätning har inte gjorts under 2020. På grund av besparingar har investeringar och underhåll genomförts sparsamt.

Minskad användning av fossila bränslen i kommunens fordon

Någon mätning med jämförelser från tidigare år är inte genomförd.

Minskat matsvinn

Någon mätning med jämförelser från tidigare år är inte genomförd.

Sammanfattning god ekonomisk hushållning

Utifrån ovanstående redovisning kan konstateras att inget av de två finansiella målen har uppnåtts. Sex av de 19 verksamhetsmålen har uppnåtts, ett är inte uppnått och tolv har inte mätts av olika anledningar. Fullmäktige har beslutat att 100 % av de finansiella målen och minst 75 % av verksamhetsmålen ska vara uppfyllda för att god ekonomisk hushållning ska föreligga. Färgelanda kommun lever således inte upp till villkoren för god ekonomisk hushållning.

Finansiell analys

Årets resultat

Färgelanda kommun redovisade 2019 ett resultat på -10,6 mnkr och för 2019 ett resultat på -31,5 mnkr. Med ett budgeterat resultat för 2020 på 4,1 mnkr så blev årets resultat 14,7 mnkr sämre än vad som var budgeterat.

De största negativa budgetavvikelserna finns inom Utbildningsnämndens och Socialnämndens verksamhetsområden. Stora poster som avviker inom Utbildningsnämnden är ökade kostnader för köpt verksamhet, gäller såväl interkommunala förskole- och grundskoleplatser i andra kommuner som platser på fristående enheter. Även kostnaden för gymnasieplatser har ökat. Högre personalkostnader än budgeterat samt lägre statsbidrag än budgeterat utgör också en del av budgetavvikelsen. Inom Socialnämndens område handlar det till stor del om kraftig volymökning gällande ekonomiskt bistånd. Ökade placeringskostnader gällande missbruk LVM (lag om vård av missbrukare) och även ökade placeringskostnader för barn och unga. Enheten för stöd och service redovisar också ett underskott gentemot budget.

2019 års resultat belastades med kostnader av engångskaraktär på ca 18 mnkr som till största del

härör från fastighetsförsäljningar samt att investeringsprojekt som avbrutits kostnadsförts. I resultatet ingick även intäkt av engångskaraktär på 1,8 mnkr avseende pensionsavsättning som återförts/upplösts genom att reducera kostnaden för pensionsutbetalningar. Exklusive dessa poster av engångskaraktär redovisades ett negativt resultat på ca 15 mnkr för 2019.

2020 redovisas ett negativt resultat på 10,6 mnkr, trots statens extra tillskott på 12 mnkr och att staten ersatt sjuklönekostnader med ca 3,7 mnkr. Dessutom har förändring av pensionsskulden till NÄRF påverkat årets resultat positivt med 2,0 mnkr. Exklusive dessa jämförelsestörande poster redovisas ett negativt resultat på ca 28 mnkr för 2020. Sammantaget kan konstateras att det kraftigt negativa resultatet, exklusive jämförelsestörande poster, nästan fördubblats sedan föregående år.

Med en sådan utveckling får kommunen ett krympande handlingsutrymme med bland annat minskade likvida medel och en ökande låneskuld. Genomsnittsräntan på kommunens lån var vid årets slut 0,36 procent. Vid föregående årsskifte var genomsnittsräntan på låneskulden 0,26 procent. Sannolikt är att räntenivåerna kommer att höjas framöver, vilket skulle innebära en ytterligare kostnadsökning för kommunen.

Driftsredovisningen

Driftsredovisningen visar verksamheternas resursförbrukning och avvikelser i förhållande till budget. I nämndernas redovisning ingår både externa kostnader och avskrivningar samt interna poster såsom interna debiteringar, personalkostnadspålägg och internränta. Verksamheterna totalt i kommunen visar en negativ avvikelse jämfört med budget på 23,9 mnkr för helåret. Nämndernas avvikelser kommenteras under respektive nämnds avsnitt.

Finansverksamheten visar en positiv avvikelse jämfört med budget på 9,3 mnkr för helåret. Detta beror till övervägande del på extra tillskott från staten på 12 mnkr och att staten ersatt sjuklönekostnader med ca 3,7 mnkr. Dessutom påverkade slutavräkning på skatten 2019 samt prognos för slutavräkning 2020 finanserna negativt med ca 6,3 mnkr.

En viktig förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning är en god budgetföljsamhet i verksamheten. Budgetföljsamheten mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar. Stora negativa budgetavvikelser innebär inte god ekonomisk hushållning.

Nettokostnadsandel (%)

	Bokslut 2020	Bokslut 2019	Bokslut 2018
Verksamheten	99,7	101,1	96,0
Avskrivningar	2,9	6,9	3,1
Finansnetto	0,0	-0,1	-0,3
Resultat	-2,6	-7,9	1,2

Nettokostnadsandelen visar hur stor andel av skatteintäkterna som den löpande driftverksamheten tar i anspråk. Det utrymme som finns kvar kan användas för amortering av lån, finansiering av investeringar och framtida pensionsåtaganden.

Tabellen visar en fortsatt hög nettokostnadsandel. Nettokostnaderna tillsammans med avskrivningarna är större än skatteintäkterna vilket resulterar i ett negativt resultat, trots extra tillskott från staten under året. Den mycket oroande och allvarliga utvecklingen ställer fortsatt mycket stora krav på verksamhetsanalyser och effektiviseringsåtgärder.

Årets investeringar

Färgelanda kommuns investeringar uppgick till 3,7 mnkr under 2020. Kommunfullmäktige hade beslutat om en ram på 20 mnkr, med andra ord en budgetavvikelse på 16,3 mnkr. Investeringarna har fluktuerat kraftigt mellan åren. 2018 renoverades Höjdenskolan samtidigt som förskolan i Högsäter renoverades och byggdes till, vilket är en stor del av investeringarna det året. Den hårt ansträngda ekonomiska situationen, med köpstopp och mycket ansträngd likviditet, samt vakanser har haft stor påverkan på den extremt låga investeringsnivån 2020. Små investeringar leder till ett eftersatt underhållsbehov, vilket inte är bra inför framtiden.

Finansnetto

Finansnettot är neutralt för året, finansiella intäkter och kostnader är i princip lika stora. Det är en effekt av låga räntor på både likviditet och låneskuld. Dock märks effekter av ett stigande ränteläge och en ökad upplåning. Finansnettot är i paritet med budget men ca 0,6 mnkr sämre än föregående år. Utdelning från Kommuninvest på ca 0,2 mnkr samt borgensavgifter från kommunens helägda dotterbolag utgör den övervägande delen av de finansiella intäkterna.

Genomsnittsräntan på kommunens lån var vid årsskiftet 0,36 procent. Vid föregående årsskifte var genomsnittsräntan på låneskulden 0,26 procent.

Låneskuld

För att kommunen skulle klara att fullgöra sina betalningar har likviditetsförstärkning krävts. 20 mnkr i nya lån har upptagits under första kvartalet 2020 för att klara den akuta situationen. Kommunen har för övrigt följt den planerade amorteringen, vilket innebär att 4 mnkr amorterats. Belåningen har under 2020 ökat med ca 40 procent. Totalt uppgår kommunens låneskuld vid årsskiftet till 55 mnkr.

Eget kapital

Av det egna kapitalet avsattes under 2013 ca 14,6 mnkr till en resultatutjämningsreserv. Syftet med en resultatutjämningsreserv är att kunna täcka eventuella balanskravsunderskott som kan uppstå vid en lågkonjunktur. Med SKR:s nuvarande prognos skulle det vara möjligt åren 2020-2021 samt 2023-2024. En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat. (SKR Cirkulär 20:57)

Konsekvenser av IT-kraschen i december 2019 finns fortfarande i redovisningen. Balansräkningen per 2019-12-31 byggdes, som tidigare beskrivits, utifrån saldon per 2019-12-31. Förändringen mellan ingående och utgående balans för 2019 bokades mot eget kapital. I samband med årsbokslutet 2019 informerades om att det inte kommer att vara möjligt att reda ut allt då innehållet i ekonomisystemet var raderat bakåt i tiden till november 2018. I samråd med revisor bestämdes att det outredda skulle redovisas under eget kapital. Det som vid senare tillfälle upptäckts som en konsekvens av IT-kraschen skulle sedan bokas mot detta konto.

I samband med upprättande av delårsbokslut och nuvarande årsbokslut har några felaktigheter uppdagats samt att visst arbete finns kvar att göra. Den övervägande delen av det som upptäckts är att härröra till att leverantörsskuldena vid årsskiftet upptagits till för lågt belopp. Vi var tvungna att köra igång nya ekonomisystemet tidigare än planerat för att få in leverantörsfakturer i flödet och minimera manuella betalningar. I samband med upprättande av årsbokslut missades då att ta med de leverantörsskulder som hanterats i nya ekonomisystemet. Då kraschen innebar fördröjning av hantering och betalning av leverantörsfakturer innebar det också att leverantörsskuldena var extremt höga vid årsskiftet. Vid upprättande av årsbokslutet, vilket skedde långt senare under våren 2020, rimlighetsbedömdes leverantörsskuldena. Vid det tillfället bedömdes leverantörsskuldena vara rimliga i förhållande till föregående årsskifte, och missades då att beakta att leverantörsskuldena borde varit betydligt större än normalt.

Borgensåtaganden

Kommunen har beviljat en borgensram för Valbohem AB på 200 000 tkr. Valbohem AB har utnyttjat 151 000 tkr av beviljad borgensram.

Färgelanda Vatten AB har utnyttjat 39 000 tkr av beviljad borgensram på 45 000 tkr.

Balanskravsresultat

Balanskravsresultat

Belopp i tkr	Bokslut 2020	Bokslut 2019	Bokslut 2018	Bokslut 2017
(=) Årets resultat enligt resultaträkningen	-10 603	-31 471	4 849	12 943
(-) Samtliga realisationsvinster				
(+) Realisationsvinster enl. undantagsmöjlighet				
(+) Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet		16 094		
(-/+) Orealiserade vinster och förluster i värdepapper				
(+/-) Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper				
(=) Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-10 603	-15 377	4 849	12 943
(-) Reservering av medel till resultatutjämningsreserv				
(+) Användning av medel från resultatutjämningsreserv	10 603			
(=) Balanskravsresultat	0	-15 377	4 849	12 943

Kommunfullmäktige antog **Riktlinjer för Resultatutjämningsreserv (RUR)** den 2013-12-11 §151, dnr 2013-569. Av dessa framgår:

Avsättning bör ske i sådan omfattning att kommunen tror sig kunna klara en normal konjunktur-nedgång utan att detta påverkar verksamheten kortsiktigt. Avsättning till resultatutjämningsreserv sker årligen enligt den maximala nivå som stadgas i kommunallagen. Även om en planerad avsättning kan beslutas i budgeten så är det först när resultatet för året är klart som den slutliga avsättningen kan avgöras.

Disposition ska i princip endast ske då kommunens skatteintäkter får en svag utveckling till följd av en konjunktur-nedgång. En konjunktur-nedgång kan anses inträffa när det råder en allmän enighet om detta bland kommunernas företrädare. Överläggning med kommunens revisorer bör också ske inför beslut. Vid disposition bör även en bedömning göras av när konjunkturen återhämtar sig.

Resultatutjämningsreserven kan disponeras i samband med bokslut för att täcka oplanerade under-skott.

Kommunallagens balanskrav definieras som att intäkterna ska överstiga kostnaderna för varje år och gäller kommunen, inte koncernen. Balanskravsutredningen ovan visar att kommunen inte heller klarar balanskravet för 2020. Enligt kommunallagen ska ett negativt balanskravsresultat regleras under de närmast följande tre åren. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske. I delårsrapporten angavs att planen var att använda del av tidigare avsatta medel till resultatutjämningsfonden för att reglera det då prognostiserade negativa resultatet för innevarande år.

I balanskravsutredningen för 2019 ovan gjordes justeringar för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet med 16 094 tkr. Kommunen har under året sålt ett antal fastigheter som del i omstrukturering i en svår ekonomisk situation och har inte för avsikt att återställa dessa nedskrivningar/reaaförluster. Efter justeringar hade Färgelanda Kommun att återställa ett balanskravsresultat på - 15 377 tkr. Åtgärdsplan för hur reglering skulle ske skulle beslutas i samband med beslut om Mål- och Resursplan 2021-2023. *Kommunfullmäktige beslutade dock (KF § 49, Dnr 2020/126) att 15 377 tkr av underskottet i 2019 års resultat inte behöver regleras gentemot balanskravet utan åberopas som synnerliga skäl.*

Under 2013 beslutades om riktlinjer för att ge möjlighet att reservera och disponera medel i en så kallad resultatutjämningsreserv (RUR). För åren 2010-2012 har 14 575 tkr avsatts till resultatutjämningsreserven. Inga ytterligare avsättningar till RUR är planerade. Planen är att använda 10 603 tkr av tidigare avsatta medel till resultatutjämningsreserven för att reglera det negativa resultatet för 2020.

Enligt kommunallagen får medel från resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med SKR:s nuvarande prognos skulle det vara möjligt åren 2020-2021 samt 2023-2024. En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat. (SKR Cirkulär 20:57)

Väsentliga personalförhållanden

Anställda

Förklaring av statistik

Med anställda i detta avsnitt avses antalet tillsvidareanställda och visstidsanställda. Timavlönade är exkluderade.

Antalet är beräknat på ett genomsnitt under året och jämförs i andra tabellen med samma period tidigare år. Orsaken till att vi redovisar ett genomsnitt är för att ge så rättvisande statistik som möjligt då antalet anställda kan skifta under året, speciellt under semesterperioden.

Statistiken visar antalet anställda och särredovisar därför inte antalet tjänster och anställda. Detta medför att det vid ersättningsrekrytering redovisas två anställda på samma tjänst.

Om statistiken

En minskning har skett av antalet anställda inom samtliga sektorer, kön och anställningsform förutom inom omsorg där statistiken är likvärdig med föregående år. Orsaken till antalet minskade anställningar är det ekonomiska läget i kommunen som har krävt neddragningar. Orsaken till att omsorg inte visar på en minskning beror antagligen på ersättningsrekryteringar.

Den totala minskningen av antal anställda i kommunen är 8 anställningar jämfört med 2019.

Ser vi på antalet årsarbetare som ger en mer verklig bild av antalet anställda (faktisk arbetad tid omvandlat till antal heltidstjänster för månads- och timavlönade) så är det under 2020 385 anställda i kommunen beräknat på ett genomsnitt under året. Det vill säga 10 färre årsarbetare än de 395 som fanns under 2019.

Sektor	Total	Tillsvidare	Visstid
Barn & Utbildning	215	175	40
Kvinnor	178	150	28
Män	37	25	12
Omsorg	188	173	15
Kvinnor	170	159	11
Män	18	14	4
Samhällsutveckling	61	58	3
Kvinnor	50	48	2
Män	11	10	1
Stab	45	28	17
Kvinnor	29	19	10
Män	16	9	7
Total	509	434	75

Tabell 1. Genomsnittligt antal månadsanställda under 2020 fördelat per kön och sektor/avdelning.

	2 020	2 019	2 018
Tillsvidare	434	437	440
Kvinnor	376	377	380
Män	58	60	60
Visstid	75	80	82
Kvinnor	51	51	52
Män	24	29	30
Total	509	517	522
Kvinnor	427	428	432
Män	82	89	90

Tabell 2. Genomsnittligt antal månadsanställda under 2020 fördelat per kön och anställningstyp. Jämförelse visas med tidigare år.

Personalomsättning

Förklaring av statistik

Statistiken är beräknad på externa avslut av tillsvidareanställda under 2019. Detta fördelas på genomsnittligt antal tillsvidareanställda under samma period. Med avslut menas de som har sin sista anställningsdag under beräkningsperioden. Även om statistik finns som visar anställningar som avslutas efter beräkningsperioden räknas dessa inte med. Orsaken till det är att det annars kan bli missvisande siffror då det i efterhand kan tillkomma fler avslut under kommande period.

Om statistiken

Personalomsättningen i kommunen som helhet ligger på 9 procent under 2020. Årsbokslutet 2019 visade på en positiv trend i kommunen som helhet då en minskning av personalomsättningen kunde redovisas ett flertal år bakåt. Den positiva trend följs fortfarande då dessa 9 procent är en minskning med 2,9 procentenheter sedan 2019.

Utvecklingen beror dock på pensionsavgångar och arbetsbrist då antalet avslut på egen begäran är lika många som föregående år. 29 tillsvidareanställda har valt att avsluta sin anställning under

2020. Av dessa är det främst undersköterskor och anställda inom plan och bygg som valt att gå vidare. Av samtliga som avslutat sin anställning har 6 personer innehaft en chefsbefattning.

Jämför vi med övriga kommuner inom Västra Götaland ligger vi sedan flertalet år tillbaka högt över snittet med personalomsättning även om vi sjunkit något de senaste åren (Kolada, 2021). Målet med personalomsättning är inte att nå nollnivå utan att följa utvecklingen som sker i riket eller bland närliggande kommuner och regioner.

Inom **staben** har en ökning skett med 8,2 procentenheter sedan föregående år. Då det även var en ökning i föregående årsbokslut så kan vi se en negativ utveckling av personalomsättning på denna avdelning. Majoriteten av avsluten beror på anställda som valt att lämna sin anställning på egen begäran, främst inom IT och ekonomi.

Barn och utbildningssektorn fortsätter att minska sin personalomsättning likt föregående år. Sedan 2019 finns en minskning med 2,6 procentenheter och ser vi till avslut på egen begäran har det minskat från 9 stycken till 5 under 2020. Majoriteten som valt att avsluta sin tjänst under 2020 är förskollärare. Lärare har i större utsträckning valt att stanna kvar i sin anställning 2019-2020 jämfört med tidigare år.

Inom **Omsorg** finns ingen större skillnad procentuellt sedan 2019. Av dessa 9,8 procent är det 12 anställda som har valt att avsluta sin anställning på egen begäran. Inte heller här är det någon större skillnad då det 2019 var 11 anställda som slutade på egen begäran, samma siffra var det även under 2018. Majoriteten som slutar är fortsatt undersköterskor.

Samhällsutveckling har minskat sin personalomsättning med hela 13,9 procentenheter sedan 2019 men ligger fortsatt på en hög nivå av externa avslut. 7 av de totalt 9 anställda som har slutat sin anställning under 2020 har valt att avsluta på egen begäran. Samtliga av dessa arbetade inom Plan och bygg.

Sektor	Stab	Barn & utbildning	Omsorg	Samhällsutveckling
2 019	9,7 %	7,2 %	9,9 %	29,4 %
2 020	17,9 %	4,6 %	9,8 %	15,5 %

Tabell 3. Externa avslut av tillsvidareanställda fördelat på genomsnittligt antal tillsvidareanställda under perioden. Fördelat per sektor och jämförs med samma period föregående år.

Sysselsättningsgrad

Förklaring av statistik

Statistiken är beräknad på ett genomsnitt under året och jämförs med tidigare år. Orsaken till att det beräknas på ett genomsnittligt antal är för att få en så rättvisande statistik som möjligt då antalet anställningar varierar under året.

Tabellerna visar antal anställda med respektive sysselsättningsgrad. Statistiken visar endast tillsvidare- och visstidsanställdas sysselsättningsgrad. Timanställningar är inte medräknade.

Om statistiken

Tabell 4 visar en ökning med 2 procentenheter av antalet heltidstjänster i kommunen totalt sedan 2019. Vi kan också se att antalet deltidstjänster har minskat med hela 12 procentenheter. En stor andel av den ökade sysselsättningsgraden finns inom Omsorg som visas i tabell 5 där vi likaså kan se en ökning med 2 procentenheter totalt.

Trots att heltidsresans projekt för tillfället varit nedlagt under 2020 så har vi alltså ökat antal heltidstjänster. Detta verkar dock bero på andra orsaker som extra personalbehov vid pandemin, ersättningsrekryteringar och ett nytt sätt att tänka kring bemanning av personal då vi samtidigt inte har någon ökning utan en minskning av antalet anställda.

Jämfört med övriga kommuner i landet så har vi en hög andel heltidsanställda och en positiv utveckling mellan 2018 och 2019. Dock kan vi ännu inte jämföra året 2020 (Kolada, 2021). Troligtvis

kommer vi att halka efter i utvecklingen framöver då övriga kommuner fortskrider med heltidsresan och många inte hade hunnit skrida till verket innan 2019.

Sysselsättningsgrad	2 020	2 019	2 018
Heltid	397	389	380
Kvinnor	327	312	304
Män	70	77	76
75 -99%	74	85	100
Kvinnor	66	78	93
Män	8	7	7
<75%	42	43	42
Kvinnor	36	38	35
Män	6	5	7
Andel (%) heltid av totalt antal anställda	77	75	73

Tabell 4. Genomsnittligt antal månadsanställda per sysselsättningsgrad fördelat per kön. Totalt visar andelen heltidsanställda fördelat på totalt antal anställda och anges i procent.

Sysselsättningsgrad Om-sorg	2 020	2 019	2 018
Heltid	123	118	96
Kvinnor	108	102	87
Män	15	16	9
75 - 99%	48	57	66
Kvinnor	46	56	64
Män	2	1	2
< 75%	16	13	14
Kvinnor	15	12	14
Män	1	1	0
Andel (%) heltid av totalt antal anställda	65	63	55

Tabell 5. Statistiken skiljer sig inte från tabell 4 men avser endast sektor omsorg.

Löner

Medellönen för tillsvidareanställd personal i kommunen var vid mättillfället 31 december 2020, 32 789 kronor. Kvinnornas medellön var 32 457 kronor och för männen 34 887 kronor. Medellönen är total lön omräknad till heltidslön och dividerad med antalet anställningar. Övertid och obekvämt arbetstid ingår inte i totallönen.

Pandemin som påverkat mycket annat under 2020 påverkade även årets löner. Detta då avtalsförhandlingar försköts centralt vilket generade en svår och försenad process lokalt. Samtliga grupper fick mellan 2-2,3 procent i löneökning. Kommunal fick ett engångsbelopp på 5 500 kr istället för retroaktiv utbetalning.

Sjukfrånvaro

Förklaring statistik

Tabellen nedan visar hur sjuktalen ser ut i Färgelanda kommun. Med detta menas antal sjukfrånvarotimmar fördelat på antal budgeterade timmar. Statistiken är framtagen för hela 2020 och jämförs med tidigare år. Timanställda är exkluderade i statistiken.

Sjuktalen mellan åldersgrupper och kön är inte jämförbara då det är en stor skillnad på antal anställda i de olika grupperna.

Om statistiken

Att sjuktalet har ökat sedan 2019 med 1,8 procentenheter är ingen överraskning med tanke på den pandemin som har härjat under 2020. Vi kan också se att det är korttidsfrånvaron som har ökat. Hur statistiken ser ut i övriga riket för 2020 vet vi ännu inte men att en ökning har skett är ett faktum. Ökningen kommer troligen att variera beroende på vilka åtgärder som genomförts i de olika kommunerna. Troligtvis hade vi haft ett högre sjuktal under 2020 om vi inte erbjudit 2 dagar med lön under de 48 timmar som man enligt Folkhälsomyndigheten skulle vara hemma och symptomfri innan arbetet. Detta erbjudande fanns under första halvåret 2020 för anställda i Färgelanda kommun, under resterande tid så var det fortsatt sjuklön som gällde för de 48 timmarna likt övriga kommuner i landet.

Jämför vi med övriga kommuner i Västra Götaland så har Färgelanda kommun haft en positiv utveckling av sjuktalen mellan 2016 och 2019 där vi nästintill genomgående legat under snittet. Detta gäller dock korttidsfrånvaron då andelen långtidsfrånvaro har legat över genomsnittet (Kolada, 2021).

En aspekt som är viktig att ta hänsyn till vid analys av sjuktal är sjuknärvaron då en hög sjuknärvaro kan resultera i goda nyckeltal men på sikt en hög långtidsfrånvaro. Då vi tidigare har haft en hög belastning på företagshälsovårdens rehabiliterande insatser på individnivå samt vissa varningssignaler i medarbetarenkäten som genomfördes under 2019 så kan det indikera om en hög sjuknärvaro och ännu en ökad långtidsfrånvaro på sikt. I pandemins spår tros även den psykiska hälsan påverkas kraftigt och ge långvariga effekter av frånvaro (Previa, 2021).

	2 020	2 019	2 018
Total sjukfrånvaro	8,0	6,2	7,1
Sjukfrånvaro från dag 60	38,4	44,1	49,1
Sjukfrånvaro kvinnor	8,2	6,5	7,2
Sjukfrånvaro män	7,3	6,2	6,6
Sjukfrånvaro 29 år eller yngre	6,6	6,1	6,6
Sjukfrånvaro 30-49 år	7,7	5,8	6,4
Sjukfrånvaro 50 år eller äldre	8,9	6,6	7,9

Tabell 6. Sjuktal anges i procent och beräknas på månadsanställdas sjukfrånvaro i förhållande till ordinarie arbetstid.

Arbetsmiljö

Medarbetarundersökning

Ingen ny medarbetarundersökning har genomförts under 2020 då verksamheterna fortsatt arbetar efter de handlingsplaner som tagits fram utefter föregående års medarbetarundersökning.

Företagshälsovård

En stor andel av företagshälsovårdens insatser har spenderats på förebyggande arbete under 2020 i jämförelse med tidigare år. Förebyggande arbete kan dock anses missvisande då det främst

handlar om utredningar om kränkande särbehandling. En del insatser är också relaterade till pandemin i form av vaccin för säsongsinfluensa. Utbildning inom hot och våld har också genomförts under året och är att anses som en förebyggande insats.

Rehabilitering är fortsatt en viktig resurs inom företagshälsovården och det rör sig om stödsamtal och läkarvård på individnivå. Av främjande insatser är det främst coaching och konsultation i ledarskapet.

2020	Rehabilitera	Förebygga	Främja	Totalt
Organisation		3%		3%
Grupp		33%		33%
Individ	18%	44%	2%	64%
Totalt	18%	80%	2%	100%
2019	Rehabilitera	Förebygga	Främja	Totalt
Organisation		9 %		9 %
Grupp		20 %	5 %	26 %
Individ	58 %	7 %	1 %	66 %
Totalt	58 %	36 %	6 %	100 %

Tabell 7. Anger andel resurser som fördelats på företagshälsovårdens olika insatser under 2020 och jämförs med föregående års insatser som visas i nedre delen av tabellen.

Förväntad utveckling

Covid-19

Covid-19-pandemin har sedan vårvintern 2020 påverkat hela organisationen på olika sätt, såväl inom förvaltningen som inom den politiska verksamheten. Verksamheter har förändrats, anpassats och ställts om för att kunna genomföras på andra sätt. Osäkra skatteprognoser är också en av följderna som försvårar den ekonomiska planeringen. Vilka de mänskliga och ekonomiska konsekvenserna blir av pandemin kan bara framtiden utvisa.

Den svenska ekonomin

År 2020 har varit exceptionellt ur många perspektiv. Covid-19-pandemin gav under våren en extremt snabb nedgång i produktion och sysselsättning, såväl i Sverige som i omvärlden. Verksamheten i kommuner och regioner fick ställa om i rekordfart. Ekonomin har vänt uppåt sedan dess, men i vilken takt som återhämtningen kommer att fortgå är fortfarande högst osäkert. Samtidigt kommer den demografiska utvecklingen att ge stora utmaningar och långsiktiga effekter på ekonomi och bemanning framöver. Det blir en stor utmaning att både effektivisera verksamheten och komma ikapp med sådant som inte kunnat göras till följd av pandemin.

Det kraftiga raset våren 2020 innebär att återhämtningen kommer att ta tid. Frågan är med vilken hastighet som förlusterna i produktion, sysselsättning, försäljning och vinster kan tas igen. Bedömningarna varierar, men i en situation där pandemin är långt ifrån över är osäkerheten osedvanligt stor. Andelen arbetslösa i Sverige antas ligga kvar på en fortsatt hög nivå under många år framöver.

Demografin

Den demografiska utmaningen beror, något förenklat, på att antalet personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbare än antalet invånare i yrkesför ålder. Samtidigt är det den arbetsföra befolkningen som ska svara för såväl finansiering som bemanning av välfärden. Främst är det äldreomsorgen som har ett starkt tryck med ökande behov, liksom även hälso- och sjukvården. Det hänger samman med att vi blir allt äldre och kan leva med fler och svårare sjukdomar. I grunden är det något bra, men det bidrar till betydande utmaningar för bemanning och finansiering.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är direkt kopplad till kommunens attraktivitet, både som arbetsgivare och som plats att leva och bo på, men är även kopplad till finansiell styrka och befolkningsutveckling. En allt hårdnande konkurrens inom flera yrkeskategorier är en verklighet och sannolikheten är stor att kompetensförsörjningen fortsätter att vara en utmaning. Kommunen har, liksom många andra liknande kommuner, svårigheter att rekrytera högskoleutbildad personal, i synnerhet specialistkompetenser, vilket i sin tur skapar sårbarhet och personberoende.

Ekonomiska situationen

Utmaningarna kring ekonomin är delvis beroende av den nationella ekonomiska utvecklingen, men även av den lokala näringslivs- och befolkningsutvecklingen. Därutöver är utmaningarna avhängiga kommunens förmåga att hålla nere kostnadsutvecklingen utan att stagnera i utveckling och attraktivitet.

Den ekonomiska situationen i Färgelanda kommun är fortsatt mycket allvarlig och bekymmersam och kommun står inför stora utmaningar. Minskade intäkter och fortsatt höga kostnader renderar i negativa resultat. Ett positivt resultat krävs för att bland annat bidra till finansiering av investeringar och framtida pensionsåtaganden. En långsiktigt sund ekonomi och en tillräcklig stabilitet är ett måste.

Den negativa resultatutvecklingen genererar en ansträngd likviditet. Då kostnaderna är högre än intäkterna tar pengarna slut. Kommunen lånar till driften vilket inte alls går i linje med god ekonomisk hushållning. Det som konsumeras idag, får kommande generationer betala. Den kortsiktiga betalningsförmågan är ett villkor för fortlevnad. Med en sådan utveckling får kommunen ett krympande handlingsutrymme. En viktig förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning är en god budgetföljsamhet i verksamheten.

Kommunstyrelsen kommer under 2021 att genomföra åtgärder och översyner i syfte att åstadkomma kostnadseffektivisering av verksamheten. Det handlar om uppdrag avseende bland annat samverkan, utredning avseende lokalförsörjning, fastighetsförvaltning och skötsel, organisationsöversyn samt upphandling. Kommunens samtliga taxor kommer att ses över. Vidare kommer verksamheten ses över ur ett koncernperspektiv i syfte att hitta kostnadseffektiviseringar och utifrån de uppdrag som kommunstyrelsen har enligt reglementet.

Sysselsättning

Den ökning av antal ärenden både när det gäller försörjningsstöd och barn och unga som individ- och familjeomsorgen har sett det senaste året förväntas fortsätta ligga på en hög nivå. För att arbeta aktivt med de personer som erhåller ekonomiskt bistånd med målsättning att bli självförsörjande samarbetar kommunens berörda verksamheter, Arbetsförmedlingen och Samordningsförbundet Väst för att kunna erbjuda olika former av sysselsättning så att man i förlängningen går ut i eget arbete eller arbete med stöd från Arbetsförmedlingen. Förväntad utveckling kring anmälningar av personer med missbruksproblematik är svår att prognostisera.

Ökande förväntningar på offentlig service

Förväntningarna på offentlig service tenderar att öka över tiden i takt med välfärds- och teknikutvecklingen. En utmaning ligger för den lilla kommunen i att inte ha de ekonomiska förutsättningarna för att klara välfärdsuppdraget samt invånarnas förväntningar och vår egen omställningsförmåga inför framtiden. Vidare finns en utmaning i att som liten kommun inte ha kapacitet att säkerställa rättssäker och likvärdig service med hög kvalitet till invånarna. Kloka och modiga beslut behöver fattas i utvecklingen av välfärden. Sambandet mellan välfärdens kvalitet och service, kompetensförsörjning och finansiering återspeglas i kommunchefens uppdrag kring "de tre P:na", Papper - Personal och Pengar. Balansen mellan P:na är en förutsättning för långsiktigt hållbar ekonomi och verksamhet.

Resultaträkning

		Kommunen			Koncernen	
Belopp i Tkr	N o t	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Utfall 2020
Verksamhetens intäkter	1	82 540	70 945	66 501	132 434	119 541
Verksamhetens kostnader	2	-486 647	-485 164	-455 729	-528 867	-525 711
Avskrivningar	3	-12 990	-11 978	-11 982	-20 493	-19 660
Verksamhetens nettokostnader		-417 097	-426 197	-401 210	-416 926	-425 830
Skatteintäkter	4	281 214	280 198	284 014	281 214	280 198
Generella statsbidrag och utjämning	5	118 609	135 394	121 264	118 609	135 394
Verksamhetens resultat		-17 274	-10 605	4 068	-17 103	-10 238
Finansiella intäkter	6	1 055	674	0	825	288
Finansiella kostnader	7	-478	-672	-15	-1 382	-1 110
Resultat efter finansiella poster		-16 697	-10 603	4 053	-17 660	-11 060
Extraordinära poster	7 b	-14 774			-14 845	-197
Periodens resultat		-31 471	-10 603	4 053	-32 505	-11 257

Balansräkning

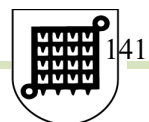
Belopp i Tkr	Kommunen		Koncern		
	Not	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Bokslut 2019	Bokslut 2020
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar					
	8a, 8b, 9a, 9b, 10				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		173 906	325 450	377 114	365 764
Maskiner och inventarier		185 340	12 458	186 483	175 876
Övriga materiella anläggningstillgångar					
Finansiella anläggningstillgångar	11	15 206	15 191	5 371	5 356
Summa anläggningstillgångar		374 452	353 099	568 968	546 996
Omsättningstillgångar					
Förråd, lager och exploateringsfastigheter		0	0	91	146
Fordringar	12	22 047	26 830	27 064	28 900
Kassa och bank	13	7 003	25 696	22 597	40 480
Summa omsättningstillgångar		29 050	52 526	49 752	69 526
SUMMA TILLGÅNGAR		403 502	405 625	618 720	616 522
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Därav årets resultat	14	112 231	90 841	118 512	96 468
Resultatutjämningsreserv		-31 471	-10 603	-32 505	-11 257
Resultatutjämningsreserv		14 475	14 475		
Avsättningar					
Avsättningar pensioner	15	5 203	5 319	5 698	5 581
Avsättningar löneskatt		1 262	1 290	1 262	1 290
Övriga avsättningar	16	70	70	3 281	3 253
Summa avsättningar		6 535	6 679	10 241	10 124
Skulder					
Långfristiga skulder	17	212 726	217 041	405 231	409 913
Kortfristiga skulder	18	72 010	91 064	84 736	100 017
Summa skulder		284 736	308 105	489 967	509 930
S:A EGET KAPITAL OCH SKULDER		403 502	405 625	618 720	616 522
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser per 31 december	19	139 307	135 047	139 307	135 047
Borgensförbindelser	20	190 025	190 008	25	8

Kassaflödesanalys

KASSAFLÖDESANALYS / FINANSIERINGSANALYS

(enl. Rådet för kommunal redovisning, rekommendation R13)

	Kommunen		Koncernen	
	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2020
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	-31 471	-10 603	-32 505	-11 257
Justering ej likviditetspåv. poster enl. spec.	13 104	12 122	20 830	19 543
Poster som redovisas i annan sektion enl. spec.	15 746	-41	15 817	-41
Poster som bokförts direkt mot eget kap.	0	-10 787	0	-10 787
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	-2 621	-9 309	4 142	-2 542
Förändring av rörelsekapital enl. spec.	5 896	-4 783	5 763	-1 891
Kassaflöde från den löpande verksamheten	3 275	-14 092	9 905	-4 433
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investering i materiella anläggningstillgångar	-22 843	4 360	-26 920	-2 703
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	1 401	5 056	1 401	5 056
Ökning förutbetalda investeringsbidrag	6 596	0	6 596	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-14 846	9 416	-18 923	2 353
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Upplåning				
Nyupptagna långfristiga lån	0	20 000	0	20 000
Amortering långfristiga lån	-5 925	-15 685	-5 925	-15 318
Amortering långfristig leasingkulld	-7 094	0	-7 094	0
Ökning kortfristiga lån	0	19 054	0	15 281
Minskning kortfristiga lån	-900	0	-900	0
Ökning kortfristig leasingkulld	218	0	218	0
Minskning kortfristig leasingkulld	0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-13 701	23 369	-13 701	19 963
UTBET. AV BIDRAG STATLIG INFRASTRUKTUR				
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur	0	0	0	0
Årets kassaflöde	-25 272	18 693	-22 719	17 883
Likvida medel vid årets början	32 275	7 003	45 316	22 597
Likvida medel vid årets slut	7 003	25 696	22 597	40 480
Spec. " Justering ej likviditetspåverkande poster"				
Avskrivningar	12 990	11 978		19 660
Just. för förändr. Pensionsavsättning exkl. utbet.	114	144		-3 370
Just. för förändr. Avsättning 2 exkl. utbet.		0		3 253
Justering ej likviditetspåverkande poster	13 104	12 122		19 543
Spec. "Poster som redovisas i annan sektion"				
Realisationsresultat samt upp- o nedskrivn. för materiella o immateriella anläggningstillgångar	15 746	-56		-56

finansiella anläggningstillgångar	0	15	15
Poster som redovisas i annan sektion	15 746	-41	-41
Spec. till förändring av rörelsekapital			
+/- Minskn/ökn förråd m.m.	0	0	-55
+/- Minskn/ökn övriga kortfrist. fordr.	11 689	-4 783	-1 836
+/- Ökn/minsk Norra Älvsborgs Räddningsförbund	254	0	0
+/- Ökn/minskn kortfristiga lån	-6 047	0	0
Förändring av rörelsekapital	5 896	-4 783	-1 891
Spec. per tillgångsslag till investeringar i och försäljning av materiella anläggningstillgångar			
Investering i fastigheter o inventarier		4 360	-2 703
Investering i materiella anläggningstillgångar		4 360	-2 703
Försäljning av fastigheter o inventarier		5 056	5 056
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		5 056	5 056
Spec. till Årets kassaflöde			
+/- Ökn/minskn kassa och bank		18 693	17 883
Årets kassaflöde		18 693	17 883

Notförteckning

Belopp i Tkr	Kommunen		Koncernen	
	2 019	2 020	2 019	2 020
Not 1 Intäkter				
Statsbidrag	38 253	31 845	38 253	31 845
Övriga bidrag	1 219	830	1 219	830
Konsumtionsavgifter	8 789	8 027	22 344	20 361
Huvudavgift (Bo-/vård-/musikskoleavgift/färdtjänst m.m.)	4 454	4 595	4 454	4 595
Kostersättning	0	0	0	0
Avgifter från andra kommuner	0	0	0	0
Övriga avgifter	3 101	3 771	3 101	3 771
Försäljning	11 335	10 364	12 634	10 364
Hysesintäkter	11 544	8 201	46 142	43 962
Övriga intäkter	2 496	3 312	2 938	3 813
Fastighetsförsäljning	1 349	0	1 349	0
Summa	82 540	70 945	132 434	119 541
Not 2 Kostnader				
Personalkostnader	287 659	291 669	298 600	302 459
Material	25 040	15 616	41 893	20 152
Köpta tjänster	42 131	45 294	46 022	55 982
Entreprenader	92 409	93 908	93 239	95 044
Kostnader för räkenskapsrevision	90	80	131	125
Övriga kostnader/Bidrag	39 318	38 597	49 113	51 949
Summa	486 647	485 164	528 998	525 711
Not 3 Avskrivningar				
Inventarier	9 505	8 833	11 219	11 007
Fastigheter	3 485	3 145	9 274	8 653
Summa	12 990	11 978	20 493	19 660
Not 4 Skatteintäkter				
Kommunalskatt	283 511	286 787	283 511	286 787
Slutavräkning skattemedel	-431	-4 681	-431	-4 681
Prognos skatteavräkning	-1 866	-1 908	-1 866	-1 908
Summa	281 214	280 198	281 214	280 198
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämning	92 430	94 364	92 430	94 364
Kostnadsutjämning	13 944	16 086	13 944	16 086
Fastighetsavgift	13 265	13 655	13 265	13 655
Utjämningsavgift LSS	-9 707	-10 136	-9 707	-10 136
Strukturbidrag/Införandebidrag	0	0	0	0
Regleringsbidrag/avgift	4 632	6 793	4 632	6 793
Generella bidrag från staten	4 045	14 632	4 045	14 632
Summa	118 609	135 394	118 609	135 394

Not 6 Finansiella intäkter

Utdelning	511	239	511	239
Ränteintäkter	450	23	220	43
Räntebidrag	0	0	0	0
Övriga finansiella intäkter	94	412	94	18
Summa	1 055	674	825	300

Not 7 Finansiella kostnader

Räntekostnad lån	107	245	1 011	694
Räntekostnad pensionsskuld	0	0	0	0
Övriga finansiella kostnader	371	427	371	428
Skatt pga. bokslutsdisposition	0	0	0	0
Summa	478	672	1 382	1 122

Not 8a Mark, byggnader och tekniska anläggningar

Ingående anskaffningsvärde	392 361	412 688	709 890	730 021
Akkumulerad avskrivning	-214 932	-238 783	-326 295	-356 931
Årets investeringar	23 128	2 846	34 230	14 375
Utrangering	0	0	-1 222	-451
Försäljning	-1 401	-5 056	-1 401	-5 056
Reavinst	349	56	349	56
Reaförlust	-1 321	0	-1 321	0
Nedskrivning	-14 774	0	-15 666	-48
Avskrivning	-9 505	-8 833	-21 450	-16 201
Redovisat värde vid årets slut	173 905	162 918	377 114	365 765

Genomsnittlig nyttjandeperiod 41 år

Not 8b Specifikation mark, byggnader och tekniska anläggningar

Markreserv	13 197	13 197	33 105	33 098
Verksamhetsfastigheter	99 976	102 625	99 977	102 803
Fastigheter för affärsverksamhet	3 982	3 762	3 982	3 762
Publika fastigheter	11 259	23 173	158 931	169 479
Fastigheter för annan verksamhet	15 831	10 818	15 831	10 818
Övriga fastigheter inkl VA-anläggningar	5 873	4 658	36 734	37 065
Pågående arbeten	23 787	4 685	28 554	8 740
Exploateringsmark	0	0	0	0
Summa	173 905	162 918	377 114	365 765

Not 9a Maskiner och inventarier

Ingående anskaffningsvärde	64 228	69 528	69 538	74 966
Akkumulerad avskrivning	-51 395	-54 950	-55 356	-58 249
Årets investeringar	5 300	1 024	5 438	1 024
Utrangering	-70	0	-70	-986
Försäljning	0	0	0	0
Reavinst	0	0	0	0

Reaförlust	0	0	0	0
Nedskrivning	0	0	0	0
Avskrivning	-3 485	-3 144	-3 829	-3 412
Redovisat värde vid årets slut	14 578	12 458	15 721	13 343

Genomsnittlig nyttjandeperiod 18 år

Not 9b Specifikation maskiner och inventarier

Maskiner	1 411	1 152	1 736	1 152
Inventarier	12 500	10 179	13 318	10 821
Bilar och andra transportmedel	17	324	17	324
Konst	0	0	0	0
Övriga maskiner och inventarier	650	803	650	1 046
Summa	14 578	12 458	15 721	13 343

Not 10 Finansiell leasing

Hyreskontrakt med avtalstid överstigande fem år

Avgifter inom ett år	10 653	10 810	10 653	10 810
Avgifter senare än ett år men inom fem år	42 610	43 240	42 610	43 240
Avgifter senare än fem år	117 499	108 482	117 499	108 482
Summa	170 762	162 532	170 762	162 532

Fotnot:

Hyreskontrakt med avtalstid mindre än fem år har klassificerats som operationella, även om de i övrigt uppfyller kriterierna för ett finansiellt avtal.

År 2017 var första året som denna klassificering enl. RKR 13.2 tillämpades.

SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	359 245	337 908	563 597	541 640
------------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Not 11 Finansiella tillgångar

Inera AB	42	42	42	42
Valbohem AB	7 500	7 500	0	0
Färgelanda Vatten AB	2 500	2 500	0	0
Gatersbyn 120 Fastighets AB	50	50	0	0
Västvatten AB	0	0	175	175
Vindenergi Väst AB	15	0	15	0
Dalslands Turist AB	253	253	253	253
Kommuninvest Ekonomiska förening	1 300	1 300	1 300	1 300
Ödeborg Folkets Hus	48	48	48	48
Kommuninvest Ekonomiska förening	3 498	3 498	3 498	3 498
Revers Färgelanda Vatten AB	0	0	0	0
HBV	0	0	40	40
Summa	15 206	15 191	5 371	5 356

Not 12 Kortfristiga fordringar

Kundfordringar	2 040	5 910	3 057	7 278
Förutbetalda kostnader/uppplupna intäkter	16 878	18 085	17 895	18 198
Mervärdesskatt	2 572	2 180	2 572	2 180
Övriga fordringar hos staten	484	912	2 982	1 245

Övriga fordringar	73	-257	559	-1
Kortfristiga placeringar	0	0	0	0
Summa	22 047	26 830	27 065	28 900
Not 13 Kassa och bank				
Handkassa	15	0	15	0
Kassa och bank	6 988	25 696	22 597	40 480
Summa	7 003	25 696	22 612	40 480
Not 14 Eget kapital				
Årets resultat	-31 474	-10 603	-32 505	-11 257
Resultatutjämnning reserv	14 575	14 575	14 575	14 475
Övrigt eget kapital	129 127	86 869	136 442	93 250
Summa	112 228	90 841	118 512	96 468
Not 15 Avsatt till pensioner				
Pensioner och liknande förpliktelser	1 072	1 126	1 567	1 388
Garantipensioner	4 131	4 193	4 131	4 193
Summa	5 203	5 319	5 698	5 581
Not 16 Övriga avsättningar				
Framtida underhåll av våtmarker	70	70	70	70
Övriga avsättningar	0	0	3 211	3 183
Summa	70	70	3 281	3 253
Not 17 Långfristiga skulder				
<i>Långfristiga lån</i>				
Ingående skuld	44 862	38 938	237 155	231 442
Nya lån	0	20 000	212	20 368
Amorteringar och lösen av lån	-5 925	-4 000	-5 925	-4 000
Utgående skuld	38 937	54 938	231 442	247 810
<i>Övriga långfristiga skulder</i>				
Norra Älvsborgs räddningsförbund	5 700	3 718	5 700	3 718
Leasingskuld långa hyreskontrakt	160 110	151 722	160 110	151 722
Skuld för statliga investeringsbidrag	7 979	6 663	7 979	6 663
Utgående skuld	173 789	162 103	173 789	162 103
Summa Långfristiga skulder	212 726	217 041	405 231	409 913
<i>Fotnot:</i>				
År 2017 var första året som RKR 13.2 tillämpades på långa hyreskontrakt.				
Not 18 kortfristiga skulder				
Kortfristig del av långfristiga lån	4 000	4 000	4 000	4 000
Kortfristig del av leasingskuld	10 653	10 810	10 653	10 810
Skuld till kollektiv slam och renhållning	993	1 061	993	1 061
Leverantörsskulder	9 970	15 149	14 775	17 744
Övriga skulder	1 308	2 495	2 094	3 446

VA kollektiv	0	0	520	1 738
Löneskatter	4 347	4 985	4 838	5 292
Mervärdesskatt	438	114	440	137
Upplupna löner	820	862	820	862
Upplupna semesterlöner	11 510	13 194	11 746	13 408
Upplupna sociala avgifter	9 860	11 219	9 934	11 286
Upplupna pensionskostnader	8 255	8 312	8 255	8 312
Upplupna räntekostnader	21	31	76	80
Övriga interimsskulder	9 834	18 832	15 592	21 840
Summa	72 009	91 064	84 736	100 016
Not 19 Pensionsförpliktelser				
Ansvarsförbindelse	115 312	112 446	115 312	112 446
Löneskatt	27 975	27 279	27 975	27 279
Avgår överskottsfond	-3 980	-4 678	-3 980	-4 678
Avgår avsättning	0	0	0	0
Summa	139 307	135 047	139 307	135 047
Not 20 Borgensförbindelser				
Egna Hem*	25	8	25	8
Kommuninvest	190 000	190 000	0	0
Summa	190 025	190 008	25	8

Drift- och Investeringsredovisning

Driftredovisning

Belopp i tkr	Kostnad	Intäkt	Netto 2020	Budget 2020	Periodens Avvikelse
Nämnd/Förvaltning/Sektor/Enhet					
Kommunfullmäktige	-2 567	0	-2 567	-2 919	352
Kommunstyrelse och Stab	-56 960	8 948	-48 012	-49 027	1 015
Avdelning samhällsutveckling	-84 521	62 243	-22 278	-26 523	4 245
Utbildningsnämnden	-212 976	21 246	-191 730	-175 296	-16 434
Socialnämnden	-195 254	41 781	-153 473	-140 384	-13 089
Summa verksamheten	-552 278	134 218	-418 060	-394 149	-23 911
Finansiering					
- Arbetsgivaravgifter m.m.	-61 980	0	-61 980	-63 739	1 759
- Pensionskostnader	-28 578	0	-28 578	-24 692	-3 886
- Personalomkostnadspåslag (PO)	0	77 867	77 867	79 281	-1 414
- Internränta	0	2 122	2 122	2 150	-28
- Övrigt	-1 323	3 673	2 350	-76	2 426
Summa efter finansiering	-644 159	217 880	-426 279	-401 225	-25 054
Skatteintäkter	0	280 198	280 198	284 014	-3 816
Inkomst-/Kostnadsutjämningsbidrag	-10 137	110 450	100 313	98 354	1 959
Kommunal fastighetsavgift	0	13 655	13 655	13 316	339
Regleringsbidrag	0	6 793	6 793	7 426	-633
Generella bidrag från staten	0	14 632	14 632	2 168	12 464
Finansiella intäkter	0	674	674	0	674
Finansiella kostnader	-589	0	-589	0	-589
TOTALT	-654 885	644 282	-10 603	4 053	-14 656

Investeringsredovisning

Investeringsplan 2020								
	Nämnd	Total bud- getram	Ack utfall 2019- 12-31	Inkomster	Utgifter	Utfall	Budget 2020	Avvikelse
Etablering Dyrtorp (indu- striplan Högalid)	KS	25 050	2 798	0	0	0	0	0
Ersättningsinvesteringar								
Grundram	KS			0	0	0	100	100
Grundram	KS/SHU			0	0	0	460	460
Grundram	UN			0	0	0	800	800
IKT-plan				0	-252	252	470	218
Grundram	SN			0	-548	548	880	332
Summa ersättningsinve- steringar				0	-800	800	2 710	1 910
Nyinvestering enl. be- slut								
Framtidens vårdmiljö (FVM)	SN	3 180		0	-225	225	460	235
Underhållsplan SHU	KS-SHU	7 855		0	-2 184	2 184	7 855	5 671
IT	KS	8 450		0	-505	505	2 900	2 395
Summa nyinvesteringar		19 485		0	-2 914	2 914	11 215	8 301
Summa årets investe- ringar				0	-3 714	3 714	13 925	10 211
Beslutad ram utav KF						3 714	20 000	16 286

Kommunfullmäktige

Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige har 31 ledamöter, varav 15 kvinnor och 16 män. Fullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och utses vid allmänna val vart fjärde år. Kommunfullmäktige fattar beslut i ärenden som rör mål och riktlinjer för de kommunala verksamheterna, kommunens budget, den kommunala skattesatsen, taxor och avgifter, investeringar, stadsplanering, ekonomiska förhållanden till de förtroendevalda samt andra viktiga och övergripande frågor för kommunen. Under kommunfullmäktige finns en val- och arvodesberedning, vilken har som huvuduppgift att förbereda kommunfullmäktiges val av ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen och övriga nämnder samt att lägga förslag till arvodering av kommunens förtroendevalda. Beredningen arbetar framför allt i anslutning till varje ny mandatperiod.

Kommunfullmäktiges ansvarsberedning förbereder fullmäktigebeslutet om ansvarsfrihet.

Händelser av väsentlig betydelse

Pandemin har påverkat kommunfullmäktiges arbete. Fyra av de fem sammanträdena har genomförts med reducerat antal förtroendevalda. Partierna har tillämpat ett kvittningssystem innebärande att majoritetsförhållandet har varit detsamma som vid "full styrka". Årets sista sammanträde har dessutom genomförts helt digitalt. Detta sammanträde har webbsänts i realtid och statistiken visar 69 unika besökare varav 22 följt sammanträdet i sin helhet.

Bland kommunfullmäktigebesluten 2020 kan noteras:

- Godkännandet av en näringslivsstrategi
- Försäljning av fastigheten Gatersbyn 1:120 – "Björnhuset"
- Godkännande av en Policy och Riktlinjer avseende Kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier
- Verksamhetsförändringar avseende familjecentralen, fritidsgården och öppna förskolan
- Erbjudandet om att köpa bostadstomter för 1 krona har upphävts

Resultaträkning

Belopp i tkr	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse mot budget
Intäkter	183	0	0	0
Kommunbidrag	3 094	2 919	2 919	0
Summa intäkter	3 277	2 919	2 919	0
Personalkostnader	-1 562	-1 121	-1 300	179
Övriga kostnader	-1 309	-1 446	-1 619	173
Kapitalkostnader		0		0
Summa kostnader	-2 871	-2 567	-2 919	352
Periodens resultat	406	352	0	352

Utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse mot budget
Kommunfullmäktige	1 176	1 187	1 481	294
Kommunrevisionen	174	517	450	-67
Överförmyndare	858	696	816	120
Nämnder, styrelser och Valberedning	553	167	172	5
Totalt	2 458	2 567	2 919	352

Analys av utfall per verksamhetsområde

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige redovisar ett överskott som har sin grund i färre sammanträden, uteblivna insatser inom ungdomsrådet samt icke utnyttjade utbildningsmedel.

Kommunrevision

Kommunrevisionens underskott härrör från fördyrade kostnader för särskilda granskningsuppdrag.

Överförmyndare

Överförmyndarens överskott kommer sig av minskade kostnader för köpt tjänst samt minskade kostnader för arvoden till ställföreträdare.

Kommunstyrelse och Stab

Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och består av 11 ledamöter och 7 ersättare. Inom styrelsen finns ett arbetsutskott samt ett personalutskott. Kommunstyrelsen ansvarar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen biträds av kommunchefen, sektor samhällsutveckling, ekonomienheten samt HR- och administrationsenheten (inkl. IT och AMI). Styrelsen ska bland annat leda förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamheter.

Kommunstyrelsen ansvarar bland annat för kommunens mark- och bostadspolitik, kontakter med näringslivet samt utgör kommunens personalorgan.

Under kommunstyrelsen sorterar Ekonomienheten, HR- och administrationsenheten samt avdelning Samhällsutveckling.

Händelser av väsentlig betydelse

Övergripande

2020 har varit ett mycket tufft år för Färgelanda kommun. I december 2019 drabbades Färgelanda kommun av en IT-krasch. Servern där ekonomisystemet Agresso är installerat slutade att fungera. Bokföringen kunde heller inte återläsas via back-up. Detta tillsammans med byte av ekonomisystem påverkade kraftigt organisationen och dess möjligheter. Därtill en mycket ansträngd ekonomi som krävt krafttag i organisationen rörande kännbara åtgärder och verksamhetsförändringar.

Covid-19-pandemin har sedan mars 2020 påverkat hela verksamhetens grundvalar. Organisationens har under större delen av året befunnit sig i stabsläge och extraordinära åtgärder har måst vidtas. Verksamheten har förändrats och ställts om till andra typer av genomförande. Kommunens medarbetare har genom hela pandemin visat ett otroligt engagemang, fantastisk flexibilitet och nytänkande.

Vidare har ny kommunchef och chef för avdelning Samhällsutveckling rekryterats.

Näringsliv

I februari antog kommunfullmäktige en ny näringslivsstrategi för Färgelanda kommun som arbetats fram i bred förankring med det lokala näringslivet.

Aktiviteter såsom företagsbesök, kommunikation via webb och sociala medier har planerats och genomförts. COVID-19 pandemin har påverkat det lokala näringslivet starkt vilket medfört att åtgärder och information fått anpassats utifrån behov som uppstått under rådande omständigheter.

Ekonomi

På grund av havererat ekonomisystem samtidigt som implementering av nytt ekonomisystem pågått har arbetssituationen varit extraordinär och arbetsbelastningen extremt hög för ekonomienhetens personal.

HR och administration

På grund av personalförändringar i organisationen har HR- och administrationsenheten varit extremt hårt belastad under året.

Folkhälsa

Pandemin har även satt sina spår i folkhälsoverksamheten. Flera projekt som drivs av omsorg och skola har inte blivit genomförda i den takt det var tänkt med tanke på att pandemin har satt begränsningar.

IT

Till följd av incident med ekonomisystem har IT-enheten haft en ökad arbetsbelastning. Vidare har den av pandemin påkomna digitaliseringsboomen ställt högre krav på IT-enheten.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse mot budget
Intäkter	14 305	8 948	7 085	1 863
Kommunbidrag	48 172	49 027	49 027	0
Summa intäkter	62 477	57 975	56 112	1 863
Personalkostnader	-30 315	-26 228	-26 224	-4
Övriga kostnader	-35 556	-30 631	-29 812	-819
Kapitalkostnader	-111	-101	-76	-25
Summa kostnader	-65 982	-56 960	-56 112	-848
Periodens resultat	-3 505	1 015	0	1 015

Utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse mot budget
Kommunstyrelse	3 131	2 318	3 148	830
Kommunchef	12 246	9 211	10 320	1 109
Ekonomienheten	7 552	7 849	8 099	250
Administrativa enheten	9 814	10 909	11 061	152
Folkhälsoenhet	540	463	471	8
IT & Kommunikation	7 968	8 498	6 211	-2 287
Räddningstjänst	10 427	8 764	9 717	953
Totalt	51 678	48 012	49 027	1 015

Analys av utfall per verksamhetsområde

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen redovisar ett överskott som huvudsakligen beror på minskade kostnader för arvodet i samband med inställda möten samt att de ofördelade medlen inte nyttjats fullt ut.

Kommunchef

Område kommunchef visar ett överskott som härrör från näringslivsverksamheten, då näringslivsinsatser uteblivit på grund av rådande pandemi samt att näringslivsstrategitjänst har sålts till annan kommun. Vidare har överskottet sin grund i uteblivna utbildningsinsatser på säkerhetsområdet och utvecklingsinsatser i övrigt.

Ekonomi

Ekonomienhetens positiva avvikelse jämfört med budget beror till övervägande del på vakanser och sjukskrivningar.

HR och administration

HR- och administrationsenheten har ökade kostnader med nästan 1,4 mnkr på grund av utredningar samt 1,0 mnkr för den ofinansierade bemanningsenheten. Detta till trots gör HR-enheten ett mindre överskott, vilket primärt beror på sjukskrivningar och vakanser.

IT

IT har ett underskott som härrör från att enheten belastats med kostnader som i stället skulle ha belastat verksamheterna. Vidare påverkas underskottet av de externa konsultkostnader som uppstått efter IT-kraschen hösten 2019.

Räddningstjänst

När NÄRF bildades togs inte pensionsskulden över av NÄRF utan denna redovisas som skuld hos kommunen. Det har vid djupare analys visat sig att pensionsskulden utifrån tidigare underlag och prognoser redovisats till för högt belopp. Färgelandas andel av pensionsskulden togs i bokslutet för 2019 upp till 5,7 mnkr och i bokslut 2020 är skulden 3,7 mnkr. En del av pensionsskulden betalas genom medlemsbidraget därav denna diskrepans. Denna förändring påverkar således 2020 års resultat positivt med 2 mnkr.

Investeringsredovisning

Storlek på grundram, tkr

Tabell över investeringar inom grundram

Investering	Verksamhetsområde	Status	Ack utfall, tkr	Budget, tkr
BAS It miljö	IT	pågår	504	2 900
Totalt			504	2 900

Arbetet med övergång till ny plattform har påbörjats under året.

Förväntad utveckling

Övergripande

Kommunstyrelsen kommer under 2021 att genomföra åtgärder och översyner i syfte att åstadkomma kostnadseffektivisering av verksamheten. Det handlar om uppdrag avseende bland annat samverkan, utredning avseende lokalförsörjning, fastighetsförvaltning och skötsel, organisationsöversyn samt upphandling. Kommunens samtliga taxor kommer att ses över. Vidare kommer verksamheten ses över ur ett koncernperspektiv i syfte att hitta kostnadseffektiviseringar och utifrån de uppdrag som kommunstyrelsen har enligt reglementet.

HR- och administrationsenheten

HR- och administrationsenheten kommer den närmaste framtiden att bl.a. fortsätta utvecklingen av AMI och dess verksamhet samt fortsätta arbetet med att implementera ett nytt HR-system som ska vara klart för drift under senare delen av 2021.

Slutsats

Slutsats och åtgärdsplan

Övergripande

Kommunen står inför mycket stora utmaningar i framtiden. Med den demografiska utvecklingen måste färre försörja fler, vilket ställer större krav på innovation, förändringsvilja och flexibilitet i organisationen för att långsiktigt kunna leverera välfärdstjänster till kommunens medborgare.

Kommunen måste samverka med andra för att bli mer effektiva och frigöra resurser till nytta för kommunens medborgare. Av samma skäl måste kommunen även samverka för att kunna utveckla och kvalitetssäkra kommunens tjänster.

Kommunen har antagit en handlingsplan och den förändringsresa kommunen gett sig ut på kommer att vara tuff. Men med växtkraft och framtidstro ska kommunen tillsammans arbeta framåt med hela kommunens bästa för ögonen och värdegrunden **engagerad** och **företagsam** med ett **gott bemötande**.

Avdelning samhällsutveckling

Verksamhetsbeskrivning

Avdelning samhällsutveckling

Avdelning samhällsutveckling arbetar på uppdrag av Kommunstyrelsen i huvudsak och Bygg- och trafiknämnden avseende bygglov- och trafiksäkerhetsfrågor ur ett myndighetsutövande perspektiv. Avdelning samhällsutveckling arbetar med bland annat följande uppdrag av det som Kommunstyrelsen ansvarar för; strategiska samhällsplaneringen, strategiska trafik- och kollektivtrafikfrågor, kultur, bibliotek, gatu- och väghållning, parkverksamhet, renhållning, bidrag till föreningar m.m. Nämnden ansvarar vidare för fastighetsförvaltning liksom mark- och skogsförvaltning och exploateringsfrågor. Under Kommunstyrelsen och därmed sektor samhällsutveckling sorteras också intern service i form av lokalvård, måltidsproduktion, fastighetsskötsel, verksamhetsvaktmästeri och kommunens bilpool.

Samhällsutvecklingsavdelningen är även den interna parten i frågor som kommunens bolag och förbund hanterar, Färgelanda Vatten AB och Dalslands miljö- och energiförbund.

Plan- och byggverksamhet

Det arbetas i huvudsak med myndighetsutövning såsom handläggning enligt plan- och bygglagen (2010:900) av bygglov, bygganmälan och tillsynsärenden samt strandskyddsprövningar enligt miljöbalken (1998:808).

Ansvar för strategisk samhällsplanering i form av planläggning och översiktsplansarbete, infrastruktur och kollektivtrafik aktualiseras alltjämt.

Det ansvaras även för handläggning av trafiksäkerhetsfrågor genom information, planering, samverkan och handläggning av myndighetsärenden. Verksamheten utreder och beslutar om anpassningsbidrag i eget boende enligt lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag.

Mark- och exploatering samt fastigheter och byggnader

Mark- och exploatering är en beställarfunktion och ansvarar för förvaltning av kommunens markreserver inklusive industrimark och skog liksom ansvaret för exploatering av nya bostads- och industriområden, liksom köp och försäljning av hela eller delar av fastigheter samt försäljning av tomter. Uthyrning av båtplatser ingår här.

Fastighetsförvaltdelen ansvarar för kommunens fastigheter som består av cirka 28 fastigheter som används i huvudsak till de kommunala verksamheterna. Funktionen arbetar strategiskt och operativt med kommunens lokalförsörjning. Uthyrning av lokaler internt och externt ingår också i uppdraget liksom handläggning av fjärrvärmeleveranser.

Kultur- och fritidsverksamhet inklusive bibliotek

Kultur- och föreningsansvaret innebär utveckling av kommunens kulturarbete samt handläggning av föreningsbidrag och möjliggörande av förenings blomstrande i kommunen.

Simskoleverksamheten inkluderas i denna del.

Biblioteksansvaret definieras i bibliotekslagen (2013:801) och handlar om lagstadgat ansvar i att verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning samt att främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Här ingår även ansvaret för kommunens Konsthall.

Enhet Tekniska

Tekniska enheten ansvarar för renhållning, gång- och cykelvägar, gatubelysning, snöröjning samt internservice i form av lokalvård, fastighetsskötsel, verksamhetsvaktmästeri och kommunens bilpool.

Enhet Måltid

Måltidsenheten svarar för produktion och distribution av måltider och råvaror till förskolor, grundskolor, dagverksamhet, vård och omsorg. Verksamheten finansieras i huvuddel av intäkter från kund samt beträffande äldreomsorg delvis av skattemedel. Avtal upprättas mellan Måltidsenheten och kund.

Ledning och administration

De administrativa funktionerna utgör stöd för hela samhällsutvecklingsverksamheten och dess chefer. Inom verksamheten handläggs och kvalitetssäkras även avdelningens nämnds- och ledningsadministration. Avdelningens chefer tillsammans med avdelningsekonomen utgör ledningsgrupp.

Händelser av väsentlig betydelse

Avdelning samhällsutveckling

Verksamhetsåret har präglats av dialog med kunder, kommunmedborgarna, föreningar och näringsidkare samt vidareutveckling av verksamheterna.

Verksamhetsanpassningar på grund av pandemin har varit en betydande del av vardagen i alla verksamhetsgrenar.

Flera tjänster har varit vakanta under delar av året vilket har föranlett högre arbetsbelastning på befintliga tjänstepersoner.

Samtliga tjänstemän inom sektorn har fått en skriftlig uppdragsbeskrivning.

Plan- och byggverksamhet

Det har handlagts 318 ärenden under 2020 jämfört med 280 ärenden under 2019, bland annat 72 bygglov, 9 strandskyddsdispenser, 143 bostadsanpassningar och 25 trafikärenden. Det har registrerats 21 nya fastigheter. Av de 72 stycken byggloven avsåg 2 flerbostadshus med sammanlagt 9 lägenheter och 4 villor och 4 fritidshus.

Handläggningstiden för bygglov har under 2020 minskat från 6 veckor till strax över 3 veckor för bygglovsärenden och från 3 veckor till strax över 1 vecka för anmälningsärenden.

Ändring av detaljplanen Sågverksvägen vann laga kraft, vilket ger byggrätt för lägenheter. Två planbesked har beviljats, Ödeborgs buss och gamla församlingshemmet. Det första är för att utveckla en verksamhet, den andra för att ändra planbestämmelsen till boende. Detaljplanen Tallbacken gick ut på samråd, där målet är att ändra användningen från allmänt ändamål till boende, kontor och vård.

Arbetet med strategisk samhällsplanering ledd av en styrgrupp som är sammansatt av politiker från Kommunstyrelsen och Bygg- och trafiknämnden har startat. Målet är att i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut, KF § 66, dnr KS 2019- 91, öka byggnation av bostäder och verksamheter i och kring orterna.

Mark- och exploatering samt fastigheter och byggnader

Kommunen har sålt Ödeborgs IF, en tomt för bostadsändamål samt Björnhuset.

Det har tecknats några arrendeavtal om mark för bostadsändamål, bete och sagts upp ett avtal för

jordbruk till förmån för skogsplantering.

Aktivt arbete har pågått för ökad trivsel i närområden till tätorter och för att värna om "skolskogarna".

Området runt Sundsbron har röjts upp från båtvrak.

Dialog med vägföreningar har genomförts kontinuerligt i syfte att förbättra samarbetet.

Medborgarkontoret ändrade skepnad, stängdes i Centrumhuset och dess arbetsuppgifter flyttades tillbaka till handläggare samt receptionen och näringslivsstrategen då tjänsten sparades in genom ett politiskt beslut.

Kultur- och fritidsverksamhet inklusive bibliotek

Under 2020 har genomförts enkät om effekter i föreningslivet orsakade av Covid-19. Föreningsmöte var planerat under våren samt hösten, men på grund av Covid-19 var det inte möjligt att genomföra det. Föreningar har fått samma aktivitetsbidrag för 2020 som 2019 eftersom enkätens svar visade att pandemin har påverkat nästan alla föreningar. Bidragsregler har reviderats under 2020 och beslutet träder i kraft den 1 januari 2021.

Simskolan har bedrivits under sommaren, vecka 26-31, vid badplatserna Sandviken, Stigen och Ragnerud.

Det finns två stora faktorer som påverkade bibliotekets siffror för år 2020, det ena är givetvis Covid-19, som visar sig genom färre besökare och färre antal utlån. Den andra faktorn är att biblioteket för andra året i rad har haft inköpsstopp, vilket främst har synts på att biblioteket inte haft några nya böcker att erbjuda. För de låntagare som vet vilka titlar de söker har det löst sig genom det utbredda samarbetet som finns med övriga bibliotek i Dalsland. Vilket har lett till längre köer på de allra mest populära böckerna. Första året, 2019, var samarbetsbiblioteken förstående över Färgelandas situation men år 2020 upplevdes situationen besvärande för samarbetsparterna.

Det har dragits in en 50% tjänst som biblioteksassistent, vilket har resulterat i att ingen jobbar med barn- och ungdomskultur, så som "Skapande skola" samt inga kulturarrangemang för förskola och grundskola har aktualiserats. Borttagandet av tjänsten har även inneburit sämre öppettider för biblioteket, samt extra sårbarhet vid sommarsesemestrar. Vikariestoppet har dessutom medfört att bibliotek hade lördagsstängt juni, juli och augusti och stängning vid ordinarie personals frånvaro även under andra delar av året.

Enhet Tekniska

Under år 2020 har Covid-19 påverkat enheten betydande ihop med faktorer som vakans på avdelningschefs- och förvaltartjänsten. Detta har medfört att arbetsbelastningen på andra tjänstepersoner och enhetschefen har ökat markant som i sin tur fick mindre tid till sin egen personal.

Centralförråd

Servicelaget avskildes från enhet teknik och ingår sedan mars 2020 i Arbetsmarknadsenheten.

Upphandling av entreprenörer till snöröjningen aktualiserades och avtal tecknades på tre plus ett år.

Nytt 10-årigt avtal med Vattenfall har tecknats angående gatubelysningen.

Renhållning

Nytt avtal tecknades med Ragn-Sells angående avfallshantering.

Lokalvård

Lokalvården har haft stora utmaningar under 2020, dels på grund av Covid-19 men också med anledning av planeringen och förberedelserna för kostnadsreduceringen på cirka 20% inom Barn- och utbildningssektorns lokalvård, som träder i kraft från och med den 1 januari 2021.

Enhet Måltid

Verksamheten har lagt både tid och resurser för att hantera de olika kraven, råden och riktlinjerna som uppkommit på grund av pandemin. Med gott samarbete över verksamhetsgränserna, har de flesta förändringar varit möjliga att genomföra. Flera planerade aktiviteter, utbildningar och andra sammankomster har blivit inställda. Under våren och hösten sattes ett tält upp utanför matsalen i Valboskolan, för att minska trängsel. Under hösten iordningställdes idrottshallens café, för att användas som en extra matsal och förhindra trängsel. Detta har inneburit fördyrande kostnader av såväl lokalvård, som måltidspersonal och inköp av utrustning. Äldreomsorgens matsalar har varit stängda, då det har varit besöksförbud på grund av Covid-19.

Med både köpstopp och restriktioner för nyanställning, så har vidareutbildning eller utveckling för måltidspersonalen uteblivit. För att ändå utveckla måltidsverksamhet och personalen har ett arbete påbörjats med mentorskap mellan köken. Personalen får sätta sig in i flera kök än sitt eget för att trygga de kök som endast har en kock och för att sprida och ta lärdom av varandra.

Måltidsenheten har personalmässigt varit mer stabil i år och medarbetarna har nu börjat jobba ihop sig och hittat stabila arbetsgrupper och rutiner. En viss ökning av korttidsfrånvaron kan dock noteras, vilket kan härledas till utbrottet av Covid-19 och den extra försiktighetsåtgärd vid "minsta symtom" som har gjorts.

Bemanningsenheten som försvinner vid årsskiftet, kommer att påverka måltidsenheten och arbetsbelastningen kommer att öka på enhetschef och personal.

Köpstoppet har gett effekt då verksamheten har varit återhållsamma under året med sina inköp. Detta innebär dock att verksamheten blir eftersatt inom flera områden, vilket behöver kompenseras så väl kortsiktigt som långsiktigt. Matsedeln har setts över och plockat bort de dyrare maträtterna, samt lagt till flera maträtter som är billigare.

Ledning och administration

De administrativa tjänsterna, tjänstepersonerna var nyanställda under året, har arbetat fokuserat med ordning och reda och förbättringsarbete. Ledningsgruppens arbetet återupptogs efter en tid av paus.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse mot budget
Intäkter	65 500	62 243	59 596	2 647
Kommunbidrag	30 496	26 523	26 523	0
Summa intäkter	95 996	88 766	86 119	2 647
Personalkostnader	-32 711	-29 201	-29 731	530
Övriga kostnader	-75 724	-53 370	-54 379	1 009
Kapitalkostnader	-2 235	-1 950	-2 009	59
Summa kostnader	-110 670	-84 521	-86 119	1 598
Periodens resultat	-14 674	4 245	0	4 245

Utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse mot budget
Plan- och byggverksamhet	2 543	1 979	2 825	846
Mark- och exploatering samt fastigheter och byggnader	21 381	3 810	5 478	1 668
Kultur- och fritidsverksamhet inklusive bibliotek	10 332	6 381	7 715	1 334
Tekniska enheten	5 847	4 130	4 030	-100
Måltidsenheten	3 392	3 476	3 774	298
Ledning och administration	1 674	2 502	2 701	199
Totalt	45 169	22 278	26 523	4 245

Analys av utfall per verksamhetsområde

Det sammantagna utfallet för Avdelning samhällsutveckling är ett överskott på 4 245 tkr.

Plan- och byggverksamhet

Utfallet för plan- och byggverksamheten som även inkluderar bostadsanpassning och trafiksäkerhet är 846 tkr. Överskottet kan härledas till högre bygglovsintäkter än vad som prognostiserades i budgeten samt ersättning som kommunen har erhållit för planarbeten som föranleddes av planbesked och därefter planavtal.

Mark- och exploatering samt fastigheter och byggnader

Utfallet för dessa verksamheter är 1 668 tkr som kan i huvudsak hänföras till internhyresfastigheterna och dess uteblivna investeringar och underhåll som ger ett plusresultat. En del av överskottet kan även motiveras med några markförsäljningar och avverkning av skog.

Det bör även nämnas att fjärrvärmeverksamheten har gått med ett negativt resultat på nästintill en halv miljon, därav kommer det under 2021 göras en översyn av intäkterna och kostnaderna för att få dessa i paritet med varandra. Målet är att denna verksamhetsgren ska ha ett nollresultat där skattemedel inte behövs.

Kultur- och fritidsverksamhet inklusive bibliotek

Utfallet är ett överskott på 1 334 tkr som har föranleddes av att en kulturassistenttjänst på 25% har tagits bort under året i besparingssyfte samt att det har förelegat köpstopp och vikariestopp. Vid frånvaro har biblioteket hållits stängt istället för att vikarier har tagits in.

Tekniska enheten

Enhetens sammanlagda utfall är ett underskott om 100 tkr.

Centralförråd har ett plusresultat på 523 tkr som kan förklaras med ett överskott på vinterväghållning medan gång- och cykelväg har ett minusresultat på 120 tkr hänförligt till oreglerade avskrivningskostnader för g/c väg mellan Färgelanda och Stigen.

Lokalvårdens resultat är minus 365 tkr, 110 tkr sjuklönekostnader och kostnader för arbetskläder som till stor del beror på pandemin. 88 tkr är ej fakturerade intäkter hos externa kunder (NÄRF samt Västvatten).

Ledning och administration har ett minusresultat på 258 tkr varav 180 tkr är minskade intäkter och 20 tkr reparationskostnader.

Måltidsenheten

Det är ett överskott om 298 tkr som är utfallet för måltidsverksamheten.

Skola och förskola

Viss återhållsamhet på dyrare maträtter och önskerätter, har bidragit till att kostnaderna hållits nere. I början av utbrottet av Corona sjönk antalet barn drastiskt och senare har en del elever haft varierat när-, fjärr- och distansundervisning vilket också har bidragit till att kostnaderna har hållits nere.

Inköpsstoppet har gett effekt, då verksamheten har varit återhållsamma med flera inköp. Anställningsstoppen och restriktivitet vid användande av vikarier har också bidragit till plusresultatet. Det har inte heller genomförts planerade utbildningar under året.

Äldreomsorg

Vid utbrottet av Covid-19 blev det besöksförbud och matsalarna inom äldreboendena fick stängas vilket har föranlett intäktsbortfall på cirka 80 tkr.

En viss ökning av korttidsfrånvaron kan noteras, vilket även kan härledas till utbrottet av Corona och den extra försiktighetsåtgärd vid "minsta symtom" som har gjorts. Några i personalgruppen, med kronisk sjukdom, har också haft flera tillfällen av korttidsfrånvaro, vilket också har bidragit till att personalkostnaderna ökat och fått i utfall ett minusresultat.

Inköpsstoppet och återhållsamhet med inköp har gett effekt, vilket innebär att vissa inköp kommer att flyttas på framtiden. Förändringar har gjorts i matsedeln som troligen börjat ge effekt.

Ledning och administration

Utfallet är ett överskott om 199 tkr som kan förklaras med köpstopp och lägre personalkostnader.

Volym- och nyckeltal

Verksamhet	2 017	2 018	2 019	Utfall 2020
Bibliotek				-----
Utlån antal/invånare				25 939 st
Antal fysiska besök				32 364 st
Öppethållande timmar/vecka				43 h
Fritid				-----
Antal föreningsaktiviteter som får LOK-stöd ska öka				26 060
Antal deltaganden i föreningar 0-20 år				26 060
Bokningsbara timmar Sporthall				3028
Bokade timmar Sporthall				681
Bokningsbara timmar Valboskolans idrottshall				3028
Bokade timmar Valboskolans idrottshall				497
Antal elever simskola utomhus				111
Plan och bygg			-----	-----
Ökat bostadsbyggande, lägenheter			1	2 flerb. 9 lägenh.
Ökat bostadsbyggande, villor			1	4
Fritidshus			2	4
Bygg				-----
Bygglov/kapacitet				
Handläggningstid bygglov				3
Handläggningstid anmälan				1
Tekniska			-----	-----
Minskad användning av fossila bränslen i kommunens fordon				Se kom.
Antal jourlarm				103 st
Antal akuta åtgärder via Vitec				12 st
Tidsåtgång akuta åtgärder				Se kom.
Antal verksamhetsbeställningar				131
Arbetsorder fastighet via Vitec				541
Beläggning i procent poolbil			85%	52%
Antal anmärkningar/besiktning inom lokalvård			-----	2,5
Kost				-----
Minskat matsvinn				
Andel ekologiska inköp				18,2%i kr 23,4%i kg
Andel närproducerat inom VGR				12,4% i kr
Antal kilo matsvinn (förskola, skola)				68 g per årande
Fastighet				-----
Minska energiförbrukningen i kommunens byggnader				Ej mätt
Öka volym (kWh) producerad förnybar energi				Ej mätt
Underhållskostnader/kvm				Ej mätt
Energiförbrukning kWh/km				Ej mätt

Ovanstående tabell redovisar de politiska målen som kommunfullmäktige fastställde i sin Mål- och

resursplan för 2020- 2022 och Kommunstyrelsen i sin detaljbudget för 2020.

Kommunfullmäktiges mål, strategisk inriktning och verksamhetsmål kommenteras särskilt även här förutom siffrorna ovan.

Utvecklad omsorg med individen i fokus - Antal föreningsaktiviteter som får LOK-stöd ska öka

Under år 2020 var det 26 060 stycken.

Byggande & boende i hela kommunen - ökat bostadsbyggande, lägenheter och villor

Gällande flerbostadshus kan det noteras att detaljplanen för Ljungvägen har utnyttjats där det under 2020 uppfördes ett flerbostadshus. Dessutom blev detaljplaneändringen för Färgelanda Prästgård 1:77 klar, som skapar byggrätt för flerbostadshus.

Två bygglov har beviljats för 2 flerbostadshus under 2020 - ett i Högsäter med 5 lägenheter och ett i Färgelanda med 4 lägenheter. Det är 1 mer än 2019.

Beviljade bygglov för nybyggnation av en- och två-bostadshus var under 2019 endast 1. Detta steg under 2020 till 4. 4 bygglov har beviljats för fritidshus under 2020 och 2 stycken under 2019.

Agenda 2030

- *Minska energiförbrukningen i kommunens byggnader*

Vid samtliga åtgärder som har gjorts under 2020 på de kommunala fastigheterna har minskad energiförbrukning varit beaktat. Konkreta siffror har verksamheten inte kunnat sammanställa.

- *Öka volym (kWh) producerad förnybar energi*

Inte gjorts under 2020 - på grund av besparingar har investeringar och underhåll genomförts sparsamt.

Underhållskostnader/kvm och energiförbrukning kWh/km har inte mätts och sammanställts då fastighetsförvaltartjänsten har varit vakant i flera omgångar och infrastruktur för denna mätning inte har med tydlighet funnits.

- *Minskad användning av fossila bränslen i kommunens fordon*

Siffrorna finns redovisade ovan i tabellen. Nedan ges kommentarer till siffrorna.

Upphandling av fordon utförs under 2021 då detta kommer beaktas.

Antal jourlarm - Antal minskade med 45% efter avyttringen av fastigheten "Björnhuset".

Antal akuta åtgärder via Vitec - Mörkertalet är stort då åtgärder har hanterats även via telefonsamtal. Detta är numera mer noggrant, att allt ska hamna i verksamhetssystemet.

Tidsåtgång akuta åtgärder - Verksamhetssystemet kan inte mäta detta utifrån de systemmoduler som kommunen har.

Antal verksamhetsbeställningar - 131 st. - Oftast innehåller beställningarna flera arbetsmoment.

Arbetsorder fastighet via Vitec - 541 st. - Vitec har haft stora driftproblem under 2020, uppskattningsvis totalt 2,5 -3 månader, som kan påverka siffrorna.

Beläggning i procent poolbil - 52% - Tidigare år (2018-2019) har det varit en beläggning på cirka 85%.

Antal anmärkningar/besiktning - 2,5 st.

- *Minskat matsvinn*

Matsvinn har mätts för förskolan och skolan under flera år. Detta har gjorts 4 gånger per år under en vecka per gång. För att följa upp detta så har det registrerats i Hantera där även köken kommer att kunna registrera sina egna svinmätningar.

Under 2019 startade även Håvestensgården att mäta matsvinn och under 2020 skulle en miljöstrateg för Dalslandskommunerna hjälpa till för att få med även Solgården och Lillågården. Detta arbete har avstannat i pandemins spår.

För att minska matsvinn har följande tankar lyfts beträffande aktiviteter:

Bli bättre på att laga rätt mängd - dessa pågår

- Bättre information från beställaren vid frånvaro, utflykter m.m.
- Föra noggranna anteckningar och noteringar hur mycket mat som går åt

Ta hand om överbliven mat

- Kockens val - pågår
- Servera alternativ rätt dagen efter - vissa har påbörjat
- Skapa en idépärm (med förslag till alternativrätter på överbliven mat) - har ej startat ännu

Information och motivation till matgästen

- Uppmärksamma om att svinnmätning pågår - pågår
- Visa statistik om matsvinnet - har ej startat ännu
- Ta upp matsvinn i klassrummet - pågår
- Motivera till minskat matsvinn genom belöning av exempelvis önskerätt - har ej startat ännu
- Motivera till minskat matsvinn genom att utmana skolorna mot varandra - har ej startat ännu

Investeringsredovisning

Storlek på grundram, tkr

Tabell över investeringar inom grundram

Investering	Verksamhetsområde	Status	Ack utfall, tkr	Budget, tkr
Upprustning Höjden	Internhyresfastighet	klar	30	
Brandstationen Högsäter	Internhyresfastighet	klar	257	
Utemiljö Högsäters skola	Internhyresfastighet	klar	210	
Ytterdörrar Höjdenskolan	Internhyresfastighet	klar	270	
Takomläggning Centralförråd	Internhyresfastighet	klar	903	
Tak Månvägens fsk ga del	Internhyresfastighet	klar	514	
Totalt			2 184	

Förväntad utveckling

Avdelning samhällsutveckling

Under 2021 ligger fokus på samhällsplanering och utvecklingsarbete av Färgelanda kommun för en attraktivare kommun att bo i, besöka och verka i. Detta i dialog med verksamhetens kunder, kommunmedborgarna, näringsidkare, föreningar och andra intressenter.

Under 2021 kommer en handlingsplan tas fram beträffande samtliga inom avdelningens aktuella styrdokument, där kommer tas upp styrdokument som är aktuella, som har gått ut och som saknas. Handlingsplanen kommer att inkludera en treårsplan på när de olika styrdokumenterna ska kvalitetssäkras, aktualiseras, nya arbetas fram och obehövligen upphävas.

Plan- och byggverksamheten

Arbetet med hög kvalitet i myndighetsutövning, med gott bemötande och hög service ska fortskrida med en handläggning som präglas av förvaltningslagens (2017:900) ledord; enkelhet, snabbhet och kostnadseffektivitet. Medborgarundersökning om upplevt bemötande, tillgänglighet och kvalitet kommer att göras vid varje myndighetsutövande ärende.

Arbetet med nya detaljplaner i centrala Färgelanda samt påbörjande av arbetet med översiktsplanen sätts i främre rum.

Mark- och exploatering samt fastigheter och byggnader

Översyn av kommunala lokaler och dess användning för ett resurseffektivt nyttjande av dessa ska genomföras liksom översyn av driften med en tydlig ledning och styrning och välfungerande uppföljningssystematik. Även underhållsplan och investeringsplan beträffande de kommunägda fastigheterna kommer att aktualiseras.

Arbetet med att förvalta kommunens markreserver och skog på ett resurseffektivt sätt kommer att fortskrida.

Kultur- och fritidsverksamheterna samt bibliotek

Kulturstrategi och biblioteksplanen ska genomarbetas och aktualiseras.

En genomlysning av simskoleverksamheten och badplatser kommer att genomföras i syfte av effektivare resursanvändningen.

Enheten Tekniska

Arbetet med tydliga och effektiva processer kommer att fortskrida liksom att utföra arbete i möjligaste mån inom egen regi. En genomlysning av möjligheten och eventuella mervärden med en koncerngemensam fastighetsförvaltning kommer också att genomföras.

Det finns flertalet olika områden som behöver utvecklas och förändras under 2021. Ett område är gatubelysning som på vissa områden har så gamla armaturer så att det inte finns några reservdelar. Här måste en plan för utbyte av armaturer arbetas fram tillsammans med kommunens leverantör.

Upphandling av kommunens fordon behöver påbörjas under slutet av Q1 för leverans under Q 4. Utmaningen där är att satsa på rätt sorts drivmedel.

Nytt inför nästa snösäsong är att alla kommuninnevånare som idag har eller önskar snöröjning får söka snöröjning inför varje säsong. Detta är ett led i att säkerställa att kommunen snöröjer bara hos de som har rätt till detta och har sökt på ett korrekt sätt.

Enheten Måltid

Arbetet med kvalitativ måltidsleverans på ett resurseffektivt sätt kommer att fortskrida. Under 2021 kommer även en utredning genomföras beträffande möjligheten till minskat antal produktionskök och eventuella fördelar och nackdelar.

Den nya livsmedelsupphandlingen har inletts och blir ett omfattande arbete under 2021.

2021 behöver verksamheten komma igång med att utveckla såväl kostdataprogrammet Matilda, som hantera och att arbeta med att minska svinn ytterligare.

Då bemanningenheten är nerlagd, får lösning hittas och förädlas inom den egna verksamheten.

Arbetet med att utveckla mentorskapet mellan köken kommer att fortskrida.

På grund av inköpsstoppet har flera kostnader flyttas på framtiden, exempelvis utbildning och upp-
rustning av köken. Dessa kostnader kommer behöva hanteras inom en snar framtid istället.

Inom förskola och skola ska erhållna sparkrav arbetas vidare med. Utveckling och införande av
schemalagda måltider är förhoppningen, med stöttning från måltidsakademin.

Äldreomsorgen har en snäv budgetram och det dyker upp flera områden som inte kom med till
måltidsenhetens ram när flytten gjordes från omsorg år 2017. Administration och vikarieanskaff-
ning är några exempel. Arbetet kommer att fortskrida för en hållbar budget.

Ledning och administration

Avdelningen kommer att arbeta vidare med kvalitetshöjande åtgärder. Ledningsgruppen kommer
att arbeta med förtydligande av målstyrning och uppföljningssystematik.

Utbildningsnämnden

Verksamhetsbeskrivning

Förskola inklusive pedagogisk omsorg Verksamhet för barn 1-5 år finns i tre förskolor i norr och söder, samt två förskolor i Färgelanda tätort. Det finns också två fristående förskolor, Stigen och Järbo, och en fristående pedagogisk omsorg, Barnens lek och lär, i kommunen.

Fritidshem Verksamhet utanför skoltid för grundskoleelever 6-12 år. Samtliga F-6 skolor organiserar denna verksamhet. Det finns också fritidshem på de båda fristående F-6 skolorna.

Grundskola Kommunen är huvudman för tre F-6 skolor: Valboskolan inkl. Höjdenskolan, Brukskolan och Högsäters skola samt en 7-9 skola på Valboskolan. Det finns också två fristående F-6 skolor, Järbo och Stigen, i kommunen.

Grundsärskola På Valboskolan finns grundsärskola årskurs 1-9, både grundsär och träningskola.

Elevhälsa I kommunens elevhälsa ingår tre specialpedagoger, två kuratorer och två skolsköterskor (1,75 tjänst), en studie- och yrkesvägledare, 0,5 skolpsykolog och tillgång till skolläkare.

Gymnasium inklusive gymnasiesär Merparten av kommunens gymnasieelever går genom Fyrbodals avtal på Uddevalla gymnasieskola, men ett antal har också sin undervisning enligt andra utbildningsanordnare.

Vuxenutbildningen Vuxenutbildningen organiserar i kommunen svenska för invandrare och gymnasieutbildning i vård och omsorg, barnskötarutbildning samt vuxengymnasiekurser via distansutbildning. Man köper också in olika utbildningar inom grundläggande vuxenutbildning, lärlingsutbildning och yrkesvux. Där finns också en studie- och yrkesvägledare.

Händelser av väsentlig betydelse

Året startade med att ekonomisystemet låg nere, då det kraschat i mitten av december föregående år. Detta medförde att det var omöjligt att göra bokslut i rätt tid och att kontinuerligt följa upp ekonomin. Då bokslutet blev klart strax före påsk visade det sig att utbildningsnämnden hade ett större underskott än förväntat. Kraschen omöjliggjorde också månadsuppföljningar årets första månader.

Underskottet ledde till att en grundlig analys av orsaker till detta påbörjades och att åtgärder sattes in. Det blev tydligt att det behövdes processförändring i budget och uppföljningsarbete samt andra åtgärder som personaleffektivisering. Andra åtgärder som genomfördes var att starka vikarierestriktioner och köpstopp infördes. Även en del kompetensutveckling fick planeras om och genomföras i form av bokcirklar istället för externa föreläsningar för att minska kostnaderna.

Kommunens budgetprocess blev också rejält försenad på grund av problematiken med ekonomisystemet, osäkerhet kring statsbidrag och skattprognoser samt pandemisituationen. Trots detta gjordes ett nytt resursfördelningssystem för sektorn vilket bygger på ett en fördelning där elevpeng används då enheternas respektive resurser fördelas. Det innebär att budgeten för 2021 inte bygger på 2020 års sätt att budgetera.

Ett utvecklingsarbete har pågått i sektorn där mycket tid och resurser lagts på att djuploda i ekonomin för att få en tydlig överblick över dess ekonomi, budget och uppföljningsarbete. Ett analysarbete har påbörjats där strukturer, processer, förhållningssätt och principer granskas och ett förbättringsarbete pågår. Rutiner och riktlinjer ses över och revideras.

Ett utvecklingsarbete i kring ledning och styrning har påbörjats i ledningsgruppen där chefsansvaret för verksamhet, arbetsmiljö och ekonomi förtydligas. Rutiner och processer för att styra och leda mer kostnadseffektivt utvecklas.

Samtidigt fortsätter granskning och analysarbete kring sektorns ekonomi för att hitta och genomlysna de delar som behöver struktureras upp och processer som kan tydliggöras och effektiviseras. Det är ett arbete som pågår.

Pandemin som härjar har genomsyrat större delen av året. Mycket arbete på anpassningar har lagts ned. Det har varit ett stort arbete att anpassa verksamheten efter de rekommendationer som getts i form av undvikande av trängsel, hygienrutiner, tester och frånvaro vid minsta symtom. Undervisningen har tidvis skett som fjärr- och distansundervisning. Utvecklingsamtal, rutiner för hämtning och lämning och andra föräldrakontakter liksom övriga möten har fått ske digitalt efter nya rutiner. De nya arbetsformerna har efter förutsättningarna fungerat väl. Pandemin har dock påverkat verksamheten betydligt. Skolverket tog ett beslut att nationella prov inte genomförs under våren 2020 därför kan inga resultat från dessa redovisas.

Glädjande nog har betygsresultaten i årskurs 6 höjts i svenska, matematik och engelska liksom meritvärdet och gymnasiebehörigheten i åk 9.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse mot budget
Intäkter	22 684	21 246	26 496	-5 250
Kommunbidrag	171 074	175 296	175 296	0
Summa intäkter	193 758	196 542	201 792	-5 250
Personalkostnader	-106 893	-112 457	-110 202	-2 255
Övriga kostnader	-101 497	-100 445	-91 542	-8 903
Kapitalkostnader	-68	-74	-48	-26
Summa kostnader	-208 458	-212 976	-201 792	-11 184
Periodens resultat	-14 700	-16 434	0	-16 434

Utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse mot budget
Nämnd	227	225	300	75
Musikskola	0	1 487	1 726	239
Barnomsorg	41 060	41 250	41 330	80
Grundskola	71 294	76 550	67 094	-9 456
Gymnasiet	34 494	35 218	29 976	-5 242
Ledning	11 987	10 515	13 302	2 787
Vuxenutbildning	4 150	3 331	3 468	137
Utomkommunalverksamhet Fsk - åk 9	22 561	23 154	18 100	-5 054
Totalt	185 774	191 730	175 296	-16 434

Analys av utfall per verksamhetsområde

Utfallet blev - 16 434 tkr mot budget.

Nämnd + 75 tkr

Det positiva resultatet beror på att något sammanträde ställdes in och därför inte arvoderades samt att kompetensutvecklingsdagar i V8 ställdes in på grund av pandemin och att konferensavgift därför inte fakturerades.

Musikskola + 239 tkr

Resultatet beror på att en del av verksamheten inte kunnat genomföras på grund av de restriktioner som funnits kring pandemin.

Grundskola inkl. grundsärskola - 9 456 tkr

En betydande del av underskottet beror på för hög förväntan på intäkter och driftsbidrag i form av statsbidrag än vi fått - 5 250. Tydligt är att den felaktiga förväntan beror på en otillräcklig analys av vilka statsbidrag sektorn har möjlighet att ta del av. Inför kommande budget har vi därför kraftigt förbättrat rutinerna kring intäktsanalys av förväntade statsbidrag.

Den andra stora delen i underskottet beror på högre kostnader för personal än budgeterat vilket beror på en rad faktorer, dels felaktiga grunduppgifter och periodiseringar vilka lett till feltolkning och missberäkning av siffrorna. Dels har under hösten genomförda effektiviseringar där personalstyrkan minskats inte gett förväntat genomslag fullt ut.

Särskolan har också haft för höga personalkostnader och här kommer också en genomlysning och översyn göras.

Gymnasieskolan inkl. gymnasiesär - 5 242 tkr

Det negativa resultatet beror på att kostnaden för gymnasieplatser blev högre än budgeterat. Gymnasiekostnaden var underfinansierad från början enligt nämndbeslut och tidigare prognoser visade på -4 000 tkr.

Resultatet blev dock ytterligare - 1 242 tkr vilket beror på att fakturor för tilläggsbelopp inkom sent på terminen. Det är tydligt att budgeten lagts för lågt här och höjd behöver tas för denna kostnad i kommande års detaljbudget. Rutiner kring detta kommer att ändras inför kommande år för att undvika upprepning. Processbeskrivningar för hur tilläggsbelopp hanteras uppdateras och tydliggörs på alla nivåer så att denna kostnad tydligt kan följas och mer rättvisande prognoser genomförs.

Ledning och utvecklingsenhet +2 787 tkr

Det positiva resultatet beror på en vakant tjänst på ledningskontoret vilket i sig påverkar utvecklings- och kvalitetsarbetet negativt. Den övriga delen kan förklaras av att bufferten sektorn behöver ha för att täcka oförutsedda kostnader inte flyttats till grundskolan som nyttjat den.

Utomkommunal verksamhet fsk – åk 9 - 5 054 tkr

Det negativa resultatet beror på att köpt verksamhet har kostat mer än budgeterat, detta gäller såväl interkommunala förskole- och grundskoleplatser i andra kommuner som platser på fristående enheter. Kostnaden var medvetet underfinansierad från början enligt nämndbeslut och tidigare prognoser visade på -4 500 tkr.

Resultatet blev dock ytterligare - 554 tkr, vilket beror på att antal barn och elever vars vårdnadshavare av olika skäl väljer andra förskolor och skolor har missbedömts. Framåt behöver en buffert finnas där höjd tas för dessa fluktuationer då det är svårt att styra eftersom lagstiftningen föreskriver att vårdnadshavare kan välja var deras barn ska gå i förskola/skola i mån av plats.

Volym- och nyckeltal

Verksamhet	2 017	2 018	2 019	Utfall 2020
Antal barn				
Förskolor	312	275	283	283
Pedagogisk omsorg	18	10	14	9
Vårdnadsbidrag	0	0	0	0
Summa	330	285	297	292
Antal elever				
Grundskolor	775	717	727	746
Grundsärskola	8	9	5	12
Summa	783	726	732	758
Antal elever				
Gymnasiet	282	259	250	254
Gymnasiesär	8	9	5	1
Summa	290	268	255	255
Antal kursdeltagare				
Vuxenutbildning	142	239	105	196
varav Sfi	105	126	29	43

Volym/nyckeltal som sektorn vill rikta uppmärksamhet på

Verksamhet	2 017	2 018	2 019	Utfall 2020
Grundskola:				
Meritvärde år 9	215	218	198	211
Resultat i nationella prov år 9 (%):				
Svenska	-	89	88	genomfördes ej
Matematik	83	-	59	genomfördes ej
Engelska	-100	-100	89	genomfördes ej
Gymnasieskola:				
Gymnasiebehörighet % (yrkesprogram)	91	78	73	87
Andel som fullföljt utb. inom 4 år	75	80	65	70
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	60	80	65	70
Alla kommuner	79	79	76	78

Vi vill också redovisa utvecklingen av betygen i åk 6 mellan år 19-20

Godkända betyg åk 6	2019	2020
•Svenska	81%	85%
•Matematik	72%	81%
•Engelska	75%	82%

Investeringsredovisning

Storlek på grundram, tkr

Tabell över investeringar inom grundram

Investering	Verksamhetsområde	Status	Ack utfall, tkr	Budget, tkr
IKT-plan 2020	Grundskola	Klar	252	470
Grundram (ersättningsinvesteringar)	UN		0	800
Totalt			252	1 270

En mindre del av investeringar i pågående digitaliseringsprojekt gjordes enligt ovan.

Ytterligare investeringar kunde inte genomföras eftersom köpstoppet, på grund av det ekonomiska läget i kommunen, fick konsekvenser på såväl driftsbudget som investeringsbudget.

Förväntad utveckling

Skolans uppdrag

Skolsektorn står liksom övriga kommunala verksamheter inför spännande utmaningar då färre ska försörja fler samtidigt som det finns ökade krav på välfärden. Så även i skolan, kraven på individuell anpassning och att få sina behov tillgodosedda på det sätt individen önskar ökar.

I skolvärlden talas om differentierad undervisning det vill säga att undervisningen anpassas efter varje elevs behov så att alla kan utvecklas så långt som möjligt. Detta gäller såväl elever med inlärningsproblematik som särbegåvade elever. Detta ställer stora krav på lärares förmåga att anpassa skolan efter individens krav och önskemål. Samtidigt har skolan ett starkt krav på likvärdighet, att alla elever ska ha samma förutsättningar att lyckas i skolan, trots olikheter i hemmiljö och bakgrund. I Färgelanda finns en stor andel elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd på olika sätt och av olika anledningar. Detta sammantaget ställer stora krav på skolan och dess medarbetare.

Skolan styrs av staten genom speciallagstiftning i skollag och läroplan och övriga styrdokument. Skolan har ett statligt uppdrag att möta alla elevers individuella behov samtidigt som verksamheten finansieras av kommunen.

Ny resursfördelningsmodell

Inför budget 2021 har en ny resursfördelningsmodell och ett nytt resursfördelningssystem tagits fram då det finns ett tydligt behov av ökad transparens, likvärdighet och möjlighet till effektiv och tillförlitlig uppföljning av sektorns ekonomi.

Det innebär att budget 2021 inte bygger på budget 2020 utan är framtagen enligt en ny modell där förväntade intäkter, kommunbidrag och statsbidrag noga prognostiseras. Rektorerna får en driftspeng tilldelat till enheterna efter elevantal och struktur. Rutinerna kring interkommunal ersättning och gymnasieplatser kommer att förtydligas.

Ekonomistödet till sektorn har förstärkts för fler ögon och en grundlig genomlysning av sektors ekonomi så att det blir tydligt vad som behöver utvecklas och relevanta åtgärder kan sättas in. Rutiner kommer att ses över och ansvars- och arbetsroller klargöras. Förväntan är att detta ger effekt.

Underhåll av sektorns lokaler

Värt att notera är också att det finns ett behov av framtida upprustning av förskole- och skollokaler som kan komma att generera ökande kostnader i framtiden.

Slutsats

Slutsats och åtgärdsplan

Åtgärder:

Inför budget 2021 har ett nytt resursfördelningssystem tagits fram. Det innebär att budget 2021 inte bygger på budget 2020 utan är framtagen enligt en ny modell där förväntade intäkter, kommunbidrag och statsbidrag noga prognostiseras. Rektorererna får en driftspeng tilldelat till enheterna efter elevantal och struktur. Enheternas anpassning till den nya budgetramen innebär även att antalet medarbetare inom sektorn har minskats inför 2021. Förväntan är att detta ger effekt och att sektorns budget går mot ett nollresultat 2021.

Årets underskott kan kortfattat förklaras med att köpt verksamhet varit underfinansierat samt kostat mer än förväntat samt att en för optimistisk förväntan på intäkter gjordes. Dessutom har det funnits för höga personalkostnader i grundskolan och särskolan varför effektiviseringar gjorts och en fortsatt genomlysning och översyn kommer att genomföras och ytterligare åtgärder vidtas för att nå ett nollresultat vid årets slut.

Halvårsrapporten, tredje kvartalsrapporten och höstens månadsuppföljningar visade på ett förväntat underskott på drygt 11 000 tkr. De prognoser som gjordes baserades på det underlag som fanns tillgängligt vid respektive tillfälle. Detta underlag, tillsammans med viss otydlighet i processer och rollfördelningar, visade sig senare vara missvisande och resultatet blev ett annat.

Socialnämnden

Verksamhetsbeskrivning

Sektor omsorg ska bidra till att främja kommuninvånarnas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet. Sektor omsorg har tre huvudsakliga lagstiftningar att förhålla sig till, Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Verksamheten bygger på frivillighetens grund men under vissa omständigheter kan vård och behandlingsinsatser ske med tvång.

Verksamheten planeras och styrs av sektorns ledningsgrupp som består av sektorchef omsorg och enhetschefer inom äldreomsorgen, på individ- och familjeomsorgen, i enheten för stöd och service, på omsorgs- och utvecklingskontoret och av en medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS).

Verksamheten består av följande delar:

Nämndverksamheten, omsorgs- och utvecklingskontoret, äldreomsorgen, individ- och familjeomsorgen och enheten för stöd och service.

Händelser av väsentlig betydelse

Pandemin Covid-19.

Sedan pandemins utbrott 2020 har sektor omsorgs verksamheter varit kraftigt påverkade både vad det gäller personalsituationen och behovet av skyddsmaterial, skyddsutrustning, utbildning och information till personalen samtidigt som fysiska sammankomster har begränsats kraftigt på grund av risk för smittspridning. Den digitala mognaden har ökat bland de anställda i sektorn då detta ibland har varit det kommunikationsverktyg som har funnits tillhands i vissa situationer. Vilket givetvis också kräver en digital teknik som fungerar. Det har krävts flexibilitet och förändrade arbetssätt i många av sektor omsorgs verksamheter. Verksamheterna har fått vara mycket följsamma och flexibla utifrån de restriktioner som har gällt för att förhindra smittspridning.

Hälso- och sjukvården har ansvarat för egentestningen av kommunalt anställd personal och provtagit samtliga vårdtagare med symptom.

Under 2020 har det varit en stor personalomsättning i hemsjukvården och rehabs verksamheter. Personalomsättningen har berott på personliga skäl, men också över att man är missnöjda med sitt schema.

Hemtjänsten har påverkats kraftigt med hög sjukfrånvaro under hela pandemiperioden. Insatser som ska ha utförts har fått omprioriteras då bemanningen inte har räckt till att utföra samtliga insatser. Lagstadgade beslut och insatser har därmed inte kunnat utföras med risk för viten om detta skulle granskas av tillsynsmyndigheten IVO (inspektionen för vård och omsorg).

Bemanningsenheten har avvecklats och arbetsuppgifterna som utfördes av denna funktion tidigare, att rekrytera vikarier har lagts över på samordnare och enhetschefer ute i verksamheterna.

Individ- och familjeomsorgen har haft kraftiga volymökningar och kraftigt ökade kostnader för försörjningsstöd, för antalet placeringar av vuxna enligt LVM (lagen om vård av missbrukare) och barn och unga som har varit utsatta för och/eller bevittnat våld i hemmet.

I övrigt har man kunnat se en mycket kraftig ökning av antalet inkomna orosanmälningar och ansökningar gällande barn och unga till individ- och familjeomsorgen, en ökning med 34 % 2020 jämfört med 2019. I många fall mycket allvarliga orosanmälningar som har ökat kostnaderna för placeringar av barn och unga.

En analys av de ökade kostnaderna på individ- och familjeomsorgen har genomförts av förvaltningen och som har presenterats för politiken.

Enheten för stöd och service har haft en kraftig volymökning och ökade kostnader för den målgrupp som tillhör LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) och då gällande insatsen boende med särskilt stöd och service både till vuxna och till skolungdomar.

En analys av de ökade kostnaderna för LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) har genomförts av förvaltningen och som har presenterats för politiken.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse mot budget
Intäkter	42 175	41 781	38 238	3 543
Kommunbidrag	133 077	140 384	140 384	0
Summa intäkter	175 252	182 165	178 622	3 543
Personalkostnader	-109 457	-109 211	-111 306	2 095
Övriga kostnader	-74 307	-85 965	-67 280	-18 685
Kapitalkostnader	-44	-78	-36	-42
Summa kostnader	-183 808	-195 254	-178 622	-16 632
Periodens resultat	-8 556	-13 089	0	-13 089

Utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse mot budget
Nämndsverksamhet	433	481	980	499
Omsorgs- och utvecklingskontor	9 611	9 498	12 652	3 154
Äldreomsorg	75 421	78 646	78 153	-493
Individ- och familjeomsorg	34 854	41 837	30 160	-11 677
Enheten för stöd och service	21 314	23 011	18 439	-4 572
Totalt	141 633	153 473	140 384	-13 089

Analys av utfall per verksamhetsområde

Sektor omsorg redovisar ett underskott mot budget med - 13 089 tkr.

Nämndsverksamheten redovisar ett positivt resultat mot budget med 499 tkr. De största orsakerna och anledningarna till detta är mindre antal möten och mycket begränsade fortbildnings och kompetenshöjande insatser för nämndens deltagare med anledning av Pandemin Covid-9.

Omsorgs- och utvecklingskontoret redovisar ett positivt resultat mot budget med 3 154 tkr. De största anledningarna och förklaringarna till detta är buffert samt avsatta medel till Solgårdens särskilda boende i Högsäter som förväntats kosta mera pengar än budgeterat då detta är en liten enhet med ett fåtal platser som gör det mycket svårt att vara resurseffektiva. Vid bokslutet har dessutom förväntade återsökta stadsbidrag med anledning av pandemin Covid-19 bokats upp.

Äldreomsorgen sammantaget redovisar ett underskott mot budget med - 493 tkr. Vissa verksamheter har gått med överskott mot budget och andra har redovisat ett underskott.

I äldreomsorgen ingår Håvestensgården, Lillågården och Solgårdens särskilda boende, hemtjänsten, hemsjukvården och rehab. Merparten av underskottet står hemtjänsten för och då nattpatrullen - 1 400 tkr som är att härröra till den utökning av nattpatrullen som genomfördes i februari 2019 i syfte att säkerställa arbetsmiljön för anställda i nattpatrullen och för att säkerställa patient-säkerheten nattetid i Färgelanda kommun.

I övrigt så har personaltäteten på Solgårdens särskilda boende i Högsäter legat över de politiskt beslutade nyckeltalen och då uppstår ett underskott mot personalbudgeten som eskalerar månad för månad. Enheten är liten och scheman måste uppfylla lagkrav gällande arbetstid, arbetsmiljö och vara patientsäkra.

På både Solgårdens och Håvestensgårdens särskilda boenden har man haft mindre hyresintäkter då samtliga lägenheter inte har varit uthyrda under hela året. De lägenheter som har stått tomma har belagts med korttidsplatser som inte täcker förlorade hyresintäkter men som motverkat antal betaldagar från slutenvården då man har klarat av att ta emot kommuninvånare från slutenvården inom 3 dagar från det att man varit färdigbehandlade.

Utöver detta har hemtjänsten fått ärenden att verkställa med kortare framförhållning med anledning av Lagen om utskrivning från slutenvården en del av Hälso- och sjukvårdsavtalet och då samtidigt en ökning av ärenden som är av sådan dignitet att god omsorg och dubbelbemanning krävs för att trygga och tillgodose behov hos brukare samt närstående i deras särskilt svåra situation.

Individ- och familjeomsorgen redovisar ett stort underskott mot budget med - 11 677 tkr fördelat enligt följande:

Ekonomiskt bistånd - 6 531 tkr.

Volymökning i antal hushåll.

Stora hushållsbilder utifrån anknytningsplacering bland de sökande.

Brist på sysselsättning, praktikplatser att erbjuda de grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Det föreligger stora hinder att frigöra egna resurser hos de enskilda i de större hushållsbilderna (utlandsfödda, framförallt för kvinnorna i familjerna) då det är brist på sysselsättning, praktikplatser att erbjuda de grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Nyinflyttade socioekonomiskt utsatta kommuninvånare under året som kommer från närliggande kommuner. Individerna är beroende av ekonomiskt bistånd och befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden.

Pandemin har medfört en ökning av ekonomiskt bistånd under sommaren (juni och juli månad) då många studerande unga ej fått sommarjobb.

Analys av de ökande kostnaderna för ekonomiskt bistånd har genomförts och har presenterats för politiken.

Placeringskostnader för vuxna - 4 196 tkr.

Placeringskostnader gällande missbruk LVM (lagen om vård av missbrukare) utgör en stor negativ avvikelse i budgeten. En volymökning har skett under året av dyra placeringar.

En placering skyddat boende VINR (vård i nära relation) där det har krävts ett omfattande skydd vilket har medfört att det har varit svårt att komma vidare i planeringen.

Analys av de ökande kostnaderna för placeringar av vuxna har genomförts och har presenterats för politiken.

Placeringskostnader för barn och unga - 1 355 tkr.

Anmälningar och ansökningar kring barn och unga har ökat med 34 % jämfört 2019 med 2020. Det ökade antal anmälningar och tyngden i anmälningar har gjort att antal placeringar på institution eller i kontrakterade familjehem har ökat och med dessa också ökade placeringskostnader.

I arbetstygndsmätningar under året kan konstateras att alla handläggarna som arbetar med barn och unga ligger på en mycket hög nivå. Skall socialsekreterarna komma ned i en rimlig och realistisk arbetsmängd så behöver arbetsstyrkan utökas med ytterligare 1-2 årsarbetare, socialsekreterare. När arbetsbelastningen blir så hög som den har varit de senaste åren blir det svårt att hinna med att arbeta med familjen och hitta lösningar på hemmaplan. Då blir det lätt att placeringar blir den enkla insatsen vilket också då leder till ökade kostnader. Det finns dessutom en stor oro för att socialsekreterare väljer att avsluta sina anställningar i Färgelanda kommun på grund av arbetsmiljön.

Ökad ärendemängd/våldsärenden och ökade vårdbehov leder till dyrare och flera till antalet placeringar på institution för att säkerställa skyddet.

Behovet av att använda oss av externa familjehem och kortare tid av institutionsvård via Gryning vård AB samt Humana AB vid akuta omplaceringar bidrar till de ökade kostnaderna. De ökade kostnaderna för dyra externa vårdgivare/konsultförstärkta familjehem har kvarstått under året utifrån svårigheter att hinna arbeta i ärendet och finna mer kostnadseffektiva lösningar.

Enheten för stöd och service redovisar sammantaget ett underskott mot budget med - 4 572 tkr.

De största orsakerna till det totala underskottet är förändringar under året som inte gick att förutse när detaljbudgeten inför 2020 fastställdes, om så ändå hade varit fallet så hade det inte funnits något budgetutrymme till dessa ökade kostnader.

Det har tillkommit externa köp av boende för vuxna och barn enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) som redovisar ett underskott mot budget med - 5 041 tkr fördelat enligt följande.

Köp av boende externt till skolungdomar i samband med skolgång på annan ort enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) - 2 997 tkr.

Köp av boende externt till vuxna enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) - 2 044 tkr.

Socialpsykiatri har haft en ökning av beslut om boende, dessa beslut verkställs hos privat anordnare i kommunen.

Avvikelsen på LASS (lagen om assistansersättning) är två nya assistansärenden till barn, de anordnas av privata utförare.

Kommunen har kostnader för sjuklöner till assistenterna samt för 40 utförda assistanstimmar per vecka.

Förväntade statliga intäkter från Migrationsverket upphörde i juni 2020 vilket inneburit ett underskott mot budget på Utlussens stödboende som sedan verksamheten startade varit självfinansierande genom bidrag från Migrationsverket.

Analys av de ökande kostnaderna har genomförts och har presenterats för politiken.

Volym- och nyckeltal

Verksamhet	2 017	2 018	2 019	Utfall 2020
Äldreomsorg				
Antal platser särskilt boende, vid bokslutsdatum	72	70	72	72
Belagda platser särskilt boende, vid bokslutsdatum	72	68	69	65
Nyttjandegrad särskilt boende, vid bokslutsdatum	100 %	97 %	96 %	90 %
Nettokostnad per plats särskilt boende, tkr/plats	519	548	545	597
Antal hemtjänsttimmar, vid bokslutsdatum	33 247	39 742	38 163	40 818
Antal personer med beviljad hemtjänst, genomsnitt under året	188	204	198	200
Antal inskrivna i hemsjukvården, vid bokslutsdatum	170	152	184	166
Individ och familjeomsorg				
Institutionsvård, barn och unga*, tkr	1 336	394	3 413	2 066
Familjehem, barn och unga*, tkr	1 955	1 522	2 609	2 451
Institutionsvård, vuxna missbrukare, tkr	1 533	1 180	2 558	5 184
Ekonomiskt bistånd, tkr	7 526	8 849	11 697	13 017
*) Egen regi och externa utförare. Verksamhet för ensamkommande barn exkluderad från 2016 och framåt.				
Enhet för stöd och service				
Antal vuxna med boendebeslut egen regi, genomsnitt	12	13	16	16
Nettokostnad per plats, tkr/plats	501	485	399	370
Antal placeringar externt**, genomsnitt	8	7	5	7
Nettokostnad per extern plats, tkr/plats			419	1 105 ***

***) Exkl korttidsverksamhet

*** En ökning av externa placeringar från 6 placeringar januari 2020 till 10 placeringar från september 2020.

Investeringsredovisning

Storlek på grundram, tkr

Tabell över investeringar inom grundram

Investering	Verksamhetsområde	Status	Ack utfall, tkr	Budget, tkr
Lifecare	Övergripande	Påbörjad	523	
Solgården, sängar	Äldreomsorg	Klar	25	
Grundram (ersättningsinvesteringar)				880
Totalt			548	880

Förväntad utveckling

Sektor omsorg står inför fortsatta mycket stora utmaningar såväl vad det gäller:

Finansiering till ökade kostnader för ekonomiskt bistånd och placeringar av barn och unga samt vuxna där tydliga analyser har genomförts och som har presenterats för politiken.

Finansiering för ökade kostnader till tillräckligt med personella resurser med rätt kompetens för att möta de kraftiga volymökningar som har skett i sektor omsorg och där ingenting tyder på att dessa kommer att minska de kommande åren.

På områdes- och utvecklingskontoret övergår biståndshandläggare succesivt till att genomföra utredningar av ansökningar gällande hemtjänst och särskilt boende till en ny utredningsmodell/metod som är vedertagen Nationellt i hela landet. IBIC (individens behov i centrum) men där Färgelanda kommun fram tills nu inte har påbörjat arbetet med denna nya utredningsmetod men nu måste påbörja detta arbete. En utredningsmetod som är mer tidskrävande än den utredningsmetod som man har använt sig av tidigare vilket på sikt kan komma att kräva mera handläggaresurser.

I Hemsjukvården ser vi en allt snabbare utskrivning från slutenvården tillbaka hem till kommunen. Det ställs alltmer ökade krav på avancerad sjukvård i hemmet vilket kräver sjuksköterskor med vidareutbildning. I dagsläget har 1 av 14 sjuksköterskor vidareutbildning. 5 saknar handledarutbildning. Det finns ett stort behov att öka kompetensen inom diabetes, sår, palliativ vård och psykiatri. Det är mycket svårt att rekrytera kompetent personal och att få sjuksköterskorna att stanna kvar på arbetsplatsen.

Hemsjukvården och rehabs lokalfråga är tillfällig på avdelning 5 på Håvestensgårdens särskilda boende och behöver bli permanent alternativt behöver en ny lokal införskaffas för att säkerställa arbetsmiljö och kvalitet av arbetet.

Beroende på hur situationen med Covid-19 utvecklar sig, så kommer detta att påverka hemsjukvårdens resurser och möjlighet till utveckling. Blir det fortsatt mycket provtagningar av kommunal personal med symptom och smittspårning och om kommunen behöva återvaccinera patienter och personal under hösten så behöver det planeras för detta arbete som riskerar att bli återkommande och permanenta.

Omsättningen av omsorgspersonal och då främst inom hemtjänst, är en utmaning för att sjuksköterskorna ska kunna fortsätta arbetet med delegerade HSL uppdrag (hälso- och sjukvårdsuppdrag) på det sätt som äldreomsorgen är organiserad i dagsläget. Samtlig omsorgspersonal ska gå delegationsutbildning vid nyanställning och sedan minst 1 gång om året. Flera sjukvårdsuppdrag som ska utföras på både de särskilda boendena och i ordinärt boende leder till en ökning av delegerade hälso- och sjukvårdsuppdrag från sjuksköterskorna till undersköterskorna i såväl hemtjänsten som på de särskilda boenden med stor risk för att de omvårdnadsinsatser som man ska genomföra riskerar att inte bli utförda.

Den demografiska utvecklingen pekar mot att Färgelanda kommuns invånare blir allt äldre och att behovet av insatser inte minskar utan snarare ökar, inte bara till antalet insatser utan också till omfattning i tid och behov av dubbelbemanning eftersom en medarbetare inte själv klarar av eller får utföra vissa insatser med mindre än att man arbetar två personal samtidigt. Behovet av dubbelbemanning har ökat från ca 1800 timmar 2019 till 4300 timmar 2020.

Individ- och familjeomsorgen.

Den ökning av antal ärenden både när det gäller försörjningsstöd och barn och unga som individ- och familjeomsorgen har sett det senaste året förväntas fortsätta ligga på en hög nivå.

I januari 2021 har det inkommit 35 anmälningar/ansökningar gällande barn och ungdomar vilket kan jämföras med motsvarande period 2018 28 st., 2019 26 st, och 2020 18 st. Vilket ger en bild av ett fortsatt högt inflöde av anmälningar/ansökningar gällande barn och ungdomar.

För att arbeta aktivt med de personer som erhåller ekonomiskt bistånd med målsättning att bli

självförsörjande pågår ett samarbete med AMI (arbetsmarknad och integration), Arbetsförmedlingen och Samordningsförbundet Väst för att kunna erbjuda olika former av sysselsättning så att man i förlängningen går ut i eget arbete eller arbete med stöd från Arbetsförmedlingen.

Förväntad utveckling kring anmälningar av personer med missbruksproblematik är alltid svår att prognostisera. Diskussioner pågår för att försöka hitta andra alternativ till LVM-placeringar (lagen om vård av missbrukare), placeringar som vi inte alltid ser ger den positiva utveckling som man förväntar sig.

Enheten för stöd och service.

Antalet unga/vuxna personer som beviljas bostad med särskild service enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) förväntas öka.

Renvägens serviceboende har kapacitet att öka antalet boende med befintlig personal. För att utöka antalet boende krävs förändringar i utformningen av gemensamhetslokalen.

Enheten för stöd och service målgrupp omfattar alla åldrar och många olika insatser som kräver olika kompetenser.

En utmaning är kompetensförsörjning, att utveckla befintlig personal samt vid rekrytering få sökande med erfarenhet och utbildning inom området.

Slutsats

Slutsats och åtgärdsplan

Sammanfattningsvis så står sektor omsorg inför fortsatt stora utmaningar de kommande åren.

Om behoven likt tidigare år fortsätter att öka och inte minskar finns det stora farhågor för att sektor omsorg kommer att redovisa ett underskott mot budget 2021.

Utifrån lagd budget 2021 så finns inga utrymmen överhuvudtaget för ökade kostnader och behov i sektorn oavsett var i sektor omsorgs verksamheter detta skulle ske. Det finns inga buffertar någonstans i sektorn verksamheter.

Sektor omsorg kommer inte att kunna lösa dessa utmaningar själva utan samverkan och samarbete både internt och externt kommer att krävas, vilket redan sker men arbetet behöver intensifieras inte minst internt.

De stora volymökningar som har skapat ett underskott mot budget i sektor omsorg ser inte ut att minska de kommande åren. Det finns inga trender som tyder på detta.

Inflyttningen av personer till kommunen som är i behov av ekonomiskt bistånd måste upphöra och de personer som erbjuds förstahandskontrakt av fastighetsägare måste vara självförsörjande. Dessa personer är ofta socioekonomiskt mycket utsatta med mycket omfattande behov av olika insatser för såväl sig själva som sina barn. Utöver ekonomiskt bistånd så finns det en stor risk för att man har eller utvecklar omfattande behov av stödinsatser i skolan och därmed i värsta fall också ökade kostnader för placeringar av barn/unga och av vuxna.

Ett möte med fastighetsägarna där fastighetsägarna får information om vilka kostnader som kommunen får med anledning av att ta emot socioekonomiskt utsatta personer och familjer skulle kunna bidra till en förändring men effekten av ett sådant informationsmöte är mycket svårt att uppskatta.

Kommuninvånare som står närmare arbetsmarknaden än andra måste komma ut i självförsörjning (i lönearbete alternativt i studier). Utbetalningen av försörjningsstöd har ett starkt samband med situationen på arbetsmarknaden och utformningen av övriga statliga trygghetssystem. En förklaring till de ökade kostnaderna för ekonomiskt bistånd kan ses i de förändringar av Arbetsförmedlingens och Försäkringskassans uppdrag som har skett under de senaste åren och att arbets-

lösheten har gått upp och går upp såväl lokalt som regionalt och nationellt. Hur den pågående pandemin kommer att ge avtryck på ekonomiskt bistånd de kommande åren är fortsatt mycket svårt att prognostisera.

Sektor omsorg själva kan inte lösa dessa frågor utan detta måste ske i samverkan och samarbete med såväl statliga myndigheter som internt tillsammans i kommunen. Samarbetet mellan handläggare på försörjningsstöd som arbetar med ekonomiskt bistånd och AMI (arbetsmarknad och integration) har intensifierats men detta kräver också resurser initialt för att kunna arbeta vidare med de människor som står närmare arbetsmarknaden än andra.

Behoven av placeringar både externt och internt i enheten för stöd och service enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) och inom socialpsykiatri ökar och man söker bostad med särskild service. Vissa av dessa beslut kan verkställas på hemmaplan men inte alla. Att starta upp en egen verksamhet på hemmaplan är inte en självklar lösning då detta kräver både lokaler och inte minst mycket kompetent personal som har kompetens att möta en mycket vårdkrävande målgrupp dygnet runt, men frågan måste givetvis utredas vidare. Denna kompetens finns i dagsläget inte i Färgelanda kommun och att få dessa personer att söka tjänster i Färgelanda är ingen självklarhet. Redan i dagsläget har vi stora svårigheter att rekrytera personal med rätt kompetens för uppdraget till vissa verksamheter mer än till andra i sektor omsorg.

Individ- och familjeomsorgen har sett en kraftig ökning av antalet orosanmälningar och ansökningar gällande barn o unga har ökat med 34% 2020 jämfört med samma period 2019. Trenden lokalt, regionalt och nationellt är att antal anmälningar till individ- och familjeomsorgen ökar och att antalet barn och unga som har bevittnat eller varit utsatta för våld ökar, likaså gäller detta i Färgelanda kommun. Frågan man måste ställa sig då är hur våra barn och unga och deras föräldrar mår och vilka behov dem har och hur och på vilket sätt dessa ska kunna tillgodoses. Antalet placeringar har ökat och med anledning av den stora ökningen av orosanmälningar som har inkommit till individ- och familjeomsorgen och i många fall allvarliga anmälningar så riskerar kostnaderna för placering av barn och unga att öka än mer då föräldraförmågan brister i föräldraskapet.

Politiken har fattat följande beslut 2020 i arbetet med att nå en budget i balans 2021, vilka också har verkställts av förvaltningen.

Sänkta nyckeltal på särskilda boenden med 0,02 - 900 tkr på årsbasis.

Stänga Familjecentralen - 900 tkr.

Stänga Fritidsgården - 620 tkr.

Avveckla Utslussens stödboende som har varit självfinansierat via statliga schablonersättningar som har upphört från Migrationsverket.

I övrigt har inte förvaltningen några fler förslag på åtgärder för det fortsatta arbetet med en budget i balans 2021.

Valbohem AB

Verksamhet Valbohem AB

Valbohem AB har till uppgift att förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta fastigheter och inom ramen för den kommunala kompetensen främja bostadsförsörjningen inom kommunen. Visionen är att Valbohem AB ska vara den attraktiva hyresvärden som utvecklar framtidens boenden.

Allmänt om verksamhetsåret

Året har inneburit en fortsättning av omställningen i verksamheten med fokusering av resurserna på kundnytta och värdesäkring. Allt för att leva upp till visionen om att Valbohem AB ska vara den attraktiva hyresvärden som utvecklar framtidens naturnära boenden i Färgelanda Kommun. Året inleddes med en omfattande verksamhetsöversyn kopplad till den pågående corona-pandemin. Nya arbets sätt infördes samt större projekt avseende tak- och fasadrenoveringar startades i egen regi.

Bolagets planering av nyproduktion i centrala Färgelanda fortsatte och arbetet med en ändring av detaljplanen för Färgelanda Prästgård 1:77 inleddes med avsikten att utöka byggrätten. Detaljplanen vann laga kraft i december. Bolaget har under året fortsatt intensifierat arbetet med att marknadsföra lediga lägenheter och därigenom lyckats hålla en låg vakansgrad.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Det omfattande IT-haveriet 2019 fortsatte skapa stora administrativa och kostsamma svårigheter för företaget.

Det brandskadade flerbostadshuset på Odens väg i Högsäter återställdes.

Nya arbetsrutiner kopplade till Covid-19 infördes.

En ny bostads-app introducerades.

Väsentliga händelser efter räkenskapsåret

Pga. senarelagda centrala löneförhandlingar avslutades 2020 års lönerevision i februari 2021.

Möjliga direkta negativa ekonomiska effekter kopplade till Covid-19 syns det ännu inga större tecken på.

Resultaträkning Valbohem AB

Belopp i tkr	Bokslut 2019	Bokslut 2020
Intäkter	41 590	40 913
Kostnader	-35 721	-34 870
Avskrivningar	-5 789	-5 859
Rörelseresultat	80	184
Finansiella poster	-1 087	-838
Periodens resultat	-1 007	-654

Balansräkning Valbohem AB

Belopp i tkr	Bokslut 2019	Bokslut 2020
Anläggningstillgångar	162 334	160 460
Omsättningstillgångar	13 935	13 441
Summa Tillgångar	176 269	173 901
Eget kapital	16 998	16 317
Långfristiga skulder	151 495	151 262
Kortfristiga skulder	7 776	6 322
Summa eget kapital och skulder	176 269	173 901

Färgelanda Vatten AB

Verksamhet Färgelanda Vatten AB

Färgelanda Vatten AB är huvudman för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunen, vilket omfattar att producera och distribuera vatten av god kvalitet samt rena avloppsvatten och därmed förenliga verksamheter. Bolaget äger samtliga VA anläggningar i Färgelanda kommun. Färgelanda Vatten AB har inga anställda utan den dagliga driften och annan förenlig verksamhet sköts av det gemensamma bolaget, Västvatten AB, som svarar för driften av VA-anläggningarna i Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla kommun. Färgelanda Vatten AB äger 7 % av det gemensamma bolaget Västvatten AB.

Väsentliga händelser under året

Lagning av vattenläckor och avloppsstopp har skett kontinuerligt under året, bland annat har det varit avloppsstopp i Rådanevors och inträffat vattenläckor i Färgelanda centrum.

Inmätningar av ledningsnätet fortgår för att få en bättre och mer tillförlitlig karta. Renovering av Järbo reningsverk har genomförts. Bland annat har reningsutrustning, renshantering och kemikaliedosering renoverats.

Asfalteringen av Prärievägen är genomförd och arbetet med att byta ut den gamla vattenledningen i Stigevivägen har slutförts.

Driften har kontrollerat sjöledningen från Rådanevors pumpstation och den mängd som pumpas från stationen når inkommande brunn vid reningsverket och kan därmed konstateras fungera som avsett. Verket är privatägt och dialog kring dess framtida utveckling har inletts mellan Färgelanda kommun, Västvatten och verksamhetsutövaren.

Årlig service är gjord på renstrummorna i alla verk och skydds rond är genomförd på flera verk. Inga farliga arbetsplatser upptäcktes men brutet vatten saknas på några ställen. Tryckkärl och ballkar bör besiktigas.

Kommunens livsmedelsinspektör har utfört tillsyn av mikrobiologiska risker i dricksvatten samt kemiska risker och cyantoxiner med godkänt resultat.

Nytt styr-och övervakningsprogram är klart, testat och driftsatt till Färgelanda Vattentorn och tryckstegringsstation.

Utredning pågår i Ellenö angående tillskottsvatten. Ledningsnätet behöver ses över innan beslut om pumpning till Ödeborg reningsverk fattas.

Överenskommelse har, efter flera års tvist, nåtts med Trafikverket angående ytor som de anses avgiftsskyldiga för. Trafikverket har gått med på den yta som vi anser är avgiftspliktig och att all yta debiteras som "mestadels hårdgjord".

Resultaträkning Färgelanda Vatten AB

Belopp i tkr	Bokslut 2019	Bokslut 2020
Intäkter	13 997	12 835
Kostnader	-12 165	-10 828
Avskrivningar	-1 714	-1 823
Rörelseresultat	118	184
Finansiella poster	-118	-184
Periodens resultat	0	0

Balansräkning Färgelanda Vatten AB

Belopp i tkr	Bokslut 2019	Bokslut 2020
Anläggningstillgångar	42 232	43 487
Omsättningstillgångar	6 871	4 757
Summa Tillgångar	49 103	48 244
Eget kapital	2 500	2 500
Långfristiga skulder	41 505	41 872
Kortfristiga skulder	5 098	3 872
Summa eget kapital och skulder	49 103	48 244

Gatersbyn 120 Fastighets AB

Verksamhet Gatersbyn 120 Fastighets AB

Gatersbyn 120 Fastighets AB är ett vilande bolag, där ingen verksamhet har bedrivits under året.

Ägaren, Kommunfullmäktige, beslutade 2019-09-11 att återställa aktiekapitalet genom ett villkorat aktieägartillskott i enlighet med aktiebolagslagens regler, så att aktiekapitalet efter kapitaltillskottet uppgick till 100 % av bolagets registrerade aktiekapital, det vill säga 50 tkr. Villkoret för ägartillskottet var att bolagsstyrelsen godkände en överenskommelse om att pengarna betalas tillbaka till ägaren om och när företagets bokslut visar att företagets egna fria kapital medger det.

Kommunfullmäktige beslutade även 2020-04-15, KF § 35 Dnr 2020/87, att Gatersbyn 120 Fastighets AB ska träda i frivillig likvidation och uppdrog till styrelsen och ägarombudet att vidta erforderliga åtgärder för att genomföra likvidationen. Ambitionen var att likvidationen ska vara avslutad senast 31 december 2020.

Resultaträkning Gatersbyn 120 Fastighets AB

Belopp i tkr	Bokslut 2019	Bokslut 2020
Intäkter	0	0
Kostnader	-27	-1
Avskrivningar	0	0
Rörelseresultat	-27	-1
Finansiella poster	0	0
Periodens resultat	-27	-1

Balansräkning Gatersbyn 120 Fastighets AB

Belopp i tkr	Bokslut 2019	Bokslut 2020
Anläggningstillgångar	0	0
Omsättningstillgångar	47	43
Summa Tillgångar	47	43
Eget kapital	44	43
Långfristiga skulder	0	0
Kortfristiga skulder	3	0
Summa eget kapital och skulder	47	43

Redovisningsprinciper

Allmänt

Årsredovisningens utformning följer god redovisningssed samt Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). God redovisningssed inom den kommunala sfären utarbetas bl.a. av Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder som har använts i den senaste årsredovisningen har även använts i denna rapport.

Sammanställd redovisning

Den kommunala koncernen består av kommunen och bolagen Valbohem AB (org.nr. 556527-9485), Färgelanda Vatten AB (556901-9630) och Gatersbyn 120 Fastighets AB (org.nr. 556975-3923) som ägs till 100 % av kommunen. Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att dotterbolagens aktiekapital elimineras mot kommunens aktieinnehav i bolagen. I övrigt görs elimineringar för interna mellanhavanden inom koncernen.

Skatteintäkter

Prognosen för den kollektiva slutavräkningen av kommunalskatt för redovisningsåret följer RKR:s rekommendation.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar och nedskrivningar. Anskaffningsvärdet utgörs av anskaffningsutgiften minskad med eventuella investeringsinkomster. Avskrivningar görs linjärt under investeringens bedömda ekonomiska livslängd. Nedskrivning av anläggningstillgång sker vid behov när värdet varaktigt gått ner. Pågående investeringar beläggs inte med någon internränta. De avskrivningstider som tillämpas är enligt den vägledning som finns från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Komponentavskrivning

RKR:s rekommendation ställer krav på en avskrivningsmetod som syftar till att dela upp anläggningstillgångar i komponenter, som har olika nyttjandeperioder och utgör ett väsentligt värde. Komponenterna ska redovisas och skrivas av som separata enheter.

Från och med 2014 års investeringar tillämpas metoden med komponentavskrivning. Anläggningstillgångar anskaffade före 2014 har inte delats upp i komponenter, då återstående nyttjandeperiod på dessa anläggningars komponenter bedöms att inte utgöra ett väsentligt värde.

Kommunen tillämpar i allt väsentligt RKR:s rekommendation om sammanställd redovisning dock görs ingen anpassning av de kommunala bolagens avskrivningsprinciper till kommunens. Detta gäller framförallt Valbohem AB som redovisar enligt K2 där komponentavskrivning inte tillämpas.

Fordringar

Fordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta.

Pensionsskuld

Pensionsskulden redovisas enligt den s.k. blandmodellen. Detta innebär att pensioner intjänade före 1998 redovisas inom linjen som ansvarsförbindelse medan pensioner intjänade från 1998 redovisas i resultaträkningen som en kostnad och den del som avser framtida utbetalningar redovisas under avsättningar i balansräkningen.

Leasing

Kommunen tillämpar RKR:s rekommendation för klassificering av operationell respektive finansiell leasing.

Begreppsförklaringar

Anläggningstillgångar

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav.

Ansvarsförbindelser

Förpliktelser i form av pensionsåtaganden, borgensåtaganden och dylikt. Om förpliktelsen måste infrias belastas resultatet.

Avskrivningar

Planmässig nedsättning av anläggningstillgångars värde. En i förväg bestämd procentsats av anläggningstillgångens anskaffningsvärde redovisas som kostnad under året.

Balanskrav

I kommunallagen finns fastställda krav om att kommunens intäkter skall överstiga kostnaderna. Fr.o.m. 1 december 2004 gäller att ett negativt resultat skall regleras inom 3 år och gäller fr.o.m. 2005 års resultat.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen vid bokslutsdagen. I balansräkningen framgår vilka tillgångar som finns och hur dessa finansierats i form av skulder och eget kapital.

Driftredovisning

Visar verksamheternas resursförbrukning och avvikelser i förhållande till budget.

Eget kapital

Är skillnaden mellan tillgångar och skulder. Utgör den del av de samlade tillgångarna som finansierats av egna medel. Förändringen av det egna kapitalet påverkas främst av årets resultat.

Finansnetto

Utgör skillnaden mellan ränteintäkter och räntekostnader.

Investeringsredovisning

Avser kommunens anskaffningar av anläggningstillgångar i form av t.ex. fastigheter, maskiner och inventarier.

Kassaflödesanalys

Visar hur verksamheten har finansierats och hur kapitalet har använts under räkenskapsåret. Kassaflödesanalysen visar hur likvida medel har förändrats under året.

Kommunbidrag

Till nämnd och sektorer tilldelade budgetanslag i form av skatteintäkter och statsbidrag.

Kortfristiga fordringar och skulder

Avser fordringar och skulder som har förfallodag mindre än ett år efter bokslutsdagen.

Likvida medel

Kassa- och bankmedel som utgör kommunens betalningsberedskap på kort sikt.

Likviditet

Visar omsättningstillgångar (exkl. lager) samt beviljad kredit i räkning i förhållande till de kortfristiga skulderna.

Långfristiga fordringar och skulder

Avser fordringar och skulder som har förfallodag senare än ett år efter bokslutsdagen.

Nettoinvesteringar

Bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansierats med offentliga bidrag.

Omsättningstillgångar

Tillgångar som på kort tid kan omsättas till likvida medel och som inte är avsedda för stadigvarande bruk.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter till den redovisningsperiod de uppstått.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Visar kommunens finansiella styrka.

Självfinansieringsgrad

Kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat med nettoinvesteringar.

Soliditet

Eget kapital dividerat med totalt kapital uttryckt i procent. Visar långsiktig betalningsförmåga.

Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser

Eget kapital samt pensionsförpliktelser som redovisas som ansvarsförbindelse (dvs. utanför balansräkningen) dividerat med totalt kapital uttryckt i procent.

Utdebitering

Anger hur stor del per intjänade hundra kronor som betalas i kommunalskatt

Revisionsyttrande

5 år i sammandrag

Kommunen

Belopp i mnkr	2020	2019	2018	2017	2016
Omsättning*	486,5	482,4	482,5	504,0	509,5
Resultat	-10,6	-31,5	4,8	12,9	12,2
Balansomslutning	405,6	403,5	443,9	449,2	263,7
Ställda panter och ansvarsförbindelser	325,1	329,3	334,7	341,4	312,4
Investeringsvolym	3,7	22,4	42,1	14,3	12,3
Soliditet, %	22,4	27,8	31,5	30,1	46,8
Antal anställda	509,0	517	522	537	522
Antal årsarbetare	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.
Sysselsättningsgrad (Andel heltidsanställda)	77,0%	75%	73%	70%	67%
Antal invånare	6 658	6 637	6 602	6 592	6 627
Skattesats	22,26	22,26	22,26	22,26	22,26
Resultaträkning					
Verksamhetens intäkter	70,9	82,5	91,7	117,0	140,4
Verksamhetens kostnader	-485,1	-486,5	-466,8	-480,1	-485,8
Avskrivningar	-12,0	-13,0	-12,0	-11,7	-11,9
Verksamhetens nettokostnader	-426,2	-417,1	-387,0	-374,8	-357,3
Skatteintäkter	280,2	281,2	270,2	263,8	255,2
Generella statsbidrag	135,4	118,6	120,6	123,2	113,9
Finansnetto	0,0	0,6	1,0	0,8	0,3
Årets resultat	-10,6	-31,5	4,8	12,9	12,2
Balansräkning					
Anläggningstillgångar	353,1	374,5	377,9	352,6	197,8
Omsättningstillgångar	52,5	29,1	66,0	96,6	65,9
Summa tillgångar	405,6	403,5	444,0	449,2	263,7
Eget kapital	90,8	112,2	139,9	135,1	123,3
Avsättningar	6,7	6,5	6,4	5,9	3,7
Långfristiga skulder	217,0	212,7	218,9	229,8	60,6
Kortfristiga skulder	91,1	72,0	78,7	78,4	76,0
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	405,6	403,5	443,9	449,2	263,7
Nettoinvestering (Njinvest - Avskr)	-8,3	9,4	30,1	2,6	0,4
Ställda panter och ansvarsförbindelser	325,1	329,3	334,7	341,4	312,4
Finansiella nyckeltal för komm					
Resultat / Skatter & bidrag	Mål 1,0%	-2,6%	-7,9%	1,2%	3,3%
Soliditet	Mål 35%	22,4%	27,8%	31,5%	30,1%
		46,8%			

* Omsättning är definierad som summan av verksamhetens intäkter, skatteintäkter och generella statsbidrag

Ekonomienheten
Ekonomichef
Kristina Olsson
0528-567107
kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Årsredovisning för Färgelanda kommun år 2020 - Kommunstyrelsens godkännande

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att för sin del godkänna förslaget till årsredovisning för 2020 och överlämna densamma till revisionen för granskning.

Inga över- eller underskott överförs till 2021.

Beslutade riktade investeringsmedel för 2020 som inte förbrukats överförs till 2021.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen upprätta en årsredovisning som sedan överlämnas till revisionen för granskning. Årsredovisningen tillsammans med revisionsrapporten/revisionsberättelsen överlämnas därefter till kommunfullmäktige för prövning av frågan om ansvarsfrihet.

Årsredovisningen för år 2020 visar ett negativt resultat på 10,6 mnkr, vilket är 14,7 mnkr sämre än budget. För 2019 redovisades ett negativt resultat på 31,5 mnkr.

2019 års resultat belastades med kostnader av engångskaraktär på ca 18 mnkr som till största del härrör från fastighetsförsäljningar samt att investeringsprojekt som avbrutits kostnadsförts. I resultatet ingick även intäkt av engångskaraktär på 1,8 mnkr avseende pensionsavsättning som återförts/upplösts genom att reducera kostnaden för pensionsutbetalningar. Exklusive dessa poster av engångskaraktär redovisades ett negativt resultat på ca 15 mnkr för 2019.

2020 redovisas ett negativt resultat på 10,6 mnkr, trots statens extra tillskott på 12 mnkr och att staten ersatt sjuklönekostnader med ca 3,7 mnkr. Dessutom har förändring av pensionsskulden till NÄRF påverkat årets

resultat positivt med 2,0 mnkr. Exklusive dessa jämförelsestörande poster redovisas ett negativt resultat på ca 28 mnkr för 2020. Sammantaget kan konstateras att det kraftigt negativa resultatet, exklusive jämförelsestörande poster, nästan fördubblats jämfört med föregående år.

Kommunkoncernen visar ett negativt resultat för 2020 på 11,3 mnkr.

Facklig samverkan

Arbetsstagarorganisationerna kommer att informeras den 20 april 2021.

Katrin Siverby
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Beslutet skickas till:
Revisionen
Kommunfullmäktige
Diariet
Sektorschefer
Kommunchef

Kommunstyrelsens arbetsutskott

**KSAU § 42   Dnr 2021/5
Månadsrapport februari och prognos 2021**

Kommunstyrelsens arbetsutskott förslag

Redovisningen av månadsrapport för februari månad och prognos för 2021 läggs till handlingarna.

Utbildningsnämndens presidium bjuds in till Kommunstyrelsen sammanträde i april på Linda Janssons (M) initiativ avseende att följa nämndens arbete att uppnå en budget i balans.

Beslutsunderlag

Presentation månadsrapport per februari och prognos för helår

Ekonomichef informerar i ärendet.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen
Diariet

Justering

Utdragsbestyrkande

Färgelanda kommun

*Engagerad och företagsam med ett
gott bemötande!*

Månadsrapport

Februari 2021

KS 2021-03-31

Kommunfullmäktige

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Ack utfall 202102	Ack budget 202102	Avvikelse budget- utfall	Budget helår	Prognos avvikelse helår
Kommunfullmäktige	82	169	88	1 018	0
Kommunrevision	24	75	51	450	0
Överförmyndare	144	138	-6	828	0
Nämnder, styrelser och Valberedning	18	29	11	173	0
Totalt	268	411	144	2 469	0

Kommunstyrelse och Stab

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Ack utfall 202102	Ack budget 202102	Avvikelse budget- utfall	Budget helår	Prognos avvikelse helår
Kommunstyrelse	355	562	207	3 377	0
Kommunchef	927	817	-110	4 895	-900
Ekonomikontor	987	1 133	146	6 801	-300
Personalkontor	2 941	2 491	-450	14 944	-1 600
IT & Kommunikation	1 106	1 030	-76	6 183	0
Folkhälsa	76	70	-6	420	0
Räddningstjänst	1 676	1 697	21	10 187	0
Totalt	8 068	7 800	-268	46 807	-2 800

Förklaring till ev. budgetavvikelse samt åtgärder för en budget i balans

- Kommunchef: Prognos -900, underfinansierat vid ingång 2021 (flytt 900 till Räddningstjänst)
- Ekonomi: Prognos – 300, extra ekonomistöd
- Personal: Prognos – 1 600, härav
  - -600 företagshälsovård-utredningar
  - -1 000 E-arkiv
- **Åtgärder**
  - Analysera avtalssituationen avseende e-arkiv och dess arbetsinsats.
  - Kartlägga vakanssituationen.
  - Handlingsplan för att nå en budget i balans

Samhällsutveckling

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Ack utfall 202102	Ack budget 202102	Avvikelse budget-utfall	Budget helår	Prognos avvikelse helår
Mark och exploatering	6 239	5 534	-705	33 206	+300
Teknik	2 319	637	-1 682	3 826	-300
Måltid	608	629	21	3 779	0
Totalt	9 166	6 800	-2 366	40 811	0

Förklaring till ev. budgetavvikelse samt åtgärder för en budget i balans

199

Mark- och exploatering

- Underskottet beror i huvudsak på:
  - Ej fakturerade kostnader för fjärrvärme
  - Internhyresfastigheter – slutavräkningskostnad för el i huvudsak
- Åtgärder: fakturera, sparsamhet med sommarvikarier, se till att utgifterna på internhyresfastigheter inte är större än budget. OBS svårt med oförutsedda stora underhållskostnader på eftersatta byggnader.

Tekniska

- Underskottet beror i huvudsak på:
  - Ej fakturerade kostnader
  - Snöröjning prognos -300 kr.
- Åtgärder: fakturera.

Teknikas verksamhet är i huvudsak internservice och det finns därmed inget att spara på. Åtgärder för budget i balans får därmed belasta mark- och exploateringsdelen.

Måltid

Prognos noll.

Utbildningsnämnden

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Ack utfall 202102	Ack budget 202102	Avvikelse budget- utfall	Budget helår	Prognos avvikelse helår
Nämndsverksamhet	34	50	16	300	
Musikskola	206	288	82	1 726	
Barnomsorg	5 492	5 778	286	34 666	
Grundskola	10 904	9 709	-1 195	58 253	
Gymnasiet	6 116	5 667	-449	34 000	
Ledning	2 224	1 682	-542	10 091	
Vuxenutbildning	562	430	-132	2 578	
Utomkommunal verksamhet fsk- åk 9	4 825	3 500	-1 325	21 000	
Totalt	30 364	27 104	-3 260	162 614	

Förklaring till ev. budgetavvikelse samt åtgärder för en budget i balans

- Sektorerna identifierar fyra områden som kräver djupare analys:
- Personal – grundlig genomlysning mellan budget och utfall pågår
- Utomkommunal verksamhet – kostnad stiger, utreds vidare
- Gymnasiet – kostnad stiger, utreds vidare
- Intäkter – genomlysning av fakturering och bidrag mot budget
- Vidare har konstaterats att budgeten i Xledger inte stämmer i verksamhetsledden. Total ram är korrekt. Omarbetning och ny inläsning skall göras.

Socialnämnden

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Ack utfall 202102	Ack budget 202102	Avvikelse budget- utfall	Budget helår	Prognos avvikelse helår
Nämndsverksamhet	77	113	36	680	0
Omsorgskontor	1 103	1 146	43	6 877	0
Äldreomsorg	13 407	12 215	-1 192	73 283	-600
Individ- och familjeomsorg	4 679	5 837	1 158	35 023	0
Enheten för stöd och service	4 408	4 038	-370	24 230	0
Totalt	23 674	23 349	-325	140 093	-600

Sektor omsorg redovisar ett underskott mot budget med sammantaget – 325 tkr sista februari 2021.

Individ och familjeomsorgen redovisar ett överskott mot budget med **1 158 tkr**.

- Överskottet är att härröra till vakanta tjänster.
- Överskottet skulle ha kunnat vara större om inte kostnader för personal under januari och februari 2021 sammantaget 105 tkr som skulle ha upphört från årsskiftet då familjecentralen och fritidsgården stängde sina verksamheter inte hade belastat personalbudgeten på individ- och familjeomsorgen. Kostnader som fortsätter att belasta sektorns personalbudget negativt och så troligtvis kommer att fortsätta göra under första halvåret 2021 med motsvarande -300 tkr då denna personal ej har sagts upp alternativt har omplacerats i tid.

Äldreomsorgen redovisar ett underskott mot budget med **- 1 192 tkr.**

- Underskottet i äldreomsorgen består till stora delar av ökade personalkostnader som är att härröra till Covid-19 pandemin där samtliga verksamheter har drabbats av ökade personalkostnader när personal har varit tvungna att stanna hemma med förkylningssymptom i avvaktan på test/testresultat och smittspårningar – 330 tkr. För januari och februari månad har det ännu inte varit möjligt att eftersöka pengar för ökade kostnader med anledning av Covid-19 och om denna möjlighet kommer att finnas finns det inga indikationer eller beslut om i dagsläget.
- Ej budgeterade kostnader för hyran på Tryggbo Norr med - 405 tkr sista februari. På årsbasis -1 200 tkr då hyresavtalet på Solgårdens särskilda boende inte har omförhandlats i samband med att Valbohem efter beslut i KF skulle ta över administrationen av dessa lägenheter för äldre från 1 januari 2021, ett arbete som pågår. Hyreskontraktet har inte omförhandlats ännu.
- Ej budgeterade personalkostnader med motsvarande 1,2 årsarbetare för att få till ett lagligt förhandlingsbart schema med kommunal som facklig organisation för personalen på Solgårdens särskilda boende.

Enheten för stöd och service redovisar ett underskott mot budget med – **370 tkr.**

- Underskottet är att härröra till en placering i november 2020 som inte har kommit in i redovisningen förrän i februari 2021.
- **Förklaring till** årsprognos:
- Prognostiserat underskott i äldreomsorgen på årsbasis med – 600 tkr som är att härröra till.
- Fortsatt ökade personalkostnader med anledning av den förstärkning som har behövt genomföras med motsvarande 1,2 årsarbetare på Solgårdens särskilda boende för att få ett lagligt/förhandlingsbart schema med Kommunal som facklig organisation för personalen på boendet.

**KSAU § 40   Dnr 2020/215
Utökning av aktiekapital i Västvatten AB**

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunfullmäktige avslår en utökning av aktiekapitalet med 315 tkr till Västvatten AB.

Ärendebeskrivning

Västvatten AB är ett driftbolag som ägs gemensamt av Färgelanda Vatten AB, Munkedal Vatten AB, Sotenäs Vatten AB och Uddevalla Vatten AB. Bolaget svarar för drift, underhåll, kompetens och utveckling av kommunernas vatten- och avloppsverksamhet. Detta görs på uppdrag av ägarbolagen.

Västvatten är ett personalintensivt bolag och har inga direkta tillgångar (resurser som kan förväntas ge ekonomiska fördelar i framtiden och är summan av ett företags förmögenhet). Detta gör att en upplåning från kreditinstitut inte är möjlig utan borgen från alla ägarna.

Färgelanda Vatten AB har genom Västvatten AB i en skrivelse till kommunfullmäktige 2020-09-24 (dnr 2020/187) föreslagit en utökning av aktiekapitalet till 7 000 tkr. Bolaget har idag ett aktiekapital på 2 500 tkr. Färgelanda Vatten äger sju procent av Västvatten, vilket innebär att Färgelanda Vattens andel av utökningen skulle innebära 315 tkr. Syftet är att förbättra likviditeten i bolaget.

Ekonomicheferna i ägarkommunerna har haft ett möte med Västvattens ekonomichef för att få mer information i ärendet. Ekonomicheferna i ägarkommunerna är överens om att förorda en fortsatt användning av nuvarande kredit i räkning för att hantera likviditeten. Krediten hanteras genom Uddevalla kommun och innebär inte några större kostnader för bolaget. Räntevillkoren är snitträntan på Uddevalla kommuns externa låneskuld (f.n. 1,48 %) med en marknadsmässig marginal på 3 punkter, dvs. en räntekostnad på 1,51 % på utnyttjat saldo. Ingen avgift tas ut för att ha tillgång till krediten.

Beslutsunderlag

Begäran om utökning av aktiekapital i Västvatten , 2020-09-25
Tjänsteskrivelse, 2021-01-29

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Ekonomichef informerar i ärendet.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen
Ekonomichef
Diariet

Justering

Utdragsbestyrkande

Ekonomienheten
Ekonomichef
Kristina Olsson
0528-567107
kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Utökning av aktiekapital i Västvatten AB

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige avslår en utökning av aktiekapitalet med 315 tkr till Västvatten AB.

Ärendebeskrivning

Västvatten AB är ett driftbolag som ägs gemensamt av Färgelanda Vatten AB, Munkedal Vatten AB, Sotenäs Vatten AB och Uddevalla Vatten AB. Bolaget svarar för drift, underhåll, kompetens och utveckling av kommunernas vatten- och avloppsverksamhet. Detta görs på uppdrag av ägarbolagen.

Västvatten är ett personalintensivt bolag och har inga direkta tillgångar (resurser som kan förväntas ge ekonomiska fördelar i framtiden och är summan av ett företags förmögenhet). Detta gör att en upplåning från kreditinstitut inte är möjlig utan borgen från alla ägarna.

Färgelanda Vatten AB har genom Västvatten AB i en skrivelse till kommunfullmäktige 2020-09-24 (dnr 2020/187) föreslagit en utökning av aktiekapitalet till 7 000 tkr. Bolaget har idag ett aktiekapital på 2 500 tkr. Färgelanda Vatten äger sju procent av Västvatten, vilket innebär att Färgelanda Vattens andel av utökningen skulle innebära 315 tkr. Syftet är att förbättra likviditeten i bolaget.

Ekonomicheferna i ägarkommunerna har haft ett möte med Västvattens ekonomichef för att få mer information i ärendet. Ekonomicheferna i ägarkommunerna är överens om att förorda en fortsatt användning av nuvarande kredit i räkning för att hantera likviditeten. Krediten hanteras genom Uddevalla kommun och innebär inte några större kostnader för bolaget. Räntevillkoren är snitträntan på Uddevalla kommuns externa låneskuld (f.n. 1,48 %) med en marknadsmässig marginal på 3 punkter, dvs. en räntekostnad på 1,51 % på utnyttjat saldo. Ingen avgift tas ut för att ha tillgång till krediten.

Katrin Siverby
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Beslutet skickas till:
Här skriver ni vart beslutet ska skickas

Handläggare:
Susanne Thorén
0522-63 88 21
susanne.thoren@vastvatten.se

Färgelanda kommun
Kommunfullmäktige

Utökning av aktiekapital i Västvatten AB

Sammanfattning

Västvatten AB är i behov av att förbättra likviditeten genom en utökning av aktiekapital. Likvida variationer samt framtida investeringar medför att det vissa månader inte finns tillräcklig täckning på banken. En utökning av aktiekapitalet från 2 500 tkr till 7 000 tkr i Västvatten AB behövs. Utökningen finansieras förslagsvis via aktuella fördelningsnycklar till ägarkommunerna.

Bolag	Fördelningsnyckel	Utökning aktiekapital	Ägarandel
Färgelanda kommun	7 %	315 tkr	7 %
Munkedal kommun	11 %	495 tkr	11 %
Sotenäs kommun	29 %	1 305 tkr	29 %
Uddevalla kommun	53 %	2 385 tkr	53 %
Summa	100 %	4 500 tkr	100 %

Bakgrund

Västvatten AB är ett driftbolag som gemensamt ägs av vattenbolagen Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla Vatten AB. Bolaget svarar för drift, underhåll, kompetens och utveckling av kommunernas vatten- och avloppsverksamhet. Detta görs på uppdrag av ägarbolagen.

Västvatten AB är ett personalintensivt bolag och har inga direkta tillgångar (resurser som kan förväntas ge ekonomiska fördelar i framtiden och är summan av ett företags förmögenhet). Detta gör att en upplåning från kreditinstitut inte är möjlig utan borgen från alla ägarna.

Västvatten AB har idag ett aktiekapital på 2 500 tkr som är fördelat på ägarbolagen enligt ägarandel. Det likvida behovet medför en utökning av aktiekapitalet till 7 000 tkr.

Västvatten ABs alla inkomster och utgifter under en månad faktureras i början av kommande månad för att varje månad ha ett resultat på 0 kr. Västvatten AB gör alltså ingen vinst eller förlust. Om månaden efter har högre utgifter än månaden innan innebär det att medlen inte räcker till. Investeringar som sker/har skett i Västvatten AB, så som systemförändringar, servrar och lokaler, minskar Västvatten ABs likviditet

vilket påverkar utrummet som finns för att betala våra leverantörer. Detta är anledningen till att det behövs en utökning av aktiekapitalet.

Övrig information

Ett paket med olika åtgärder för att hantera Västvatten ABs likviditet diskuterades med ekonomicheferna i respektive kommun hösten 2018. Beslutet blev att avvakta nytt anläggningsbolag som då var aktuellt och utöka aktiekapitalet i den processen. Inget nytt anläggningsbolag tillkom under åren 2019-2020. Därmed togs frågan upp igen och på ägarsamråd i Västvatten AB våren 2020 beslutades det att gå vidare med frågan angående utökningen av aktiekapital.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige i Färgelanda kommun ger en utökning av aktiekapitalet på 315 tkr till Västvatten AB.

Handläggare:
Madelene Ahl
Tfn: 0522-63 88 04

---

§ 7 Fördjupningsinformation
- Taxemodellöversyn

§ 8 Beslut – Intern kontrollplan 2021 samt slutrapport för utförd Internkontroll 2020

Beslutsunderlag

Intern kontrollplan 2021, Dnr 2020/172 samt slutrapport Interkontroll 2020, Dnr 2018/257 och 2019/207

Styrelsen beslutar

Att godkänna Intern kontrollplan 2021 samt slutrapport för utförd Internkontroll 2020.

§ 9 Beslut – Aktiekapital Västvatten AB

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, Dnr 2020/187

Styrelsen beslutar

Att föreslå kommunfullmäktige i Färgelanda kommun ger en ökning av aktiekapitalet på 315 tkr till Västvatten AB.

§ 10 Beslut – Attestreglemente för Färgelanda Vatten AB

Beslutsunderlag

Attestreglemente för Färgelanda Vatten AB, Dnr 2020/177

Styrelsen beslutar

Att anta Attestreglemente för Färgelanda Vatten AB.

§ 11 Beslut – Delårsrapport januari-augusti, 2020 för Färgelanda Vatten AB

Beslutsunderlag

Delårsrapport januari-augusti, 2020, Dnr 2019/202

Styrelsen beslutar

Att fastställa delårsrapport januari-augusti, 2020 för Färgelanda Vatten AB.

Handläggare:
Madelene Ahl
Tfn: 0522-63 88 04

Protokoll nr 4 för styrelsemöte 2020-09-24 – Färgelanda Vatten AB

Tid: Torsdag 24 september 2020, kl 09.00-09.50 samt 11.10-12.10

Plats: Digitalt via Teams

Närvarande ledamöter:

Ann-Marie Jacobsson (C), ordförande
Peter Höög (S)
Håkan Melin (C)
Bengt Svedberg (M)
Sven Selstam (C) ersätter Bernt Johansson (L)
Urban Henriksson (S)
Rune Månsson (S) ersätter Karl-Erik Segersax (SD)

Närvarande suppleanter:

Suzanna Sandberg (C)

Närvarande lekmannarevisor/suppleant:

Eivor Johansson (C)

Närvarande tjänstemän:

Peter Johansson
Susanne Thorén
Madelene Ahl

- § 1 Mötet öppnas av Ann-Marie Jacobsson**
- § 2 Upprop förrättas**
- § 3 Dagordningen godkändes**
- § 4 Protokollet justeras av Peter Höög**
- § 5 Föregående protokoll godkänns och läggs till handlingarna**
- § 6 Gemensam information**
- Kommande styrelsemöten
  - Utredning förbindelseledning

Kommunstyrelsens arbetsutskott

**KSAU § 41   Dnr 2021/29
Budgetförutsättningar 2022-2024**

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna budgetförutsättningarna för budgetarbetet 2022 enligt förslag daterat 2021-03-05.

Linda Jansson (M) avstår från att delta vid dagens beslut och återkommer med eventuella yrkanden till kommunstyrelsens sammanträde.

Ärendebeskrivning

Från 2019 har Färgelanda kommun en nämndsorganisation. Detta innebär att respektive nämnd ska lämna underlag inför framtagandet av Mål- och resursplan (MRP) 2022-2024 samt utifrån fastställd MRP fatta beslut om nämndens detaljbudget.

Den 2021-01-27 § 17 antog kommunstyrelsen tidplan och innehåll per tillfälle för arbetet med Mål- och resursplan 2022-2024, för att få ett bra underlag med god insyn från nämnder och kommunfullmäktiges samtliga partier inför beslut i kommunfullmäktige i juni 2021.

Kommunfullmäktige beslutar varje år om de budgetförutsättningar som föreligger för arbetet med framtagande av Mål- och resursplan (MRP) kommande period. Dessa innehåller finansiella mål, prognos för befolkning, prognos för skatteintäkter samt kostnadsindex.

Beslutsunderlag

Förslag budgetförutsättningar, 2021-03-08
Tjänsteskrivelse, 2021-03-08

Ekonomichef informerar i ärendet.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Ekonomichef
Diariet

Ekonomienheten
Ekonomichef
Kristina Olsson
0528-567107
kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Budgetförutsättningar för Mål- och Resursplan 2022-2024

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna budgetförutsättningarna för budgetarbetet 2022 enligt förslag daterat 2021-03-05.

Ärendebeskrivning

Från 2019 har Färgelanda kommun en nämndsorganisation. Detta innebär att respektive nämnd ska lämna underlag inför framtagandet av Mål- och resursplan (MRP) 2022-2024 samt utifrån fastställd MRP fatta beslut om nämndens detaljbudget.

Den 2021-01-27 § 17 antog kommunstyrelsen tidplan och innehåll per tillfälle för arbetet med Mål- och resursplan 2022-2024, för att få ett bra underlag med god insyn från nämnder och kommunfullmäktiges samtliga partier inför beslut i kommunfullmäktige i juni 2021.

Kommunfullmäktige beslutar varje år om de budgetförutsättningar som föreligger för arbetet med framtagande av Mål- och resursplan (MRP) kommande period. Dessa innehåller finansiella mål, prognos för befolkning, prognos för skatteintäkter samt kostnadsindex.

Katrin Siverby
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Beslutet skickas till:

Här skriver ni vart beslutet ska skickas

2021-03-05

Budgetförutsättningar och finansiella mål för Mål- och resursplan 2022-2024.

INLEDNING

Verksamheternas återrapportering

Planeringsförutsättningarna för mål- och resursplan 2022-2024 bygger i grunden på samma budgeteringsmodell som föregående år för kommunen.

Utgångspunkten för budgetarbetet 2022 är Mål- och resursplanen för 2021-2023 med hänsyn tagen till dessa budgetförutsättningar. **Nämnder och kommunstyrelse har att lämna konsekvensbeskrivning utifrån de preliminära ramar för 2022 och 2023, som framgår av MRP 2021-2023, till budgetberedningen.**

Uppdraget till nämnderna är att lägga en budget enligt ram, samt beskriva vilka åtgärder och konsekvenser det medför om tilldelad budgetram skall hållas.

Verksamheterna skall utifrån planeringsförutsättningarna utforma detaljbudget för drift och investeringar, vilken skall inrapporteras till ekonomiavdelningen enligt tidplan.

Inrapporteringen skall innehålla åtgärder och konsekvenser som tilldelad ram får för respektive nämnd, samt

- Omvärldsanalys på sektorsnivå.
- Verksamhetsbeskrivning per sektorsnivå och enhetsnivå.
- Verksamhetsmål och aktiviteter/åtgärder, indikatorer och mått och mätetal per verksamhet inom respektive nämnd.

Verksamhetsmålen utarbetas i dialog mellan förvaltningschef och kommunstyrelsen. Materialet sammanställs till en detaljbudget för respektive nämnd.

Tidplan:

27 januari	Budgetberedningen – Omvärldsanalys- och Utvecklingsdag
17mars	Budgetberedningen - Bokslutsdialog och Beredning Budgetförutsättningar
6-7 april	Nämnder – Förvaltningens analys presenteras för nämnden
14 april	Kommunfullmäktige – Beslut Budgetförutsättningar
21 april	Budgetberedningen – Nämndernas analyser och Summering inför slutprocess
4-5 maj	Nämnder
12 maj	Budgetberedningen - Slutprocess/Presentation
26 maj	Kommunstyrelsen – Beredning förslag till Mål- och Resursplan
16 juni	Kommunfullmäktige – Beslut Mål- och Resursplan
20 oktober	KSAU – Beredning förslag till Detaljbudget
27 oktober	Kommunstyrelsen – Beslut Detaljbudget
2-3 nov	Nämnder – Beslut Detaljbudgetar

1. INDEXUPPRÄKNING

Inflation och löneökningsantaganden

Utgångspunkten för antaganden om kostnadsökningar i kommunens verksamhet baseras på prognoser från Sveriges Kommuner och Regioner, SKR. Uppgifterna i denna version av kommunens budgetförutsättningar är i huvudsak hämtade från SKR Cirkulär 21:12.

Kommunen fattade under 2014 beslut om att använda SKRs PKV-index per februari för bedömning av prisutveckling i både den kommunala verksamheten och i de organisationer där kommunen samverkar med andra parter. I tabellen nedan redovisas SKRs prognos från 2021-02-25 för perioden 2019–2024.

Tabell 6. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Arbetskraftskostnader*	2,7	2,1	2,0	2,0	2,4	2,4
Övrig förbrukning	2,9	1,3	1,7	1,7	1,9	2,1
Prisförändring	2,7 %	1,8 %	1,9 %	1,9 %	2,3 %	2,3 %

*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering.

Observera att allmänna kostnadsökningar, såsom inflation och nya löneavtal, inte per automatik innebär ökat kommunbidrag i motsvarande utsträckning till respektive nämnd, utan dessa kan behöva täckas genom anpassningar, effektiviseringar och omprioriteringar av verksamhet och organisation.

PO-pålägg

Personalomkostnadspålägget (PO-pålägget) för kommunerna uppgår till 40,15 procent av lönesumman 2021, vilket är oförändrat jämfört med 2020. (SKR Cirkulär 20:37 och 20:58)

Nivå för 2022 beräknas finnas under våren 2021.

2. BEFOLKNINGS- OCH DEMOGRAFISKA PROGNOSE

Följande befolknings- och demografiska prognoser baserar sig på senast gjorda befolkningsprognosen från 2021-2024 för Färgelanda kommun som SCB tagit fram. Denna prognos har visat sig ligga högre än verkligt utfall. SCBs prognos för de kommande åren visar en befolkningsökning. 2020-11-01 uppgick folkmängden till 6 672 personer. Med SCBs prognos som bas och med beaktande av faktiskt invånarantal används nedanstående prognos vid beräkningen av skatteintäkter och bidrag för perioden.

Färgelanda	2020	2021	2022	2023	2024
Antal invånare	6 636	6 672	6 600?	6 600?	6 600?

3. FINANSIELLA MÅL

För planperioden 2022-2024 fastställs två finansiella mål i budgetarbetet.

- För att klara balanskravet samt uppnå en långsiktigt sund ekonomi ska resultatet uppgå till **minst 2,5 – 4,0** procent av totala skatteintäkter och statsbidrag.
- För att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster är målsättningen att soliditeten årligen ska öka och på sikt uppgå till minst 35 procent.

Skattesatsen för 2021 uppgår till 22,26 kr enligt Mål- och resursplanen för 2021-2023. Den slutliga skattesatsen för planperioden fastställs i samband med beslutet om Mål- och resursplan för 2022-2024.

Skatteintäkterna och statsbidrag, i form av kommunalekonomisk utjämning, för planeringsperioden beräknas för närvarande uppgå till nedanstående belopp med hänsyn tagen till ovanstående befolkningsprognos och skattesats, enligt Sveriges Kommuner och Regioners (SKR:s) beräkningsmodell.

	2022	2023	2024
Summa skatteintäkter och bidrag (tkr)	429 769	436 063	444 163
<i>Varav:</i>			
Skatteintäkter	298 620	308 973	313 039
Generella statsbidrag och utjämning (inkl. fastighetsavgift)	131 148	127 090	131 123

Investeringsnivåer

Investeringar under planeringsperioden skall kännetecknas av att de utgör en nödvändig förutsättning för att verksamheten skall kunna bedrivas eller vara ekonomiskt fördelaktiga för verksamheten genom att reducera de totala kostnaderna. De kapitalkostnader som en investering medför skall i sin helhet finansieras i den berörda sektorns budget för planeringsperioden.

Den internränta som kommer att tillämpas under 2022 uppgår till 1 procent, enligt SKRs rekommendationer. Det är en sänkning med 0,25 procentenheter jämfört med den föreslagna internräntan avseende 2021. Den föreslagna internräntan bygger på kommunsektorns egna upplåningskostnader. (Cirkulär 21:11)

De investeringar som tagits upp i föregående års budget som har påbörjats, men ännu inte färdigställts, överförs till investeringsbudgeten för närmast efterföljande år.

Taxor och avgifter

Kommunens möjligheter att själv påverka intäkterna inom barnomsorgen respektive äldreomsorgen har blivit kraftigt begränsade, och den främsta faktorn för påverkan av intäkterna är därför volymen på tjänsterna. Justeringar av taxorna inom barn- respektive äldreomsorgen sker utifrån eventuellt ändrade statliga beslut.

Taxor för vatten/avlopp, renhållning och slamhantering fastställs utifrån nivån på täckningsgrad inom respektive verksamhet. Utgångspunkten är att dessa taxor under planeringsperioden inte utvecklas snabbare än den allmänna prisutvecklingen.

Övriga taxor och avgifter kan förändras men bör ligga på högst den beräknade prisutvecklingen, PKV, på 1,9 % för 2022.

**KSAU § 44 Dnr 2021/50
Granskning av intern kontroll avseende hantering av
leverantörsregister och leverantörsutbetalningar****Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag**

Kommunstyrelsen beslutar att överlämna svar till revisionen samt uppdrar åt förvaltningen att följa revisionens rekommendationer i det kontinuerliga arbetet med att förbättra rutiner och arbetssätt.

Ärendebeskrivning

På uppdrag av kommunens revisorer har PwC genomfört en granskning av intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar. Revisionsfrågan lyder: Har kommunstyrelsen en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar? Revisionen önskar svar på framförda synpunkter.

Revisionens sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen delvis har en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar. Revisionens bedömning grundar sig på att två av fem revisionsfrågor ej är uppfyllda och en revisionsfråga är delvis uppfylld.

Revisionen rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Se över möjligheten att ta fram logglista av övriga ändringar av fast data utöver den ändringslogg som finns för ändring av leverantörers kontonummer.
- Se över möjligheten att införa en rutin för genomgång ändringslogg i leverantörsregistret för att minimera risken för felaktiga ändringar av fast data.
- Säkerställ att attestförteckningen är korrekt beslutad och uppdaterad samt att attestreglementet antas minst en gång per mandatperiod.
- Se över möjligheten att ta fram rutinbeskrivning för genomgång och städning av kommunens leverantörsregister med syfte att hålla detta register uppdaterat.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att förbättra rutiner och arbetssätt och ser revisionens rekommendationer som ett stöd i det fortsatta förbättringsarbetet.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Tjänsteskrivelse , 2021-03-09

Ekonomichef informerar i ärendet.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Revisionen

Ekonomichef

Diariet

Justering

Utdragsbestyrkande

Ekonomienheten
Ekonomichef
Kristina Olsson
0528-567107
kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Granskning av intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar – svar till kommunens revision

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att överlämna svar till revisionen samt uppdrar åt förvaltningen att följa revisionens rekommendationer i det kontinuerliga arbetet med att förbättra rutiner och arbetssätt.

Ärendebeskrivning

På uppdrag av kommunens revisorer har PwC genomfört en granskning av intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar. Revisionsfrågan lyder: Har kommunstyrelsen en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar? Revisionen önskar svar på framförda synpunkter.

Revisionens sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen delvis har en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar. Revisionens bedömning grundar sig på att två av fem revisionsfrågor ej är uppfyllda och en revisionsfråga är delvis uppfylld.

Revisionen rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Se över möjligheten att ta fram logglista av övriga ändringar av fast data utöver den ändringslogg som finns för ändring av leverantörers kontonummer.
- Se över möjligheten att införa en rutin för genomgång ändringslogg i leverantörsregistret för att minimera risken för felaktiga ändringar av fast data.
- Säkerställ att attestförteckningen är korrekt beslutad och uppdaterad samt att attestreglementet antas minst en gång per mandatperiod.

- Se över möjligheten att ta fram rutinbeskrivning för genomgång och städning av kommunens leverantörsregister med syfte att hålla detta register uppdaterat.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att förbättra rutiner och arbetssätt och ser revisionens rekommendationer som ett stöd i det fortsatta förbättringsarbetet.

Katrin Siverby
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Beslutet skickas till:

Här skriver ni vart beslutet ska skickas

Handläggare:
Madelene Ahl
Tfn: 0522-63 88 04

Protokoll nr 1 för styrelsemöte 2021-02-18 – Färgelanda Vatten AB

Tid: Torsdag 18 februari 2021, kl 09,00-10.40 samt 13.00-13.40

Plats: Digitalt via Teams

Närvarande ledamöter:

Ann-Marie Jacobsson (C), ordförande
Rune Månsson (S) ersätter Peter Höög (S), under punkt 1-9
Peter Höög (S), vice ordförande deltar under punkt 10-16
Håkan Melin (C)
Bengt Svedberg (M)
Bernt Johansson (L)
Urban Henriksson (S)
Sven Selstam (C) ersätter Karl-Erik Segersax (SD), under punkt 1-9
Owe Quick (SD) ersätter Karl-Erik Segersax (SD), under punkt 10-16

Närvarande suppleanter:

Sven Selstam (C), suppleant under punkt 10-16
Suzanna Sandberg (C)
Hans-Göran Palmqvist (M), deltar under punkt 10-16
Rune Månsson (S), suppleant under punkt 10-16

Närvarande lekmannarevisor/suppleant:

Eivor Johansson (C)

Närvarande tjänstemän:

Peter Johansson, VD
Susanne Thorén, ekonomichef
Madelene Ahl, administratör
Jeanette Strömberg, ekonom (deltar under §6)
Roger Larsson, controller (deltar under §6)
Katarina Bjelke, abonmenthandläggare (deltar under §6)

§ 1 Mötet öppnas av Ann-Marie Jacobsson

§ 2 Upprop förrättas

§ 3 Dagordningen godkändes

§ 4 Protokollet justeras av Bengt Svedberg

Handläggare:
Madelene Ahl
Tfn: 0522-63 88 04

---

§ 5 Föregående protokoll godkänns

§ 6 Gemensam information

- Kommande styrelsemöten 2021
- Affärsplan 2021
- Redovisning projekt
- Översiktlig redovisning, alla bolags årsredovisning
- Översyn taxemodeller
- Uppdrags- bevakningslista – Styrelse
- Styrande dokument

§ 7 Beslut – Faktureringspolicy för Färgelanda Vatten AB

Beslutsunderlag

Faktureringspolicy för Färgelanda Vatten AB, Dnr 2021/029

Styrelsen beslutar

att godkänna Faktureringspolicy för Färgelanda Vatten AB

§ 8 Beslut – Styrkort 2020

Beslutsunderlag

Uppföljning av styrkort 2020, Dnr 2017/276

Styrelsen beslutar

att godkänna uppföljning av styrkort 2020

§ 9 Beslut – Fastställelse av Årsredovisning 2020 för Färgelanda vatten AB

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2020 för Färgelanda Vatten AB, Dnr 2019/202

Styrelsen beslutar

att godkänna föreliggande Årsredovisning för Färgelanda Vatten AB

§ 10 Beslut – Yttrande och justeringar i ansökan om att inrätta vattenskyddsområden, Färgelanda

Beslutsunderlag

Yttrande över inkomna synpunkter
Vattenskyddsområden och vattenföreskrifter

Handläggare:
Madelene Ahl
Tfn: 0522-63 88 04

Styrelsen beslutar

att godkänna handlingarna för komplettering i FVAB's ansökan till kommunfullmäktige om inrättande av vattenskyddsområden i Färgelanda kommun.

§ 11 Beslut – Rådanefors Avloppsreningsverk

Färgelanda Vattens styrelse har på arbetsmöte, 20210211, fått 4 olika förslag föredragna, hur situationen i Rådanefors kan åtgärdas. Styrelsen förordar alternativ 4 vilket innebär att ett nytt reningsverk installeras i befintlig byggnad som renoveras.

Beslutsunderlag

Minnesanteckningar från arbetsmöte 2021-02-11
Beslut KS 20210127

Styrelsen beslutar

att redovisa till kommunstyrelsen i Färgelanda, Västvattens utredning, om hur avloppsreningen i Rådanefors kan lösas.

att uppdra åt VD, att skriva en tjänsteskrivelse angående Rådanefors reningsverk, som beslutas av Färgelanda Vatten ABs presidie och skickas med detta beslut till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

att uppdra VD att fortsätta förberedande arbete.

I det fall att Färgelanda kommun beslutar att FVAB ska överta ansvaret för avloppsreningen i Rådanefors.

att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta om att gå vidare av styrelsen föreslagen lösning på avloppsreningen i Rådanefors, samt att taxepåverkan på ca: 1,3 % tas ut av taxekollektivet genom ökad brukningstaxa från år 2022.

att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta om att utöka inestående års investeringsbudget med 3,1 miljoner kronor.

att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att ansvaret för avloppsreningsverket går över till Färgelanda Vatten AB först när det nya/renoverade verket är klart.

att uppdra åt VD, med ekonomichef som ersättare att under år 2021 för företagets räkning nyupplåna, dvs öka företagets skulder under nämnda period, med totalt 3,1 miljoner kronor.

Handläggare:
Madelene Ahl
Tfn: 0522-63 88 04

---

§ 12 Information

§ 13 Information från VD

§ 14 Styrelseutvärdering

Ordförande, föredrog resultatet av den styrelseutvärdering som är genomförd under februari 2021.

§ 15 Övriga frågor

§ 16 Mötet avslutas

Digital justering

_____
Ann-Marie Jacobsson (ordförande)

Digital justering

_____
Bengt Svedberg (justerare)

Digital justering

_____
Madelene Ahl (sekreterare)

Sammanträdesdatum

2021-02-18

Plats och tid Digitalt Teams 2021-02-18, kl. 13.00 – 15.45
Ajournering kl. 14.40 – 14.55

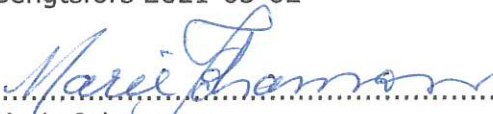
Beslutande Jan Öhman (m) ordförande
Lars Nilsson (s)
Bo Thorn (s)
Carola Qvist (s) tjänstgörande för Kjell Johansson (m)
Anders Forsdahl (c)
Per Normark (v)
Kerstin Fredriksson (s)
Jörgen Eriksson (KIM)

Övriga deltagande Lars-Inge Fahlén (s)
Karl-Erik Segersax (sd) ersättare
Åsa Eliasson (c) ersättare
Dan Gunnardo, förbunds-/miljö-och energichef
Susanne Westin, biträdande miljöchef
Marie Johansson, nämndsekreterare
Anna Sanengen, miljö- och hälsoskyddsinspektör

Utses att justera Bo Thorn

Justeringens tid och plats Bengtsfors 2021-03-02 Paragrafer §§ 4-11

Underskrifter Sekreterare

.....
Marie Johansson

Ordförande/Delegat

.....
Jan Öhman

Justerande

.....
Bo Thorn

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ Dalslands miljö-och energinämnd

Sammanträdesdatum 2021-02-18

Datum för uppsättande 2021-03-03 Datum för nedtagande 2021-03-25

Förvaringsplats för protokoll Dalslands Miljö- och energikontor, Mellerud

Underskrift

.....
Marie Johansson

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum

2021-02-18

DMEN § 4

Fastställa ärendelista

Dalslands miljö- och energinämnds beslut

Nämnden beslutar att fastställa ärendelistan med följande tillägg:

Information kring klagomål om eventuell förorening i bäcken bakom Vida sågverk i Nössemark, Dals-Eds kommun.

Förslag:

Bo Thorn efterlyser information kring ett tidigare klagomål om eventuell förorening i bäcken bakom Vida sågverk i Nössemark, Dals-Eds kommun.

Beslutsgång:

Ordföranden frågar på förslaget och finner att nämnden bifaller detta.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum

2021-02-18

DMEN § 5

Val av justerare

Till justerare valdes Bo Thorn.

Tid och plats: 2020-03-02, kl 09.00 – Bengtsfors

DMEN § 6

Föregående protokoll

Ingen erinran, protokollet läggs till handlingarna.

DMEN § 7

Redovisning av delegationsbeslut

Delegationsbeslut för december 2020 - januari 2021 redovisas enligt ärendelista som bilaga 1. Även separat bilaga med tillägg avseende två beslut oktober/nov 2020.

Dalslands miljö- och energinämnds beslut

Nämnden godkänner redovisningen.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum

2021-02-18

DMEN § 8

Delegationsordning - revidering

Dalslands miljö- och energinämnds beslut

Nämnden beslutar att godkänna revideringen och fastställer delegationsordningen med tillägg av ny delegat.

Bakgrund

Förbundschefen/miljö- och energichefen redovisar förslag till revidering av delegationsordning i.o.m. att ny tjänst inrättats som biträdande miljöchef.

Beredning:

Presidium 2021-02-04

Förbundschefen/miljö- och energichefens förslag till beslut

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum

2021-02-18

DMEN § 9

Övriga frågor**Budgetram och taxor 2022 – diskussion**

Diskussionen inleddes med information kring förmiddagens samverkansmöte med direktionen.

Budgetram och taxor 2022 diskuterades. Förbunds-/miljö- och energichefen informerade att konsekvensbeskrivning upprättas till nämndens sammanträde i mars för beslut i direktionen i april. Hänsyn bör tas till eventuellt oförändrade kommunbidrag även nästa år. Nämnden ser också vikten av att analysen är tydlig. Diskussion även kring upparbetat kapital.

Grean 1:21 – återkoppling

Myndighetsnämnden i Bengtsfors kommun har skickat en skrivelse till miljö- och energikontoret med fråga om status i ett anmälningss- ärende kring fastigheten Grean 1:21 i Bengtsfors kommun. Ärendet har tidigare behandlats i myndighetsnämnden, och rör eventuell olovlig åtgärd inom strandskyddat område. Då tillsyn inom strandskyddat område hanteras av miljö- och energinämnden har myndighetsnämnden beslutat överlämna detta till miljö- och energinämnden.

Vid sammanträdet i december uppdrog nämnden åt förvaltningen att ta fram underlag för fortsatt beredning i ärendet.

Miljö- och hälsoskyddsinspektör Anna Sanengen redogjorde på dagens sammanträde för utförda inspektioner och beslut samt fortsatt handläggning i ärendet avseende strandskyddat område.

Nämnden vill också se utökat samarbete med myndighetsnämnden i Bengtsfors kommun

Dalskogs-Berga 1:19, potentiellt förorenad mark

Diskussion kring potentiellt förorenad mark och hur vi hanterar detta. Susanne Westin informerar om Länsstyrelsens EBH-stöd, en förteckning över områden som man vet eller misstänker är förorenade.

Förbundschefen klargör att bedömning gjorts att prioritera parksliderester. Nämnden vill se diskussion kring fortsatt handläggning;

1. Potentiell förorening från sågverk
2. Potentiell förorening som fanns i de mottagna massorna med parkslide från Partille kommun.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum

2021-02-18

DMEN § 10

Ajournering

Dalslands miljö- och energinämnds beslut

Dalslands miljö- och energinämnd beslutar om ajournering kl. 14.40 – 14.55.

DMEN § 11

Information och meddelanden

Organisation/personal

Personalen arbetar fortsatt hemifrån i den mån det fungerar med arbetsuppgifterna. Det är dock alltid någon på kontoret.

En energi- och klimatstrategi är rekryterad efter Daniel Hårdfeldt som slutat.

Energimyndigheten har utlyst att det nu är tillgängligt att söka bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning.

Ombyggnaden av vårt kontor Bergs startar nästa vecka och beräknas vara klart i slutet av april. Planerar uppsägning av våra satellitkontor.

Vida Sågverk Nössemark – förorenad bäck

Det som då föranledde klagomålet är undanröjt. Ytterligare information lämnas nästa sammanträde.

Information från verksamheten

Skriftlig information förelåg.

Överklagade beslut

Nämndsekreteraren informerade om status på överklagade beslut och polisanmälningar.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Datum: 2021 – 03 – 19
Tid: 9.00 – 12.00
Plats: Finsamlokalen, Silentzvägen 6 i Uddevalla
Ordinarie ledamöter deltar på plats, ersättare via Teams

§ 1 – 15

Beslutande:	Kenneth Carlsson	Färgelanda kommun
	Anders Paulsson	Arbetsförmedlingen
	Robert Yngve	VG-regionen
	Linda Biltmark	Försäkringskassan
Närvarande ersättare via Teams	Ricard Söderberg	Lysekils kommun
	Karin Blomstrand	Munkedals kommun
	Nils-Olof Bengtsson	Sotenäs kommun
	Roger Wallentin	Tanums kommun
	Pia Tysklind	Strömstads kommun §1 – 11

Övriga deltagare: Gudrun Emilsdottir, förbundschef
Maria Hassing Karlander, verksamhetsutvecklare

Tid och plats för justering: 2021-03-23, Samordningsförbundet Väst, Silentzvägen 6 i Uddevalla

Sekreterare:

Gudrun Emilsdottir

Ordförande:

Kenneth Carlsson

Justerare:

Linda Biltmark

Anslag/Bevis

Protokollet är justerat. Justering har tillkännagivits genom anslag.

Protokollet finns också på www.samverkanvg.se/sofvast

Organisation Samordningsförbundet Väst 222000 – 2030
Protokollet är anslaget under tiden: 2021-03-24 – 2021-04-14
Förvaringsplats för protokollet: Hos förbundschef Gudrun Emilsdottir, tele: 0522 – 69 5133
Kopia finns på kansliavdelningen i respektive kommun och på Regionens Hus i Vänersborg, under anslagstiden

Underskrift: .....

§ 1 *Mötes öppnande*

Ordförande Kenneth Carlsson hälsar alla välkomna, både ordinarie ledamöter som är på plats och ersättarna som finns med via Teamslänk och förklarar mötet öppnat.

§ 2 *Val av justerare*

Förslag till beslut:

att välja Linda Biltmark, jämte ordförande, till justerare av dagens protokoll.

Styrelsen beslutar:

att välja Linda Biltmark, jämte ordförande, till justerare av dagens protokoll.

§ 3 *Fastställande av dagordning*

Förslag till dagordning hade skickats till styrelsen inför mötet.

Förslag till beslut:

att fastställa dagordning enligt utskick.

Styrelsen beslutar:

att fastställa dagordningen enligt förslag till beslut.

§ 4 *Styrelseprotokoll nr 4 – 2020-11-24*

Inga synpunkter framkom.

Förslag till beslut:

att lägga föregående mötesprotokoll till handlingarna.

Styrelsen beslutar:

att lägga föregående mötesprotokoll till handlingarna.

§ 5 *Ekonomisk uppföljning januari – december 2020, beslut*

Det egna kapitalet vid årsskiftet var 1 758 424 kr, det är något mera än prognosen i november, men jämnt fördelat mellan kostnadsställena, inget anmärkningsvärt. Det egna kapitalet ligger helt i linje med Nationella rådets rekommendation om eget kapital, att vi ska ha 1 753 700.

Förslag till beslut:

att godkänna redovisningen.

Styrelsen beslutar:

att besluta i enlighet med förslag till beslut och godkänna redovisningen.

§ 6 *Årsredovisning med förvaltningsberättelse 2020, beslut*

2020 års årsredovisning med förvaltningsberättelse, bilagor med mål och måluppfyllelse samt statistik, hade skickats till styrelsen inför mötet. Förbundschef Gudrun Emilsdottir föredrar. Förbundet har under 2020 förbrukat 1 002 874 kr mera än erhållet bidrag, det är egna medel från tidigare år. Det låg i budget och skulle användas. Det innebär att styrelsen bör fatta beslut om att balanskravsresultatet inte ska återställas. Skillnaden mellan aktuell kostnadsbudget och utfall under 2020, blev **1 021 471** kr. Anledningen till skillnaden mellan kostnadsbudget i verksamhetsplan och utfall beror först och främst på Coronapandemin och att därför blev bland annat samtliga strukturella insatser inställda.

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Samordningsförbundets utgående egna kapital 2020-12-31 var 1 758 424 kr.

I de individinriktade insatserna 2020 hade Samordningsförbundet Väst 479 deltagare, 259 kvinnor och 216 män, samt 4 anonyma. 355 deltagare var unika, dvs. 120 deltagare deltog i mera än en insats eller var inskrivna mera än en gång, det är 25 % av deltagarna.

Trots pandemin så har Rehabvägledare och Utredning haft något flera nya deltagare än planerat.

Vid avslut i insatsen hos Rehabvägledare har något färre deltagare än planerat kommit till egen försörjning och arbete eller studier. Men flesta av AMA/AME enheterna har under 2020 inte tagit emot ny deltagare eller i mycket begränsad omfattning och arbetsplatser har inte tagit emot personer på arbetsträning-/praktik. Samtidigt har arbetslösheten ökat, så förutsättningarna har inte varit de bästa för vår målgrupp. Vid uppföljningen av deltagare hos Rehabvägledare 6 månader och 2 år efter att de avslutade insatsen, visar det sig att resultatet är stående över tid, dvs. lika många eller flera är i arbete och/eller studier och utan offentlig försörjning än vid avslut.

6 månaders och 2 års uppföljningen bekräftar ännu en gång att, med tiden kommer flera och flera av deltagarna som har haft insats hos rehabvägledarna i arbete och är utan offentlig försörjning.

Hälsa- och vägledningskurs (HOV:en) och Steg1 hade något färre deltagare än planerat och de insatserna avslutades vid årsskiftet.

Indikatorerna visar inte lika positivt resultat som förra året.

Styrelsen framför sitt tack till personalen för gott arbete under föregående år.

Förslag till beslut:

- att balanskravsresultatet inte ska återställas
- att arbeta vidare med resultatet från indikatorerna och hur förbundet kan bli bättre.
- att godkänna årsredovisning med förvaltningsberättelsen 2020 för Samordningsförbundet Väst.

Styrelsen beslutar:

- att balanskravsresultatet inte ska återställas
- att förbundet kommer att arbeta vidare med indikatorerna, hur förbundet kan bli bättre.
- att godkänna årsredovisning med förvaltningsberättelsen 2020 för Samordningsförbundet Väst.

§ 7 *PM från sakkunnig revisor*

Förbundschef Gudrun Emilsdottir föredrar granskningsrapporten från den sakkunniga revisorn, den hade skickats till styrelsen inför mötet.

Sakkunnige revisorn har vid sin granskning gjort den bedömningen att förbundet i sin redovisning i huvudsak efterlever LKBR samt RKR:s rekommendationer och att förvaltningsberättelsen uppfyller kraven vilka preciseras i RKR R15. Den sakkunnige revisorn anser att förbundet till nästa år kan utveckla upplysningen om den sammanlagda kostnaden för revisorernas granskning och att begreppet god ekonomisk hushållning kan med fördel förtydligas med mätbara mål.

Förslag till beslut:

- att beakta synpunkterna från sakkunnig revisor i kommande årsredovisningar.

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Styrelsen beslutar:

att beakta synpunkterna från sakkunnig revisor i kommande årsredovisningar.

§ 8 Internkontrollplan 2021, Attest- och delegationsordning Risk- och väsentlighetsanalys, samt Arbetsmiljöansvaret, beslut

Justeringar pga. att uppdraget som processamordnare har ändrats till vecksamhetsutvecklare.

Förslag till beslut:

att godkänna förslag till Internkontrollplan 2021, Attest- och delegationsordning, Risk- och väsentlighetsanalys, samt Arbetsmiljöansvaret och att dessa styrdokument ska gälla tills vidare.

Styrelsen beslutar:

att godkänna förslag till Internkontrollplan 2021, Attest- och delegationsordning, Risk- och väsentlighetsanalys, samt Arbetsmiljöansvaret och att dessa styrdokument ska gälla tills vidare.

§ 9 Uppföljning av Internkontrollplan samt risk- och väsentlighetsanalys, beslut

Sammanfattning med uppföljning av internkontrollplan samt risk- och väsentlighetsanalys, hade bifogats handlingarna till mötet. De största verksamhetsriskerna är alla restriktioner och försiktighetsåtgärder pga. Coronapandemin. Medan de största externa riskerna är förändringar i regelverken hos de statliga myndigheterna och då först och främst hos Arbetsförmedlingen.

Förslag till beslut:

att godkänna redovisningen av internkontrollplanen samt risk- och väsentlighetsanalys

Styrelsen beslutar:

att godkänna redovisningen av internkontrollplanen samt risk- och väsentlighetsanalys

§ 10 Aktuell lägesrapport och statistik, beslut

Lägesrapport hade skickats till styrelsen inför mötet. Samtliga uppdrag är bemannade, vilket innebär att det finns god tillgång till stöd från förbundet.

Från årsskiftet finns två individinriktade insatser; rehabvägledare och utredning. Dessa pågår i anpassad form och individuellt.

Efter viss minskning av anvisningar av deltagare under sen hösten och i början av året, har inflödet ökat igen.

Det är svårt att få fram aktuell statistik eftersom deltagarna måste skriva under in- och utregistrering och nu har personalen de flesta möten med deltagarna digitalt och blanketterna måste därför postas.

Beredningsgruppen har enats om att vi testar "En väg in" till Sof Väst insatser, att personalen hos Sof Väst inleder med kartläggningssamtal för att få fram deltagarens behov och sedan sker avstämning med remitterande handläggare.

Frågan om möjligheten att få tillgång till digital signering av dokument i förbundet lyfts och diskuteras.

Förslag till beslut:

att godkänna redovisningen.

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Styrelsen beslutar:

att anta förslag till beslut och godkänna redovisningen.

§ 11 Sof Väst deltar via NNS i regeringsuppdraget att "Öka upptäckten av våld"? **Beslut**

Enligt representanterna i Beredningsgruppen arbetar parterna med frågan. Beredningsgruppen ställer sig bakom att all personal som arbetar med uppdrag för förbundet, får utbildningen och använder frågeformuläret i sitt arbete.

Förslag till beslut:

att styrelsen ställer sig bakom att förbundet ansluter sig till NNS arbete med regeringsuppdraget att "Öka upptäckten av våld" och implementera det i allt arbete hos förbundet.

Styrelsen beslutar

att ställa sig bakom att förbundet ansluter sig till NNS arbete med regeringsuppdraget att "Öka upptäckten av våld" och implementera det i allt arbete hos förbundet.

§ 12 *Information och diskussion:*

- ✓ Sammanställning av Indikatorerna från hela landet, samt jämförelse med Sof Väst.

Verksamhetsutvecklare föredrog och visade Sof Väst resultat jämfört med hela landet och jämfört med 2019. Styrelsens indikatorenkät diskuterades och om informationen på den är tillräckligt tydlig.

- ✓ NNS sammanställning av pandemins påverkan på Samordningsförbunden.

Pandemin har påverkat arbetet i Samordningsförbunden som i samhället för övrigt.

Det som har visat sig speciellt för Samordningsförbunden är att:

- lagstiftningen inte tillåter digitala styrelsemöte.
- problemet med att parterna använder olika digitala plattformar, Skype, Teams, Zoom osv.
- antal anvisade deltagare har minskad och därmed svårigheter att nå upp till målen.
- flera förbund har saknat stöd, samtidigt som det är stora förväntningar att förbunden levererar resultat.

- ✓ Medlemsdialog/ägarsamråd den 19 mars 13.00 – 14.30, dagordning

En till två ägarrepresentanter per medlem har anmält sig och de har fått underlag inför mötet.

Styrelsen diskuterade hållbar samverkan och vad som behövs för hållbar samverkan, vilket ägarrepresentanterna kommer att diskutera på mötet i mindre grupper. Hur skall vår samverkan se ut för att vi på ett resurseffektivt sätt skall kunna stödja personer med komplexa behov på bästa sätt över tid?

- ✓ NNS årsmöte 23 april

Ordförande och förbundschef är anmälda. Dagordningen kommer att skickas ut 2 veckor före mötet.

Förbundschef kommer att skicka ut dagordningen till styrelseledamöterna för att alla i styrelsen ska kunna ha möjlighet att komma med de synpunkter som de önskar att ordförande framför på mötet.

Karin Blomstrand är nominerad till styrelsen i NNS.

- ✓ Skrivelse till Nationella rådet om AF:s roll i Finsam efter reformeringen

Nationella rådet har bjudit in förbundscheferna i hela landet till tematräff den 16 juni om "Reformeringen av Arbetsförmedlingen". Inför det mötet har förbundscheferna i Västra Sverige sammanställt en skrivelse/frågor som de tänker skicka in till Nationella rådet. De tänker även presentera skrivelsen/frågorna i Regionala samverkansgruppen i VG-regionen den 17 maj.

Skrivelsen hade skickats till styrelsen inför mötet.

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

222000–2030

Sida 6 av 7

Även SKRs skrivelse till regeringen om att översyn av Finsam är nödvändig diskuterades [Översyn av Finsam nödvändigt - SKR](#) förbundschefernas skrivelse ligger i linje med den.

- ✓ Arenadagarna 16 april BIP och 15 oktober "Medkänslans pris"

Arenadagen den 16 april blir helt digital, Växthuset i Danmark och Sof Halland kommer att medverka. Drygt 100 personer är redan anmälda.

Arenadagen den 15 oktober med Per Isdal från Norge, där är förhoppningen att den kommer att kunna genomföras så alla är med på plats (IRL).

- ✓ Förbundets Dag 28 maj, tema Jämställdhet, förslag att flytta Dagen den till 28 september.

Anledningen till att flytta dagen är att det kommer att ge betydligt mera om alla (styrelsen, beredningsgruppen och personalen som arbetar med uppdrag för Sof Väst) kan mötas och delta på plats.

- ✓ Besök till kommunernas KS, KF och Folkhälsoråden, avvakta till hösten

Förslag till beslut:

- att eventuella synpunkter på styrelsens indikatorenkät kan framföras till verksamhetsutvecklare Maria Hassing Karlander eller till förbundschef Gudrun Emilsdottir.
- att mötet den 28 maj 13 – 14 står kvar och då tillsammans med Beredningsgruppen arbeta vidare med indikatorerna och hur Samordningsförbundet Väst kan bli bättre.
- att notera NNS sammanställning av pandemins påverkan på Samordningsförbunden.
- att notera informationen om NNS årsmötet och det blir upp till varje styrelseledamot att återkomma med synpunkter till ordförande när de har sett dagordningen.
- att styrelsen för Samordningsförbundet Väst noterar förbundschefernas skrivelse till Nationella rådet om AF:s roll i Finsam efter reformeringen.
- att styrelseledamöterna bjuds in till Arenadagarna.
- att Förbundets Dag flyttas till 28 september.
- att avvakta till hösten med besök till KS, KF och Folkhälsoråden.

Styrelsen beslutar

- att eventuella synpunkter på styrelsens indikatorenkät kan framföras till verksamhetsutvecklare Maria Hassing Karlander eller till förbundschef Gudrun Emilsdottir.
- att mötet den 28 maj 13 – 14 står kvar och då tillsammans med Beredningsgruppen arbeta vidare med indikatorerna och hur Samordningsförbundet Väst kan bli bättre.
- att notera NNS sammanställning av pandemins påverkan på Samordningsförbunden.
- att notera informationen om NNS årsmötet och det blir upp till varje styrelseledamot att återkomma med synpunkter till ordförande när de har sett dagordningen.
- att styrelsen för Samordningsförbundet Väst noterar förbundschefernas skrivelse till Nationella rådet om AF:s roll i Finsam efter reformeringen.
- att styrelseledamöterna bjuds in till Arenadagarna.
- att Förbundets Dag flyttas till 28 september.
- att avvakta till hösten med besök till KS, KF och Folkhälsoråden.

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

§ 13 Mötestider 2021

Nytt är att Förbundets Dag är flyttat från den 28 maj till 28 september.

Förslag till beslut:

- 28 maj 13.00 – 16.30 Ordinarie styrelseledamöter på plats övriga digitalt
13.00 – 14.00 Möte med styrelsen och beredningsgruppen
14.00 – 16.30 Styrelsemöte
- 28 september 8.30 – 16.30 Förbundets Dag, Kunskapens Hus i Dingle, Sporren
8.30 – 13.00 Förbundets Dag, tema JGL
13.00 – 14.00 Möte med styrelsen och beredningsgruppen
14.00 – 16.30 Styrelsemöte
- 19 november 13.00 – 16.00 Styrelsemöte Sof Väst lokal på Silentzvägen 6 Uddevalla

Styrelsen beslutar:

att anta förslag till beslut.

§ 14 *Nya frågor*

Inga nya frågor var anmälda.

§ 15 *Mötets avslutande*

Ordförande tackade alla för ett bra möte.

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

KSO Rapport, 25 mars 2021

2021-03-05, Hållbar mobilitet i landsbygd, seminarium digitalt

Seminarium kring Fyrbodals projekt Hållbar mobilitet i landsbygd. Input från nationella studier kring frågan samt resultat och slutsatser från vårt delregionala projekt. Projektet berör frågor som hur man får till smarta lösningar för pendling på olika sätt, inte minst med cykel och bil, samt lösningar kring kollektivtrafik som kan vara mer effektiva än större bussar. Projektet behandlar även frågan om hur man kan skapa kreativa och attraktiva arbetsplatser nära hemmet för fler som bor på landsbygden. Dessa, sk grannskapskontor, kommer även att ingå i ett kommande projekt inom ramen för Fyrbodals. Mer om seminariet: <https://www.fyrbodals.se/kurs/hallbar-mobilitet-i-landsbygder/>

2021-03-09, Webb-möte ang unga och fritid

Färgelanda kommun arrangerade, efter initiativ från brå, folkhälsa och kultur & fritid ett digitalt dialogmöte med fokus på ungas situation och fritid i vår kommun. Föredragande var rektorn på Valbo 7-9, folkhälsostategen samt representanter från Fryshuset. Därutöver deltog föreningar, studieförbund, elever från Valboskolan, politiker och representanter från kommunens förvaltning. Ett uppföljningsmöte har genomförts den 23/3 tillsammans med Fryshuset. Förvaltningen kommer att arbeta vidare med frågan ihop med uppdraget om alternativ fritidsgård och återkomma kring resultatet. Mer om dialogmötet: <https://www.fargelanda.se/nyhetscentral/nyheter-2021/dialog-med-fokus-pa-ungdomar-och-fritid-i-fargelanda-kommun/>

2021-03-11, Näringslivsdialog

Företagen i kommunen inbjöds till dialogmöte kring frågorna 1) Situationen under pandemin, 2) Kommunens näringslivsarbete framöver, och 3) Behovet av fortsatta dialoger kring angelägna frågor. Pandemin har märkts av och fått effekter för företag i kommunen, men en stor optimism för framtiden finns bland mötesdeltagarna. Kommunchefen arbetar med frågan kring hur kommunens näringslivsarbete ska fortsätta och tar med sig inspelen från mötet. Ett möte kring detaljplanearbetet för industrimark vid Dyrtorp kommer att genomföras under april månad.

2021-03-11, Bolagsstämma DTAB/Visit Dalsland

Bolagsstämma genomfördes. Bokslutet landar på ett litet plus. Val av ordförande har bordlagts till nästa möte då frågan ej var redo att behandlas vid stämman, efter att Gert-Inge meddelat att han ska avgå. Ny stämma ska hållas senast 30 juni 2021.

2021-03-19, Styrelsemöte Dalslands Kanal

Styrelsemötet behandlade bokslutet som landat mer positivt än väntat, pga att arbeten inte genomförts i full utsträckning. Seglotionssäsongen landade ut väl, trots pandemin. Målgruppen har förändrats något under året, såklart, då utländska besökare har ersatts av besökare från Sverige i högre utsträckning. Arbetet med att hantera det stora investeringsbehovet i kanalen fortsätter.

2021-03-19, Medlemssamråd SoF

Se separat presentation.

2021-03-22, Dalslands folkhögskola, Bengtsfors och Färgelanda kring Bygga/Bo

Initiativ från Folkhögskolan har tagits, som en fortsättning på tidigare genomförd Leader-förstudie. Diskussioner kring begreppet Bygga-Bo-Gemenskap. På vilket skulle det kunna gynna våra kommuner och dess boendemiljöer avseende attraktivitet. Hur skulle det kunna se ut här? Knyta samman med tankar kring att väcka intresset kring ödehus? Förvaltningen ska ta med sig frågan om intresset finns.

2021-03-22, Presidie möte med Valbohem AB

Möte med Valbohem AB, presidium och vd. Diskussioner kring fortsatt hyreskontrakt för Solgården diskuteras. Dialog kring Furåsens användning framöver. Rapport från planeringsarbetet för att få fart på byggandet på Sågverksvägen, beslut väntas vid nästa möte med bolagsstyrelsen. Kommunchefen har utarbetat utkast/arbetsmaterial kring bolagsordning och ägardirektiv. Bolaget har nu möjlighet att inkomma med synpunkter innan fortsatt diskussion tar vid inom kommunen.

2021-03-23, NÄRF ägarsamråd

Ägarrepresentanter för Färgelanda, Mellerud, Vänersborg och Färgelanda deltog. Beslut om uppräkningsbudget för 2022 enl. PKV-index (1,9%). Beslutet har föregåtts av diskussion i ägarkretsen. Beslut att ägarrepresentanterna ger OK till att gå vidare med att genomföra en extern utredning kring ett ev. samgående mellan NÄRF och RMB (Räddningstjänsten Mitt Bohuslän). Detta ska ses som en ev. tänkbar fortsättning på det samarbete som inletts mellan förbunden senaste åren.

Vid tangenterna,
Tobias Bernhardsson

Anteckningar från medlemssamråd Samordningsförbundet Väst 2021-03-19

Plats: digitalt via Teams, ordinarie styrelseledamöter på plats, Silentzvägen Uddevalla

Närvarande ägarrepresentanter på Teams:

Försäkringskassan	Lina Edfeldt
Arbetsförmedlingen	Anna Johansson
VG regionen	Maria Nilsson
Färgelanda kommun	Tobias Bernhardsson
Lysekils kommun	Jan-Olof Johansson
Munkedals kommun	Liza Kettil
Orust kommun	Lars Larsson
Sotenäs kommun	Therése Mancini och Olof Börjesson
Strömstad kommun	Kent Hansson
Tanums kommun	Liselotte Fröjd
Uddevalla kommun	Ingemar Samuelsson

Styrelse på Teams:

Strömstad kommun	Pia Tysklind, ersättare
Sotenäs kommun	Nils Olof Bengtson, ersättare
Munkedals kommun	Karin Blomstrand, ersättare
Försäkringskassan	Anna Andersson, ersättare
Tanums kommun	Roger Wallentin, ersättare

Ordinarie ledamöter på plats:

VG region	Robert Yngve
Arbetsförmedlingen	Ander Paulsson
Färgelanda kommun	Kenneth Carlsson, ordförande

Sof Väst
Gudrun Emilsdottir, förbundschef
Maria Hassing Karlander, verksamhetsutvecklare

1) *Årsredovisning 2020* - Förbundschef Gudrun Emilsdottir presenterar årsredovisningen från 2020. Förbundet har under 2020 haft 479 deltagare, 259 kvinnor och 216 män, samt 4 anonyma i insatser. 120 deltagare deltog i flera insatser eller var inskriva flera gånger. Trots pandemin så har Rehabvägledare och Utredning haft något flera nya deltagare än planerat. Vid avslut i insatsen hos Rehabvägledare har något färre deltagare än planerat kommit till egen försörjning och arbete eller studier. Vid 6 månaders och 2 års uppföljningen bekräftas ännu en gång att med tiden kommer flera och flera av deltagarna som har haft insats hos rehabvägledarna i arbete och är utan offentlig försörjning.

Förbundet har under 2020 förbrukat 1 002 874 kr mer än erhållet bidrag vilket var egna medel från tidigare år som var inarbetade i budget. Skillnaden mellan aktuell kostnadsbudget och utfall under 2020, blev 1 021 471 kr. Anledningen till skillnaden mellan kostnadsbudget i verksamhetsplan och

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

utfall beror först och främst på Coronapandemin då bland annat samtliga strukturella insatser blev inställda.

2) *Budgetförutsättningar för 2022 och framåt* - Förbundschef Gudrun Emilsdottir presenterar förutsättningarna för medelstildelning för 2022 och framåt. Bidragen till samordningsförbunden baseras på hur stor summa de statliga myndigheterna tilldelas för finansiell samverkan.

3) *Vad krävs för hållbar samverkan och hur blir samverkan hållbar?* Diskussion sker i mindre grupper om hur samverkan bäst kan uppnås. Gudrun Emilsdottir inleder med att visa ett bildspel och presenterar frågeställningar att utgå ifrån i samtalen.

Sammanfattning av gruppdiskussionerna:

Viktigt att visa och belysa nyttan med samverkan i Samordningsförbund och värdet av det arbete som görs i förbundet. Mer info om effekterna från arbetet med deltagarna efterfrågas, gärna i form av verkliga fall. Förslag om att förbundet vid kommunbesök i högre grad lägger fokus på deltagarnas resultat och lyfter berättelser från deltagare och konkretiserar verksamheten.

Många framför att det saknas kunskap om vad förbundet gör och vad de kan bidra med. Visa mer goda exempel och goda resultat.

Ansvarsfrågan bör tydliggöras mellan myndigheterna, vad är statens ansvar och vad är kommunernas ansvar.

Kommunernas behov måste vara i centrum då det är där deltagarna finns. Viktigt att definiera behoven och insatser bör finnas lokalt.

Insatserna bör utvärderas.

AF delaktighet i kommunerna efterfrågas.

4) *Nya frågor* - Jan-Olof Johansson, Lysekil föreslår att Sof vid kommunbesök informerar mer om vad som görs ute i kommunerna och att t ex insatspersonal från Sof deltar vid kommunmöten och kan berätta om insatser och om ett "case".

Sammanfattat av /Maria Hassing Karlander Verksamhetsutvecklare

Delegeringsbeslut

246

Utskriftsdatum: 2021-03-25

Utskriven av: Josefine Blid

Diarienummer:	Kommunstyrelsen
Beslutsfattare:	Alla
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum:	2021-03-31
Sekretess:	Visas

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
14219	Delegations_beslut_Tilldelning Hantverkstjänster inom glasmästeri UH 2020/80	Tunde Petersson §
2021-02-26		Tunde Petersson
		Tunde Petersson
2021.377	Delegationsbeslut - tilldelning hantverkstjänster inom bygg UH 2020/79	Tunde Petersson §
2021-02-26		Tunde Petersson
		Tunde Petersson
2021.387	Uppdrag avseende arbete ekonomienheten Färgelanda kommun , GEP Konsult AB	§
2021-03-09		
		Kristina Olsson

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Datum och tid: Onsdag 24 mars 2021, kl. 08:30-12:00

Plats: Kommunkontoret, konferensrum Beredskap

Beslutande:

Tobias Bernhardsson (C) Ordf.

Linda Jansson (M)

Ulla Börjesson (S)

Närvarande ej tjänstgörande ersättare:

Kenneth Carlsson (L)

Urban Henriksson (S)

Övriga närvarande:

Se nästa sida

Eventuella jäv och ersättares tjänstgöring vid jäv anges i respektive paragraf

Utses att justera: Ulla Börjesson

Justeringsplats och tid: kl.16.00 Paragrafer 38-53

Underskrifter

Ordförande:

_____
Tobias Bernhardsson

Justerare:

_____
Ulla Börjesson

Sekreterare:

_____
Josefine Blid

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Beslutsorgan: Kommunstyrelsens arbetsutskott

Sammanträdesdatum: 2021-03-24

Anslaget sätts upp: 2021-03-25

Anslaget tas ned: 2021-04-16

Protokollet förvaras på kommunkontoret

Underskrift

_____
Josefine Blid

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Övriga närvarande:

Katrin Siverby, kommunchef §§ 38-53

Tünde Pettersson, Chef sektor samhällsutveckling §§ 45-49

Sebastian Svensson, mark- och exploateringhandläggare §§ 45-46

Malin Eriksson, kostchef §§ 45-48

Josefine Blid, nämndsekreterare §§ 38-53

Justering

Utdragsbestyrkande

Innehållsförteckning

§ 38	Mötets öppnande		4
§ 39	Kommunchefens information		5 - 6
§ 40	Utökning av aktiekapital i Västvatten AB	2020/215	7 - 8
§ 41	Budgetförutsättningar 2022-2024	2021/29	9
§ 42	Ekonomiska månadsrapporter/prognoser 2021	2021/5	10
§ 43	Årsredovisning 2020	2021/7	11 - 12
§ 44	Granskning av intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar	2021/50	13 - 14
§ 45	Parkeringsköp till Valbohem AB	2021/48	15 - 16
§ 46	Köp av fastigheten Dyrtorp 1:4 samt försäljning av fastigheterna Dyrtorp 1:2 och Dyrtorp 1:3 skifte 2 och 3	2020/61	17 - 19
§ 47	Rådanefors avloppsreningsverk	2019/42	20 - 21
§ 48	Livsmedels- och måltidspolicy för Dalslandskommunerna samt Säffle kommun	2020/256	22 - 23
§ 49	Ägarbeslut avseende fastigheten Furåsen	2021/77	24 - 25
§ 50	Organisatorisk tillhörighet AMI och försörjningsstöd	2021/42	26 - 27
§ 51	Initiativärende - avseende insynsplats i Kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU)	2021/85	28 - 29
§ 52	Avsägelse och fyllnadsval för ersättare KSAU Louise Blom (C)	2021/68	30
§ 53	SmåKom Föreningsstämma - nominering av ledamöter	2021/67	31

Kommunstyrelsens arbetsutskott

KSAU § 38
Mötets öppnande

Ordförande hälsar välkommen och förklarar mötet öppnat.

Justering

Utdragsbestyrkande

KSAU § 39

Kommunchefens information

Kommunchefen och kommunstyrelsens ordförande redogör för följande punkter:

- Covid-19 information

o Fortsatt stabsläge

o Kontinuerliga möten med pandemigruppen varje morgon. Aktuell information sprids vidare via hemsida/intranät

o Kostnader kommer att sökas åter för december (ca 400 tkr)

o Stor smittspridning hela VG-region, vilket påverkar skola och förskola mest i dagsläget.

o Planeras i nuläget för hemarbete i största möjliga mån året ut

- Digital motor Fyrbodal

o Kort information om den förstudie som genomförts av Fyrbodals kommunalförbund, sant dess mål och syfte. Kommunspecifik rapport ska levereras till kommunen den 31 mars. Information planeras till kommunstyrelsens möte den 28 april 2021.

- Strandskyddsutredningen ute på remiss

o Förvaltningen arbetar fram ett remissvar tillsammans med övriga kommuner i Dalsland m.fl. Synpunkter kan skickas till Tobias Bernhardsson eller till Anna-Lena Sörensson.

o Styrgruppen för strategisk samhällsutveckling har behandlat frågan vid sitt möte den 17 mars. Representanter från kommunen deltar i diverse möten som ordnas med anledning av remissen.

- Vattendirektivet, ny genomförandeplan ute på remiss

o Information kommer att ges till kommunstyrelsens sammanträde 31 mars.

- Infrastrukturplan

o Fyrbodals kommunalförbund behandlar den 25 mars ett gemensamt svar för förbundet inom ramen för pågående process kring ny regional infrastrukturplan. Kommunens tidigare synpunkter i ärendet har beaktats i förslaget.

- Ägarsamråd NÄRF 23/3-21

o NÄRF och Räddningstjänst Mitt Bohuslän (RMB) har inlett samarbete mellan förbunden. Som en fortsättning kommer en extern utredning att genomföras kring ett eventuellt samgående mellan förbunden.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

- Kostnader måltider gymnasieskola
  - o Faktura från Uddevalla kommun avseende gymnasiekostnader har bestridits och möte är inplanerat för fortsatt dialog.

- Möte Valbohems presidium
  - o Diskuterat ägardirektiv och bolagsordning. Bolagets styrelse har nu möjlighet att inkomma med synpunkter. Ärendet lyfts vid nästa möte med kommunstyrelsens arbetsutskott.

Justering

Utdragsbestyrkande

**KSAU § 40   Dnr 2020/215
Utökning av aktiekapital i Västvatten AB****Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag**

Kommunfullmäktige avslår en utökning av aktiekapitalet med 315 tkr till Västvatten AB.

Ärendebeskrivning

Västvatten AB är ett driftbolag som ägs gemensamt av Färgelanda Vatten AB, Munkedal Vatten AB, Sotenäs Vatten AB och Uddevalla Vatten AB. Bolaget svarar för drift, underhåll, kompetens och utveckling av kommunernas vatten- och avloppsverksamhet. Detta görs på uppdrag av ägarbolagen.

Västvatten är ett personalintensivt bolag och har inga direkta tillgångar (resurser som kan förväntas ge ekonomiska fördelar i framtiden och är summan av ett företags förmögenhet). Detta gör att en upplåning från kreditinstitut inte är möjlig utan borgen från alla ägarna.

Färgelanda Vatten AB har genom Västvatten AB i en skrivelse till kommunfullmäktige 2020-09-24 (dnr 2020/187) föreslagit en utökning av aktiekapitalet till 7 000 tkr. Bolaget har idag ett aktiekapital på 2 500 tkr. Färgelanda Vatten äger sju procent av Västvatten, vilket innebär att Färgelanda Vattens andel av utökningen skulle innebära 315 tkr. Syftet är att förbättra likviditeten i bolaget.

Ekonomicheferna i ägarkommunerna har haft ett möte med Västvattens ekonomichef för att få mer information i ärendet. Ekonomicheferna i ägarkommunerna är överens om att förorda en fortsatt användning av nuvarande kredit i räkning för att hantera likviditeten. Krediten hanteras genom Uddevalla kommun och innebär inte några större kostnader för bolaget. Räntevillkoren är snitträntan på Uddevalla kommuns externa låneskuld (f.n. 1,48 %) med en marknadsmässig marginal på 3 punkter, dvs. en räntekostnad på 1,51 % på utnyttjat saldo. Ingen avgift tas ut för att ha tillgång till krediten.

Beslutsunderlag

Begäran om utökning av aktiekapital i Västvatten , 2020-09-25
Tjänsteskrivelse, 2021-01-29

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Ekonomichef informerar i ärendet.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Ekonomichef
Diariet

Justering

Utdragsbestyrkande

**KSAU § 41   Dnr 2021/29
Budgetförutsättningar 2022-2024**

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna budgetförutsättningarna för budgetarbetet 2022 enligt förslag daterat 2021-03-05.

Linda Jansson (M) avstår från att delta vid dagens beslut och återkommer med eventuella yrkanden till kommunstyrelsens sammanträde.

Ärendebeskrivning

Från 2019 har Färgelanda kommun en nämndsorganisation. Detta innebär att respektive nämnd ska lämna underlag inför framtagandet av Mål- och resursplan (MRP) 2022-2024 samt utifrån fastställd MRP fatta beslut om nämndens detaljbudget.

Den 2021-01-27 § 17 antog kommunstyrelsen tidplan och innehåll per tillfälle för arbetet med Mål- och resursplan 2022-2024, för att få ett bra underlag med god insyn från nämnder och kommunfullmäktiges samtliga partier inför beslut i kommunfullmäktige i juni 2021.

Kommunfullmäktige beslutar varje år om de budgetförutsättningar som föreligger för arbetet med framtagande av Mål- och resursplan (MRP) kommande period. Dessa innehåller finansiella mål, prognos för befolkning, prognos för skatteintäkter samt kostnadsindex.

Beslutsunderlag

Förslag budgetförutsättningar, 2021-03-08
Tjänsteskrivelse, 2021-03-08

Ekonomichef informerar i ärendet.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Ekonomichef
Diariet

**KSAU § 43
Årsredovisning 2020**

Dnr 2021/7

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunstyrelsen beslutar att för sin del godkänna förslaget till årsredovisning för 2020 och överlämna densamma till revisionen för granskning.

Inga över- eller underskott överförs till 2021.

Beslutade riktade investeringsmedel för 2020 som inte förbrukats överförs till 2021.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen upprätta en årsredovisning som sedan överlämnas till revisionen för granskning. Årsredovisningen tillsammans med revisionsrapporten/revisionsberättelsen överlämnas därefter till kommunfullmäktige för prövning av frågan om ansvarsfrihet.

Årsredovisningen för år 2020 visar ett negativt resultat på 10,6 mnkr, vilket är 14,7 mnkr sämre än budget. För 2019 redovisades ett negativt resultat på 31,5 mnkr.

2019 års resultat belastades med kostnader av engångskaraktär på ca 18 mnkr som till största del härrör från fastighetsförsäljningar samt att investeringsprojekt som avbrutits kostnadsförts. I resultatet ingick även intäkt av engångskaraktär på 1,8 mnkr avseende pensionsavsättning som återförts/upplösts genom att reducera kostnaden för pensionsutbetalningar. Exklusive dessa poster av engångskaraktär redovisades ett negativt resultat på ca 15 mnkr för 2019.

2020 redovisas ett negativt resultat på 10,6 mnkr, trots statens extra tillskott på 12 mnkr och att staten ersatt sjuklönekostnader med ca 3,7 mnkr. Dessutom har förändring av pensionsskulden till NÄRF påverkat årets resultat positivt med 2,0 mnkr. Exklusive dessa jämförelsestörande poster redovisas ett negativt resultat på ca 28 mnkr för 2020. Sammantaget kan konstateras att det kraftigt negativa resultatet, exklusive jämförelsestörande poster, nästan fördubblats jämfört med föregående år.

Kommunkoncernen visar ett negativt resultat för 2020 på 11,3 mnkr.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2020, 2021-03-11

Tjänsteskrivelse, 2021-03-09

Beslut UN 2021-03-02 avseende årsredovisningen 2020, 2021-03-02

Beslut SN 2021-03-03 avseende årsredovisning 2020, 2021-03-03

Ekonomichef informerar i ärendet.

Beslutet skickas till

Revisionen

Kommunstyrelsen

Diariet

Sektorschefer

Kommunchef

Justering

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Tjänsteskrivelse , 2021-03-09

Ekonomichef informerar i ärendet.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Revisionen

Ekonomichef

Diariet

Justering

Utdragsbestyrkande

**KSAU § 45   Dnr 2021/48
Parkeringsköp till Valbohem AB**

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunfullmäktige beslutar att till Valbohem AB upplåta marken enligt kartbilaga 1 via institutet för parkeringsköp.

Kommunfullmäktige beslutar att delegera till mark- och exploateringshandläggaren att upprätta och teckna avtal gällande parkeringsköpsavtal mellan Färgelanda kommun och Valbohem AB till marknadsmässig pris.

Linda Jansson (M) avstår att delta i beslutet och återkommer med eventuella yrkande vid Kommunstyrelsens sammanträde.

Ärendebeskrivning

I samband med Valbohem AB:s planerade nybyggnation vid Sägverksvägen har parkeringsfrågan aktualiserats. Parkeringsköp möjliggör en effektiv och hållbar markanvändning genom att värdefull mark kan användas för exempelvis bostäder och grönytor istället för parkering. Med parkeringsköp kan samutnyttjande av parkeringar uppnås vilket medför att färre parkeringsplatser behöver anläggas.

Inom Valbohem AB:s egen fastighet Färgelanda prästgård 1:77 finns möjlighet enligt gällande detaljplan att anordna parkeringsplatser. Men med hänsyn till den gemensamma utemiljön är det mer fördelaktigt att lösa parkeringsfrågan genom ett så kallat parkeringsköp där den befintliga parkeringen samutnyttjas. Den parkering som planeras att samutnyttjas är den som är belägen mellan Valbohallen och Lillågården - se kartbilaga 1.

Förslaget med att lösa parkeringsfrågan genom parkeringsköp är aktuell och behöver vara löst innan bygglov kan beviljas.

Diskussioner förs kring markupplåtelseavtal på 25 år istället för försäljning, vilket stämmer väl överens med Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun, antaget av kommunfullmäktige 2017-10-18, KF § 141, där det bland annat understryks vikten av ett gott samarbete med Valbohem AB samt att kommunen ska äga mark i strategiskt viktiga lägen, där centrumnära mark får anses vara strategiskt viktigt.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

I samband med framtagande av förevarande tjänsteskrivelse har diskussioner förts med Hans Sprung, VD för Valbohem AB. Genom diskussioner om den gemensamma utemiljön och närmiljön för den planerade byggnationen har båda parter samsyn kring detta förslag och är eniga om att ovan givna förslag är det bästa möjliga för att skapa en trivsamt utemiljö och lyfta denna del av Färgelanda centrum.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2021-02-05

Kartbilaga, 2021-03-16

Mark- och exploateringshandläggare informerar i ärendet.

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Mark och exploateringshandläggare

Diariet

Kommunstyrelsens arbetsutskott

området. Värderingen för skogsskiftena har gjorts sammanlagt med de två större skiftena Gatersbyn 1:77 och de två förselsagna skiftena för bytet.

Totalt sett omfattar den värderade skogen nästan 70 hektar. Som utgångspunkt i fyra skiften där de två större utgör nästan 60 hektar och på de större skogsskiftena finns ett rikare virkesförråd med gammal granskog än på de skiftena som föreslås bytas. Värderingen är gjord som helhet och det bedömda marknadsvärdet har schablonmässigt beräknats varje hektar. Vissa av bestånden har ett högre virkesförråd och vissa av dem har, som i detta fall, ett lägre virkesförråd.

Av den totala arealen 9,6 hektar är 1,5 ha impediment samt där utöver ett relativt stort inslag av lövbestånd vilket föranlett en justering av köpeskillingen. Till ett värde av 550 kr m³sk, virkesförrådet uppgick den 14 januari i år till 1 884 m³sk. Med hänsyn till det och med justering för lövinslaget föreslås köpeskillingen för skogsskiftena till 1 000 000 kr. Beaktat impedimenten blir priset per hektar cirka 130 000 kr jämför med den tidigare värderingen. Inför försäljningen har kommunens skogsförvaltare från Skogssällskapet rådfrågats vad gäller försäljningspriset och förvaltaren har sagt att ett värde på 550 kr m³sk är ett marknadsmässigt pris. Enligt förvaltaren bör priset vid försäljning på en öppen marknad ligga mellan 450 – 550 kr m³sk för denna typ av skogsskiften. Samtliga fastighetsägare med angränsande mark har tillfrågats intresse för fastigheterna.

Förslaget är helt i linje med ”Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun” antaget av Kommunfullmäktige 2017-10-18, KF § 141. På sidan 7 står bland annat följande ”Kommunägd mark kan även fungera som utbytesmark vid framtida exploateringsbehov inom mark som ägs av annan än kommunen” och vidare står beskrivet att kommunen ska bedriva en aktiv markpolitik även det på sidan 7.

” En aktiv markpolitik innebär att kommunen, i tillräcklig omfattning, förvärvar strategisk mark som kan komma att planläggas i framtiden. Syftet med att bedriva en aktiv markpolitik är att i förväg förvärva mark medan värdet är förhållandevis lågt till skillnad från detaljplanelagd mark.”

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse , 2021-03-11
Kartbilaga 1, 2021-03-16

Mark- och exploateringshandläggare och chef för sektor samhällsutveckling informerar i ärendet.

Justering

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Ägaren till Dyrtorp 1:4
Chef sektor samhällsutveckling
Diariet

Justering

Utdragsbestyrkande

KSAU § 47   Dnr 2019/42
Rådanefors avloppsreningsverk

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

1. Kommunfullmäktige beslutar att Färgelanda Vatten AB ska överta ansvaret för avloppsreningen i Rådanefors enligt Färgelanda Vatten AB:s styrelses förslag. Övertagandet av Färgelanda Vatten AB ska äga rum först när det nya/renoverade verket är driftsatt och slutbesiktigt.
2. Kommunfullmäktige noterar att taxepåverkan på ca 1,3 % föreslås tas ut av taxekollektivet genom ökad brukningstaxa från och med 2022. Kommunfullmäktige noterar samtidigt att denna förändring görs i samband med översyn av taxan i samband med kommunens beslut om mål- och resursplan.
3. Kommunfullmäktige godkänner investering om 3,1 miljoner kronor i Rådanefors avloppsreningsverk i enlighet med beskrivning från Färgelanda Vatten AB.
4. Kommunstyrelsen uppdrar åt samhällsutvecklingschefen att ordna markåtkomstfrågan samt att handlägga avtalsfrågan gentemot markägaren och driftavtalsparten på sätt som möjliggör genomförande av ovanstående beslutsförslag.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutade 2021-01-27 (§ 12) att ge Färgelanda Vatten AB i uppdrag att utreda förutsättningarna samt presentera kostnadsförslag för ett övertagande av ansvaret för avloppsreningsverksamheten i Rådanefors. Kommunstyrelsen beslöt samtidigt att utredningen skulle vara kommunen tillhanda senast den 15 mars 2021.

Styrelsen för Färgelanda Vatten AB har vid sitt sammanträde 2021-02-18 (§ 11) behandlat frågan och fått fyra förslag på lösningar presenterade, av vilka styrelsen förordat alternativ 4, vilket innebär att ett nytt reningsverk installeras i befintlig byggnad som renoveras. Styrelsen beslutade under samma paragraf:

- att redovisa till kommunstyrelsen i Färgelanda Västvattens utredning om hur avloppsreningen i Rådanefors kan lösas.
- Att uppdrar år VD, att skriva en tjänsteskrivelse angående Rådanefors reningsverk, som beslutas av Färgelanda Vattens AB:s presi-

Kommunstyrelsens arbetsutskott

---

dium och skickas med detta beslut till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

- Att uppdra åt VD at fortsätta förberedande arbete

Vidare beslutade styrelsen i den händelse att Färgelanda kommun beslutar att Färgelanda Vatten AB ska överta ansvaret för avloppsreningsverket i Rådanefors:

- Att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta om att gå vidare med av styrelsen föreslagen lösning på avloppsreningsverket i Rådanefors, samt att taxepåverkan på ca 1,3 % tas ut av taxekollektivet genom ökad brukningstaxa från och med 2022.
- Att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta om att utöka inestående investeringsbudget med 3,1 miljoner kronor.
- Att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att ansvaret för avloppsreningsverket går över till Färgelanda Vatten AB först när det nya/renoverade verket är klart.
- Att uppdra åt VD, med ekonomichef som ersättare, att under 2021 för företagets räkning nyupplåna, det vill säga öka företagets skulder under nämnda period med totalt 3,1 miljoner kronor.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2021-03-11
Styrelseprotokoll nr 1 , 2021-02-18
Tjänsteskrivelse Rådanefors AV, 2021-03-11

Chef för sektor samhällsutveckling informerar i ärendet.

Beslutet skickas till

Jan Öhman
Chef sektor samhällsutveckling
Färgelanda Vatten AB
Kommunfullmäktige
Diariet

Kommunstyrelsens arbetsutskott

---

transporter för import. Ökade inköp av närproducerade livsmedel kan påverka att livsmedelskostnaderna ökar, då priserna oftast är högre på dessa produkter.

Måluppfyllelse

Inköp av livsmedel och förhållningssätt vid måltidssituationen får en likhet över hela kommunen oavsett enhet och verksamhetstillhörighet.

När fler närproducerade varor köps in ger det flera positiva effekter för bl.a. näringslivet samt att det främjar ett öppet odlingslandskap.

Övriga riktlinjer, policyer och planer

Livsmedel- och måltidspolicyn ska främja till en god hälsa och ett gott välbefinnande för samtliga matgäster, där fokus läggs på måltidsordning, måltidsinnehåll, måltidsmiljö och bemötande samt att servera närproducerade och svenska livsmedel. Måltidsenheten fortsätter att köpa in säsongsanpassade, närproducerade, ekologiska och rättvisemärkta livsmedel samt fisk från hållbara fiskebestånd.

Det är viktigt att kommunen fortsätter sitt arbete med att minska matens klimatpåverkan.

Viljeinriktning och målsättningar i Livsmedels- och måltidspolicyn fungerar som ett stöd i måltidsutvecklingen för att uppnå hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och regeringens livsmedelsstrategi.

Revideringen ligger främst i att kommunen har anpassat policyn efter de nya råd och riktlinjer som tillkommit och att vi skapat förutsättningar för att följa de hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Vi har också preciserat vad närproducerat innebär och ändrat en del målsättningar från bör till ska.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2021-03-11
Måltidspolicy förslag, 2021-03-11
Presentation reviderad måltidspolicy

Kostchef informerar i ärendet.

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige
Kostchef
Chef sektor samhällsutveckling

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Tjänsteskrivelse, 2021-03.23

Chef sektor samhällsutveckling informerar i ärendet.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Samhällsutvecklingschef
Diariet

Justering

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsens arbetsutskott

---

det strategiska ansvar som ligger däri, och den verkställighet som utförs inom ramen för AMI och försörjningsstöd. En utmaning med en sådan organisatorisk lösning skulle dock vara att kopplingen mellan socialnämndens övriga verksamhet inom ramen för socialtjänstlagen och just försörjningsstöd skulle försvåras, vilket innebär att man skulle få hitta en överbrygningsprocess för detta.

Att placera verksamheten under socialnämnden skulle innebära synergiefekter mellan AMI och försörjningsstöd å ena sidan och övrig verksamhet enligt socialtjänstlagen å andra sidan. En utmaning med en sådan lösning skulle vara dock vara att avståndet till kommunstyrelsen i sin strategiska roll som arbetslöshetsnämnd skulle öka och möjligheten till helhetssyn minskas.

Båda valen av organisatorisk placering, innebär således både för- och nackdelar. Vid en kortare omvärldsanalys bland Sveriges kommuner kan man se att båda lösningarna förekommer i ungefär samma utsträckning.

Vid samråd med kommunstyrelsens ordförande framkommer att det förordas en placering under kommunstyrelsen.

Beredning

Innan frågan om organisatorisk placering av AMI och försörjningsstöd avgörs av fullmäktige, ska socialnämnden beredas möjlighet att yttra sig över frågan, varför en remittering dit förordas.

Skulle en förändring så småningom vara för handen, ska denna samverkas och handläggas enligt gängse arbetsrättslig ordning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2021-03-11

Kommunchef informerar i ärendet.

Beslutet skickas till

Socialnämnden
Sektor Omsorg
HR-kontoret

KSAU § 51   Dnr 2021/85
**Initiativärende - avseende insynsplats i Kommunstyrelsens
arbetsutskott (KSAU)**

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunstyrelsen beslutar att avslå förslaget avseende insynsplats i Kommunstyrelsens arbetsutskott.

Reservationer

Linda Jansson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Yrkande

Tobias Bernhardsson (C) yrkar avslag till förslaget avseende insynsplats i Kommunstyrelsens arbetsutskott, men poängterar att det finns anledning att se över hur informations sprids och lyfts i olika forum.

Linda Jansson (M) yrkar bifall till förslaget.

Ulla Börjesson (S) tillstyrker Tobias Bernhardssons yrkande.

Propositionsordning

Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner att proposition ställs på Tobias Bernhardssons (C) respektive Ulla Börjessons (S) yrkande om avslag mot Linda Janssons yrkande om bifall. Efter ställd proposition finner ordföranden att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat enligt Tobias Bernhardssons (C) och Ulla Börjessons (S) yrkande.

Omröstning begärs.

Voteringsproposition

Ordföranden meddelar att Tobias Bernhardssons (C) och Ulla Börjessons yrkande är huvudförslag.

Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner följande voteringsproposition:

Ja-röst för Tobias Bernhardssons (C) och Ulla Börjessons (S) yrkande. Nej-röst för Linda Janssons (S) yrkande.

Omröstningsresultat

Justering			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Två (2) ja-röster
Tobias Bernhardsson (C)
Ulla Börjesson (S)

1 (1) nej-röst
Linda Jansson (M)

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar därmed enligt Tobias Bernhardssons (C) och Ulla Börjessons (S) förslag.

Beslutsunderlag

Skrivelse avseende initiativärende, 2021-03-15

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Diariet

